

ЗАКОН ЗА ЕНЕРГЕТИКАТА

Обн. ДВ. бр.107 от 9 Декември 2003г., изм. ДВ. бр.18 от 5 Март 2004г., изм. ДВ. бр.18 от 25 Февруари 2005г., изм. ДВ. бр.95 от 29 Ноември 2005г., изм. ДВ. бр.30 от 11 Април 2006г., изм. ДВ. бр.65 от 11 Август 2006г., изм. ДВ. бр.74 от 8 Септември 2006г., изм. ДВ. бр.49 от 19 Юни 2007г., изм. ДВ. бр.55 от 6 Юли 2007г., изм. ДВ. бр.59 от 20 Юли 2007г., изм. ДВ. бр.36 от 4 Април 2008г., изм. ДВ. бр.43 от 29 Април 2008г., изм. ДВ. бр.98 от 14 Ноември 2008г., изм. ДВ. бр.35 от 12 Май 2009г., изм. ДВ. бр.41 от 2 Юни 2009г., изм. ДВ. бр.42 от 5 Юни 2009г., изм. ДВ. бр.82 от 16 Октомври 2009г., изм. ДВ. бр.103 от 29 Декември 2009г., изм. ДВ. бр.54 от 16 Юли 2010г., изм. ДВ. бр.97 от 10 Декември 2010г., изм. ДВ. бр.35 от 3 Май 2011г., изм. ДВ. бр.47 от 21 Юни 2011г., изм. ДВ. бр.38 от 18 Май 2012г., изм. и доп. ДВ. бр.54 от 17 Юли 2012г., изм. ДВ. бр.82 от 26 Октомври 2012г., изм. ДВ. бр.15 от 15 Февруари 2013г., доп. ДВ. бр.20 от 28 Февруари 2013г., доп. ДВ. бр.23 от 8 Март 2013г., изм. и доп. ДВ. бр.59 от 5 Юли 2013г., изм. ДВ. бр.66 от 26 Юли 2013г., изм. ДВ. бр.98 от 28 Ноември 2014г., изм. ДВ. бр.14 от 20 Февруари 2015г., изм. и доп. ДВ. бр.17 от 6 Март 2015г.

Глава първа. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. (Доп. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., изм. - ДВ, бр. 49 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Този закон урежда обществените отношения, свързани с осъществяването на дейностите по производство, внос и износ, пренос, разпределение на електрическа и топлинна енергия и природен газ, пренос на нефт и нефтопродукти по тръбопроводи, търговия с електрическа и топлинна енергия и природен газ, както и правомощията на държавните органи по определянето на енергийната политика, регулирането и контрола.

Чл. 2. (1) Основните цели на този закон са създаване на предпоставки за:

1. качествено и сигурно задоволяване потребностите на обществото от електрическа и топлинна енергия и природен газ;
2. енергийно развитие и енергийна сигурност на страната при ефективно използване на енергията и енергийните ресурси;
3. създаване и развитие на конкурентен и финансово стабилен енергиен пазар;
4. енергийни доставки при минимални разходи;
5. (отм. - ДВ, бр. 49 от 2007 г.)
6. насърчаване на комбинираното производство на електрическа и топлинна енергия;
7. (нова - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) развитие на инфраструктури за пренос и разпределение на електрическа енергия и природен газ и за пренос на нефт или нефтопродукти на територията на страната и през нея.

(2) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Производството, вносът, износът, преносът, разпределението и търговията с електрическа и топлинна енергия, природен газ, нефт и нефтопродукти се извършват при гарантиране защитата на живота и здравето на гражданите, собствеността, околната среда, сигурността на доставките, интересите на потребителите и националните интереси.

Глава втора. ЕНЕРГИЙНА ПОЛИТИКА

Раздел I.

Държавно управление в енергетиката

Чл. 3. (Изм. - ДВ, бр. 103 от 2009 г.) (1) Държавната политика в енергетиката се осъществява чрез Народното събрание и Министерския съвет.

(2) Народното събрание приема Енергийна стратегия на Република България по предложение на Министерския съвет, с която се определят основните цели, етапи, средства и методи за развитие на енергетиката.

(3) Министерският съвет ръководи енергетиката на страната в съответствие с приетата от Народното събрание Енергийна стратегия.

Чл. 4. (1) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., изм. - ДВ, бр. 82 от 2009 г., в сила от 16.10.2009 г., изм. - ДВ, бр. 59 от 2013 г., в сила от 05.07.2013 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) Енергийната политика на страната се провежда от министъра на енергетиката.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., изм. - ДВ, бр. 82 от 2009 г., в сила от 16.10.2009 г., изм. - ДВ, бр. 59 от 2013 г., в сила от 05.07.2013 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) Министърът на енергетиката:

1. (изм. - ДВ, бр. 103 от 2009 г.) разработва и внася за одобряване от Министерския съвет Енергийна стратегия на Република България;

2. приема краткосрочни, средносрочни и дългосрочни общи прогнозни енергийни баланси на страната в съответствие с приетата стратегия;

3. (доп. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г.) внася за утвърждаване от Министерския съвет списък на стратегическите обекти от национално значение в енергетиката в т.ч. и тези, добиващи местни твърди горива;

4. (доп. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) определя със заповед задължителни показатели за степента на надеждност на снабдяването с електрическа енергия, както и мерки за покриването им;

4а. (нова - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) е компетентен орган по въпросите за сигурността на доставките на природен газ по смисъла на Регламент (ЕС) № 994/2010 на Европейския парламент и на Съвета от 20 октомври 2010 г. относно мерките за гарантиране на сигурността на доставките на газ и за отмяна на Директива 2004/67/ЕО на Съвета (ОВ, L 295/1 от 12 ноември 2010 г.), наричан по-нататък "Регламент (ЕС) № 994/2010";

5. (доп. - ДВ, бр. 35 от 2011 г., в сила от 03.05.2011 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) определя необходимите нови мощности за производство на електрическа енергия и обнародва описа на необходимите нови мощности в "Държавен вестник";

6. внася за утвърждаване от Министерския съвет опис на нови обособени територии за разпределение на природен газ и за изменение на съществуващи обособени територии за разпределение на природен газ, за които не е издадена лицензия, и го обнародва в "Държавен вестник";

7. одобрява програми и стратегии за реструктуриране в енергетиката;

8. определя обща годишна квота за задължително изкупуване на електрическа енергия от производители, ползващи местни първични енергийни източници (на гориво), до 15 на сто от цялата първична енергия, необходима за производството на електрическа енергия, консумирана в

страната за всяка календарна година, по съображения за сигурност на снабдяването.

9. (отм. - ДВ, бр. 49 от 2007 г.)

10. (доп. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., отм. - ДВ, бр. 49 от 2007 г.)

11. (изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., изм. - ДВ, бр. 82 от 2009 г., в сила от 16.10.2009 г., изм. - ДВ, бр. 59 от 2013 г., в сила от 05.07.2013 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) (*) въз основа на приети критерии изготвя анализ на националния потенциал за високоефективно комбинирано производство и оценява постигнатия напредък от увеличаване дела на високоефективното комбинирано производство в брутното потребление на електрическа енергия на всеки 4 години и го публикува на [страницата](#) на Министерството на енергетиката в Интернет;

12. прави предложения за създаване и съхраняване на държавни резерви и военновременни запаси в енергетиката;

13. утвърждава нормативи за резервите на горива, необходими за сигурно енергоснабдяване;

14. (Прилага се до 31.12.2005 г.) внася в Министерския съвет предложение за отпускане на държавни помощи на определени субекти и/или дейности в енергетиката;

15. осъществява контрол в предвидените от този закон случаи;

16. дава разрешение за търсене и проучване на енергийни ресурси и организира дейността по предоставяне на концесии за добив на енергийни ресурси и за изграждане на хидроенергийни обекти;

17. ежегодно издава бюлетин за състоянието и развитието на енергетиката;

18. формира и провежда държавна политика, свързана с дейностите по пренос на нефт и нефтопродукти чрез тръбопроводи за пренос на и през територията на страната;

18а. (нова - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) представлява държавата в отношенията с други държави, както и с търговски дружества по всички въпроси, свързани с прилагането на Договора към Енергийната харта и с реализацията на проекти за изграждане на транснационални инфраструктури за пренос на електрическа енергия, природен газ и нефт и за интегриране на националния пазар на електрическа енергия и природен газ на регионално равнище;

18б. (нова - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 01.01.2007 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) предоставя на компетентните институции на Европейския съюз информацията, предвидена в правото на Европейския съюз;

18в. (нова - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 01.01.2007 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) в съответствие с правомощията си отправя до компетентните институции на Европейския съюз искания и уведомления за предоставяне на временно освобождаване от прилагането на разпоредби от правото на Европейския съюз и преходни периоди в областта на енергетиката в случаите, предвидени в правото на Европейския съюз;

18г. (нова - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) организира и контролира изпълнението на Националния план за инвестиции за периода 2013 - 2020 г. и представя на Европейската комисия считано от 2014 г. ежегодно до 31 януари обобщен доклад за неговото изпълнение въз основа на докладите на енергийните предприятия, за които възникват задължения съгласно този план;

19. издава предвидените в закона подзаконовни нормативни актове съобразно своята компетентност;

20. представлява Република България в международни организации в областта на енергетиката;

21. (нова - ДВ, бр. 17 от 2015 г., в сила от 06.03.2015 г. (*)) издава съвместно с министъра на финансите и министъра на икономиката наредба за намаляване на тежестта, свързана с разходите за енергия от възобновяеми източници, съгласно Насоките относно държавната помощ за опазване на околната среда и за енергетика за периода 2014 - 2020 г. (ОВ, С 200/1 от 28 юни

2014 г.);

22. (предишна т. 21 - ДВ, бр. 17 от 2015 г., в сила от 06.03.2015 г.) има и други правомощия, възложени му с други нормативни актове.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 103 от 2009 г.) Приетата от Народното събрание Енергийна стратегия по чл. 3, ал. 2 се обнародва в "Държавен вестник".

Чл. 5. (1) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., изм. - ДВ, бр. 82 от 2009 г., в сила от 16.10.2009 г., изм. - ДВ, бр. 59 от 2013 г., в сила от 05.07.2013 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) Списъкът по чл. 4, ал. 2, т. 3 на стратегическите обекти от национално значение в енергетиката се съставя ежегодно в Министерството на енергетиката и се внася от министъра на енергетиката за утвърждаване от Министерския съвет.

(2) Лицата, извършващи дейност по този закон чрез обекти, включени в списъка по ал. 1, се ползват със защита, която включва:

1. (доп. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г.) организиране и контрол на физическа защита (охрана) на обекти, осъществявана от органите на Министерството на вътрешните работи или от лица, осъществяващи дейност по реда на Закона за частната охранителна дейност;

2. информационна закрила, осъществявана чрез административни, организационни и технически мерки.

(3) Защитата по ал. 2 е за сметка на лицата, извършващи дейност по този закон чрез обекти, включени в списъка по ал. 1.

(4) (Нова - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., изм. - ДВ, бр. 35 от 2009 г., в сила от 12.05.2009 г., изм. - ДВ, бр. 82 от 2009 г., в сила от 16.10.2009 г., изм. - ДВ, бр. 59 от 2013 г., в сила от 05.07.2013 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) Лицата, извършващи дейност по този закон чрез обекти, включени в списъка по ал. 1, осъществяват дейности и мероприятия за работа при бедствия и във военно време, възложени им от министъра на енергетиката.

Чл. 6. (1) Кметовете на общини изискват от енергийните предприятия на територията на общината прогнози за развитие на потреблението на електрическа и топлинна енергия и природен газ, програми и планове за енергоснабдяване, топлоснабдяване и газоснабдяване.

(2) Кметовете на общини по предложение на енергийните предприятия задължително предвиждат в общите и подробните устройствени планове благоустройствени работи, необходими за изпълнение на програмите и плановете по ал. 1.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г.) Кметовете на общини осигуряват изграждането, експлоатацията, поддържането и развитието на мрежите и съоръженията за външно осветление на територията на общината за имоти - общинска собственост.

Чл. 7. (1) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., изм. - ДВ, бр. 82 от 2009 г., в сила от 16.10.2009 г., изм. - ДВ, бр. 59 от 2013 г., в сила от 05.07.2013 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) При провеждането на държавната политика в областта на енергетиката министърът на енергетиката може да се подпомага от браншовите камари и организации на енергетиците и на такива, добиващи енергийни ресурси.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г.) Работодателите в енергетиката могат да създават и да членуват в браншови камари и организации на енергетиците и на такива, добиващи енергийни ресурси.

(3) (Доп. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г.) Браншовите камари и

организации на енергетиците и на такива, добиващи енергийни ресурси се регистрират при условията и по реда на Закона за юридическите лица с нестопанска цел.

(4) (Доп. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г.) Браншовите камари и организации на енергетиците и на такива, добиващи енергийни ресурси:

1. имат за цел представителство и защита на общите интереси на своите членове;

2. могат да преговарят със синдикатите по въпроси от взаимен интерес и да са страна при подписването на браншови колективен трудов договор;

3. (доп. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г.) разработват правила за добрите производствени практики, модели на системи за анализ на опасностите при производството на енергия и/или добива на енергийни ресурси, както и други професионални изисквания;

4. участват в разработването на стратегии, анализи, програми и становища за развитие на бранша и съдействат за тяхното изпълнение;

5. (доп. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г.) създават база данни за експерти в бранша за оказване на съдействие на производителите на енергия и на тези, добиващи енергийни ресурси, както и на държавните органи;

6. (доп. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г.) разработват етичен кодекс, регламентиращ професионалната етика в бранша и недопускане на нелоялна конкуренция между производителите на енергия и на тези, добиващи енергийни ресурси;

7. (доп. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г.) информират компетентните органи за извършени нарушения при производството и търговията с енергия и/или добива на енергийни ресурси и природен газ;

8. дават становище по промени в нормативните актове за съответния бранш;

9. организират и провеждат професионално обучение;

10. изпълняват и други функции, възложени им със закон.

(5) (Доп. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г.) Държавните органи и органите на браншовите камари и организации на енергетиците си сътрудничат и взаимно се информират за установени нарушения при производството и/или търговията с енергия и/или добива на енергийни ресурси и природен газ.

(6) (Доп. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г.) Държавните органи, институции и ведомства, органите на местното самоуправление и местната администрация оказват съдействие и предоставят информация на браншовите камари и организации на енергетиците и на такива, добиващи енергийни ресурси, необходима за осъществяване на функциите им, предвидени по този закон.

Чл. 7а. (Отм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г., нов - ДВ, бр. 20 от 2013 г., в сила от 28.02.2013 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 59 от 2013 г., в сила от 05.07.2013 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) За защита интересите на потребителите към министъра на енергетиката се създава Обществен съвет като консултативно звено за решаване на проблеми от специалната компетентност на министъра, определена в този закон.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 59 от 2013 г., в сила от 05.07.2013 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) В състава на Обществения съвет по ал. 1 се включват представители на Министерството на енергетиката, потребителски сдружения, научни съюзи, синдикални организации и юридически лица с нестопанска цел.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 59 от 2013 г., в сила от 05.07.2013 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) Общественият съвет по ал. 1 се създава със заповед на министъра на енергетиката.

(4) Със заповедта по ал. 3 се определят въпросите, които Общественият съвет разглежда, както и условията и редът за осъществяване на неговата дейност.

Раздел II. Енергийно прогнозиране и планиране

Чл. 8. (1) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., изм. - ДВ, бр. 82 от 2009 г., в сила от 16.10.2009 г., изм. - ДВ, бр. 59 от 2013 г., в сила от 05.07.2013 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) Енергийната стратегия на Република България се разработва от министъра на енергетиката.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., изм. - ДВ, бр. 82 от 2009 г., в сила от 16.10.2009 г., изм. - ДВ, бр. 59 от 2013 г., в сила от 05.07.2013 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) Министерството на енергетиката изготвя програми и стратегии за реструктуриране в енергетиката въз основа на Енергийната стратегия на Република България, които се одобряват от министъра на енергетиката. Приватизацията на търговските дружества в енергетиката се извършва в съответствие с одобрените от министъра на енергетиката програми и стратегии за реструктуриране в енергетиката.

(3) Общите прогнозни енергийни баланси са краткосрочни, средносрочни и дългосрочни. Те се изготвят на базата на:

1. (изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г.) прогнози, проучвания и планове на предприятия, които осъществяват дейности по добив, преработка, преобразуване, пренос и разпределение на енергийни ресурси и енергия;

2. информация от общите констативни енергийни баланси;

3. информация от Националния статистически институт.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., изм. - ДВ, бр. 82 от 2009 г., в сила от 16.10.2009 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г., изм. - ДВ, бр. 59 от 2013 г., в сила от 05.07.2013 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) Министърът на енергетиката определя необходимите нови мощности за производство на електрическа енергия по чл. 4, ал. 2, т. 5 в интерес на сигурността на снабдяването с електрическа енергия, за изпълнение на задълженията за дял на енергията от възобновяеми източници в брутно крайно потребление на енергия, както и в интерес на опазването на околната среда и насърчаването на нови технологии, когато посредством пазарните механизми за инвестиции тези цели не могат да бъдат осигурени, въз основа на:

1. общите прогнозни енергийни баланси;

2. задължителните показатели за степента на надеждност на снабдяването с електрическа енергия;

3. десетгодишния план за развитие на електропреносната мрежа;

4. докладите по чл. 13 от Закона за енергията от възобновяеми източници за изпълнение на Националния план за действие за енергията от възобновяеми източници.

(5) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., изм. - ДВ, бр. 82 от 2009 г., в сила от 16.10.2009 г., изм. - ДВ, бр. 103 от 2009 г., изм. - ДВ, бр. 59 от 2013 г., в сила от 05.07.2013 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) Министърът на енергетиката провежда енергийна политика, насочена към енергийно развитие на страната при ефективно използване на енергията и енергийните ресурси и задоволяване потребностите на обществото от електрическа и топлинна енергия, природен газ, нефтопродукти и твърди горива въз основа на общите прогнозни енергийни баланси и в съответствие с приетата от Народното събрание Енергийна стратегия.

(6) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., изм. - ДВ, бр. 82 от 2009 г., в сила от 16.10.2009 г., изм. - ДВ, бр. 59 от 2013 г., в сила от 05.07.2013 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) Министърът на енергетиката извършва наблюдение върху сигурността на снабдяването и публикува предвидените и предприетите мерки, резултатите от наблюдението и насоките на енергийната политика в бюлетина по чл. 4, ал. 2, т. 17, както и на [страницата](#) на Министерството

на енергетиката в Интернет.

Чл. 9. (1) (Доп. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г.) Предприятията, които осъществяват дейности по добив на енергийни ресурси, преработка и търговия с горива, преобразуване, пренос, разпределение и търговия с енергия и природен газ:

1. (доп. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г.) извършват проучвания и анализи, разработват краткосрочни, средносрочни и дългосрочни прогнози за добива на енергийни ресурси, преработката и търговията с горива и енергия и приемат съответните планове за тяхното осигуряване;

2. (изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., изм. - ДВ, бр. 82 от 2009 г., в сила от 16.10.2009 г., доп. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г., изм. - ДВ, бр. 59 от 2013 г., в сила от 05.07.2013 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) изготвят най-малко веднъж на две години и представят на министъра на енергетиката планове за рехабилитация, за предприемане на мерки за подобряване ефективността на съществуващите производствени мощности и мрежи, за изграждане при минимални разходи на нови мощности и мрежи и информация за инвестиционните проекти в изпълнение на Регламент (ЕС, ЕВРАТОМ) № 833/2010 на Комисията от 21 септември 2010 г. за прилагане на Регламент (ЕС, ЕВРАТОМ) № 617/2010 на Съвета относно съобщаването на Комисията на инвестиционни проекти за енергийна инфраструктура в Европейския съюз (ОВ, L 248/36 от 22 септември 2010 г.). Плановете се придружават от технико-икономически, финансов и екологичен анализ и варианти за енергоспестяване.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г.) Прогнозите по ал. 1, заедно със съответната отчетна информация и с изготвените предварителни проучвания и списък на необходимите нови производствени мощности и мрежи и обекти за съхранение на природен газ, се представят, както следва:

1. (изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., изм. - ДВ, бр. 82 от 2009 г., в сила от 16.10.2009 г., изм. - ДВ, бр. 59 от 2013 г., в сила от 05.07.2013 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) на министъра на енергетиката;

2. (доп. - ДВ, бр. 18 от 2005 г., в сила от 20.01.2005 г., изм. - ДВ, бр. 17 от 2015 г., в сила от 06.03.2015 г.) на Комисията за енергийно и водно регулиране;

3. на кметовете на съответните общини за изпълнение на задълженията по чл. 6;

4. (доп. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) на операторите на преносни мрежи;

5. (изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) на операторите на разпределителни мрежи.

(3) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., изм. - ДВ, бр. 82 от 2009 г., в сила от 16.10.2009 г., изм. - ДВ, бр. 59 от 2013 г., в сила от 05.07.2013 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) Съдържанието, структурата, условията и редът за представяне на информацията по ал. 1 и 2 се определят с наредба на министъра на енергетиката.

(4) (Нова - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., изм. - ДВ, бр. 82 от 2009 г., в сила от 16.10.2009 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г., изм. - ДВ, бр. 59 от 2013 г., в сила от 05.07.2013 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г., изм. - ДВ, бр. 17 от 2015 г., в сила от 06.03.2015 г.) Съдържанието, структурата, условията и редът за представяне на информацията по чл. 4, ал. 2, т. 18б и 18г и по чл. 21, ал. 1, т. 7, 24, 26 и 27 се определят с наредба на Министерския съвет по предложение на министъра на енергетиката и на Комисията за енергийно и водно регулиране.

Глава трета.

РЕГУЛИРАНЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ В ЕНЕРГЕТИКАТА

Раздел I.

Комисия за енергийно и водно регулиране (Загл. изм. - ДВ, бр. 18 от 2005 г., в сила от 20.01.2005 г., изм. - ДВ, бр. 17 от 2015 г., в сила от 06.03.2015 г.)

Раздел I.

Държавна комисия за енергийно и водно регулиране (Загл. изм. - ДВ, бр. 18 от 2005 г., в сила от 20.01.2005 г.)

Чл. 10. (1) (Изм. - ДВ, бр. 18 от 2005 г., в сила от 20.01.2005 г., изм. - ДВ, бр. 17 от 2015 г., в сила от 06.03.2015 г.) Регулирането на дейностите в енергетиката и във водоснабдяването и канализацията се осъществява от Комисия за енергийно и водно регулиране, наричана по-нататък "комисията".

(2) Комисията е независим специализиран държавен орган - юридическо лице, със седалище София.

(3) (Нова - ДВ, бр. 17 от 2015 г., в сила от 06.03.2015 г.) При осъществяване на своите правомощия комисията е независима от изпълнителната власт и дейността ѝ се осъществява въз основа на независимост, безпристрастност, професионализъм, почтеност, последователност, публичност и прозрачност. Комисията се отчита за дейността си пред Народното събрание.

Чл. 11. (1) (Изм. - ДВ, бр. 18 от 2005 г., в сила от 20.01.2005 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2010 г., в сила от 16.07.2010 г., изм. - ДВ, бр. 17 от 2015 г., в сила от 06.03.2015 г.) Комисията е колегиален орган и се състои от 9 членове, включително председател.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 18 от 2005 г., в сила от 20.01.2005 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2010 г., в сила от 16.07.2010 г., изм. - ДВ, бр. 17 от 2015 г., в сила от 06.03.2015 г.) Председателят и останалите членове на комисията се избират и освобождават от Народното събрание.

(3) (Доп. - ДВ, бр. 54 от 2010 г., в сила от 16.07.2010 г.) Мандатът на членовете на комисията е 5 години с право на не повече от два пълни последователни мандата.

(4) (Нова - ДВ, бр. 54 от 2010 г., в сила от 16.07.2010 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г., отм. - ДВ, бр. 17 от 2015 г., в сила от 06.03.2015 г.)

(5) (Нова - ДВ, бр. 54 от 2010 г., в сила от 16.07.2010 г., изм. - ДВ, бр. 17 от 2015 г., в сила от 06.03.2015 г.) Изборът на нови членове на комисията се произвежда не по-рано от три месеца и не по-късно от един месец преди изтичането на мандата на действащите членове. Членовете на комисията продължават да изпълняват функциите си и след изтичането на мандата им до встъпване в длъжност на новите членове.

Чл. 12. (1) (Изм. - ДВ, бр. 17 от 2015 г., в сила от 06.03.2015 г.) За членове на комисията могат да бъдат избирани дееспособни български граждани, които:

1. имат завършено висше образование с образователно-квалификационна степен "магистър";

2. притежават добра професионална репутация и професионален стаж не по-малко от 10 години, от които най-малко 7 години:

а) стаж в областта на енергетиката - за четирима от членовете на комисията;

б) стаж в областта на водоснабдяването и канализацията - за двама от членовете на комисията;

в) юридически стаж - за един от членовете на комисията;

г) стаж в областта на икономиката - за един от членовете на комисията;

д) стаж в областта на енергетиката или в областта на водоснабдяването и канализацията - за председателя на комисията;

3. не са осъждани на лишаване от свобода за умишлено престъпление от общ характер.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 18 от 2005 г., в сила от 20.01.2005 г., изм. - ДВ, бр. 42 от 2009 г., изм. -

ДВ, бр. 17 от 2015 г., в сила от 06.03.2015 г.) Членовете на комисията не могат да бъдат свързани лица по смисъла на Закона за предотвратяване и установяване на конфликт на интереси.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 17 от 2015 г., в сила от 06.03.2015 г.) Членовете на комисията не могат да заемат друга платена длъжност или да извършват друга платена дейност освен по международни проекти и програми, свързани с дейността на комисията, научна, преподавателска или дейност, регламентирана в Закона за авторското право и сродните му права.

(4) (Отм. - ДВ, бр. 17 от 2015 г., в сила от 06.03.2015 г.)

(5) Възнагражденията на членовете на комисията се определят както следва:

1. (изм. - ДВ, бр. 18 от 2005 г., в сила от 20.01.2005 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) на председателя - 93 на сто от три средни месечни заплати на наетите лица по трудово и по служебно правоотношение в сектора "Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и газообразни горива" съобразно данни на Националния статистически институт;

2. (изм. - ДВ, бр. 18 от 2005 г., в сила от 20.01.2005 г., отм. - ДВ, бр. 54 от 2010 г., в сила от 16.07.2010 г.)

3. (изм. - ДВ, бр. 18 от 2005 г., в сила от 20.01.2005 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) на останалите членове - 85 на сто от три средни месечни заплати на наетите лица по трудово и по служебно правоотношение в сектора "Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и газообразни горива" съобразно данни на Националния статистически институт.

Чл. 12а. (Нов - ДВ, бр. 17 от 2015 г., в сила от 06.03.2015 г.) (1) Членовете на комисията се избират след проведена публична процедура.

(2) Предложения за избор на членове на комисията могат да правят народните представители и парламентарните групи.

(3) Народното събрание избира поотделно председателя и останалите членове на комисията.

(4) Членовете на комисията полагат пред Народното събрание клетвата по чл. 76, ал. 2 от Конституцията на Република България.

Чл. 12б. (Нов - ДВ, бр. 17 от 2015 г., в сила от 06.03.2015 г.) (1) Пълномощията на член на комисията се прекратяват предсрочно:

1. по негово искане;

2. при несъвместимост;

3. при фактическа невъзможност да изпълнява задълженията си повече от 6 месеца;

4. когато е осъден на лишаване от свобода за умишлено престъпление от общ характер с влязъл в сила акт;

5. при тежко нарушение или системно неизпълнение на служебните задължения;

6. при влизане в сила на акт, с който е установен конфликт на интереси по Закона за предотвратяване и установяване на конфликт на интереси;

7. при смърт.

(2) В случаите по ал. 1, т. 1, 4, 6 и 7 основанията се обявяват от председателя на Народното събрание пред Народното събрание.

(3) В случаите на предсрочно прекратяване на пълномощията на член на комисията нов член се избира в двумесечен срок от влизането в сила на решението за прекратяване по ал. 1, т. 2, 3 и 5, или от обявяването по ал. 1, т. 1, 4, 6 и 7. Новоизбраният член довършва мандата на лицето, на чието място е избран.

Чл. 13. (Изм. - ДВ, бр. 17 от 2015 г., в сила от 06.03.2015 г.) (1) Комисията е постоянно действащ орган, който заседава, ако присъстват повече от половината от членовете.

(2) Комисията разглежда и решава въпросите, свързани с регулиране на цените в енергетиката и на В и К услугите и постъпилите жалби в два състава, както следва:

1. състав "Енергетика", който включва председателя, членовете със стаж в областта на енергетиката, както и членовете, които са юрист и икономист;

2. състав "Водоснабдяване и канализация", който включва председателя, членовете със стаж в областта на водоснабдяването и канализацията, както и членовете, които са юрист и икономист.

(3) Комисията се произнася с мотивирани решения, които са индивидуални или общи административни актове. Решенията се приемат с мнозинство повече от половината от членовете, от които поне:

1. двама от членовете със стаж в енергетиката - при упражняване правомощия на комисията в енергетиката;

2. един от членовете със стаж в областта на водоснабдяването и канализацията - при упражняване правомощия на комисията във водоснабдяването и канализацията.

(4) Въздържане от гласуване не се допуска. Начинът на гласуване на всеки гласувал и мотивите на всеки гласувал против се отразяват в протокол към решението.

(5) Заседанията на комисията са открити, когато се разглеждат заявления или искания, свързани със:

1. издаване, изменение, допълнение, отнемане и прекратяване на лицензия;

2. утвърждаване на цени;

3. други въпроси във връзка с осъществяване правомощията на комисията.

(6) В случаите, когато се оповестява защитена по закон информация, заседанията на комисията по ал. 5 се провеждат при закрити врата, като на тях могат да присъстват само членовете на комисията и страните по съответното производство.

(7) Решенията на комисията по ал. 5 и 6 се вземат в закрито заседание и се обявяват по ред, определен в правилника по чл. 16, ал. 1.

(8) При осъществяване на правомощията си комисията прилага процесуалните правила, предвидени в този закон, а за неуредените в него случаи - правилата на Административнопроцесуалния кодекс.

(9) Решенията, включително мълчаливият отказ на комисията, се обжалват по реда на Административнопроцесуалния кодекс. Обжалването не спира изпълнението на решението. Искането за спиране изпълнението на оспорено по съдебен ред решение е недопустимо, освен по отношение на решения, с които се налагат санкции, решения за прекратяване и отнемане на лицензии и решения за отнемане на сертификати за независимост на оператори на преносни мрежи.

Чл. 14. (1) (Доп. - ДВ, бр. 18 от 2005 г., в сила от 20.01.2005 г.) Комисията провежда процедура за обществено обсъждане със заинтересованите лица при изготвянето на общи административни актове, предвидени в този закон и в Закона за регулиране на водоснабдителните и канализационните услуги, както и по други въпроси от обществена значимост за развитие на енергийния сектор и на В и К сектора.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 18 от 2005 г., в сила от 20.01.2005 г., изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Заинтересовани лица по ал. 1 са държавни органи, браншови организации, енергийни предприятия, ВиК оператори, клиенти, пряко свързани с изготвения проект, и организации на потребители.

(3) Комисията обсъжда със заинтересованите лица основните принципи, заложи в проекта, и определя срок за представяне на становища по него не по-късно от 14 дни.

(4) Комисията разглежда всички постъпили становища от заинтересованите лица и мотивира своето становище, като публикува мотивите на [страницата](#) си в Интернет.

Чл. 15. (1) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г., предишен текст на чл. 15 - ДВ, бр. 17 от 2015 г., в сила от 06.03.2015 г.) Комисията огласява публично следваната политика и създадената практика по прилагането на своите актове и мотивите за тяхната промяна на [страницата](#) на комисията в интернет.

(2) (Нова - ДВ, бр. 17 от 2015 г., в сила от 06.03.2015 г.) Комисията публикува на интернет страницата си предложенията на енергийните предприятия и на В и К операторите за утвърждаване на цени заедно с всички изходни данни, протоколите от проведени открити и закрити заседания и обществени обсъждания, решенията на комисията, включително начина, по който са гласували членовете на комисията, и мотивите на всеки гласувал против, приетите нормативни актове, правила, методики и указания.

Чл. 16. (Изм. - ДВ, бр. 17 от 2015 г., в сила от 06.03.2015 г.) (1) Комисията приема правилник за дейността си, който се обнародва в "Държавен вестник".

(2) При осъществяване на дейността си комисията се подпомага от администрация, чиято структура и организация на работа се определят с правилника по ал. 1.

(3) Дейността на администрацията се осъществява от държавни служители и от лица, работещи по трудово правоотношение. За служителите по трудово правоотношение се прилага чл. 107а от Кодекса на труда.

(4) За администрацията на комисията се прилага Законът за администрацията, доколкото друго не е предвидено в този закон.

Чл. 17. Членовете на комисията, както и служителите от нейната администрация са длъжни да спазват правилата за професионална етика, приети от комисията.

Чл. 18. (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г.) (1) Председателят на комисията, нейните членове и служителите на нейната администрация са длъжни да не разгласяват класифицираната информация, която създават и съхраняват и която им е станала известна при изпълнението на задълженията им по този закон и по Закона за регулиране на водоснабдителните и канализационните услуги, съдържаща се в списък на конкретните факти, сведения и предмети, представляващи служебна тайна.

(2) Комисията след съгласуване с Държавната комисия по сигурността на информацията с решение утвърждава, изменя и допълва списъка по ал. 1.

(3) Списъкът по ал. 1 може да включва информация, обявена за търговска тайна от заявителите и лицензиантите, но само ако нейното разгласяване би довело до нелоялна конкуренция между търговци или до застрашаване на търговския интерес на трети лица. Тази категория информация комисията включва в списъка след съгласуване с Комисията за защита на конкуренцията.

(4) Информация, представляваща служебна тайна, може да се разгласява само пред органите на съдебната власт или пред други държавни органи по установения в закон ред.

Чл. 19. (1) Държавните органи, енергийните предприятия и длъжностните лица оказват съдействие на комисията при осъществяването на нейните функции.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) При осъществяване на своите функции комисията може да сътрудничи с лица, които представляват и защитават интересите на потребителите на енергийни услуги.

(3) (Нова - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) При осъществяване на своите

функции комисията публикува веднъж годишно препоръки относно съответствието на цените за продажба от обществен доставчик, крайни снабдители и доставчици от последна инстанция със задълженията за услуги от обществен интерес, включително за защита на потребителите на енергийни услуги и за опазване на околната среда, и изпраща препоръките на Комисията за защита на конкуренцията при необходимост.

Чл. 20. Председателят на комисията:

1. организира и ръководи дейността на комисията и на нейната администрация съгласно закона и нейните решения;
2. представлява комисията пред трети лица;
3. назначава и освобождава служителите от администрацията;
4. (изм. - ДВ, бр. 17 от 2015 г., в сила от 06.03.2015 г.) внася ежегодно в Народното събрание доклад за дейността на комисията;
5. организира съставянето на бюджета и го внася за разглеждане и приемане от комисията;
6. отговаря за изпълнението, приключването и отчитането на бюджета на комисията;
7. внася годишния отчет и периодичните финансови отчети за приемане от комисията.

Раздел II. Правомощия на комисията

Чл. 21. (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 17 от 2015 г., в сила от 06.03.2015 г.) Комисията за енергийно и водно регулиране:

1. издава, изменя, допълва, спира, прекратява и отнема лицензии в случаите, предвидени в този закон;
2. приема и публикува основни насоки за дейността си;
3. приема подзаконовите нормативни актове, предвидени в този закон;
4. одобрява общите условия на договорите, предвидени в този закон;
5. одобрява правила за работа с потребителите на енергийни услуги;
6. упражнява контрол, анализира, периодично разглежда и има право да поиска изменение и допълнение на механизмите за ценообразуване, заложен в договорите за дългосрочно изкупуване на разполагаемост и електрическа енергия, сключени с обществения доставчик, когато те противоречат на правото на Европейския съюз или не са в съответствие с политиките на Европейския съюз;
7. наблюдава прилагането на всички мерки, приети за изпълнение на задълженията за услуги от обществен интерес, включително за защита на ползвателите на енергийни услуги и за опазване на околната среда, и за възможния им ефект върху вътрешната и международната конкуренция и информира Европейската комисия за тези мерки и за всички техни промени;
8. осъществява регулиране на цените в случаите, предвидени в този закон, както и определя ежегодно пределна цена за сключване на сделки на пазара на балансираща енергия;
- 8а. (нова - ДВ, бр. 59 от 2013 г., в сила от 05.07.2013 г.) определя за всеки ценови период пределна стойност на разходите на оператора на електропреносната мрежа за закупуване на разполагаемост за студен резерв въз основа на тръжна процедура;
9. по предложение на енергийните предприятия приема правила за търговия с електрическа енергия и правила за търговия с природен газ, както и технически правила на съответните мрежи и системи, включващи правила за сигурност и надеждност, контролира спазването им и извършва преглед и контрол на резултатите от минали периоди;

10. приема и контролира спазването на правила за снабдяване с електрическа енергия от крайните снабдители и доставчиците от последна инстанция и правила за снабдяване с природен газ от обществения доставчик и от крайните снабдители като част от правилата по т. 9, включващи норми за качество на услугите и доставките, както и правила за снабдяване на клиентите с топлинна енергия, включващи норми за качество на услугите и доставките;

11. приема и контролира прилагането на методика за определяне на цените на балансиращата електрическа енергия като част от правилата за търговия с електрическа енергия по т. 9;

12. (изм. - ДВ, бр. 59 от 2013 г., в сила от 05.07.2013 г.) приема и контролира прилагането на методика за определяне на цените на електрическата енергия на доставчика от последна инстанция;

13. определя правилата за достъп до електропреносната и газопреносната мрежа, съответно до електроразпределителната и газоразпределителната мрежа и съоръженията за съхранение на природен газ, включително норми за качество на услугите и доставките, и при необходимост ги преразглежда с оглед осигуряване на ефективен достъп;

14. по предложение на оператора на преносната мрежа, съответно оператора на разпределителна мрежа взема решение относно принадлежността на електропроводите, топлопроводите и газопроводите и прилежащите им уредби към преносните или разпределителните мрежи и дава задължителни предписания за изкупуването им и/или за предоставяне на достъп до тях;

15. провежда конкурсите по чл. 46;

16. изисква всякаква информация и документи, свързани с функционирането на енергийния пазар, включително договори за доставка, пренос, разпределение и съхранение, както и всички последващи споразумения към тях, и може да предоставя на участници на пазара части от тази информация, при условие че не се разкрива информация, представляваща търговска тайна, или информация, защитена по силата на закон;

17. разглежда исканията на енергийните предприятия за компенсиране на невъзстановяеми и произтичащи от наложени им задължения към обществото разходи по чл. 34 и 35, утвърждава техния обоснован размер и определя начина на компенсирането им при спазване изискванията за държавните помощи;

18. издава сертификати на производителите на електрическа енергия за произхода на стоката електрическа енергия, произведена при високоефективно комбинирано производство на електрическа и топлинна енергия;

19. определя максимални размери на технологични разходи на електрическа енергия, топлинна енергия или природен газ, които могат да бъдат признати при ценовото регулиране при производство, пренос и разпределение на електрическа енергия, при производство и пренос на топлинна енергия и при пренос, разпределение и съхранение на природен газ съгласно методика или указания, приети от комисията;

20. извършва оценка на икономическата целесъобразност по отношение на въвеждането на интелигентни системи за измерване по предложение на операторите на мрежите и в случай че въвеждането е икономически обосновано, изготвя графици за въвеждането им, като гарантира оперативната съвместимост на интелигентните системи за измерване при отчитане на подходящи стандарти, най-добри практики и значението им за развитието на вътрешния пазар на електрическа енергия и природен газ;

21. (изм. - ДВ, бр. 59 от 2013 г., в сила от 05.07.2013 г.) определя разполагаемостта за производство на електрическа енергия на производителите, от които общественият доставчик да изкупува електрическа енергия, както и количеството електрическа енергия, в съответствие с които общественият доставчик да сключва сделки с крайните снабдители;

22. дава съгласие за разделяне, отделяне, вливане или сливане на енергийни предприятия

- титуляри на лицензии по този закон;

23. разрешава извършването на разпореждане с имущество, с което се упражнява лицензионна дейност в случаите, предвидени в този закон, както и на други сделки, които водят или могат да доведат до нарушаване сигурността на снабдяването вследствие на задължнялост на енергийното предприятие;

24. предоставя на компетентните институции на Европейския съюз информацията, предвидена в правото на Европейския съюз;

25. в съответствие с правомощията си отправя до компетентните институции на Европейския съюз искания и уведомления за предоставяне на временно освобождаване от прилагането на разпоредби от правото на Европейския съюз и преходни периоди в енергетиката в случаите, предвидени в правото на Европейския съюз;

26. публикува годишен доклад за дейността си, включително за резултатите от контрола за недопускане ограничаването и нарушаването на конкуренцията на енергийните пазари и за тяхното ефективно функциониране, като изпраща доклада до Агенцията за сътрудничество между регулаторите на енергия (АСРЕ) и до Европейската комисия;

27. сертифицира операторите на електропреносната мрежа и на газопреносни мрежи за спазване на изискванията за независимост, наблюдава тяхното спазване и изпраща съответните уведомления до Европейската комисия;

28. осъществява сътрудничество по въпроси от трансграничен характер с регулаторните органи на други държави - членки на Европейския съюз, и с АСРЕ, сключва споразумения за сътрудничество с национални регулаторни органи;

29. допринася за съвместимостта на процесите за обмен на данни относно най-важните пазарни процеси на регионално равнище, като гарантира необходимата степен на поверителност на информацията;

30. контролира изпълнението на инвестиционните планове на операторите на електропреносни и газопреносни мрежи и представя в годишния си доклад оценка на инвестиционните планове на операторите по отношение на съответствието им с 10-годишните планове за развитие на мрежите в Европейския съюз по член 8, параграф 3, буква "б" от Регламент (ЕО) № 714/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 13 юли 2009 г. относно условията за достъп до мрежата за трансграничен обмен на електроенергия и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1228/2003 (ОВ, L 211/15 от 14 август 2009 г.), наричан по-нататък "Регламент (ЕО) № 714/2009", и член 8, параграф 3, буква "б" от Регламент (ЕО) № 715/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 13 юли 2009 г. относно условията за достъп до газопреносни мрежи за природен газ и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1775/2005 (ОВ, L 211/36 от 14 август 2009 г.), наричан по-нататък "Регламент (ЕО) № 715/2009", като тази оценка може да включва препоръки за промяна на инвестиционните планове;

31. прилага и контролира изпълнението на правно обвързващи решения на Европейската комисия или на АСРЕ;

32. (изм. - ДВ, бр. 17 от 2015 г., в сила от 06.03.2015 г.) приема внесените от председателя проект на годишен бюджет и финансов отчет на комисията и доклад по чл. 20, т. 4;

33. контролира изпълнението на задължението на лицензираните доставчици на енергия и природен газ за предоставяне на клиентите на достъп до данни за потреблението им;

34. наблюдава и контролира изпълнението на задълженията за прозрачност от енергийните предприятия при определянето на цените, счетоводната отчетност и работата с потребителите на енергийни услуги;

35. наблюдава степента и ефективността на отваряне на пазара и конкуренцията в секторите на едро и на дребно, като следи за свързването с енергийните пазари на други държави - членки на Европейския съюз;

36. насърчава интеграцията на пазарите и подкрепя свързаните с това

научноизследователски дейности;

37. наблюдава техническото сътрудничество между операторите на преносни мрежи от държави - членки на Европейския съюз, и от трети държави;

38. изисква от операторите на преносни и разпределителни мрежи при необходимост да направят предложение за изменение на правилата и общите условия на договорите, предвидени в този закон, които се одобряват от комисията по тяхно предложение;

39. извършва контрол по преминаването от пазар по регулирани цени към организиран пазар по свободно договорени цени в съответствие с правилата за търговия с електрическа енергия;

40. следи за оповестяването и справедливото разпределение на наличния капацитет на мрежите между всички ползватели;

41. извършва контрол за развиването на електрическите и газовите мрежи в полза на всички участници, което ще гарантира достатъчен и разполагам за всички капацитет;

42. упражнява контрол в случаите, предвидени в този закон;

43. има други правомощия, определени със закон.

(2) Правомощията на комисията по ал. 1, т. 10, 16, 17, 19 и 34 не се прилагат за дейностите по чл. 39, ал. 4, т. 2, 3 и 4.

(3) Във връзка с осъществяването на правомощията си по регулиране дейността на независим преносен оператор на електропреносната мрежа и на газопреносни мрежи комисията:

1. налага санкции за дискриминационно поведение на операторите в полза на вертикално интегрираното предприятие;

2. наблюдава комуникациите между оператора и вертикално интегрираното предприятие, за да се гарантира, че операторът изпълнява задълженията си;

3. действа като орган за уреждане на спорове между вертикално интегрираното предприятие и оператора;

4. изисква информация и документи, касаещи търговските и финансовите отношения, включително заемите между вертикално интегрираното предприятие и оператора;

5. одобрява търговски и финансови споразумения между вертикално интегрираното предприятие и оператора в случаите, когато те влияят на условията за развитието на пазара;

6. изисква обосновка от вертикално интегрираното предприятие във връзка с представените от отговорника по съответствието решения относно плана за развитие на мрежата или отделни инвестиции на оператора, включително по отношение на спазването на изискванията за недискриминационно поведение в полза на вертикално интегрираното предприятие;

7. извършва проверки в обектите на вертикално интегрираното предприятие и на оператора;

8. одобрява 10-годишен план за развитие на преносната мрежа, наблюдава и контролира изпълнението му при условията и по реда на наредбата по чл. 60;

9. възлага всички или определени задачи на независимия преносен оператор на независим системен оператор, предложен от собственика на мрежата, в случай че операторът нарушава системно задълженията си, свързани с изискванията за независимост, съгласно глава осма "а", раздел II, включително при системно дискриминационно поведение в полза на вертикално интегрираното предприятие.

(4) Във връзка с осъществяването на правомощията си по регулиране дейността на независим системен оператор на електропреносната мрежа и на газопреносни мрежи комисията:

1. налага санкции за неизпълнение на задълженията на собственика на мрежата и на оператора;

2. наблюдава отношенията и комуникациите между оператора и собственика на мрежата, за да се гарантира, че операторът изпълнява задълженията си;

3. одобрява договорите и действа като орган за уреждане на спорове между собственика

на мрежата и оператора;

4. одобрява 10-годишен план за развитие на преносната мрежа, наблюдава и контролира изпълнението му при условията и по реда на наредбата по чл. 60;

5. осигурява условия, които гарантират, че събираните от независимия системен оператор приходи от достъп и пренос през мрежите осигуряват достатъчна доходност от активите на мрежата и от новите инвестиции в нея;

6. наблюдава използването на всички приходи, събирани от независимия преносен оператор, по чл. 16, параграф 6 от Регламент (ЕО) № 714/2009;

7. извършва проверки в обектите на собственика на мрежата и на оператора.

(5) Правилата и методиките по ал. 1, т. 9 - 13 се публикуват от енергийните предприятия и комисията на интернет страниците им.

(6) При осъществяване на дейността си комисията си сътрудничи с Комисията за защита на конкуренцията и с Комисията за защита на потребителите, като при необходимост може да ги сезира с оглед образуване на производство по реда на Закона за защита на конкуренцията, съответно по реда на Закона за защита на потребителите.

(7) Правомощията на комисията за регулиране на дейностите в областта на водоснабдяването и канализацията се определят в Закона за регулиране на водоснабдителните и канализационните услуги.

Чл. 21а. (Нов - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) (1) Комисията може да изиска становище от АСРЕ, съответно е длъжна да представи констатациите си при поискване от АСРЕ относно съответствието на решение, взето от друг регулаторен орган на държава - членка на Европейския съюз, с насоките, посочени в Регламент (ЕО) № 714/2009 и Регламент (ЕО) № 715/2009.

(2) Комисията се съобразява със становището на АСРЕ относно съответствието на взето от нея решение с насоките по ал. 1 и информира АСРЕ в срок до 4 месеца от датата на получаване на становището.

(3) Комисията може да информира Европейската комисия, когато според нея решение, свързано с трансгранична търговия, взето от друг регулаторен орган, не съответства на насоките по ал. 1, в двумесечен срок от вземане на решението.

(4) Когато Европейската комисия по искане на друг регулаторен орган или на АСРЕ е взела решение, че насоките по ал. 1 не са спазени и е поискала отмяна или изменение, комисията е длъжна в срок два месеца от решението на Европейската комисия да отмени или измени решението си и да информира Европейската комисия.

Чл. 22. (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) (1) Комисията разглежда жалби на:

1. ползватели на мрежи и съоръжения срещу оператори на преносни и разпределителни мрежи, добивни предприятия, оператори на съоръжения за съхранение на природен газ и оператори на съоръжения за втечен природен газ, свързани с изпълнението на задълженията им по този закон, и на потребители срещу В и К оператори, свързани с предмета на регулиране по Закона за регулиране на водоснабдителните и канализационните услуги;

2. клиенти срещу доставчици на енергия и природен газ, включително крайни снабдителни, свързани с изпълнението на задълженията им по този закон;

3. лицензианти срещу лицензианти, свързани с изпълнението на лицензионната дейност по този закон, както и на В и К оператори срещу В и К оператори, свързани с предмета на регулиране по Закона за регулиране на водоснабдителните и канализационните услуги;

4. членовете на органите на оператора на преносна мрежа, на отговорниците по съответствието при оператор на преносна мрежа и на лицата по чл. 81д, ал. 9 при прекратяване на техните правоотношения в предвидените от този закон случаи.

(2) Сдружения на потребителите по Закона за защита на потребителите и юридически лица с нестопанска цел за защита на потребителите на енергийни услуги могат да подават жалби по ал. 1, т. 1 и 2 за нарушаване на колективни интереси на потребителите на енергийни услуги, както и да предлагат на комисията да започне процедура за промяна в общите условия на договорите по реда на наредбата по чл. 60.

(3) В двумесечен срок от подаване на жалба по ал. 1, т. 1, 2 и 3 и ал. 2 комисията може да съдейства за доброволно уреждане на спора. Срокът може да бъде продължен с още два месеца, ако естеството на спора налага събиране на допълнителни данни и информация от комисията.

(4) При жалби по ал. 1, т. 1, 2 и 3, включително подадени по ал. 2, когато не е постигнато доброволно уреждане на спора или при отказ на страна от доброволно уреждане, комисията взема решение по жалбата в срок два месеца след получаването ѝ. Този срок може да бъде удължен с още два месеца, ако естеството на спора налага събиране на допълнителни данни и информация от комисията. Със съгласие на жалбоподателя удълженият срок може да бъде продължен с още два месеца.

(5) В случаите, когато комисията приеме жалба за основателна, тя с решението дава задължителни указания по прилагането на закона.

(6) Комисията разглежда жалби на:

1. независимия преносен оператор срещу вертикално интегрираното предприятие и на вертикално интегрираното предприятие срещу независимия преносен оператор - след определяне на независим преносен оператор;

2. независимия системен оператор срещу собственика на преносната мрежа и на собственика на преносната мрежа срещу независимия системен оператор - след определяне на независим системен оператор, като взема решение по жалбата в срок два месеца след получаването ѝ; този срок може да бъде удължен с още два месеца, ако естеството на спора налага събиране на допълнителни данни и информация от комисията; със съгласието на жалбоподателя удълженият срок може да бъде продължен с още два месеца.

(7) Редът за подаване на жалбите, тяхното разглеждане и процедурата за доброволно уреждане на спорове се уреждат в наредбата по чл. 60.

Чл. 23. (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) При изпълнение на регулаторните си правомощия комисията се ръководи от следните общи принципи:

1. насърчаване в тясно сътрудничество с АСРЕ, с регулаторните органи на другите държави - членки на Европейската комисия, и с Европейската комисия на развиването на конкурентен, сигурен и устойчив от екологична гледна точка вътрешен пазар на електроенергия и природен газ в рамките на Европейския съюз, както и на действителното отваряне на пазара за всички клиенти и доставчици в Европейския съюз, и осигуряване на подходящи условия за ефективната и надеждна експлоатация на електрическите и газовите мрежи, като се вземат предвид дългосрочните цели;

2. развиване на конкурентни и добре функциониращи регионални пазари в рамките на Европейския съюз;

3. предотвратяване и недопускане на ограничаване или нарушаване конкуренцията на енергийния пазар;

4. осигуряване на баланс между интересите на енергийните предприятия и клиентите;

5. осигуряване на равнопоставеност между отделните категории енергийни предприятия и между видовете клиенти;

6. създаване на стимули за развитието на конкурентен пазар за дейности в енергетиката, където има условия за това;

7. насърчаване интеграцията на пазарите, осигуряване на подходящи стимули и подкрепа за свързаните с това научноизследователски дейности;

8. създаване на стимули за ефективно развитие на сигурни, надеждни и ефикасни мрежи в съответствие с интересите на клиентите, интегриращи производство от различен мащаб на електрическа енергия от възобновяеми източници и разпределено производство;

9. стимулиране на инвестициите в инфраструктура по недискриминационен начин, равнопоставен достъп на нови участници до мрежите и пазара;

10. постигане на високи стандарти за предоставяните услуги от обществен интерес, обезпечаване възможностите на клиентите за избор и смяна на доставчика, осигуряване защита на потребителите на енергийни услуги;

11. създаване на стимули за енергийните предприятия за ефективност на регулираните дейности;

12. (нова - ДВ, бр. 59 от 2013 г., в сила от 05.07.2013 г.) създаване на гаранции за защита на крайните клиенти;

13. (нова - ДВ, бр. 59 от 2013 г., в сила от 05.07.2013 г.) създаване на условия за осигуряване на баланс между производството и потреблението на електрическа енергия на вътрешния пазар.

Чл. 24. (1) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) При изпълнение на правомощието си по чл. 21, ал. 1, т. 10, 21 и § 135 комисията спазва следните принципи:

1. (изм. и доп. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г.) справедливо разпределяне на икономическите последици от либерализирането на пазара между всички страни по сделките с електрическа енергия и природен газ;

2. (доп. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) осигуряване на равни условия за сключване на сделки при свободно договорени цени в сравнение със сключваните с обществения доставчик или с крайните снабдители на електрическа енергия и на природен газ;

3. (доп. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) осигуряване на балансирано изменение на цените за краен клиент, като се отчитат задълженията на обществения доставчик, на крайните снабдители и на операторите на преносни и разпределителни мрежи, свързани с осъществяването на услуги от обществен интерес, със задълженията към обществото и с невъзстановяемите разходи;

4. (нова - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) осигуряване на необходимите мерки за снабдяване на клиентите с електрическа енергия и природен газ с определено качество при изцяло съпоставими, прозрачни и обективни цени, прилагани при условията на равнопоставеност.

(2) Условията, на които трябва да отговарят лицата, които имат право да сключват сделки по чл. 100, ал. 1, както и условията за предоставяне на достъп до съответните мрежи се определят с правила, приети от комисията.

Чл. 25. (1) Комисията води публични регистри за:

1. издаваните лицензии, в които се вписват всички лицензианти, издадените лицензии и други обстоятелства;

2. издаваните сертификати за произход, в които се вписват титулярят и производствената

мощност, количествата електрическа енергия, за които е издаден сертификатът, и периодът на производство;

3. (отм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г.)

4. (отм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г.)

5. издаваните от нея разрешения по този закон;

6. (нова - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) издадените от нея решения по чл. 21, ал. 1, т. 1, 4, 5, 9, 10, 15, 18, 21, 25 и 26.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Обстоятелствата, подлежащи на вписване по ал. 1, т. 1, 5 и 6, редът за вписване в регистрите и за получаване на информация се определят в наредбата по чл. 60. Обстоятелствата, подлежащи на вписване по ал. 1, т. 2, редът за вписване в регистъра и за получаване на информация се определят с наредбата по чл. 162, ал. 4.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2010 г., в сила от 16.07.2010 г.) Решенията за издаване, изменение, допълнение, отнемане и прекратяване на лицензиите, както и решенията за утвърждаване на цените се публикуват на интернет [страницата](#) на комисията.

Раздел III.

Финансиране на комисията. Такси

Чл. 26. (1) (Доп. - ДВ, бр. 18 от 2005 г., в сила от 20.01.2005 г.) Дейността на комисията и на нейната администрация се финансира от приходите, определени в чл. 27, ал. 1 и в Закона за регулиране на водоснабдителните и канализационните услуги.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 15 от 2013 г., в сила от 01.01.2014 г.) Комисията е първостепенен разпоредител с бюджет.

Чл. 27. (1) Приходите по бюджета на комисията се набират от:

1. (изм. - ДВ, бр. 18 от 2005 г., в сила от 20.01.2005 г.) таксите, събирани от комисията по чл. 28 от този закон и по чл. 8, ал. 1, т. 1 и 3 от Закона за регулиране на водоснабдителните и канализационните услуги, и лихвите върху тях;

2. (доп. - ДВ, бр. 18 от 2005 г., в сила от 20.01.2005 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г., изм. - ДВ, бр. 17 от 2015 г., в сила от 01.01.2016 г.) тридесет на сто от глобите и имуществените санкции, наложени от комисията в съответствие с този закон и Закона за регулиране на водоснабдителните и канализационните услуги;

3. (доп. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) дарения от лица, неподлежащи на лицензиране и/или контрол по този закон, или на свързани с тях лица по смисъла на Търговския закон.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 18 от 2005 г., в сила от 20.01.2005 г., доп. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Не се приемат дарения от лица, подлежащи на лицензиране и/или контрол по този закон или на регулиране по Закона за регулиране на водоснабдителните и канализационните услуги, и от свързаните с тях лица по смисъла на Търговския закон.

(3) Средствата по ал. 1 се разходват за:

1. (доп. - ДВ, бр. 18 от 2005 г., в сила от 20.01.2005 г.) финансиране дейността на комисията и на нейната администрация, включително извършването на проучвания, анализи и експертизи, свързани с регулаторните дейности по този закон и по Закона за регулиране на водоснабдителните и канализационните услуги;

2. (отм. - ДВ, бр. 38 от 2012 г., в сила от 01.07.2012 г.)

3. (отм. - ДВ, бр. 38 от 2012 г., в сила от 01.07.2012 г.)

4. (отм. - ДВ, бр. 38 от 2012 г., в сила от 01.07.2012 г.)

(4) (Отм. - ДВ, бр. 38 от 2012 г., в сила от 01.07.2012 г.)

(5) Когато годишните постъпления от такси по този закон превишават или не достигат за покриване на необходимите разходи по бюджета на комисията за следващата календарна година, председателят на комисията може да прави предложение за преразглеждане на размера на таксите.

Чл. 28. (1) (Изм. - ДВ, бр. 18 от 2005 г., в сила от 20.01.2005 г.) За изпълнение на регулаторните си правомощия по този закон и по Закона за регулиране на водоснабдителните и канализационните услуги комисията събира такси за разглеждане на заявления, за издаване на сертификати, за продажба на документи за провеждане на конкурси, лицензионни такси и такси за регистрация на експерти.

(2) Размерът на таксите по ал. 1, редът и сроковете за заплащането им се определят с тарифа, одобрена от Министерския съвет по предложение на комисията.

(3) (Нова - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г.) Таксите, събирани по реда на този закон и на Закона за регулиране на водоснабдителните и канализационните услуги, са публични държавни вземания.

Чл. 29. (1) Таксата за разглеждане на заявление се заплаща при подаването му.

(2) Лицата, получили лицензия, заплащат лицензионни такси за всяка издадена лицензия, както и за изменение на лицензията в случаите, посочени в тарифата.

(3) Лицензионните такси са:

1. първоначална - за издаване или изменение на лицензия, включваща разходи за нейната подготовка и разходи за регулаторната дейност по лицензията до края на текущата година;

2. годишна - включваща разходи за регулаторната дейност по лицензията за съответната година.

(4) Годишната такса за срока на лицензията, както и за срока на продължаването ѝ, се заплаща от лицензианта за всяка година, следваща годината на издаването ѝ.

(5) Лицензионните такси се определят в зависимост от вида на извършената лицензионна дейност и се диференцират по критерии, определени с тарифата по чл. 28, ал. 2.

Раздел IV. Ценово регулиране

Чл. 30. (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) (1) На регулиране от комисията подлежат цените:

1. (изм. - ДВ, бр. 59 от 2013 г., в сила от 05.07.2013 г.) по които производителите в рамките на определената им от комисията разполагаемост по чл. 21, ал. 1, т. 21 продават електрическа енергия на обществения доставчик;

2. (отм. - ДВ, бр. 59 от 2013 г., в сила от 05.07.2013 г.)

3. по които производителите продават топлинна енергия на топлопреносното предприятие и на пряко присъединени клиенти;

4. по които топлопреносното предприятие продава топлинна енергия на клиенти;

5. по които общественият доставчик продава електрическа енергия на операторите на електропреносната и електроразпределителните мрежи за покриване на технологичните разходи по преноса;

6. по които общественият доставчик продава на крайните снабдители изкупената на основание чл. 21, ал. 1, т. 21 електрическа енергия;

7. по които общественият доставчик продава природен газ на крайните снабдители на природен газ и на клиентите, присъединени към газопреносна мрежа;

8. по които крайните снабдители продават природен газ на клиенти, присъединени към съответните газоразпределителни мрежи;

9. по които крайните снабдители продават електрическа енергия на битови и небитови крайни клиенти за обекти, присъединени към електроразпределителна мрежа, на ниво ниско напрежение;

10. (изм. - ДВ, бр. 59 от 2013 г., в сила от 05.07.2013 г.) за достъп и/или за пренос през електропреносната мрежа;

11. за присъединяване към мрежите;

12. за достъп и пренос на природен газ през преносни и/или разпределителни мрежи освен в случаите, когато комисията по своя преценка одобрява методика за определяне на цена за достъп и пренос през преносна мрежа;

13. (изм. - ДВ, бр. 59 от 2013 г., в сила от 05.07.2013 г.) за достъп и/или за пренос през електроразпределителните мрежи;

14. за достъп и съхранение на природен газ в съоръжение за съхранение;

15. за разпределение на тягова електрическа енергия по разпределителните мрежи на железопътния транспорт;

16. на предоставяни на клиентите услуги, определени от комисията, свързани с лицензионната дейност;

17. (нова - ДВ, бр. 59 от 2013 г., в сила от 05.07.2013 г.) включително цената или компонентата от цена, чрез която всички крайни клиенти, присъединени към електроенергийната система, участват в компенсиране на разходите по чл. 35.

(2) Цените на енергията, природния газ и услугите, предоставени от енергийните предприятия, не подлежат на регулиране от комисията при установяване от нея наличието на конкуренция, която създава предпоставки за свободно договаряне на цените при пазарни условия за съответната дейност в енергетиката.

(3) Не подлежат на регулиране от комисията цените за снабдяване с топлинна енергия от лицата по чл. 39, ал. 4, т. 2 и 3.

Чл. 31. (Доп. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г.) При изпълнение на правомощията си за ценово регулиране комисията се ръководи освен от принципите по чл. 23 и 24 и от следните принципи:

1. цените да са недискриминационни, основани на обективни критерии и определени по прозрачен начин;

2. цените на енергийните предприятия да възстановяват икономически обосноващите разходи за дейността им, включително разходите за:

а) управление, експлоатация и поддръжка на енергийните обекти;

б) (изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) поддържане на резервни и регулиращи мощности, необходими за надеждно снабдяване на клиентите;

в) доставка и поддържане на резервите от горива;

г) ремонти;

д) амортизации;

е) съхраняване и преработка на отработено ядрено гориво и радиоактивни отпадъци, извеждане на ядрени съоръжения от експлоатация и ядрена безопасност;

ж) (нова - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) балансиране на

електроенергийната система.

3. (доп. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г., доп. - ДВ, бр. 59 от 2013 г., в сила от 05.07.2013 г.) извън разходите по т. 2 цените може да включват невъзстановяемите разходи, свързани с прехода към конкурентен енергиен пазар, както и разходите, произтичащи от изпълнение на задължения към обществото, свързани със сигурността на снабдяването, включително за защита на обектите, представляващи критична инфраструктура в енергетиката;

4. цените да осигуряват икономически обоснована норма на възвръщаемост на капитала;

5. (изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) цените за отделните групи клиенти да съответстват на разходите за доставка на енергия и природен газ до тези клиенти;

6. недопускане чрез цените на кръстосано субсидиране:

а) (изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) между отделните групи клиенти;

б) за интегрирани енергийни предприятия - между отделните дейности, подлежащи на лицензиране по този закон, и/или между дейностите, подлежащи на лицензиране по този закон, и други дейности;

7. (нова - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., изм. - ДВ, бр. 35 от 2011 г., в сила от 03.05.2011 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г., доп. - ДВ, бр. 59 от 2013 г., в сила от 05.07.2013 г.) справедливо прехвърляне на разходите от преференциални цени за енергия от възобновяеми източници и високоефективно комбинирано производство на електрическа и топлинна енергия върху крайните клиенти на електрическа енергия присъединени към електроенергийната система;

8. (нова - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) справедливо прехвърляне на разходите за системни услуги, в т. ч. допълнителни и спомагателни услуги, студен резерв и за технологични разходи, върху ползвателите на преносната мрежа, съответно на разпределителните мрежи.

Чл. 31а. (Нов - ДВ, бр. 20 от 2013 г., в сила от 28.02.2013 г.) (1) (Доп. - ДВ, бр. 17 от 2015 г., в сила от 06.03.2015 г.) Комисията има право при необходимост да изменя утвърдените цени на електрическата енергия по време на ценовия период, но не по-често от веднъж на календарно тримесечие, като:

1. изменя разполагаемостта по чл. 21, ал. 1, т. 21, както и количеството електрическа енергия на обществения доставчик, в съответствие с които производителите и/или общественият доставчик са длъжни да сключват сделки с крайните снабдители, при съобразяване с енергийния баланс с цел осигуряване на максимална защита на интересите на крайните клиенти и при спазване на принципа за осигуряване на баланс между интересите на енергийните предприятия и клиентите;

2. изменя размера на технологични разходи на енергийните предприятия при производство, пренос и разпределение на електрическа енергия, като определя целевите им стойности при спазване на принципа за осигуряване на баланс между интересите на енергийните предприятия и клиентите;

3. изменя признатия размер на други ценообразуващи елементи при спазване на принципа за осигуряване на баланс между интересите на енергийните предприятия и клиентите.

(2) В случаите по ал. 1 комисията може да приеме съкратени процедури и срокове.

(3) Решението за изменение на цените влиза в сила от деня на приемането му от комисията.

Чл. 32. (1) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Комисията може да регулира цените чрез прилагане на различни методи за регулиране, включително, да определя

показатели за ефективност на енергийните предприятия, показатели за сравнимост между тях, изпълнение на базисни критерии.

(2) Комисията може да определя:

1. компоненти на цените, отразяващи структурата на разходите;
2. часови, сезонни и други тарифни структури на цените в съответствие с разходите.

(3) (Нова - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., отм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.)

(4) (Нова - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Комисията може да определи временни цени по чл. 30, ал. 1, т. 10, 12, 13, 14 и 15 в случай на забавяне на операторите на преносни или разпределителни мрежи при определянето на цените за достъп, пренос и разпределение и да вземе решения относно подходящи компенсаторни мерки, в случай че окончателните цени за достъп, пренос и разпределение се отклоняват от временните цени.

Чл. 33. (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 49 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2010 г., в сила от 16.07.2010 г., доп. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 01.01.2012 г., изм. - ДВ, бр. 17 от 2015 г., в сила от 06.03.2015 г.) Комисията определя преференциални цени за продажба на електрическа енергия, произведена по високоефективен комбиниран начин от централи с комбинирано производство на електрическа и топлинна енергия по чл. 162, ал. 1.

(2) (Отм. - ДВ, бр. 49 от 2007 г.)

(3) (Доп. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 01.01.2012 г.) Преференциалната цена на електрическата енергия, произведена по високоефективен комбиниран начин от централите с комбинирано производство на електрическа и топлинна енергия по ал. 1, се определя на база индивидуалните разходи за производство и добавка, определена от комисията по групи производители и по критерии съгласно наредбата по чл. 36, ал. 3.

(4) (Нова - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 01.01.2012 г., отм. - ДВ, бр. 17 от 2015 г., в сила от 06.03.2015 г.)

(5) (Предишна ал. 4 - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 01.01.2012 г.) По предложение на съответното топлопреносно предприятие комисията определя преференциална цена на топлинна енергия за асоциацията по чл. 151, ал. 1 и за доставчика по чл. 149а.

Чл. 34. (1) Енергийните предприятия имат право да предявят искане за признаване и компенсиране на невъзстановяеми разходи.

(2) Невъзстановяеми са разходите, произтичащи от извършени инвестиции и/или сключени сделки до влизането в сила на този закон от енергийните предприятия, които не могат да бъдат възстановени в резултат на създаване на конкурентен електроенергиен пазар.

(3) Енергийните предприятия по ал. 1 подават заявление пред комисията за признаване на разходите за невъзстановяеми и за установяване на размера им. Към заявлението се представят доказателства за основанието за възникване на невъзстановяемите разходи и за размера им.

(4) Комисията определя максималния общ размер и период за компенсация на признатите невъзстановяеми разходи за всяко отделно предприятие.

(5) Комисията, ръководейки се от принципите по чл. 23 и при отчитане на промените в конкурентните условия:

1. преизчислява ежегодно максималния общ размер на компенсацията, свързана с невъзстановяемите разходи;
2. определя обема за възстановяване за съответния период;
3. разпределя ги между съответните енергийни предприятия.

(6) (Изм. - ДВ, бр. 59 от 2013 г., в сила от 05.07.2013 г.) Начинът за компенсиране на невъзстановяемите разходи се определя по механизъм за разпределение на тези разходи по прозрачен начин между крайните клиенти, присъединени към електроенергийната система и/или по друг ред, предвиден в закон.

(7) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г., отм. - ДВ, бр. 59 от 2013 г., в сила от 05.07.2013 г.)

Чл. 35. (1) Енергийните предприятия имат право да предявят искане за компенсиране на разходи, произтичащи от наложени им задължения към обществото, включително свързани със сигурността на снабдяването, защитата на околната среда и енергийната ефективност.

(2) За разходи по ал. 1 се приемат:

1. произтичащи от задължение за изкупуване на електрическа енергия от производители, спечелили конкурс по реда на чл. 46;

2. произтичащи от задължение за производство на електрическа енергия при използване на местни първични енергийни източници по чл. 4, ал. 2, т. 8;

3. (изм. - ДВ, бр. 49 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2010 г., в сила от 16.07.2010 г., изм. - ДВ, бр. 35 от 2011 г., в сила от 03.05.2011 г.) произтичащи от задължение за изкупуване на електрическа енергия на преференциални цени по чл. 162 и по Закона за енергията от възобновяеми източници;

4. (нова - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) произтичащи от задължения, свързани със защитата на обекти, представляващи критична инфраструктура в енергетиката;

5. (нова - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) произтичащи от задължения, свързани с изпълнение на индивидуалните цели за енергийни спестявания, съгласно чл. 10, ал. 1 от Закона за енергийната ефективност;

6. (предишна т. 4 - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) други допълнителни задължения.

(3) Енергийните предприятия по ал. 1 подават периодично заявление пред комисията за компенсиране на тези разходи. Към заявлението се представят доказателства за тяхното основание и размер.

(4) Комисията определя обема за компенсиране за всяко отделно предприятие и общия обем за възстановяване на съответния период.

(5) (Изм. - ДВ, бр. 59 от 2013 г., в сила от 05.07.2013 г.) Начинът за компенсиране на разходите, произтичащи от задължения към обществото, се определя по приета от комисията методика за разпределение на тези разходи по прозрачен начин между всички крайни клиенти, включително ползващите електрическа енергия от внос, присъединени към електроенергийната система и/или по друг ред, предвиден в закон.

(6) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г., изм. - ДВ, бр. 59 от 2013 г., в сила от 05.07.2013 г.) Задълженията за изкупуване на електрическа енергия по преференциални цени по Закона за енергията от възобновяеми източници се реализират съгласно чл. 6, т. 2 от Закона за енергията от възобновяеми източници, след като се приспадне паричната равностойност на 100 на сто от приходите, получени от търговете на квоти за емисии на парникови газове, предвидени в Закона за опазване на околната среда, и 100 на сто от постъпленията от продажбата на енергия от възобновяеми източници, постъпили от договори за статистическо прехвърляне по Закона за енергията от възобновяеми източници.

Чл. 36. (1) Цените, които подлежат на регулиране, се образуват от енергийните предприятия съобразно изискванията на този закон и наредбите по ал. 3. Указанията, дадени от

комисията относно образуването на цените, са задължителни за енергийните предприятия.

(2) (Отм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г.)

(3) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Методите за регулиране на цените, правилата за тяхното образуване или определяне и изменение, редът за предоставяне на информация, внасяне на предложенията за цените и утвърждаването на цените се определят с наредби за електрическата енергия, топлинната енергия и природния газ, приети от комисията.

Чл. 36а. (Нов - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Енергийните предприятия, доставящи електрическа енергия и природен газ по регулирани цени, и операторите на преносни и разпределителни мрежи, в едномесечен срок преди подаване в комисията на заявлението за утвърждаване на нови цени или за изменение на действащи цени оповестяват в средствата за масова информация предложението си за утвърждаване на новите цени или за изменението на действащите цени.

(2) Комисията утвърждава цените по ал. 1 като пределни цени на всеки лицензиант с решение, което е индивидуален административен акт.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г., изм. - ДВ, бр. 17 от 2015 г., в сила от 06.03.2015 г.) В срок до 7 дни след получаването на решението по ал. 2 лицензиантът публикува на интернет страницата си утвърдените пределни цени и цените по договорите с клиентите.

Раздел V.

Разделно счетоводство. Съхраняване и предоставяне на информация (Загл. изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.)

Чл. 37. (1) Енергийните предприятия водят отделна счетоводна отчетност за:

1. всяка дейност, подлежаща на лицензиране по този закон;
2. дейностите, подлежащи на лицензиране по този закон, и други дейности;
3. всеки клон и предприятие;
4. дейности при регулирани и свободно договорени цени.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Правилата за водене на разделното счетоводство от енергийните предприятия, включително активите за целите на ценообразуването по групи клиенти, както и формата и съдържанието на счетоводните отчети за регулаторни цели се определят с решение на комисията по ред, предвиден в наредбите по чл. 36, ал. 3.

(3) (Нова - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Енергийните предприятия, които подлежат на независим финансов одит, представят на комисията одиторски доклад за спазването на правилата за водене на отделната счетоводна отчетност.

Чл. 38. (1) Енергийните предприятия са длъжни ежегодно да предоставят на комисията:

1. годишните си финансови отчети, включително приложенията към тях, съгласно Закона за счетоводството и годишните одиторски доклади;
2. отчетна информация по видове дейности;
3. (нова - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) информация за активите и разходите по видове клиенти за целите на ценообразуването.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Енергийните предприятия са длъжни при поискване от комисията, от Комисията за защита на конкуренцията и от

Европейската комисия в изпълнение на техните правомощия да предоставят документация, счетоводна, технико-икономическа и друга информация, включително за сключени договори.

(3) (Нова - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Предприятията за доставка на електрическа енергия и природен газ съхраняват за срок 5 години данни за всички сключени сделки за доставка на електрическа енергия и природен газ с клиенти на едро и с оператори на преносни мрежи - срок, условия за доставка и плащане, количество, дати и часове на изпълнението, цени и начини за идентифициране на съответния клиент на едро, както и други данни, определени с наредбата по чл. 60. Комисията може да предоставя на участници на пазара части от тази информация, при условие че не се разкрива информация, представляваща търговска тайна, или информация, защитена по силата на закон.

Раздел VI.

Мерки за защита на крайните клиенти (Нов - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.)

Чл. 38а. (Нов - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) (1) Договорите между потребители на енергийни услуги и енергийните предприятия, предоставящи услуги от обществен интерес, задължително съдържат:

1. данни, идентифициращи енергийното предприятие, включително адрес;
 2. предлаганите услуги и условията и реда за тяхното предоставяне;
 3. средствата, чрез които може да се получи актуална информация за всички приложими цени на предлаганите услуги;
 4. срок на договора, условията за временно преустановяване, прекратяване на тяхното предоставяне и на договора;
 5. условията за едностранно прекратяване на договора от ползвателя на енергийни услуги и възможността за такова прекратяване без допълнително плащане;
 6. условията и реда за прихващане и възстановяване на суми при неспазване на изискванията за качество на договорените услуги, включително неточно или забавено фактуриране;
 7. правата на потребители на енергийни услуги, включително информация относно процедурата по разглеждането и произнасянето по жалби;
 8. други условия съгласно предвиденото в този закон.
- (2) Условията по ал. 1, както и предложенията за тяхната промяна се оповестяват преди сключването или потвърждаването на договора.

Чл. 38б. (Нов - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) (1) Енергийните предприятия по чл. 38а, ал. 1 предоставят на своите потребители на енергийни услуги информация за:

1. начините на плащане, цени за спиране или възстановяване на снабдяването, цени за услуги по извършване на поддръжка и други цени на услуги, свързани с лицензионната дейност;
2. процедурата за смяна на доставчик и информация, че потребители на енергийни услуги не дължат допълнителни плащания при смяна на доставчика си;
3. реално потребените количества и извършените разходи без задължение за допълнително плащане за тази услуга;
4. изготвяне на окончателна изравнителна сметка при всяка смяна на доставчика;
5. дела на всеки енергиен източник в общата доставена енергия от доставчика през предходната календарна година по разбираем и ясно съпоставим начин;
6. съществуващи източници на обществено достъпна информация за въздействието върху околната среда по отношение най-малко на емисиите на въглероден диоксид и радиоактивните

отпадъци - резултат от производството на електрическа енергия от различните енергийни източници, в общата доставена енергия от доставчика през предходната година;

7. информация относно средствата за уреждане на спорове.

(2) Информацията по ал. 1 се представя във фактурите или заедно с тях в информационни материали и на интернет страниците на енергийните предприятия. По този ред доставчиците на енергия и природен газ предоставят на потребителите на енергийни услуги и контролен списък, приет от Европейската комисия, съдържащ практическа информация за техните права.

Чл. 38в. (Нов - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) (1) Енергийните предприятия по чл. 38а, ал. 1 изготвят и представят за одобрение от комисията правила за работа с техните потребители на енергийни услуги.

(2) Правилата по ал. 1 уреждат реда и сроковете за получаване, разглеждане, проверка и отговор на подадените жалби, сигнали и предложения, формата на данните за потреблението и процедурата, по която доставчиците и потребителите на енергийни услуги получават достъп до тях.

(3) Правилата по ал. 1 се одобряват от комисията, публикуват се в един централен и в един местен всекидневник, както и на интернет страницата на лицензианта и влизат в сила след публикуването им. Правилата са част от общите условия на договорите, одобрени от комисията, когато с този закон са предвидени общи условия.

(4) Условията и редът за одобряване на правилата за работа с потребителите на енергийни услуги се уреждат с наредбата по чл. 60.

Чл. 38г. (Нов - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Енергийните предприятия, извършващи доставка на енергия или природен газ, осигуряват центрове за предоставяне на информацията по чл. 38а и 38б на потребителите на енергийни услуги, както и за работа с тях съгласно правилата по чл. 38в.

Чл. 38д. (Нов - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Енергийните предприятия, предоставящи услуги от обществен интерес, в общите условия за снабдяване и ползване на мрежите и в правилата за работа с потребителите на енергийни услуги определят специални процедури за предоставяне на уязвими клиенти на информация, свързана с потреблението, и за преустановяване снабдяването на уязвими клиенти.

Чл. 38е. (Нов - ДВ, бр. 17 от 2015 г., в сила от 06.03.2015 г. (*)) Крайният снабдител информира клиента, заедно с фактурата за последния месец на всяко шестмесечие, когато отчетената консумация на електрическа енергия или на природен газ на крайните клиенти за това шестмесечие е по-висока с над 50 на сто от отчетената консумация за съответното шестмесечие на предходната календарна година.

Чл. 38ж. (Нов - ДВ, бр. 17 от 2015 г., в сила от 06.03.2015 г. (*)) (1) Клиентът може да поиска от оператора на електроразпределителната или газоразпределителната мрежа да се извърши метрологична експертиза на средството за търговско измерване. Експертизата се извършва от Българския институт по метрология по реда на глава пета от Закона за измерванията. Средството за търговско измерване се демонтира и съхранява от оператора, който осигурява изпращането му в Българския институт по метрология, запечатано с пломбите и стикерите, записани в констативния протокол, съставен при демонтажа.

(2) Разходите за метрологична експертиза на средството за търговско измерване са за сметка на:

1. оператора на електроразпределителната, съответно на газоразпределителната мрежа, в случай че експертизата докаже неизправност на средството за търговско измерване;
2. клиента, в случай че експертизата докаже изправност на средството за търговско измерване.

Чл. 38з. (Нов - ДВ, бр. 17 от 2015 г., в сила от 06.03.2015 г. (*)) Когато по инициатива на крайния снабдител ще бъде преустановено снабдяването на клиента с електрическа енергия или природен газ, крайният снабдител е длъжен да уведоми клиента, по заявен от него начин, не по-късно от три дни преди датата на преустановяване на снабдяването. В случай че клиентът не е заявил начин за уведомяване, той се уведомява по начин, определен от крайния снабдител.

Глава четвърта. ЛИЦЕНЗИИ

Раздел I. Издаване на лицензии

Чл. 39. (1) Дейностите, подлежащи на лицензиране по този закон, са:

1. производство на електрическа и/или топлинна енергия;
2. пренос на електрическа енергия, топлинна енергия или природен газ;
3. разпределение на електрическа енергия или природен газ;
4. (доп. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) съхранение на природен газ в съоръжение за съхранение и/или втечняване на природен газ или внасяне, разтоварване и регазификация на втечнен природен газ в съоръжение за втечнен природен газ;
5. търговия с електрическа енергия;
6. (доп. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) организиране на борсов пазар на електрическа енергия;
7. обществена доставка на електрическа енергия или природен газ;
8. (отм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 01.07.2007 г.)
9. (отм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.)
10. (нова - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 01.07.2007 г.) снабдяване с електрическа енергия или природен газ от крайни снабдители;
11. (нова - ДВ, бр. 74 от 2006 г., отм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.)
12. (нова - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г.) разпределение на тягова електрическа енергия по разпределителни мрежи на железопътния транспорт;
13. (нова - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) доставка на електрическа енергия от доставчик от последна инстанция.

(2) С лицензията се разрешава осъществяване на някои от дейностите по ал. 1 при посочените в нея условия и е неразделна част от решението за издаването ѝ.

(3) Когато за извършване на някоя от дейностите по ал. 1 се издава лицензия, преди да е изграден енергийният обект за осъществяване на тази дейност, лицензията съдържа условията за изграждане на този обект и срок за започване на лицензионната дейност.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г.) Не се изисква издаване на лицензия за:

1. производство на електрическа енергия от лице, притежаващо централа с обща инсталирана електрическа мощност до 5 MW;
2. (изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) производство на топлинна енергия от лице, притежаващо централа с обща инсталирана топлинна мощност до 10 MW;

3. (изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) пренос на топлинна енергия от лице, притежаващо топлопреносна мрежа, към която са присъединени централи с обща инсталирана мощност до 10 MW;

4. производство на топлинна енергия само за собствено потребление;

5. (нова - ДВ, бр. 17 от 2015 г., в сила от 06.03.2015 г.) производство на електрическа енергия само за собствено потребление.

(5) (Нова - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Когато лицето, което кандидатства за издаването на лицензия за някоя от следните дейности:

1. производство на електрическа енергия;

2. производство на електрическа и топлинна енергия;

3. пренос на електрическа енергия;

4. разпределение на електрическа енергия;

5. търговия с електрическа енергия;

6. организиране на борсов пазар на електрическа енергия;

7. обществена доставка на електрическа енергия;

8. снабдяване с електрическа енергия от краен снабдител;

9. доставка на електрическа енергия от доставчик от последна инстанция;

10. разпределение на тягова електрическа енергия по електроразпределителни мрежи на железопътния транспорт, или притежава такава лицензия и отговаря на изискванията за координатор на балансираща група, съответната лицензия съдържа правата и задълженията, свързани с дейността на координатор на балансираща група.

(6) (Нова - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Лицензия за доставка на електрическа енергия от доставчик от последна инстанция за клиенти, които не са избрали друг доставчик или избраният доставчик не извършва доставка по независещи от клиента причини, се издава на:

1. лицензианта за дейността обществена доставка на електрическа енергия - за клиентите, присъединени към електропреносната мрежа;

2. лицензианти за дейността снабдяване с електрическа енергия от краен снабдител - за клиентите, присъединени към съответната разпределителна мрежа, за територията на действащите лицензии за обществена доставка и снабдяване от краен снабдител.

Чл. 40. (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) (1) Лицензия се издава на лице, регистрирано по Търговския закон, което:

1. притежава технически и финансови възможности, материални и човешки ресурси и организационна структура за изпълнение на нормативните изисквания за осъществяване на дейността по лицензията;

2. има вещни права върху енергийните обекти, чрез които ще се осъществява дейността, ако те са изградени, с изключение на лицензиите по чл. 39, ал. 1, т. 5, 6, 7, 10 и 13;

3. представи доказателства, че енергийните обекти, чрез които ще се осъществява дейността по лицензията, отговарят на нормативните изисквания за безопасна експлоатация и за опазване на околната среда.

(2) В случай на издаване на лицензия по чл. 39, ал. 3 се изисква условията по ал. 1, т. 1 - 3 да са налице към момента на започване на лицензионната дейност.

(3) Лицензия по чл. 39, ал. 1, т. 4 се издава при спазване на разпоредбите на чл. 118а, ал. 3 - 6 от Закона за водите.

(4) Не се издава лицензия на лице:

1. спрямо което е открито производство по несъстоятелност или което е обявено в

несъстоятелност;

2. което е в ликвидация;

3. на което е отнета лицензията или е отказано издаването на лицензия за същата дейност и не е изтекъл срокът по чл. 59, ал. 4 или по чл. 41, ал. 4.

(5) Лицензия не се издава, когато съществува опасност от увреждане на живота и здравето на гражданите, имуществото на трети лица и интересите на клиентите, нарушаване на надеждното снабдяване с електрическа или топлинна енергия или с природен газ.

(6) В случаите, когато едно и също лице осъществява повече от една от дейностите, за които е предвидено лицензиране, за всяка от дейностите се издават отделни лицензии. Комисията следи за недопускане на противоречия в режима на осъществяване на отделните лицензирани дейности.

(7) Лицензия по ал. 1 се издава и на лице с регистрация, еквивалентна на тази по ал. 1 по законодателството на друга държава - членка на Европейския съюз, при условията по ал. 1 - 6.

(8) (Нова - ДВ, бр. 17 от 2015 г., в сила от 06.03.2015 г.) Лицензия по чл. 39, ал. 1, т. 1 и 2 се издава и на лице, на което е предоставена концесия или притежава право на ползване и експлоатация върху енергийни обекти за производство, пренос и разпределение на топлинна енергия, при условията на ал. 1 - 6.

Чл. 41. (1) Процедура за издаване на лицензия се открива по писмено заявление, към което се прилагат всички необходими документи за издаване на лицензия.

(2) В случай че лицензионната дейност се осъществява по цени, подлежащи на регулиране по този закон, към заявлението по ал. 1 се подава и заявление за утвърждаването им.

(3) В срок до три месеца от подаване на заявленията по ал. 1 и 2 комисията издава или мотивирано отказва издаването на лицензия и утвърждава или определя съответните цени.

(4) В случаите на отказ заявителят може да направи ново искане за издаване на лицензия не по-рано от три месеца от постановяване на решението за отказ, съответно от влизането в сила на съдебното решение, с което жалбата е отхвърлена като неоснователна.

(5) (Нова - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Комисията изпраща информация на Европейската комисия за всеки случай на мотивиран отказ за издаване на лицензии за пренос, разпределение, съхранение, обществена доставка на природен газ и снабдяване с природен газ от крайни снабдители.

Чл. 42. (1) Лицензията се издава за срок до 35 години в съответствие с изискванията на наредбата по чл. 60.

(2) Срокът на лицензията се продължава за срок не по-дълъг от срока по ал. 1, ако лицензиантът отговаря на условията на закона и изпълнява всички задължения и изисквания по лицензията, и е направил писмено искане за продължаване най-малко една година преди изтичането на срока на първоначалната лицензия.

(3) С решението за продължаване на срока по ал. 2 комисията определя и условията за осъществяване на дейността за новия срок на лицензията.

Чл. 43. (1) На територията на страната се издава само една лицензия за:

1. (изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) пренос на електрическа енергия;

2. (доп. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) организиране на борсов пазар на електрическа енергия;

3. обществена доставка на електрическа енергия или на природен газ;

4. (нова - ДВ, бр. 74 от 2006 г., отм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.)

5. (нова - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) доставка на електрическа енергия от доставчик от последна инстанция за клиенти, присъединени към електропреносната мрежа.

(2) За една обособена територия се издава само една лицензия за:

1. разпределение на електрическа енергия или на природен газ;

2. (отм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 01.07.2007 г.)

2а. (нова - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 01.07.2007 г.) снабдяване с електрическа енергия или с природен газ от крайни снабдители;

3. пренос на топлинна енергия;

4. (нова - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) доставка на електрическа енергия от доставчик от последна инстанция за клиенти, присъединени към електроразпределителната мрежа на територията.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Една обособена територия за разпределение на електрическа енергия включва не по-малко от 150 хил. клиенти, присъединени към прилежащата електроразпределителна мрежа, и в нейните граници се включва не по-малко от една област съобразно административно-териториалното устройство на страната.

(4) (Нова - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 01.07.2007 г.) За обособена територия по ал. 3 се издава само една лицензия за снабдяване с електрическа енергия от крайни снабдители.

(5) (Предишна ал. 4 - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Една обособена територия за разпределение на природен газ включва не по-малко от 50 хил. клиенти, които могат да бъдат присъединени към прилежащата газоразпределителна мрежа, и нейните граници се определят с описа по чл. 4, ал. 2, т. 6.

(6) (Нова - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 01.07.2007 г.) За обособена територия по ал. 5 се издава само една лицензия за снабдяване с природен газ от крайни снабдители.

(7) (Предишна ал. 5 - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., изм. - ДВ, бр. 82 от 2012 г., в сила от 26.11.2012 г.) Една обособена територия за пренос на топлинна енергия се определя съобразно действащите устройствени планове на населеното място.

(8) (Предишна ал. 6, изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Разпоредбата на ал. 6 не се прилага, когато има заявен интерес за газоснабдяване на дадена територия, която е извън описа по чл. 4, ал. 2, т. 6. В този случай територията, предмет на инвестиционен интерес, се обособява като самостоятелна територия за разпределение на природен газ. Лицензии за разпределение на природен газ или за снабдяване с природен газ от краен снабдител за тази територия се издават без конкурс на заинтересования инвеститор при условията на раздел I от тази глава и по реда на наредбата по чл. 60 след съгласуване със съответната община.

(9) (Предишна ал. 7, изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г.) В случай че за територията по ал. 8 има подадено повече от едно заявление за газоснабдяване, комисията обявява конкурс при условията на раздел II от тази глава и по реда на наредбата по чл. 60.

(10) (Предишна ал. 8, изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) С решение на комисията за изменение на лицензията територията на общината, която е извън описа по чл. 4, ал. 2, т. 6, може да бъде присъединена към обособена територия за разпределение на природен газ или към територията на община, за която е издадена лицензия за същата дейност, при заявено съгласие от съответната община извън описа и съгласие на титуляря на лицензията.

(11) (Нова - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., доп. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Разпоредбите на ал. 8 и 9 не се прилагат, когато е получено съгласието по ал. 10 от титуляря на лицензията за разпределение на природен газ на обособената територия или в територията по ал. 8.

(12) (Нова - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в

сила от 17.07.2012 г.) За територията на страната се издава една лицензия за разпределение на тягова електрическа енергия само по електроразпределителните мрежи на железопътния транспорт на Националната компания "Железопътна инфраструктура".

Чл. 44. (1) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) На лицето, на което е издадена лицензия за пренос на електрическа енергия, не се издава лицензия за друга дейност, подлежаща на лицензиране по този закон, освен лицензия за организиране на борсов пазар на електрическа енергия.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) На лицето, на което е издадена лицензия за пренос на природен газ, не се издава лицензия за друга дейност, подлежаща на лицензиране по този закон, освен лицензия за дейността по чл. 39, ал. 1, т. 4 и лицензия за разпределение на природен газ. Лицето, на което е издадена лицензия за пренос на природен газ, не може да извършва търговия с природен газ.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г.) На лицата, на които е издадена лицензия за разпределение на електрическа енергия, не се издават лицензии за други дейности, подлежащи на лицензиране по този закон.

(4) (Нова - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) На лицата, на които е издадена лицензия за разпределение на природен газ, не се издават лицензии за други дейности, подлежащи на лицензиране по този закон, освен лицензия за снабдяване с природен газ от краен снабдител, ако присъединените към газоразпределителната мрежа на тази територия клиенти са по-малко от 100 000.

Чл. 45. В лицензията се определят:

1. наименованието на лицензианта;
2. дейността, за която се издава лицензията;
3. обектите, чрез които се осъществява лицензионната дейност;
4. територията на лицензията за дейностите, за които това е необходимо;
5. срокът на лицензията;
6. видовете застраховки, покрити рискове и размерът на застрахователното покритие, които лицензиантът е длъжен да поддържа, докато упражнява лицензионната дейност;
7. изисквания за извеждане от експлоатация на енергийните обекти, чрез които се осъществява дейността;
8. други специални нормативни изисквания, свързани с осъществяването на дейността по лицензията.

Раздел II. Конкурс

Чл. 46. (1) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Конкурс за необходима мощност за производство на електрическа енергия се провежда само в случаите по чл. 4, ал. 2, т. 5 за изграждане на нова или за предоставяне на съществуваща мощност. Спечелилият конкурса участник се определя за титуляр на лицензията, съдържаща задължение за изграждане, в случаите на изграждане на нова мощност.

(2) Титулярите на лицензии за разпределение на природен газ за обособените територии, определени с описа по чл. 4, ал. 2, т. 6, се определят чрез конкурси.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) На лице, спечелило конкурс по

ал. 1 - в случаите на изграждане на нова мощност, или по ал. 2, се издава лицензия по чл. 39, ал. 1, т. 1 или 3.

(4) (Нова - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) В случаите по ал. 2 с решението на комисията по ал. 3 се издава и лицензия за извършване на дейността снабдяване с природен газ от краен снабдител до достигане на 100 000 клиенти в съответствие с чл. 44, ал. 4.

(5) (Доп. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 01.01.2007 г., предишна ал. 4 - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Когато конкурсът е спечелен от чуждестранно лице, което не е регистрирано в държава - членка на Европейския съюз, или в друга държава - страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство лицензията се издава на дружество, регистрирано по Търговския закон, в което чуждестранното лице притежава най-малко 67 на сто от капитала на дружеството. Това лице няма право да прехвърля участието си в дружеството лицензиант на трето лице до датата на започване на лицензионната дейност.

(6) (Предишна ал. 5 - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Общественият доставчик сключва договор за изкупуване на електрическа енергия с лицето, спечелило конкурса по ал. 1.

Чл. 47. (1) Конкурсът се обявява от комисията в съответствие с описа по чл. 4, ал. 2, т. 5 или 6 и се провежда при условия и по ред, определени с наредбата по чл. 60.

(2) Конкурсната документация се изготвя в съответствие с наредбата по чл. 60 и се утвърждава от комисията. Конкурсната документация включва проект на лицензия, а в случая по чл. 46, ал. 1 - и проект на договор за изкупуване на електрическа енергия.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Конкурсът се обявява с решение на комисията, което се обнародва в "Държавен вестник" и се публикува в "Официален вестник" на Европейския съюз, като срокът за подаване на заявления за участие в конкурса не може да бъде по-кратък от 6 месеца от датата на публикуване на решението за конкурса. Решението на комисията за обявяване на конкурса може да бъде обжалвано само заедно с решението за определяне на спечелилия конкурса кандидат.

(4) (Нова - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Кандидат за участие в конкурс може да бъде всяко лице, което притежава технически, икономически, финансови и организационни възможности в съответствие с изискванията, посочени в конкурсната документация, и за което не са налице обстоятелствата по чл. 40, ал. 4.

Чл. 48. (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Когато в срока за подаване на заявления за участие в конкурса не постъпи заявление или постъпи само едно заявление, този срок може да се удължи най-много с 60 дни считано от датата на обнародване в "Държавен вестник" и публикуване в "Официален вестник" на Европейския съюз на решението за удължаване на срока. В този случай се променя и датата на провеждане на конкурса.

Чл. 49. (1) Комисията с решение назначава конкурсна комисия за провеждане на конкурса с председател - член на комисията. В нея се включват служители на администрацията на комисията, а в зависимост от предмета на конкурса - и представители на съответните общини и заинтересувани ведомства и организации.

(2) Конкурсната комисия разглежда и оценява предложенията на кандидатите и предлага на комисията да вземе решение за определяне на лицето, спечелило конкурса.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г.) Комисията в 14-дневен срок от получаване на предложението на конкурсната комисия класира кандидатите и с мотивирано

решение определя лицето, спечелило конкурса, и му издава съответната лицензия.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г.) Комисията уведомява кандидатите за решението по ал. 3.

Чл. 50. (1) Комисията прекратява конкурса и обявява нов, когато:

1. се е явил само един кандидат, или
2. предложенията на кандидатите не отговарят на конкурсните условия.

(2) В случай че при повторно обявяване на конкурса се яви само един кандидат, комисията го обявява за спечелил конкурса, когато отговаря на конкурсните условия.

Раздел III.

Изменения, допълнения, прекратяване и отнемане на лицензии

Чл. 51. (1) Лицензията може да бъде изменена и/или допълнена с решение на комисията:

1. по искане на лицензианта;
2. по инициатива на комисията.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Комисията има право на инициатива за изменение и/или допълнение на издадена лицензия:

1. (изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) за осигуряване на надеждността или за непрекъснатото и качествено снабдяване на клиентите с електрическа и топлинна енергия и природен газ;

2. (доп. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) при промяна на законодателството, както и за изпълнение на правнообвързващи решения на Европейската комисия или АСРЕ;

3. за осигуряване на националната сигурност и обществения ред съгласувано със съответните компетентни държавни органи;

4. при опасност от увреждане на живота и здравето на гражданите, от увреждане на околната среда или на имуществото на трети лица, когато това не налага отнемане на лицензията, и/или по предложение на специализирани държавни органи в изпълнение на техните правомощия;

5. при разрешаване преобразуване на лицензиант или сделка на разпореждане, когато това не води до прекратяване на лицензията.

(3) Комисията уведомява писмено лицензианта за откриване на производство за изменение и/или допълнение на лицензията по ал. 2. Лицензиантът може в 14-дневен срок да даде писмено становище по основанията за изменение и/или допълнение на лицензията.

(4) Комисията изменя и/или допълва лицензията след изтичането на срока по ал. 3.

(5) Лицензиантът може да поиска изменение и/или допълнение на лицензията и по отношение на естеството на използваните първични енергийни източници и/или енергопреобразуващата технология.

(6) Титулярят на лицензия по чл. 39, ал. 3, издадена чрез конкурс, може да поиска нейното изменение и/или допълнение преди започването на дейността само поради настъпване на независещи от него обстоятелства.

Чл. 52. (1) Комисията разрешава преобразуване на лицензиант чрез вливане, сливане, разделяне, отделяне, отделяне на еднолично търговско дружество и чрез промяна на правната форма, ако лицето, което ще извършва лицензионната дейност, след преобразуването отговаря на условията за издаване на лицензия за дейността.

(2) В случаите по ал. 1 комисията изменя или прекратява съществуващата лицензия и/или издава нова лицензия в зависимост от конкретния случай в едномесечен срок от подаване на заявлението. Прекратяването, изменението или издаването на лицензия влиза в сила от датата на вписване на преобразуването в търговския регистър.

(3) (Нова - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 01.01.2007 г.) Прекратяването, изменението или издаването на лицензия в Република България при преобразуване на юридическо лице с издадена лицензия по чл. 40, ал. 6 влиза в сила от датата на влизане в сила на преобразуването на юридическото лице по законодателството на държавата, в която то е регистрирано.

Чл. 53. (1) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Разпореждане с незавършени обекти на строителството или с имуществото, с което се осъществява дейността по лицензията, може да се извършва само в тяхната цялост след разрешение на комисията, включително при обявяване на лицензиант в несъстоятелност.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) В случаите по ал. 1, когато лицензията е издадена за производство на електрическа и/или топлинна енергия и дейността се осъществява чрез генериращи мощности (блок), които технологично могат да бъдат експлоатирани независимо една от друга, предмет на разпореждането може да бъде отделен блок. В този случай първоначалната лицензия се изменя или допълва.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Когато прекратяване или изменение на лицензия по ал. 1 или 2 може да доведе до нарушаване сигурността на снабдяването с електрическа или топлинна енергия или с природен газ, комисията разрешава извършване на разпореждане, ако приобретателят е подал заявление и отговаря на условията за издаване на лицензия за съответната дейност. Лицензията, издадена на приобретателя, влиза в сила от датата на придобиване право на собственост.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Когато прекратяването или изменението на лицензията по ал. 1 и 2 не води до нарушаване сигурността на снабдяването, комисията издава разрешение за разпореждане, независимо дали приобретателят е подал заявление за издаване на лицензия.

(5) Комисията издава разрешение и в случаите на залог или ипотека върху имущество, с което се извършва лицензионна дейност.

(6) Разрешение не се изисква в случаите на подмяна или модернизация, или когато такова разпореждане не води до изменение на условията, при които се осъществява лицензионната дейност.

(7) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Разпорежданията, извършени в нарушение на предходните алинеи, се обявяват за нищожни от съда по искане на комисията, на прокурора или на всяко заинтересовано лице.

(8) Комисията разглежда исканията по ал. 1 - 4 в тримесечен срок от подаване на заявлението, а по ал. 5 - в едномесечен срок.

Чл. 54. (1) При приватизация на обособена част от енергийно предприятие не се изисква разрешение по чл. 53.

(2) Комисията издава лицензия на приобретателя по приватизационната сделка по ал. 1, ако е поискал издаването на лицензия и отговаря на условията за издаването ѝ.

Чл. 55. (1) Лицензията се прекратява с решение на комисията:

1. по искане на лицензианта, включително при прехвърляне на имуществото, с което се

осъществява лицензионната дейност, при условията на чл. 53;

2. при погиване на енергийния обект, чрез който лицензиантът осъществява дейността си;

3. при преобразуване на лицензианта, когато преобразуването води до прекратяване на юридическото лице - титуляр на лицензията;

4. при влизане в сила на решението на съда за обявяване на лицензианта в несъстоятелност или на решението за прекратяване на дейността поради обявяването на лицензианта в ликвидация извън случаите по чл. 61.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г.) Комисията може след писмено уведомление да прекрати лицензията, когато лицензиантът не упражнява лицензионната дейност за период повече от една година.

(3) Лицензията се прекратява при изтичане срока на лицензията освен в случаите по чл. 56.

(4) Решението за прекратяване на лицензията е условие за разглеждане от съответния съд на молба за вписване на ликвидатори при прекратяване дейността на юридическото лице - титуляр на лицензията.

(5) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) В случаите на прекратяване на лицензията по ал. 1, т. 1 и ал. 2 при условия, посочени в наредбата по чл. 60, комисията има право да задължи лицензианта да прехвърли на трето лице имуществото, чрез което осъществява лицензионната дейност, в неговата цялост или да учреди право на ползване върху него, ако приобретателят е лицензиант или е подал заявление и отговаря на условията за издаване на лицензия за съответната дейност. В случай че лицензиантът в срок един месец след прекратяването на лицензията не прехвърли собствеността си или не учреди вещно право на ползване, се прилагат съответно разпоредбите на чл. 56, ал. 4 - 11.

Чл. 56. (1) Лицензиантът е длъжен най-малко една година преди изтичането на срока на лицензията:

1. да подаде заявление за продължаване на срока, или

2. да уведоми комисията, че няма да осъществява лицензионната дейност след изтичането на срока.

(2) Когато след изтичането на срока на лицензията енергийният обект, чрез който е била осъществявана лицензионната дейност, подлежи на окончателно извеждане от експлоатация поради технически причини, комисията удължава срока на лицензията до окончателното извеждане от експлоатация на енергийния обект.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) В случая по ал. 1, т. 2 или при отказ на комисията да продължи срока на лицензията, ако прекратяването на лицензионната дейност може да доведе до нарушаване сигурността на снабдяването на клиентите с електрическа или топлинна енергия или природен газ, или може да възникне опасност за националната сигурност и обществения ред, лицензиантът е задължен да прехвърли на трето лице собствеността си или да учреди право на ползване върху имуществото, чрез което осъществява лицензионната дейност, само в неговата цялост по реда на чл. 53, ал. 1 и 3.

(4) Когато лицензиантът в срок до 60 дни преди изтичането на срока на лицензията не изпълни задълженията си по ал. 3 или комисията не разреши сделката на разпореждане, комисията назначава особен търговски управител, който:

1. приема по опис обектите, чрез които се осъществява лицензионната дейност, като те му се предават за управление, считано от първия ден след изтичането на срока на лицензията, и

2. продължава осъществяването на лицензионната дейност за сметка на лицензианта до прехвърлянето на собствеността върху енергийните обекти и определянето на нов лицензиант.

(5) Особеният търговски управител се избира по взаимно съгласие на лицензианта и комисията в срок до 30 дни преди изтичането на срока на лицензията. В случай че не се постигне съгласие, той се определя от комисията.

(6) Особеният търговски управител има право да извършва само действия и сделки, пряко свързани с лицензионната дейност, и няма право да отчуждава и обременява с тежести недвижими имоти, както и да извършва действия, определени от комисията с акта за назначаване.

(7) Името и адресът на назначения особен търговски управител се вписват в търговския регистър по искане на председателя на комисията и се обнародват в "Държавен вестник".

(8) Управителните органи на лицензианта след вписване на особения търговски управител в търговския регистър могат да извършват само действия, свързани с подготовка и сключване на сделка на разпореждане по ал. 3.

(9) В случаите на обжалване отказа на комисията лицензиантът продължава да осъществява дейността до окончателното решение на съда по жалбата.

(10) Установяването на обстоятелствата по ал. 3 се извършва съгласувано със съответните компетентни държавни органи.

(11) За особен търговски управител може да бъде назначавано лице, което отговаря на следните условия:

1. да има висше образование и професионален опит в управлението на енергийни предприятия;

2. да не е осъждано като пълнолетно за умишлено престъпление от общ характер, освен ако е реабилитирано;

3. да не се намира с лицензианта в отношения, които пораждат основателно съмнение за неговото безпристрастие.

Чл. 57. (1) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) В случаите, когато лицензиантът поиска прекратяване на лицензията преди изтичането на срока и ако прекратяването на лицензионната дейност може да доведе до нарушаване сигурността на снабдяването на клиентите с електрическа или топлинна енергия или природен газ, или може да възникне опасност за националната сигурност и обществения ред, той е длъжен да продължи да осъществява лицензионната дейност до издаването на нова лицензия на друго лице по реда на чл. 56, ал. 3.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Когато в срока на предизвестие, с което лицензиантът е поискал прекратяване на лицензията, не бъде определен нов лицензиант по реда на ал. 1, се прилага съответно чл. 56, ал. 4, 5, 6, 7, 9 и 11.

Чл. 58. (1) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) При подаване на заявление с искане за прекратяване на лицензия, издадена чрез конкурс, комисията преценява искането с оглед нуждите на общия прогнозен енергиен баланс на страната и сигурното и надеждно снабдяване на клиентите с енергия и природен газ.

(2) Титулярят на лицензия, определен чрез конкурс, може да подаде искане за нейното прекратяване, ако е прехвърлил незавършения обект на строителство на трето лице, при условията на чл. 53, ал. 1.

Чл. 59. (1) Комисията, след писмено предупреждение с определен срок, отнема лицензията:

1. когато лицензиантът не изпълнява или нарушава задълженията си по глави шеста и

седма;

2. когато лицензиантът не изпълнява или нарушава задълженията си по издадената лицензия;

3. когато лицензиантът не изпълни в указания срок или нарушава предписания на контролните органи на комисията или наложени принудителни административни мерки от комисията;

4. когато лицензиантът е представил неверни сведения, които са послужили като основание за издаване на лицензията.

(2) Лицензията се отнема и когато на лицензианта е отнета с влязъл в сила административен акт лицензия за експлоатация на ядрено съоръжение, издадена по Закона за безопасно използване на ядрената енергия.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г.) Комисията може да отнеме лицензия за разпределение на природен газ, издадена след конкурс, ако в определения с лицензията срок лицензиантът не изгради съответната газоразпределителна мрежа, посочена в предложението му по конкурса. В този случай за освободената територия се провежда нов конкурс по реда на този закон.

(4) С решението за отнемане на лицензията се определя срок, в който лицето не може да кандидатства за издаване на нова лицензия за същата дейност. Този срок не може да бъде по-малък от две години.

(5) Отнемането на лицензия не изключва търсенето на административнонаказателна или наказателна отговорност за извършено нарушение, ако съществуват предпоставки за това.

(6) С решението за отнемане на лицензията комисията назначава особен управител с правомощия съгласно чл. 56, ал. 4 до окончателното решение на Върховния административен съд, в случай на обжалване.

Чл. 60. (Изм. и доп. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Условието и редът за издаване, изменение, допълнение, прекратяване и отнемане на лицензии, за издаване на разрешенията по тази глава, за одобряване на общите условия на договорите по този закон, за одобряване на правила за работа с потребителите на енергийни услуги, за снабдяване на клиентите с електрическа и топлинна енергия и природен газ, както и за доброволно уреждане на споровете по чл. 22, се определят с наредба, приета от комисията.

Чл. 61. Отношенията, свързани с неплатежоспособността и несъстоятелността на енергийно предприятие, получило лицензия за пренос на електрическа и топлинна енергия или природен газ, за разпределение на електрическа енергия или природен газ, както и лицата, получили лицензия за дейност чрез обекти по утвърдения от Министерския съвет списък на стратегическите обекти от национално значение в енергетиката за обществена доставка или обществено снабдяване с електрическа енергия или с природен газ, се уреждат със специален закон.

Глава пета. ВЕЩНИ ПРАВА

Раздел I. Право на строеж. Отчуждаване

Чл. 62. (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2010 г., в сила от 16.07.2010 г., доп. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Когато изграждането или разширението на площадкови и/или линейни енергийни обекти, както и на надземни и подземни хидротехнически съоръжения за производство на електрическа енергия или на части от тях и на свързаните с производството съоръжения и площадки за депониране на производствени отпадъци се извършва върху имот - държавна собственост, компетентните държавни органи учредяват в полза на лицето, което ще изгражда и експлоатира енергийния обект, възмездно право на строеж върху земята по реда на Закона за държавната собственост без търг или конкурс.

(2) (Нова - ДВ, бр. 54 от 2010 г., в сила от 16.07.2010 г., доп. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Когато изграждането или разширението на обектите по ал. 1 се извършва върху имот - общинска собственост, компетентните общински органи учредяват в полза на лицето, което ще изгражда и експлоатира енергийния обект, възмездно право на строеж върху земята по реда на Закона за общинската собственост без търг или конкурс.

(3) (Предишна ал. 2, изм. - ДВ, бр. 54 от 2010 г., в сила от 16.07.2010 г., отм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.)

(4) (Предишна ал. 3 - ДВ, бр. 54 от 2010 г., в сила от 16.07.2010 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Когато е необходимо изграждането или разширението на площадкови и/или линейни енергийни обекти, както и на надземни и подземни хидротехнически съоръжения за производство на електрическа енергия или на части от тях, да се извърши върху имот - частна собственост, лицето по ал. 1 трябва предварително възмездно да придобие право на собственост или право на строеж върху необходимата за изграждане на обекта земя.

(5) (Нова - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Лицето по ал. 1 отправя писмено предложение до титуляря на вещни права, като посочва правните и фактическите основания, обосноваващи предложението, включително имота, вида на енергийните обекти и/или съоръжения и начина, по който те се отразяват на ползването на имота, вида вещни права, които е необходимо да бъдат придобити, площта и предлаганото обезщетение, като дава подходящ срок не по-кратък от един месец, за отговор на предложението. Този срок може да бъде променен по взаимно съгласие на лицата.

(6) (Нова - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) При учредяване на ограничени вещни права по ал. 1 върху имоти - публична собственост, за национални обекти се прилага съответно редът за частна държавна или частна общинска собственост, доколкото друго не е предвидено в закон.

(7) (Нова - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Лицата по ал. 1 са възложители на строителството на тези обекти по смисъла на чл. 161, ал. 1 от Закона за устройство на територията, както и заинтересовани лица по смисъла на чл. 124, ал. 3 от Закона за устройство на територията.

Чл. 63. (1) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2010 г., в сила от 16.07.2010 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) При отказ или при невъзможност за изпълнение на действията по чл. 62, ал. 4, която се дължи на причини, непреодолими от лицето по чл. 62, ал. 1, имотът се отчуждава в полза на държавата. За отказ се смята изричният отказ, както и неприемането на предложението или непостигането на съгласие в срока по чл. 62, ал. 5.

(2) Отчуждаването по ал. 1 се извършва при условията и по реда на Закона за държавната собственост.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Лицето по чл. 62, ал. 1 може да използва имота само за целите на отчуждаването.

Раздел I "а".

Отчуждаване на имоти за нуждите на добива на енергийни ресурси (Нов - ДВ, бр. 41 от 2009 г.)

Чл. 63а. (Нов - ДВ, бр. 41 от 2009 г.) (1) Енергийно предприятие, което е концесионер по смисъла на Закона за подземните богатства и извършва дейности по добив на енергийни ресурси, може да предложи на собствениците и титулярите на други вещни права сключване на договор, по силата на който то да придобие правото на собственост или друг вид вещно право върху недвижимите имоти, включени в концесионната площ.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 82 от 2009 г., в сила от 16.10.2009 г., изм. - ДВ, бр. 59 от 2013 г., в сила от 05.07.2013 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) Когато концесионерът не може да установи или да открие титулярите на права върху земята или техните адреси, той има право да поиска съдействие от министъра на енергетиката. При поискано съдействие министърът е длъжен да изиска необходимата информация от компетентните държавни или общински органи, които нямат право да откажат предоставянето ѝ.

Чл. 63б. (Нов - ДВ, бр. 41 от 2009 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 82 от 2009 г., в сила от 16.10.2009 г., изм. - ДВ, бр. 59 от 2013 г., в сила от 05.07.2013 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) В случаите на добив на енергийни ресурси за задоволяване на държавна нужда, когато не е постигнато споразумение със собствениците или титулярите на други вещни права върху недвижим имот или част от такъв, енергийното предприятие - концесионер, има право да поиска от министъра на енергетиката предприемането на действия по принудително отчуждаване на имота по реда на Закона за държавната собственост.

(2) В искането по ал. 1 се посочват характеристиката, видът, местонахождението и размерът на имота и данни за собствениците, съответно за титулярите на други вещни права. Към искането се прилагат:

1. доказателства, че:

а) имотът е включен в границите на концесионната площ и е необходим или пречи за изпълнение на дейностите по утвърдения цялостен работен проект за добив на енергийния ресурс;

б) концесионерът е предложил на собственика, съответно на титуляря, закупуването на недвижимия имот на цена не по-ниска от цената, която би била определена по реда на глава трета от Закона за държавната собственост при принудително отчуждаване на имота за държавни нужди;

в) собственикът, съответно титулярят в едномесечен срок от получаване на предложението мълчаливо или изрично го е отхвърлил;

2. влязъл в сила подробен устройствен план.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 82 от 2009 г., в сила от 16.10.2009 г., изм. - ДВ, бр. 59 от 2013 г., в сила от 05.07.2013 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) В едномесечен срок от получаване на искането по ал. 1 министърът на енергетиката предприема действия за принудително отчуждаване на имота за държавни нужди по реда на глава трета от Закона за държавната собственост.

(4) Когато имот, включен в границите на концесионната площ, е публична общинска собственост, към искането по ал. 1 се прилагат само доказателствата по ал. 2, т. 1.

(5) Разходите по принудителното отчуждаване са за сметка на концесионера.

Чл. 63в. (Нов - ДВ, бр. 41 от 2009 г.) (1) Отчуждените имоти, както и други имоти -

държавна собственост, включени в границите на концесионната площ, се предоставят на концесионера с решение на Министерския съвет като принадлежност по смисъла на Закона за концесиите.

(2) При прекратяване на концесионния договор имотите, предоставени на концесионера като принадлежност, се връщат на държавата във вид, при условия и по ред, определени с концесионния договор.

Раздел II. Сервитути

Чл. 64. (1) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) При разширение на съществуващи и при изграждане на нови въздушни и подземни електропроводи, на надземни и подземни хидротехнически съоръжения за производство на електрическа енергия, топлопроводи, газопроводи, нефтопроводи и нефтопродуктопроводи в полза на лицата, които ще изграждат и експлоатират енергийния обект възникват сервитути.

(2) Сервитутите по този закон са:

1. (изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) право на преминаване на хора и техника в полза на лицата по ал. 1;

2. (изм. и доп. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) право на прокарване на въздушни и подземни електропроводи, на надземни и подземни хидротехнически съоръжения за производство на електрическа енергия, топлопроводи, газопроводи, нефтопроводи и нефтопродуктопроводи в полза на лицата по ал. 1;

3. ограничаване в ползването на поземлени имоти, прилежащи към енергийните обекти.

(3) При упражняване на сервитутите:

1. (изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) титулярят на сервитута придобива право:

а) на прокарване на въздушни и подземни електропроводи, топлопроводи, газопроводи, нефтопроводи и нефтопродуктопроводи;

б) негови представители да влизат и да преминават през служещите имоти и да извършват дейности в тях, свързани с изграждането и/или експлоатацията на енергийните обекти, включително право на преминаване на техника през служещите поземлени имоти във връзка с изграждането и обслужването на въздушни и подземни проводи и наземни съоръжения;

в) да извършва кастрене и рязане на дървета в сервитутните ивици на електропроводите и хидросъоръженията за отстраняване на аварии при уведомяване на управляващите органи на горските стопанства и националните паркове;

2. в служещите поземлени имоти не се допускат:

а) извършване на застрояване или трайни насаждения в сервитутната ивица, определена в наредбата по ал. 9;

б) (доп. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) прокарване на проводи на други мрежи на техническата инфраструктура, с изключение на случаите, когато това е допустимо с нормативен акт, при спазване на съответните технически изисквания и след писмено съгласуване с титуляря на сервитута;

3. промяната на собствеността на имота не прекратява действието на сервитутите по отношение на господстващия и по отношение на служещия имот;

4. сервитутите са неделими права; те могат да се упражняват изцяло в полза на всяка част от господстващия имот и тежат изцяло върху всяка част от служещия имот и когато имотите бъдат разделени;

5. сервитутът може да се използва само за нуждите на господстващия имот;

6. собственикът на служещия имот няма право да премества сервитута.

(4) Сервитутите по ал. 2 възникват, когато:

1. има влязъл в сила подробен устройствен план, с който се определя местоположението на съответните имоти, и

2. (изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) титулярят на сервитута изплати еднократно обезщетение на собственика на имота, върху който е възникнал сервитутът, и на носителите на други вещни права върху засегнатия имот.

(5) (Отм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.)

(6) (Доп. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г.) Определянето на размера на обезщетенията по тази глава се извършва по реда на чл. 210 и 211 от Закона за устройство на територията или по взаимно съгласие на страните с оценка от лицензиран оценител.

(7) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Упражняването на сервитутното право се извършва от титуляря на сервитута съобразно техническите изисквания на наредбата по ал. 9.

(8) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) В случай че сервитутната зона попада в имот, за който в полза на титуляря на сервитута е учредено право на строеж, сервитутът върху имота се уговаря в акта за учредяване право на строеж.

(9) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., изм. - ДВ, бр. 36 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 82 от 2009 г., в сила от 16.10.2009 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г., изм. - ДВ, бр. 59 от 2013 г., в сила от 05.07.2013 г., изм. - ДВ, бр. 66 от 2013 г., в сила от 26.07.2013 г., изм. - ДВ, бр. 98 от 2014 г., в сила от 28.11.2014 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) Размерите, разположението и специалният режим за упражняване на сервитутите са индивидуални за различните видове енергийни обекти и се определят по ред и начин, предвидени в наредба на министъра на енергетиката, министъра на земеделието и храните и министъра на регионалното развитие и благоустройството.

(10) (Нова - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) При учредяване на ограничени вещни права по ал. 1 върху имоти - публична собственост, за национални обекти се прилага съответно редът за частна държавна или частна общинска собственост, доколкото друго не е предвидено в закон.

Чл. 64а. (Нов - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) (1) Влязъл в сила акт на компетентен орган за одобряване на подробен устройствен план по чл. 64, ал. 4, т. 1 с приложена извадка от графичните и текстовите материали относно служещия имот, титуляря на сервитута и собственика/носителя на вещно право в този имот и документ за изплатено или депозирано в търговска банка на разположение на собствениците и носителите на други вещни права върху служещия имот еднократно обезщетение, представляващо цената на сервитутното право, се вписва в имотния регистър по молба на титуляря на сервитута.

(2) До откриване на производство по създаване на имотен регистър по чл. 70, ал. 1 от Закона за кадастъра и имотния регистър вписването на актовете и документите по ал. 1 се извършва по партидата на собственика на служещия имот по реда на Правилника за вписванията (Изв., бр. 101 от 1951 г.; изм., бр. 30 от 1955 г., ДВ, бр. 82 от 1996 г., бр. 86 от 1997 г., бр. 14 от 2000 г., бр. 5 и 16 от 2001 г., бр. 69 от 2004 г., бр. 67 от 2005 г. и бр. 22 от 2008 г.).

Чл. 65. (1) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Размерът на обезщетението по чл. 64, ал. 4, т. 2 се определя при прилагане на следните критерии:

1. площта на чуждия поземлен имот, включена в границите на сервитута;

2. видовете ограничения на ползването;
3. срок на ограничението;
4. справедливата пазарна оценка на имота или на частта от него, която попада в границите на сервитута.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Независимо от обезщетението по ал. 1, титулярят на сервитута дължи възстановяване на всички причинени вреди на имота или съответно парично обезщетение.

Чл. 66. Видът и местоположението на енергийните обекти и на площите на служещи поземлени имоти, включени в границите на сервитутите по този закон, се определят в общи и подробни устройствени планове.

Чл. 67. (1) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Представителите на лицата по чл. 62, ал. 1 и чл. 64, ал. 1 и длъжностните лица, които осъществяват контрол по този закон, могат да влизат и да преминават през чужди имоти и да извършват дейности в тях, свързани с експлоатацията на енергийните обекти или за контрол върху тях.

(2) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 43 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 41 от 2009 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Лицата по чл. 62, ал. 1 и чл. 64, ал. 1 имат право безвъзмездно да използват мостове, пътища, улици, тротоари и други имоти - публична собственост, за прокарване, скачване, преминаване и поддържане на въздушни и подземни електропроводи, газопроводи, топлопроводи, водопроводи за енергийни цели, нефтопроводи и нефтопродуктопроводи, като осигуряват техническата безопасност и предприемат мерки за недопускане на щети.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Операторите на преносни и разпределителни мрежи ползват безвъзмездно части от сгради и прилежащите им поземлени имоти за монтиране на средства за измерване и други съоръжения, свързани с доставката на електрическа и топлинна енергия и природен газ.

(4) Собствениците на имотите по ал. 1 - 3 имат право на обезщетение за нанесени щети.

Чл. 68. (1) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Когато собственикът, ползвателят или наемателят на имота извърши неразрешено застрояване, заграждане, засаждане или друго нарушение на режима за упражняване на сервитута, титулярят на сервитута има право да сезира компетентните органи с искане за премахване на незаконните строежи за сметка на собственика, ползвателя или наемателя, ако последният не ги отстрани в срока, даден му от титулярят на сервитута.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) В случаите по ал. 1 титулярят на сервитута не дължи обезщетение за причинените вреди.

Глава шеста.

ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ ОБЩЕСТВОТО

Чл. 69. (Изм. и доп. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Енергийните предприятия са длъжни да извършват дейността си в интерес на обществото и на отделните клиенти и в съответствие с изискванията на този закон и другите нормативни актове, като обезпечават сигурността на снабдяването, включително защита на обектите, представляващи

критична инфраструктура в енергетиката, непрекъснатостта и качеството на електрическата и топлинната енергия и природния газ, ефективното използване на горивата и енергията, опазването на околната среда, живота, здравето и собствеността на гражданите.

Чл. 69а. (Нов - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 59 от 2013 г., в сила от 05.07.2013 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) Енергийните предприятия, за които възникват задължения съгласно Националния план за инвестиции за периода 2013 - 2020 г., са длъжни да изпълнят задълженията, предвидени в този план, и да докладват на министъра на енергетиката.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 59 от 2013 г., в сила от 05.07.2013 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г., изм. - ДВ, бр. 17 от 2015 г., в сила от 06.03.2015 г.) Организацията и контролът по изпълнението на Националния план за инвестиции за периода 2013 - 2020 г., включително механизмът за предоставяне и начинът на разходване на средствата за неговото изпълнение, се осъществяват при условия и по ред, определени с наредба на Министерския съвет по предложение на министъра на енергетиката и на Комисията за енергийно и водно регулиране.

(3) (Нова - ДВ, бр. 17 от 2015 г., в сила от 06.03.2015 г.) Предприятията по ал. 1, които не правят инвестиции на своите площадки, са длъжни да правят месечни вноски по сметка "Национален план за инвестиции" на Министерството на енергетиката.

(4) (Нова - ДВ, бр. 17 от 2015 г., в сила от 06.03.2015 г.) Вноските по ал. 3 се определят в размер на една дванадесета от изчислената годишна вноска, която се определя за всяка календарна година, като произведение на референтната цена на тон емисии и предвидените за оператора безплатни квоти за същата година. Вноската се преизчислява при промяна на референтната цена на тон емисии.

(5) (Нова - ДВ, бр. 17 от 2015 г., в сила от 06.03.2015 г.) Вноските по ал. 3 се внасят до 15-о число на текущия месец. За невнесените в срок вноски се дължи законна лихва.

(6) (Нова - ДВ, бр. 17 от 2015 г., в сила от 06.03.2015 г.) Вноските по ал. 3 са публични държавни вземания. Неплатените в срок вноски подлежат на принудително изпълнение от публичен изпълнител по реда на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс. Актът за установяване на вземането се издава от министъра на енергетиката или от оправомощено от него длъжностно лице.

Чл. 70. (1) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., изм. - ДВ, бр. 82 от 2009 г., в сила от 16.10.2009 г., изм. - ДВ, бр. 59 от 2013 г., в сила от 05.07.2013 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) Министърът на енергетиката може да налага на енергийните предприятия допълнителни задължения за обслужване на обществото.

(2) Допълнителните задължения по ал. 1 се налагат, когато са свързани със:

1. непрекъснатост на доставките на електрическа и топлинна енергия и природен газ, и
2. опазването на околната среда - съгласувано с министъра на околната среда и водите;
3. (нова - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) защитата на обектите, представляващи критична инфраструктура в енергетиката.

(3) Допълнителните задължения по ал. 1 се налагат със заповед, която съдържа:

1. лицето, на което се налага;
2. съдържанието на задължението;
3. срока и условията, при които трябва да бъде изпълнено задължението;
4. други условия.

(4) Извършените от енергийните предприятия допълнителни разходи по ал. 3 се признават като разходи по чл. 35.

Чл. 71. (Доп. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) (*) Енергийните предприятия за пренос на електрическа и топлинна енергия и природен газ или за разпределение на електрическа енергия и природен газ, които осигуряват услуга от обществен интерес и които имат господстващо положение на пазара по смисъла на Закона за защита на конкуренцията, се подчиняват на неговите разпоредби, доколкото те не възпрепятстват фактически или юридически изпълнението на задълженията, които са им възложени.

Глава седма.

ОГРАНИЧИТЕЛЕН РЕЖИМ, ВРЕМЕННО ПРЕКЪСВАНЕ ИЛИ ОГРАНИЧАВАНЕ

Чл. 72. (1) Ограничителен режим за снабдяване с електрическа енергия, топлинна енергия или природен газ се въвежда в случаите, когато се налага ограничаване или прекъсване на снабдяването за време по-дълго от 48 часа на територията на цялата страна или на част от нея в резултат на:

1. непреодолима сила;
2. възникване или за предотвратяване на аварии по съоръжения за производство и пренос на електрическа или топлинна енергия и природен газ и за разпределение на електрическа енергия и природен газ;
- 2а. (нова - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) претоварване на електрическите мрежи;
3. дълготраен недостиг на енергийни мощности или енергоносители;
4. разпоредителни мерки на държавни органи за състояние на готовност или при военни действия;
5. (доп. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) терористични действия или посегателства върху енергийни обекти.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., изм. - ДВ, бр. 82 от 2009 г., в сила от 16.10.2009 г., изм. - ДВ, бр. 59 от 2013 г., в сила от 05.07.2013 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) Компетентен орган за вземане на решения за въвеждане на ограничителен режим за територията на страната е министърът на енергетиката или оправомощен от него заместник-министър.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., изм. - ДВ, бр. 82 от 2009 г., в сила от 16.10.2009 г., изм. - ДВ, бр. 59 от 2013 г., в сила от 05.07.2013 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) Кметовете определят ограничителния режим на топлинна енергия и природен газ на територията на общината след съгласуване с министъра на енергетиката в съответствие с наредбата по чл. 74, ал. 1.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., изм. - ДВ, бр. 82 от 2009 г., в сила от 16.10.2009 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г., изм. - ДВ, бр. 59 от 2013 г., в сила от 05.07.2013 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2014 г.) Министърът на енергетиката съобщава въвеждането на ограничителния режим или на ограничителните условия по ал. 1 - 3 на комисията, на Европейската комисия - в случаите, предвидени в наредбата по чл. 9, ал. 4, и го обявява чрез средствата за масово осведомяване.

Чл. 72а. (Нов - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 59 от 2013 г., в сила от 05.07.2013 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) Министърът на енергетиката след консултации с предприятията за природен газ и организации, представляващи интересите на битовите и небитовите клиенти, снабдявани с газ, и с комисията въвежда на национално равнище:

1. превантивен план за действие, в който се съдържат мерките, необходими за

отстраняване или ограничаване въздействието на идентифицираните рискове, в съответствие с извършената оценка на риска;

2. план за действие при извънредни ситуации, в който се съдържат мерките, които трябва да бъдат предприети за отстраняване или смекчаване на въздействието от прекъсване доставките на природен газ.

(2) Оценката на риска по ал. 1, т. 1 се извършва въз основа на елементите, посочени в Регламент (ЕС) № 994/2010.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 59 от 2013 г., в сила от 05.07.2013 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) При приемането на плановете по ал. 1 министърът на енергетиката си сътрудничи с компетентните органи от региона и с Европейската комисия с цел гарантиране, че те са съвместими с плановете на други държави - членки на Европейския съюз, в региона и с цел разработване на регионални плановете за действие.

Чл. 73. (1) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Оператор на електропреносната мрежа, на топлопреносна мрежа, на газопреносна мрежа или оператор на съответната разпределителна мрежа може да разпреди временно прекъсване или ограничаване на производството или снабдяването с електрическа енергия, топлинна енергия и природен газ без предварително уведомяване на производителите и клиентите:

1. при възникване или за предотвратяване на аварии;

2. когато съществува опасност за здравето или живота на хора;

3. когато съществува опасност за целостта на електроенергийната система, топлоснабдителната или газотранспортната система;

4. (изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) при опасност от нанасяне на значителни материални щети на системата, съответно на мрежата или на клиентите;

5. при опасност от наднормени замърсявания на околната среда - по предложение на компетентните органи по смисъла на чл. 10, ал. 1 от Закона за опазване на околната среда;

6. (изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) при ограничаване доставките на природен газ по независещи от оператора на газопреносната мрежа обстоятелства;

7. (нова - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г., изм. - ДВ, бр. 59 от 2013 г., в сила от 05.07.2013 г.) при невъзможност за поддържане баланса между производство и потребление в електроенергийната система или възникване на отклонение от междусистемните графици за обмен със съседни оператори над допустимите граници, указани в правилата по чл. 83, ал. 1, т. 4 и в правилата на Европейската мрежа на операторите на преносни системи за електроенергия (ЕМОПС за електроенергия).

(2) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Операторите по ал. 1 са длъжни предварително да уведомят производителите и клиентите за времето и продължителността на прекъсването или ограничаването при извършване на ремонтни работи, оперативни превключвания, въвеждане в експлоатация на нови съоръжения и други подобни действия, които подлежат на планиране.

(3) Продължителността на прекъсването или ограничението по ал. 1 не може да надхвърля 48 часа.

Чл. 74. (1) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., изм. - ДВ, бр. 82 от 2009 г., в сила от 16.10.2009 г., изм. - ДВ, бр. 59 от 2013 г., в сила от 05.07.2013 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) Редът за въвеждане на ограничителен режим, временно прекъсване или ограничаване на производството или снабдяването с електрическа енергия, топлинна енергия и природен газ се определя с наредба на министъра на енергетиката.

(2) Енергийните предприятия не са задължени да изплащат обезщетения за щетите, нанесени в резултат на ограничителен режим, временно прекъсване или ограничаване на снабдяването с електрическа енергия, топлинна енергия или природен газ, с изключение на случаите, при които аварията или дълготрайният недостиг са настъпили по тяхна вина.

Глава осма.

КОНТРОЛ В ЕНЕРГЕТИКАТА

Чл. 75. (1) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., изм. - ДВ, бр. 82 от 2009 г., в сила от 16.10.2009 г., изм. - ДВ, бр. 59 от 2013 г., в сила от 05.07.2013 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) Министърът на енергетиката провежда предварителен, текущ и последващ контрол за:

1. (изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г.) техническото състояние и експлоатацията на енергийните обекти;

2. прилагането на реда и техническите условия за топлоснабдяване, прекратяване на топлоподаването и прилагане на дяловото разпределение на топлинна енергия;

3. изпълнението на задължението за набиране и съхраняване на резервите от горива, необходими за сигурно и непрекъснато снабдяване с енергия;

4. (изм. - ДВ, бр. 35 от 2009 г., в сила от 12.05.2009 г.) готовността на енергийните обекти за работа при бедствия и военно положение;

5. (изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., изм. - ДВ, бр. 82 от 2009 г., в сила от 16.10.2009 г., изм. - ДВ, бр. 59 от 2013 г., в сила от 05.07.2013 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) изпълнението на задълженията по този закон за предоставяне на информация на Министерството на енергетиката;

6. (нова - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) изпълнението на Националния план за инвестиции за периода 2013 - 2020 г.

(2) Комисията провежда контрол за:

1. спазването на условията по издадените лицензии;

2. прилагането на цените по чл. 30, ал. 1.

3. (отм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г.)

Чл. 76. (1) Комисията контролира съответствието на извършваните лицензионни дейности с условията на издадените лицензии.

(2) Комисията извършва превантивен, текущ и последващ контрол.

(3) Комисията извършва превантивен контрол в процедурите по издаване на лицензии по този закон.

(4) Комисията текущо контролира съответствието на изпълнението на лицензионната дейност с условията на лицензията, включително:

1. изпълнението на изискванията за сигурност на доставките на електрическа и топлинна енергия или природен газ и за ефективно използване на енергията и енергийните ресурси;

2. (доп. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) изпълнението на задълженията за предоставяне на достъп до мрежите, до съоръженията за съхранение и услуги по временно съхранение на природен газ, както и правилното прилагане на условията за предоставяне на достъп;

3. прилагането на утвърдените от комисията цени;

4. изпълнението или готовността за изпълнение на допълнителни задължения за преустановяване на лицензионната дейност след изтичането на срока на лицензията или при прекратяването ѝ, както и за извеждане на енергийни обекти от експлоатация;

5. изпълнението на задълженията за застраховане на имуществото, с което се осъществява лицензионната дейност, или за изпълнението на задълженията за финансово обезпечаване;

6. (доп. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) изпълнението на задълженията за съхраняване и предоставяне на информация на комисията;

7. (изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) изпълнението на задълженията за предоставяне на информация на съответния оператор на преносна мрежа;

7а. (нова - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) спазването на дългосрочните договори и условията на договорите за прекъсваеми услуги, както и съвместимостта им с правото на Европейския съюз и съответствието им с политиките на Европейския съюз;

8. (изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) проверки на основателността на жалби и сигнали срещу енергийните предприятия, включително за договорни нарушения, неизпълнение на задължения за присъединяване на производители и клиенти към мрежите или прекъсване на снабдяването с енергия или природен газ;

9. (нова - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) наличието на ограничаващи договорни практики и разпоредби за изключителност, които може да възпрепятстват небитови клиенти да сключват договори едновременно с повече от един доставчик или да ограничат избора им на доставчици;

10. (нова - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) времето, за което операторите на електропреносни/електроразпределителни и газопреносни/газоразпределителни мрежи извършват свързвания към мрежите, ремонти и междусистемни връзки;

11. (нова - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) спазването на правилата за работа с потребителите на енергийни услуги;

12. (нова - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) спазването на изискванията, определени в Регламент (ЕО) № 714/2009 и Регламент (ЕО) № 715/2009;

13. (предишна т. 9 - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) други условия, посочени в лицензията.

(5) Комисията извършва последващ контрол върху изпълнението на дадените препоръки и предписания на лицензиантите.

(6) (Нова - ДВ, бр. 54 от 2010 г., в сила от 16.07.2010 г., доп. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Комисията контролира извършването на дейност по чл. 39, ал. 1, както и изпълнението на задължението за осигуряване на достъп до собствена уредба и/или съоръжение и до добивна газопроводна мрежа, както и за осигуряване на достъп за ползването им в случаите, предвидени в този закон.

Чл. 77. (1) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., изм. - ДВ, бр. 82 от 2009 г., в сила от 16.10.2009 г., изм. - ДВ, бр. 59 от 2013 г., в сила от 05.07.2013 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) В изпълнение на контролните си правомощия министърът на енергетиката:

1. извършва проверки чрез упълномощени от него лица;

2. уведомява органите на специализирания контрол с оглед предприемането на мерки от кръга на тяхната компетентност;

3. налага принудителни административни мерки и административни наказания, предвидени с този закон.

(2) В изпълнение на контролните си правомощия комисията:

1. извършва проверки чрез упълномощените от нея лица;

2. уведомява органите на специализирания контрол с оглед предприемането на мерки от кръга на тяхната компетентност;

3. спира действието, изменя или отнема издадената лицензия;

4. налага принудителни административни мерки и административни наказания, предвидени в този закон.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., изм. - ДВ, бр. 82 от 2009 г., в сила от 16.10.2009 г., изм. - ДВ, бр. 59 от 2013 г., в сила от 05.07.2013 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) Министърът на енергетиката, съответно комисията, има право да изисква от проверяваните лица информация за дейността им, необходимите документи във връзка с осъществяването на контрола и ако се налага да изисква съдействие от специализираните органи за контрол.

Чл. 78. (1) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., изм. - ДВ, бр. 82 от 2009 г., в сила от 16.10.2009 г., изм. - ДВ, бр. 59 от 2013 г., в сила от 05.07.2013 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) Лицата, които извършват проверки и съставят актове за установяване на извършено нарушение, се определят със заповед на министъра на енергетиката или на председателя на комисията съобразно компетентността им по този закон.

(2) Лицата по ал. 1, наричани по-нататък "контролните органи", имат право:

1. на свободен достъп до контролираните от тях лица и обекти за проверка;

2. да изискват необходимите данни, сведения, обяснения, оперативна и друга информация, включително да извършват или да възлагат извършването на експертизи, измервания и изпитвания за изясняване на техническото състояние и условията за експлоатация на обекта, включително за правоспособността на персонала, от съответните длъжностни лица, както и всяка друга информация, свързана с осигуряване изпълнението на условията на лицензията;

3. да извършват насрещни проверки и да изискват от трети лица сведения и документи, необходими за извършване на насрещните проверки;

4. (изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) да дават задължителни предписания;

5. да правят предложения за налагане на принудителни административни мерки и административни наказания.

(3) Проверяваното лице е длъжно да осигури всички условия за нормалното протичане на проверката и да оказва съдействие на контролните органи, като:

1. предоставя място за извършване на проверката или се явява в сградата на министерството, съответно на комисията;

2. определя свой служител за контакти и оказване съдействие на проверяващите длъжностни лица;

3. предоставя достъп до служебни помещения;

4. предоставя всички счетоводни, търговски и други документи, необходими за установяване на факти и обстоятелства, свързани с обхвата на проверката;

5. дава писмени обяснения при поискване от контролния орган.

(4) Предписанията на контролните органи, дадени в изпълнение на правомощията им по този закон, са задължителни.

Чл. 79. (1) Контролните органи са длъжни да не разгласяват служебната, производствената и търговската тайна, които са им станали известни при или по повод осъществяването на контролната дейност.

(2) Контролните органи извършват своята дейност самостоятелно или при необходимост съвместно с други специализирани контролни органи.

Чл. 80. (1) За резултатите от проверката контролните органи съставят протокол, към който прилагат събраните данни, документи и обяснения.

(2) Протоколът се подписва от съставителя, от проверяваното лице, а при отказ - от двама свидетели на отказа.

(3) (Нова - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Не се съставя констативен протокол в случаите, в които контролните органи са констатирани нарушение на този закон и на подзаконовите нормативни актове по прилагането му въз основа на официални документи, както и при неизпълнение на задължението за предоставяне на документи и информация, предвидено в този закон и в подзаконовите нормативни актове по прилагането му.

(4) (Предишна ал. 3, изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Въз основа на резултатите от проверката контролните органи могат да:

1. дават задължителни предписания на проверяваните лица;
2. съставят актове за установяване на административни нарушения, и
3. предлагат налагане на принудителни административни мерки.

(5) (Предишна ал. 4 - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Лицата, на които са дадени задължителни предписания, уведомяват в определения им срок контролните органи за тяхното изпълнение.

Чл. 80а. (Нов - ДВ, бр. 17 от 2015 г., в сила от 06.03.2015 г.) (1) Органите на Агенцията за държавна финансова инспекция осъществяват последващ контрол на енергийните предприятия, осъществяващи дейности при регулирани, включително при преференциални цени на електрическа енергия. Контролът обхваща финансово-стопанската и отчетната им дейност при регулирани, включително преференциални цени.

(2) Не подлежат на контрол по ал. 1 производители на електрическа енергия, притежаващи централа с обща инсталирана електрическа мощност до 1 MW.

(3) Енергийните предприятия по ал. 1, за които се прилага Законът за държавната финансова инспекция, подлежат ежегодно на контрол от органите на Агенцията за държавна финансова инспекция в рамките на финансовата инспекция.

(4) Енергийните предприятия по ал. 1, за които не се прилага Законът за държавната финансова инспекция, подлежат ежегодно на контрол от органите на Агенцията за държавна финансова инспекция чрез последващи проверки.

(5) Заповедта за извършване на проверка от органите на Агенцията за държавна финансова инспекция се издава от директора на агенцията или от оправомощени от него длъжностни лица и не подлежи на обжалване.

(6) Министърът на енергетиката може да поиска от Агенцията за държавна финансова инспекция да извърши финансова инспекция или последваща проверка по конкретен случай.

(7) При извършване на проверките по ал. 4 органите на Агенцията за държавна финансова инспекция имат право:

1. на свободен достъп до проверявания обект;
2. да проверяват цялата документация, свързана с финансово-стопанската и отчетната дейност при регулирани цени, включително преференциални цени;
3. да изискват от длъжностните лица в проверяваните обекти документи, сведения и справки във връзка с проверката.

(8) Лицата в проверяваните обекти са длъжни да оказват съдействие на органите на Агенцията за държавна финансова инспекция, да осигуряват свободен достъп до служебните помещения и до цялата документация и да предоставят в определените срокове необходимите документи, сведения и справки, свързани с проверката. Документите на чужд език се представят заедно със заверен превод на български език. Лицата нямат право да отказват достъп до

информация, като се позовават на своя или чужда търговска или банкова тайна, както и на информация, класифицирана като държавна или служебна тайна, при спазване на Закона за защита на класифицираната информация.

(9) При извършване на проверките органите на Агенцията за държавна финансова инспекция са длъжни да:

1. се легитимират със служебна карта и заповед за извършване на проверката;
2. отразяват точно резултатите от контролната дейност;
3. не разгласяват и не разпространяват информация, станала им известна при извършване на проверките.

(10) За резултатите от извършена проверка органите на Агенцията за държавна финансова инспекция изготвят доклад, който съдържа направените констатации, подкрепени с доказателства.

(11) Докладът по ал. 10 се връчва на лицето, което представлява енергийното предприятие. След връчването на доклада лицето може да даде писмено становище в 14-дневен срок от връчването. Органите на Агенцията за държавна финансова инспекция се произнасят с мотивирано писмено заключение в 7-дневен срок от получаване на становището.

(12) При данни за извършено престъпление материалите от проверката се изпращат на прокуратурата.

(13) Докладът по ал. 10 заедно с мотивираното писмено заключение и писменото становище по ал. 11 се изпраща в 7-дневен срок от изготвянето му на министъра на енергетиката и на комисията.

(14) Докладът по ал. 10 заедно с мотивираното писмено заключение и докладът за извършена финансова инспекция по ал. 3 заедно с мотивираното писмено заключение се публикуват на интернет страницата на Агенцията за държавна финансова инспекция в 7-дневен срок от изготвяне на заключението.

Чл. 81. Държавните и общинските органи и техните администрации, както и задължените по закона лица, са длъжни да оказват съдействие на контролните органи при осъществяването на техните правомощия.

Глава осма "а".

СЕРТИФИЦИРАНЕ НА ОПЕРАТОРИ НА ПРЕНОСНИ МРЕЖИ. ПРАВИЛА ЗА ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ НА ИНВЕСТИЦИИ. НЕЗАВИСИМОСТ НА ПРЕНОСНИТЕ ОПЕРАТОРИ (НОВА - ДВ, БР. 54 ОТ 2012 Г., В СИЛА ОТ 17.07.2012 Г.)

Раздел I.

Сертифициране на оператори на преносни мрежи. Правила за осъществяване на инвестиции (Нов - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.)

Чл. 81а. (Нов - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) (1) Комисията сертифицира всеки оператор на преносна мрежа за изпълнението на изискванията за независимост и наблюдава тяхното спазване от сертифицирания оператор.

(2) Комисията открива процедури за сертифициране по ал. 1 по своя инициатива, по искане на преносния оператор или по мотивирано искане на Европейската комисия.

(3) Комисията приема проект на решение за сертифициране или отказва сертифициране в срок 4 месеца от датата на постъпването на искането за сертифициране или от образуването на производството по нейна инициатива или по искане на Европейската комисия. В случай че в

посочения срок комисията не се произнесе изрично, се смята, че проектът на решение за сертифициране е приет.

(4) Проектът на решение по ал. 3 заедно с цялата свързана с него информация се нотифицира незабавно пред Европейската комисия.

(5) Операторът на преносна мрежа и предприятията, изпълняващи някои от функциите по производство на електрическа енергия, добив на природен газ или доставка на електрическа енергия или природен газ, производство на природен газ от възобновяеми източници, предоставят при поискване от комисията или от Европейската комисия всякаква информация, свързана с изпълнението на задълженията за независимост на оператора.

(6) Решението за определяне на оператор се нотифицира на Европейската комисия и се публикува в "Официален вестник" на Европейския съюз. При определянето на независим системен оператор се прилага чл. 81л, ал. 10.

(7) Условиата и редът за сертифициране на оператори на преносни мрежи се определят с наредбата по чл. 60.

Чл. 81б. (Нов - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 03.03.2013 г.) (1) Когато сертифицирането е поискано от собственик или оператор на преносна мрежа, които са контролирани от лице или лица от трета държава или трети държави, комисията уведомява Европейската комисия.

(2) Комисията незабавно уведомява Европейската комисия за всяко обстоятелство, което може да доведе до придобиването на контрол върху преносна мрежа или оператор на преносна мрежа от лица от трети държави.

(3) Операторите на преносни мрежи уведомяват комисията за всяко обстоятелство, което може да доведе до придобиването на контрол върху преносна мрежа или оператор на преносна мрежа от лица от трети държави.

(4) Проектът на решение на комисията за сертифициране на оператор на преносна мрежа, който или чийто собственик е контролиран от лица от трети държави, съответно проектът на отказ за сертифициране, се приема в срок 4 месеца от датата на постъпване на искането по ал. 1.

(5) Сертифицирането, поискано от лицата по ал. 1, се отказва, когато не е било доказано, че:

1. съответното лице спазва изискванията за независимост на оператора на преносна мрежа и

2. сертифицирането няма да представлява риск за сигурността на снабдяването с електрическа енергия и природен газ на Република България и на Европейския съюз, предвид:

а) правата и задълженията на Европейския съюз по отношение на третата държава, които произтичат от международното право, включително всяко споразумение, сключено с една или повече трети държави, по което Европейският съюз е страна и което разглежда въпросите на сигурността на снабдяването с електрическа енергия и природен газ;

б) правата и задълженията на Република България по отношение на третата държава, които произтичат съгласно споразумения, сключени с нея, доколкото са съобразени с правото на Европейския съюз и

в) други конкретни факти и обстоятелства, имащи отношение към случая и съответната трета държава.

(6) Сертифицирането, освен в случаите по ал. 5, се отказва и когато:

1. може да доведе до нарушаване сигурността на снабдяването в Република България или сигурността на доставките в друга държава - членка на Европейския съюз;

2. може да възникне опасност за националната сигурност и обществения ред;

3. Европейската комисия е дала отрицателно становище относно сертифицирането.

(7) Министерският съвет приема решение, с което прави преценка дали са

обстоятелствата по ал. 5, т. 2 и ал. 6, т. 1 и 2, по искане на комисията, което се придружава от цялата свързана със случая информация. Решението на Министерския съвет е обвързващо за комисията.

(8) Проектът на решение по ал. 4 за сертифициране на оператор на преносна мрежа, който или чийто собственик е контролиран от лице или лица от трета държава или трети държави, заедно с цялата свързана с него информация се представя незабавно на Европейската комисия за становище дали са спазени изискванията за независимост на оператор на преносна мрежа и дали сертифицирането няма да представлява риск за сигурността на снабдяването с електрическа енергия и природен газ за Европейския съюз.

(9) Комисията приема окончателно решение относно сертифицирането на оператор на преносна мрежа, който или чийто собственик е контролиран от лица от трети държави, в съответствие със становището на Европейската комисия в срок два месеца след получаването му или от изтичането на срока за получаване на такова становище.

(10) Срокът за получаване на становище на Европейската комисия е два месеца, а в случай че Европейската комисия е поискала становище от АСЕР - 4 месеца, и тече от представянето на проекта на решение по ал. 8 и на съответната информация.

(11) Решението по ал. 9 се представя на Европейската комисия заедно с цялата свързана с него информация и се публикува заедно със становището на Европейската комисия, а когато решението се отклонява от това становище - и съображенията, на които решението се основава.

(12) Условиата и редът за сертифициране се определят с наредбата по чл. 60 и насоки на Европейската комисия относно процедурата за сертифициране по ал. 1 - 11.

Чл. 81в. (Нов - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Върху оператор на преносна мрежа, който е и собственик на преносната мрежа, не може да бъде придобит пряко или непряко контрол или да бъдат упражнявани права от предприятия, изпълняващи която и да е от дейностите: производство на електрическа енергия, производство на газ от възобновяеми източници, добив на природен газ или доставка на електрическа енергия или на природен газ.

Чл. 81г. (Нов - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) (1) Операторът на преносна мрежа разработва, консултира с всички заинтересовани страни и предоставя на комисията ежегодно до 30 април 10-годишен план, който:

1. показва на участниците на пазара основната инфраструктура за пренос, която се предвижда за изграждане, разширяване, реконструкция и модернизация през следващите 10 години;

2. съдържа всички инвестиции, за които вече е взето решение, и определя новите инвестиции, които трябва да бъдат направени през следващите три години;

3. предвижда график за всички инвестиционни проекти.

(2) При изготвянето на 10-годишния план за развитие на преносната мрежа операторът на преносна мрежа се съобразява с наличната информация относно предстоящи изменения в производството, доставките, потреблението и обмена с други държави, включително проучванията, плановете и прогнозите по чл. 87, ал. 3, като взема предвид и инвестиционните планове за регионални мрежи и мрежи на територията на Европейския съюз. При изготвяне на 10-годишния план за развитие на газопреносната мрежа операторът се съобразява и с инвестиционните планове за съоръжения за съхранение на природен газ.

(3) Комисията се консултира с всички настоящи или потенциални ползватели на мрежата относно 10-годишния план за развитие на преносната мрежа по открит и прозрачен начин. От лицата или предприятията, които твърдят, че са потенциални ползватели на мрежата, може да

бъде поискано да обосноват твърденията си. Резултатите от процеса на консултации, включително възможните нужди от инвестиции, се публикуват на [страницата](#) на комисията в интернет.

(4) Комисията проучва дали 10-годишният план за развитие на преносната мрежа обхваща всички нужди от инвестиции, установени в процеса на консултации, и дали той е в съответствие с 10-годишните планове за развитие на мрежите в Европейския съюз.

(5) Комисията наблюдава и оценява изпълнението на 10-годишния план за развитие на преносната мрежа.

(6) Освен ако не са налице наложителни причини извън неговия контрол, когато независим преносен оператор не извърши инвестиция, която съгласно 10-годишния план за развитие на преносната мрежа е следвало да бъде извършена в следващите три години, комисията задължава оператора да осъществи нужните инвестиции, ако все още е необходимо те да бъдат извършени, както и да осигури възстановяване на разходите за тези инвестиции чрез цените за мрежовите услуги.

Раздел II.

Независим преносен оператор (Нов - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.)

Чл. 81д. (Нов - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) (1) Независим преносен оператор на преносна мрежа за електрическа енергия или за природен газ - част от вертикално интегрирано предприятие, е акционерно дружество с двустепенна система на управление.

(2) Управителният съвет на независимия преносен оператор взема решенията, свързани с текущите дейности на оператора на преносна мрежа, управлението на мрежата и дейностите, необходими за изготвянето на 10-годишния план за развитие на мрежата.

(3) Членовете на управителния съвет на независимия преносен оператор се избират и освобождават от надзорния съвет. Надзорният съвет незабавно изпраща на комисията решенията за избор, както и информация за условията, които уреждат мандата, продължителността и прекратяването му, условията на работа, включително възнагражденията, съответно решенията за предсрочно освобождаване, заедно с мотивите към тях. Решенията пораждаат действие, ако в срок три седмици от уведомяването, но не по-късно от срока за обжалване по ал. 7, комисията не възрази срещу тях.

(4) Комисията се уведомява за решенията за:

1. избор на член на управителния съвет на независимия преносен оператор;
2. предсрочно освобождаване на член на управителния съвет на независимия преносен оператор след получаването му от лицето, което се освобождава.

(5) Членовете на управителния съвет на независимия преносен оператор:

1. не заемат професионален пост или отговорна длъжност, нямат икономически интереси или делови отношения, пряко или непряко, с която и да е друга част от вертикално интегрираното предприятие или с негови акционери, притежаващи контролен пакет от акции;

2. нямат интереси или не получават финансови облаги, пряко или непряко, от която и да е част от вертикално интегрираното предприятие;

3. получават възнаграждение, което не зависи от дейностите или резултатите на вертикално интегрираното предприятие, различни от тези на оператора на преносна мрежа.

(6) Мнозинството от членовете на управителния съвет на независимия преносен оператор са лица, които в срок три години преди назначаването им не са заемали професионален пост или отговорна длъжност, не са имали интереси или делови отношения, пряко или непряко, с вертикално интегрираното предприятие или с която и да е част от него, различна от оператора на преносната мрежа, или с негови акционери, притежаващи контролен пакет от акции. Останалите

членове на управителния съвет са лица, които за период най-малко 6 месеца преди назначаването им не са упражнявали управленска или друга подобна дейност във вертикално интегрираното предприятие.

(7) Членовете на управителния съвет на независимия преносен оператор имат право да обжалват решението на надзорния съвет за предсрочно прекратяване на договорите за възлагане на управление пред комисията по реда на чл. 22, ал. 1, т. 4 в срок до 7 дни от получаването на решението.

(8) След прекратяването на мандата им членовете на управителния съвет на независимия преносен оператор не заемат професионален пост или отговорна длъжност, нямат интереси или делови отношения с която и да е част от вертикално интегрираното предприятие, различна от оператора на преносна мрежа, или с негови акционери, притежаващи контролен пакет от акции, за период не по-малък от 4 години.

(9) Разпоредбите на ал. 5, ал. 6, изречение първо и ал. 8 се прилагат и по отношение на лицата, които докладват директно на членовете на управителния съвет на независимия преносен оператор по въпроси, свързани с експлоатацията, поддръжката и развитието на мрежата.

(10) Лицата по ал. 9 при прекратяване на трудовите им правоотношения могат да обжалват прекратяването пред комисията по реда на чл. 22, ал. 1, т. 4 в срок до 7 дни от получаването на акта за прекратяване, като се прилага съответно ал. 3.

(11) Комисията може да възрази срещу решение за:

1. избор на член на управителния съвет на независимия преносен оператор, когато възникнат съмнения относно неговата професионална независимост;

2. предсрочно освобождаване на член на управителния съвет на независимия преносен оператор, когато съществуват съмнения относно основанията за това предсрочно освобождаване.

Чл. 81е. (Нов - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) (1) Надзорният съвет на независимия преносен оператор приема решенията, които могат съществено да повлияят върху стойността на активите на оператора на преносна мрежа, включително решенията, свързани с одобрението на годишните финансови планове, нивото на задлъжнялост на оператора на преносна мрежа и обвързващи общото събрание на оператора решенията относно размера на дивидентите, които се разпределят между акционерите.

(2) Членовете на надзорния съвет на независимия преносен оператор се избират от общото събрание на акционерите. Надзорният съвет се състои от 3 до 7 лица, като за избора се уведомява комисията. Решението на общото събрание на акционерите поражда действие, ако в срок до три седмици от уведомяването комисията не възрази срещу избора на половината минус един от членовете на надзорния съвет на основание, посочено в чл. 81д, ал. 11, т. 1.

(3) Разпоредбите на чл. 81д, ал. 7 и ал. 11, т. 2 се прилагат за всички членове на надзорния съвет на независимия преносен оператор, а чл. 81д, ал. 3, 4, 5, ал. 6, изречение първо и ал. 8 се прилагат съответно за поне половината минус един от членовете на надзорния съвет.

Чл. 81ж. (Нов - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) (1) Независимият преносен оператор на преносна мрежа за електрическа енергия или за природен газ разполага с всички човешки, технически, физически и финансови ресурси, необходими за изпълнение на задълженията за извършване на дейността по пренос на електрическа енергия или природен газ.

(2) Операторът по ал. 1 е собственик на активите, необходими за дейността по пренос на електрическа енергия или природен газ, включително на преносната мрежа, и има собствена идентичност, отделно седалище, персонал и ползва самостоятелно необходимото му оборудване и правни, счетоводни и информационни услуги.

(3) Без да се засягат решенията на надзорния орган съгласно чл. 81е, ал. 1, независимият преносен оператор има право да взема решения независимо от вертикално интегрираното предприятие по отношение на активи, необходими за функционирането, поддръжката или развитието на преносната мрежа, както и правомощия да предлага обвързващи общото събрание решения относно набиране на средства на капиталовия пазар чрез заем или увеличаване на капитала.

(4) Независимият преносен оператор назначава необходимия му персонал, като не може да наема и предоставя персонал от и за други части на вертикално интегрираното предприятие.

(5) Забранява се предоставянето на услуги на независимия преносен оператор на:

1. електропреносна мрежа от други части на вертикално интегрираното предприятие, изпълняващи дейностите по доставка или производство на електрическа енергия;

2. газопреносна мрежа от други части на вертикално интегрираното предприятие, изпълняващи дейностите по доставка или производство на природен газ.

(6) Независимият преносен оператор може да предоставя услуги на вертикално интегрирано предприятие, при условие че предоставянето на тези услуги:

1. не води до дискриминация между различните ползватели на мрежата;

2. е достъпно за всички ползватели на мрежата при едни и същи условия и ред;

3. не ограничава, не нарушава и не възпрепятства конкуренцията в производството или доставките.

(7) Комисията одобрява условията и реда за предоставяне на услугите по ал. 6.

(8) Независимият преносен оператор не разкрива никаква информация, която е търговска тайна, на останалите части от интегрираното предприятие, освен ако това е необходимо за сключването на търговска сделка. При сделки за продажби или покупки от свързани предприятия операторите не могат да злоупотребяват с информация - търговска тайна, получена от трети страни при осигуряването или договарянето на достъп до системата.

(9) Независимият преносен оператор чрез своята корпоративна идентичност, комуникации, търговски марки и обекти не създава объркване по отношение на отделната идентичност на вертикално интегрираното предприятие или която и да било част от него.

(10) Независимият преносен оператор и която и да е друга част от вертикално интегрираното предприятие, изпълняващо дейности по доставка или производство на електрическа енергия или природен газ, ползват самостоятелни системи или оборудване за информационни технологии, помещения и системи за сигурност по отношение на достъпа до тях, както и различни консултанти или външни изпълнители за системи или оборудване за информационни технологии и системи за сигурност по отношение на достъпа.

(11) Независимият преносен оператор уведомява комисията за планирани сделки, които могат да наложат преоценка на спазването от него на изискванията за независимост.

(12) На независимия преносен оператор се извършва независим одит от одитор, различен от този на вертикално интегрираното предприятие и на дружествата в него.

(13) Изискването на ал. 2 се смята за изпълнено, когато две или повече предприятия, притежаващи преносни мрежи, са създали съвместно предприятие, действащо като оператор на преносните мрежи в Република България и в друга/други държави - членки на Европейския съюз. Друго предприятие не може да бъде част от съвместното предприятие, освен ако е било одобрено като независим преносен оператор или като независим системен оператор на преносна мрежа.

Чл. 81з. (Нов - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) (1) Вертикално интегрираното предприятие не извършва действия, възпрепятстващи или увреждащи независимия преносен оператор при изпълнението на задълженията му по закона, а независимият преносен оператор не иска разрешение от вертикално интегрираното предприятие, за да

изпълнява задълженията си по този раздел.

(2) Без да се засягат решенията на надзорния орган съгласно чл. 81е, ал. 1, вертикално интегрираното предприятие осигурява своевременно на независимия преносен оператор достатъчни финансови ресурси за бъдещи инвестиционни проекти и/или за подмяна на съществуващи активи при обосновано и икономически целесъобразно искане от оператора.

Чл. 81и. (Нов - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) (1) Дъщерни предприятия на вертикално интегрираното предприятие, изпълняващи функциите по производство или доставка, нямат пряко или непряко участие в капитала на независимия преносен оператор. Операторът няма пряко или непряко участие в капитала в никое дъщерно предприятие на вертикално интегрираното предприятие, изпълняващо функциите по производство или доставка, нито получава дивиденди или други финансови облаги от това дъщерно предприятие.

(2) Цялостната управленска структура и устав на независимия преносен оператор гарантират неговата ефективна независимост. Вертикално интегрираното предприятие не определя пряко или непряко конкурентното поведение на оператора по отношение на текущите му дейности и управлението на мрежата или по отношение на дейностите, необходими за изготвянето на 10-годишния план за развитие на мрежата, разработен съгласно чл. 81г.

(3) Всички търговски и финансови отношения между вертикално интегрираното предприятие и независимия преносен оператор, включително заеми, предоставяни от оператора на вертикално интегрираното предприятие, се осъществяват при пазарни условия. Операторът съхранява подробна документация за тези търговски и финансови отношения и при поискване предоставя достъп до нея на комисията.

(4) Независимият преносен оператор представя за одобрение от комисията всички търговски и финансови споразумения с вертикално интегрираното предприятие.

(5) Независимият преносен оператор уведомява комисията за предоставени финансови ресурси по чл. 81з, ал. 2.

Чл. 81к. (Нов - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) (1) Независимият преносен оператор разработва и изпълнява програма за съответствие, в която се посочват мерки за недопускане на дискриминационно поведение на оператора, както и конкретните задължения на служителите на оператора за постигане на тази цел. Програмата за съответствие влиза в сила след одобрение от комисията.

(2) Контролът по изпълнението на програмата за съответствие се възлага на лице, избрано за отговорник по съответствието от надзорния съвет на независимия преносен оператор. Изборът на отговорник по съответствието се одобрява от комисията, която може да откаже одобрение на основание липса на независимост или на професионална компетентност. Изискванията за независимост и редът за избор, уведомяване на комисията и освобождаване по чл. 81д, ал. 3 - 8 и 10 се прилагат и за отговорника по съответствието.

(3) В изпълнение на правомощията си отговорникът по съответствието:

1. наблюдава изпълнението на програмата за съответствие и представя на комисията тримесечни доклади за изпълнението ѝ;

2. изготвя ежегодно и представя на комисията годишен доклад, в който посочва взетите мерки за изпълнение на програмата за съответствие;

3. изготвя и представя пред надзорния съвет отчет и дава препоръки по програмата за съответствие и за нейното изпълнение;

4. уведомява комисията за съществени нарушения при прилагането на програмата за съответствие и за всички търговски и финансови взаимоотношения между вертикално

интегрираното предприятие и оператора;

5. уведомява комисията за предложените решения относно плана за развитие на мрежата или отделни инвестиции на оператора преди представянето от управителния съвет на тези планове и решения на надзорния съвет;

6. уведомява комисията за решения на общото събрание на вертикално интегрираното предприятие или за гласуване от членовете на надзорния съвет на оператора, с които е осуетено или забавено осъществяването на инвестиции, предвидени за предходните три години съгласно 10-годишния план за развитие на мрежата;

7. контролира спазването на чл. 81ж, ал. 8;

8. докладва пред комисията и има право да докладва пред надзорния съвет на оператора.

(4) Отговорникът по съответствието има право, без предварително известие, на постоянен достъп до цялата необходима информация и до помещенията на оператора, доколкото това е необходимо за изпълнение на неговите задължения.

(5) Отговорникът по съответствието може да присъства на всички заседания на общото събрание, управителния и надзорния съвет на оператора и задължително присъства на заседанията, на които се разглеждат въпросите за:

1. условията за достъп до мрежите, определени в Регламент (ЕО) № 714/2009 и Регламент (ЕО) № 715/2009;

2. инвестициите и проектите, свързани с експлоатацията, поддръжката и развитието на преносните мрежи, включително междусистемните връзки;

3. закупуването на енергия, необходима за технологични разходи за електропреносната мрежа, съответно за експлоатацията на газопреносната мрежа.

(6) Отговорникът по съответствието е длъжен да не разгласява служебната, производствената и търговската тайна, които са му станали известни при или по повод изпълнение на задълженията му.

(7) След предварително одобрение от комисията надзорният съвет може да освободи от длъжност отговорника по съответствието. Той освобождава отговорника по съответствието на основание липса на независимост или на професионална компетентност по искане на комисията.

Раздел III.

Независим системен оператор (Нов - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.)

Чл. 81л. (Нов - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) (1) Всички или определени задачи на независимия преносен оператор се възлагат на независим системен оператор по искане на комисията при системно нарушаване на задълженията на независимия преносен оператор, свързани с изискванията за независимост, съгласно раздел II от тази глава, включително при системно дискриминационно поведение в полза на вертикално интегрираното предприятие.

(2) За независим системен оператор се определя лице, предложено от собственика на преносна мрежа и одобрено от комисията, по отношение на което са изпълнени следните изисквания:

1. едно и също лице или едни и същи лица нямат право да:

а) упражняват пряко или непряко контрол върху предприятие, изпълняващо някоя от дейностите по производство или доставка на електрическа енергия или природен газ, и едновременно да упражняват пряко или непряко контрол или да имат права върху оператори на преносна мрежа или върху преносна мрежа;

б) упражняват пряко или непряко контрол върху оператор на преносна мрежа или върху преносна мрежа и едновременно да упражняват пряко или непряко контрол или да имат права върху предприятие, изпълняващо някоя от дейностите по производство или доставка на

електрическа енергия или природен газ;

в) определят членове на надзорния съвет или на управителни органи на оператора на преносна мрежа или на собственик на преносна мрежа и да упражняват пряко или непряко контрол или да имат права върху предприятие, изпълняващо някоя от дейностите производство или доставка, съответно за електрическа енергия или за природен газ;

г) бъдат членове на надзорния съвет или на управителни органи на предприятие, изпълняващо някоя от дейностите производство или доставка, и едновременно - на оператор на преносна мрежа или на собственик на преносна мрежа;

2. разполага с всички човешки, технически, физически и финансови ресурси, необходими за изпълнение на задълженията за извършване на дейността по пренос на електрическа енергия или природен газ;

3. поело е задължение да спазва плана за развитие на преносната мрежа по чл. 81г;

4. кандидатът за оператор е доказал способността си да изпълнява задълженията съгласно Регламент (ЕО) № 714/2009 или Регламент (ЕО) № 715/2009, включително сътрудничеството между оператори на преносни мрежи на европейско и регионално равнище.

(3) По смисъла на ал. 2, т. 1, букви "а", "б" и "в" права върху предприятие означава правото да се гласува, да се определят членове на надзорния съвет или на управителни органи на предприятието или притежаването на мажоритарен дял.

(4) Сертифицирането на независим системен оператор се извършва по реда на чл. 81а или 81б, когато са изпълнени условията по ал. 2 и собственикът на преносната мрежа докаже възможност да изпълнява задълженията по ал. 5, за което се представят всички проекти на договорни споразумения между собственика и предприятието - кандидат за независим системен оператор, и други относими споразумения.

(5) Когато бъде определен независим системен оператор, собственикът на преносната мрежа:

1. съдейства на независимия системен оператор при изпълнението на задачите му, включително като предоставя цялата необходима информация;

2. финансира инвестициите, които независимият системен оператор е решил да направи и които са одобрени от комисията, или дава съгласието си да бъдат финансирани от която и да е заинтересована страна, включително от независимия системен оператор;

3. осигурява покритието на отговорността, свързана с активите на мрежата, с изключение на отговорността, която е свързана със задачите на независимия системен оператор;

4. осигурява гаранциите, необходими за улесняване финансирането на всички разширения на мрежата, с изключение на инвестициите, за които в съответствие с т. 2 е дал съгласие да бъдат финансирани от която и да е заинтересована страна, включително от независимия системен оператор.

(6) Финансовите споразумения по ал. 5, т. 2 се одобряват от комисията след консултации със собственика на преносната мрежа и с други заинтересовани лица.

(7) Независимият системен оператор отговаря за осигуряването и управлението на достъпа на трети страни, включително за събирането на всички вземания, свързани с преноса, както и за експлоатацията, поддръжката и развитието на мрежата и за осигуряването на дългосрочната ѝ способност да отговаря на разумното търсене чрез инвестиционно планиране. Когато разработва планове за развитие на мрежата, независимият системен оператор отговаря за планирането, включително за процедурите за получаване на разрешения, изграждането и пускането в експлоатация на новата инфраструктура. Собственикът на мрежата не отговаря за предоставянето и управлението на достъпа на трети страни, нито за инвестиционното планиране.

(8) Изпълнението на задълженията на собственика на преносна мрежа по ал. 5 се контролира от Комисията за защита на конкуренцията в сътрудничество с комисията.

(9) Когато лицето, посочено в ал. 2, т. 1, е българската държава или публичен орган, не се

смятат за едно и също лице или лица два публични органа, единият от които упражнява контрол върху оператор на преносна мрежа или върху преносна мрежа, а другият - върху предприятие, изпълняващо някоя от функциите по производство, добив или доставка.

(10) Решението за определяне на независим системен оператор се взема след приключване на процедурата по ал. 4, подлежи на одобряване от Европейската комисия и се публикува в "Официален вестник" на Европейския съюз с решението на Европейската комисия.

Чл. 81м. (Нов - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) (1) При определяне на независим системен оператор на електропреносна мрежа собственикът на мрежата, който е част от вертикално интегрирано предприятие, е независим по отношение на правноорганизационна форма, организацията и вземането на решения от другите дейности на вертикално интегрираното предприятие, които не са свързани с преноса на електрическа енергия.

(2) За да се осигури независимостта на собственика на електропреносна мрежа по ал. 1, лицата, отговорни за управлението:

1. не участват в дружествени структури на интегрираното енергийно предприятие, отговарящи пряко или непряко за ежедневното функциониране на производството, разпределението, обществена доставка и търговия;

2. вземат самостоятелно решения при изпълнение на възложените им с този закон задължения и по отношение на тях са взети подходящи мерки, които отчитат професионалните им интереси, за да се осигури възможността да действат независимо;

3. са длъжни да не допускат дискриминационно поведение при изпълнение на възложените им с този закон задължения.

(3) Собственикът на електропреносна мрежа изготвя програма, в която посочва мерки за изпълнение на ал. 1 и 2, съдържаща конкретни задължения на служителите за постигането ѝ, като определя лице, отговарящо за контрола по изпълнението на програмата.

(4) Собственикът на електропреносна мрежа е длъжен да пази поверителността на информацията, която е търговска тайна, получена е при и по повод дейността му и може да доведе до търговски предимства. Информация се предоставя при условия на равнопоставеност.

(5) Лицето по ал. 3 представя на комисията годишен отчет за мерките по ал. 3, който се публикува на интернет страницата на собственика на електропреносна мрежа.

Чл. 81н. (Нов - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) (1) При определяне на независим системен оператор на газопреносна мрежа собственикът на мрежата и операторът на съоръжение за съхранение на природен газ, които са част от вертикално интегрирано предприятие, са независими по отношение на правноорганизационната форма, организацията и вземането на решения от другите дейности на вертикално интегрираното предприятие, които не са свързани с пренос, разпределение и съхранение на природен газ.

(2) За да се осигури независимостта на собственика на газопреносна мрежа и на оператора на съоръжение за съхранение на природен газ по ал. 1, лицата, отговорни за управлението:

1. не участват в дружествени структури на интегрираното енергийно предприятие, отговарящи пряко или непряко за ежедневното осъществяване на дейностите по добив на природен газ, производство на газ от възобновяеми източници, обществена доставка и търговия с природен газ;

2. вземат самостоятелно решения при изпълнение на възложените им с този закон задължения и по отношение на тях са взети подходящи мерки, които отчитат професионалните им интереси, за да се осигури възможността да действат независимо;

3. са длъжни да не допускат дискриминационно поведение при изпълнение на възложените им с този закон задължения.

(3) Собственикът на газопреносна мрежа и операторът на съоръжение за съхранение на природен газ изготвят програма, в която се посочват мерки за изпълнение на ал. 1 и 2, съдържаща конкретни задължения на служителите за постигането ѝ, като се определя лице, отговарящо за контрола по изпълнението на програмата.

(4) Лицето по ал. 3 представя на комисията годишен отчет за мерките по ал. 3, който се публикува на интернет страниците на собственика на газопреносна мрежа и на оператора на съоръжение за съхранение на природен газ.

(5) Собственикът на газопреносна мрежа е длъжен да пази поверителността на информацията, която е търговска тайна, получена е при и по повод дейността му и може да доведе до търговски предимства. Информация се предоставя при условия на равнопоставеност.

(6) Дружеството, което притежава операторът на съоръжение за съхранение на природен газ, не дава нареждания по отношение на неговата текуща дейност и не взема решения относно изграждане или модернизирание на съоръжение за съхранение на природен газ извън одобрените бизнес планове.

Раздел IV.

Оператори на преносни мрежи, отделени по собственост (Нов - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.)

Чл. 81о. (Нов - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) (1) Всяко предприятие, което придобие преносна мрежа след сертифициране, функционира като оператор на преносна мрежа.

(2) Предприятието по ал. 1 не осъществява дейности по производство на електрическа енергия, производство на газ от възобновяеми източници, добив на природен газ или доставка на електрическа енергия или на природен газ и не е част от вертикално интегрирано предприятие, в което се осъществяват такива дейности.

(3) Операторът по ал. 1 изпълнява изискванията на чл. 81ж, ал. 1 и чл. 81л, ал. 2, т. 1 и 2. Прилагат се съответно чл. 81ж, ал. 11 и 13, чл. 81л, ал. 3 и 9 и чл. 81м, ал. 4, съответно чл. 81н, ал. 5.

(4) Оператор на преносна мрежа, който е бил част от вертикално интегрирано предприятие, е длъжен да пази поверителността на информацията, която е търговска тайна и е получена при и по повод дейността му.

(5) Изискването по ал. 1 се смята за изпълнено, когато две или повече предприятия, притежаващи преносни мрежи, са създали съвместно предприятие, действащо като оператор на преносните мрежи в Република България и друга държава - членка на Европейския съюз, по отношение на съответните преносни мрежи. Друго предприятие не може да бъде част от съвместното предприятие, освен ако е било одобрено като независим преносен оператор или като независим системен оператор на преносна мрежа.

Глава девета.

ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИКА

Раздел I.

Електроенергийна система

Чл. 82. (1) Всички електроенергийни обекти на територията на страната се свързват и функционират в единна електроенергийна система с общ режим на работа и с непрекъснат

процес на производство, преобразуване, пренос, разпределение и потребление на електрическа енергия.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Електроенергийната система обхваща енергийните обекти за производство на електрическа енергия, електропреносната мрежа, отделните електроразпределителни мрежи и електрическите уредби на клиентите.

(3) (Доп. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г.) Паралелната работа на електроенергийната система с други електроенергийни системи и обединения на системи се осъществява в съответствие със сключените международни актове в областта на електроенергетиката и при спазване на техническите норми и изискванията за надеждна и безопасна работа.

Чл. 83. (1) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Устройството и експлоатацията на електроенергийната система се осъществяват съгласно норми, предвидени във:

1. наредба за устройството на електрическите уредби и електропроводи, която регламентира техническите норми за проектиране и изграждане на електрически уредби и електропроводи;

2. наредба за техническата експлоатация на електрическите централи и мрежи, която регламентира условията и реда за организация и техническата експлоатация на електрически централи и мрежи, на централи за производство на електрическа и/или топлинна енергия, на топлопреносни мрежи, на хидротехническите съоръжения на централите и техните механични части (и управление и техническа експлоатация на електрически централи и мрежи);

3. наредба за техническата експлоатация на електрообзавеждането, която регламентира правилата за поддържане в техническа изправност и правилата за безопасна експлоатация на електрическите уредби и съоръжения на предприятията, присъединени към електропреносната и/или електроразпределителната мрежа;

4. правилата за управление на електроенергийната система, които регламентират правата и задълженията на оператора на електропреносната мрежа и присъединените към електропреносната мрежа лица във връзка с планиране развитието на електропреносната мрежа, планиране и управление на режима на работа на електроенергийната система, процедурите по задължителния обмен на данни, реда за оперативно оповестяване и обмен на информация, създаване и изпълнение на защитен план и план за възстановяване на електроенергийната система, условия и ред за провеждане на системни изпитвания и за предоставяне на допълнителни услуги, за условията и реда за достъп до електропреносната мрежа, за пренос на електрическа енергия през електропреносната мрежа, за прилагане на нормите за сигурност и качество на снабдяването с електрическа енергия, пренасяна през електропреносната мрежа, и предоставяните услуги;

5. правилата за управление на електроразпределителните мрежи, които регламентират правата и задълженията на оператора на електроразпределителната мрежа и присъединените към съответната мрежа лица във връзка с планиране развитието на мрежата, планиране и управление на режима на работа на електроразпределителната мрежа, процедурите по задължителен обмен на данни, реда за оперативно оповестяване и обмен на информация, създаване и изпълнение на местен защитен план и за предоставяне на допълнителни услуги, условията и реда за достъп до електроразпределителните мрежи, за пренос на електрическа енергия през електроразпределителните мрежи, за нормите за сигурност и качество на снабдяването с електрическа енергия, пренасяна през електроразпределителните мрежи, и предоставяните услуги;

6. правилата за измерване на количеството електрическа енергия, регламентиращи принципите на измерване, начините и местата за измерване, условията и реда за тяхното

обслужване, включително за установяване случаите на неизмерена, неправилно и/или неточно измерена електрическа енергия, както и създаването, поддържането и достъпа до база данни с регистрацията от средствата за търговско измерване.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., изм. - ДВ, бр. 82 от 2009 г., в сила от 16.10.2009 г., доп. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г., изм. - ДВ, бр. 59 от 2013 г., в сила от 05.07.2013 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) Наредбите по ал. 1, т. 1 - 3 се издават от министъра на енергетиката. Правилата по ал. 1, т. 4 - 6 се приемат от комисията по предложение на енергийните предприятия и се публикуват от енергийните предприятия и комисията на интернет страниците им.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., изм. - ДВ, бр. 82 от 2009 г., в сила от 16.10.2009 г., изм. - ДВ, бр. 59 от 2013 г., в сила от 05.07.2013 г., изм. - ДВ, бр. 66 от 2013 г., в сила от 26.07.2013 г., изм. - ДВ, бр. 98 от 2014 г., в сила от 28.11.2014 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) Техническите правила и нормативи за проектиране, изграждане и ползване на обектите и съоръженията за производство, преобразуване, пренос и разпределение на електрическа енергия се определят с наредба на министъра на регионалното развитие и благоустройството и министъра на енергетиката.

Раздел II.

Производство на електрическа енергия

Чл. 84. (1) (Предишен текст на чл. 84 - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г., доп. - ДВ, бр. 17 от 2015 г., в сила от 06.03.2015 г.) Производство на електрическа енергия могат да осъществяват енергийни предприятия, получили лицензия за производство по реда на този закон, освен в случаите по чл. 39, ал. 4, т. 1 и 5.

(2) (Нова - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Производителите на електрическа енергия са длъжни да сключат договори за достъп с оператора на електропреносната мрежа и/или с оператора на електроразпределителна мрежа, в които се уреждат правата и задълженията на страните във връзка с диспечирането, предоставянето на студен резерв и допълнителни услуги.

(3) (Нова - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Договорите по ал. 2 са условие за изпълнение на договорите за продажба на електрическа енергия, включително изпълнението на договорите по чл. 93а и чл. 94а, ал. 3.

(4) (Нова - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Производителите на електрическа енергия са длъжни да спазват нормите за качество и надеждност на произвежданата електрическа енергия съгласно правилата по чл. 83, ал. 1, т. 4 и 5 с оглед гарантиране сигурността на електроенергийната система.

(5) (Нова - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Производителите, които не спазват нормите за качество и надеждност по ал. 4 съгласно правилата по чл. 83, ал. 1, т. 4 и 5, могат да бъдат изключени от системата от съответния оператор на мрежа до отстраняване на несъответствията.

(6) (Нова - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Производителите на електрическа енергия от топлоелектрическите централи с комбинирано производство на топлинна и електрическа енергия са задължени:

1. да поддържат електрическа мощност за производство на електрическа енергия с постигнати показатели за висока ефективност, съответстваща на полезния топлинен товар, ако не е договорено изкупуване на по-голяма мощност в резултат на сключени договори по реда на глава девета, раздел VII, или не е разпоредено друго от оператора на мрежата;

2. (доп - ДВ, бр. 17 от 2015 г., в сила от 06.03.2015 г.) да осигурят възможност на

оператора на електропреносната мрежа и/или оператора на електроразпределителна мрежа за оперативен контрол чрез предаване на данни в реално време за производството на топлинна и електрическа енергия на производството на електрическа енергия, произведена от високоефективен комбиниран начин, комбинирана електрическа енергия без постигнати показатели за високоефективно комбинирано производство и за количествата некомбинирана електрическа енергия, необходима за осигуряване експлоатационната надеждност на основните съоръжения.

(7) (Нова - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г., изм. - ДВ, бр. 17 от 2015 г., в сила от 06.03.2015 г.) Условието и начинът на изпълнение на задълженията по ал. б се определят с наредба на министъра на енергетиката.

Чл. 85. (1) (Доп. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г.) Производителите на електрическа енергия са длъжни да поддържат резерви от горива, включително и от местни твърди горива в количество, което да гарантира продължително и надеждно производство.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., изм. - ДВ, бр. 82 от 2009 г., в сила от 16.10.2009 г., изм. - ДВ, бр. 59 от 2013 г., в сила от 05.07.2013 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) Условието и редът за набирането, поддържането на резервите от горива и контрола се определят с наредба на министъра на енергетиката.

Раздел III.

Пренос на електрическа енергия (Загл. изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) (*)

Чл. 86. (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.)
(1) Преносът на електрическа енергия се осъществява от оператора на електропреносната мрежа, получил лицензия за пренос на електрическа енергия и сертифициран по реда на глава осма "а", раздел I.

(2) Преносът и трансформирането на електрическа енергия е услуга от обществен интерес, която се диспечира от оператора на електропреносната мрежа.

(3) Дейността по пренос на електрическа енергия включва и:

1. представителство на оператора на електропреносната мрежа и контакти с трети страни, с регулаторните органи на други държави - членки на Европейския съюз, както и представителство в рамките на Европейската мрежа на операторите на преносни системи (ЕМОПС за електроенергия);

2. събиране на всички вземания, свързани с преноса, включително за достъп, изравнителни плащания за допълнителни услуги, като закупуване на услуги (разходи за балансиране, енергия за покриване на загуби), както и за претоварване по механизма за компенсиране между операторите на преносни системи в съответствие с чл. 13 от Регламент (ЕО) № 714/2009;

3. експлоатацията, поддръжката и развитието на сигурна, ефикасна и икономична електропреносна мрежа с цел осигуряване на отворен пазар, съобразено с изискванията за опазване на околната среда, енергийна ефективност и ефективно използване на енергията;

4. инвестиционно планиране, което да осигури дълготрайният капацитет на мрежата да покрива в разумни граници търсенето и да гарантира сигурността на доставките;

5. създаването на подходящи съвместни предприятия, включително с един или повече оператори на електропреносни мрежи, енергийни борси и другите съответни участници, с цел да се развива създаването на регионални пазари или да се улеснява процесът на либерализиране, и

б. всички корпоративни услуги, включително правни услуги, счетоводство и услуги, свързани с информационни технологии.

(4) Операторът на електропреносната мрежа по всяко време действа така, че да осигури наличността на необходимите му ресурси за изпълнение на дейността по преноса по подходящ и ефективен начин и за развитие и поддръжка на ефективна, сигурна и икономична преносна мрежа.

Чл. 87. (1) (Нова - ДВ, бр. 74 от 2006 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) (*) Операторът на електропреносната мрежа осигурява разширението, реконструкцията и модернизацията на преносната мрежа в съответствие с дългосрочните прогнози и планове за развитие на електроенергетиката.

(2) (Предишна ал. 1, изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Операторът на електропреносната мрежа осигурява:

1. единното управление на електроенергийната система и надеждното функциониране на електропреносната мрежа, включително наличието на всички необходими допълнителни услуги;

2. преноса на електрическа енергия по електропреносната мрежа, предоставянето и управлението на достъпа на трети страни на недискриминационна основа между ползватели на мрежата или групи от ползватели на мрежата;

3. поддържането на обектите и съоръженията на електропреносната мрежа в съответствие с техническите изисквания и с изискванията за безопасност при работа;

4. съгласуваното развитие и оперативната съвместимост на електропреносната мрежа с взаимносвързани електропреносни мрежи;

5. поддържането и развитието на спомагателните мрежи;

6. измерването на електрическата енергия в електропреносната мрежа.

(3) (Предишна ал. 2, изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) (*) За изготвяне на електроенергийния баланс на страната операторът на електропреносната мрежа:

1. разработва краткосрочни и дългосрочни прогнози за изменение на потреблението на електрическа енергия в страната;

2. (изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) организира извършването на проучвания на възможностите за разширение и модернизация на електропреносната мрежа с оглед въвеждането в експлоатация на нови мощности, извеждането от експлоатация на съществуващи производствени мощности, присъединяването към електропреносната мрежа на нови клиенти, очакваното увеличаване на количеството пренасяна електрическа енергия, въвеждането на нови технологии, осигуряващи по-високо качество и сигурност на предоставяните услуги, и ефективност на дейността; проучванията се придружават от технико-икономически и екологичен анализ;

3. (изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) изготвя краткосрочни, средносрочни и дългосрочни прогнози и планове за разширение и модернизация на електропреносната мрежа и развитие на спомагателните мрежи, включително с цел подобряване на сигурността на доставките;

4. изготвя краткосрочни и дългосрочни планове за развитие на електроенергийната система с цел осигуряване на електроенергийния баланс;

5. (изм. и доп. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., изм. - ДВ, бр. 82 от 2009 г., в сила от 16.10.2009 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г., изм. - ДВ, бр. 59 от 2013 г., изм. - ДВ, бр. 59 от 2013 г., в сила от 05.07.2013 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) (*) въз основа на проучванията, прогнозите и планове изготвя и предоставя на министъра на енергетиката проект на електроенергиен баланс на страната и проект на опис на необходимите за задоволяване нуждите

на страната източници, включително нови производствени мощности и междусистемни електропроводи.

Раздел IV. Разпределение на електрическата енергия

Чл. 88. (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) (1) Разпределението на електрическа енергия и експлоатацията на електроразпределителните мрежи се осъществяват от оператори на електроразпределителни мрежи - собственици на такива мрежи на обособена територия, лицензирани за извършване на разпределение на електрическа енергия за съответната територия.

(2) Разпределението на електрическа енергия е услуга от обществен интерес.

Чл. 89. (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) За лицензионната територия, обхваната от електроразпределителната мрежа, операторът на електроразпределителната мрежа осигурява:

1. разпределение на електрическата енергия, постъпваща в електроразпределителната мрежа;
2. непрекъснатост на електроснабдяването и качество на доставяната електрическа енергия;
3. управление на електроразпределителната мрежа;
4. поддържане на електроразпределителната мрежа, обектите и съоръженията и на спомагателните мрежи в съответствие с техническите изисквания;
5. разширяване, реконструкция и модернизация на електроразпределителната мрежа и на спомагателните мрежи, съобразено с изискванията за опазване на околната среда, енергийна ефективност и ефективно използване на енергията;
6. измерване на електрическата енергия в електроразпределителната мрежа;
7. други услуги, свързани с лицензионната дейност.

Чл. 90. (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Операторът на електроразпределителната мрежа:

1. проучва перспективите за икономическо развитие и изменението на електропотреблението на съответната територия;
2. (изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) изготвя краткосрочни и дългосрочни планове за развитие на електроразпределителната мрежа;
3. (изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) предоставя резултатите от проучванията и изготвените планове по т. 1 и 2 на оператора на електропреносната мрежа.

Раздел V. Търговски взаимоотношения. Страни по сделките с електрическа енергия

Чл. 91. (1) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Сделки с електрическа енергия могат да се сключват по регулирани от комисията цени, по свободно договорени цени между страни и на борсов пазар, както и на балансиращ пазар на електрическа енергия.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Сделките с електрическа енергия се извършват при спазване разпоредбите на този закон и правилата за търговия с електрическа

енергия, приети от комисията по предложение на енергийните предприятия. Правилата се публикуват от енергийните предприятия и комисията на интернет страниците им.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) С правилата по ал. 2 се определят правилата за снабдяване от крайни снабдители и доставчици от последна инстанция, правила за обмен на данни, начинът на администриране на сделките, известяването на почасови графици, организиране и работа на борсовия пазар, пазара на балансираща енергия и пазара за предоставяне на преносна способност, механизмите за определяне на цените за небаланс, както и регистрирането на отделните видове балансиращи групи и дейността на координаторите на балансиращи групи.

(4) (Нова - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г.) Комисията при отчитане на постигнатите резултати от работата на електроенергийната система и пазара на електрическа енергия и процедурите, регламентирани в правилата за търговия с електрическа енергия, по предложение на енергийните предприятия изменя или отменя и приема нови правила за търговия с електрическа енергия при спазване на принципите на равнопоставеност и баланс на интересите на всички страни.

Чл. 92. (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Страни по сделките с електрическа енергия са:

1. обществен доставчик на електрическа енергия;
2. краен снабдител на електрическа енергия;
3. производител;
4. краен клиент;
5. оператор на електропреносната мрежа;
6. оператор на електроразпределителна мрежа;
7. търговец на електрическа енергия;
8. доставчик от последна инстанция;
9. координатор на балансираща група;

10. (нова - ДВ, бр. 17 от 2015 г., в сила от 06.03.2015 г.) оператор на борсов пазар на електрическа енергия.

Чл. 93. (Отм. - ДВ, бр. 55 от 2007 г., в сила от 01.07.2007 г.)

Чл. 93а. (Нов - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 01.07.2007 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 35 от 2011 г., в сила от 03.05.2011 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Общественият доставчик изкупува електрическата енергия от производители, присъединени към електропреносната мрежа, по договори за дългосрочно изкупуване на разполагаемост и електрическа енергия, както и тази, произведена от възобновяеми източници, от високоефективно комбинирано производство на електрическа и топлинна енергия и количеството електрическа енергия, определено по реда на чл. 4, ал. 2, т. 8.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г., изм. - ДВ, бр. 59 от 2013 г., в сила от 05.07.2013 г.) Общественият доставчик изкупува електрическа енергия, определена в рамките на разполагаемостта по чл. 21, ал. 1, т. 21, с цел осигуряване с електрическа енергия на крайните снабдители.

(3) (Нова - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) В случаите по ал. 2 общественият доставчик определя почасовите количества за всеки отделен ден за всяка от централите при отчитане на производствените характеристики на техните агрегати, прогнозните режими на

работа и прогнозите на крайните снабдители, като така определените количества са задължителни за производителите.

Чл. 94. (Отм. - ДВ, бр. 55 от 2007 г., в сила от 01.07.2007 г., Нов - ДВ, бр. 59 от 2013 г., в сила от 05.07.2013 г.) Крайните снабдители продават на обществения доставчик количествата електрическа енергия, която са закупили по чл. 162 и по чл. 31 от Закона за енергията от възобновяеми източници по цената, по която са я закупили.

Чл. 94а. (Нов - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Крайният снабдител осигурява снабдяването с електрическа енергия на обекти на битови и небитови крайни клиенти, присъединени към електроразпределителна мрежа на ниво ниско напрежение, в съответната лицензионна територия, когато тези клиенти не се снабдяват от друг доставчик.

(2) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Снабдяването с електрическа енергия по ал. 1 е услуга от обществен интерес по смисъла на този закон, която се предоставя при условията на равнопоставеност в съответствие с правилата по чл. 21, ал. 1, т. 10.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 35 от 2011 г., в сила от 03.05.2011 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Крайният снабдител изкупува електрическа енергия, произведена от възобновяеми източници и от високоефективно комбинирано производство на електрическа и топлинна енергия от производители, присъединени към електроразпределителната мрежа.

Чл. 95. (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) (1) Всеки клиент има право да избира доставчик на електрическа енергия независимо от това в коя държава - членка на Европейския съюз, е регистриран доставчикът, доколкото доставчикът спазва правилата по чл. 91, ал. 2.

(2) Операторът на мрежата извършва смяната на доставчика съгласно правилата по чл. 91, ал. 2 до три седмици след получаване на писменото искане на клиента.

(3) Смяната на доставчика при спазване на договорните условия не е съпроводена с допълнителни задължения за клиента.

(4) Всеки доставчик изготвя и изпраща окончателна изравнителна сметка при избор на друг доставчик в срок до 6 седмици след смяната на доставчика.

(5) Когато доставка по ал. 1 е отказана от доставчик в друга държава - членка на Европейския съюз, поради това, че клиентът няма право да избира доставчик в другата държава, по искане на клиента комисията уведомява регулаторния орган на тази друга държава, а при необходимост - и Европейската комисия, за предприемане на действия за отмяна на отказа.

Чл. 95а. (Нов - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) (1) Доставчикът от последна инстанция осигурява снабдяването с електрическа енергия на крайни клиенти, които не могат да бъдат клиенти на крайния снабдител по чл. 94а, ал. 1 до избора на друг доставчик или избраният доставчик не извършва доставка по независещи от крайния клиент причини.

(2) Снабдяването с електрическа енергия по ал. 1 е услуга от обществен интерес по смисъла на този закон, която се предоставя въз основа на договор при общи условия при условията на равнопоставеност в съответствие с правилата по чл. 91, ал. 2.

Чл. 96. (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 01.07.2007 г.) Търговците на електрическа енергия са лицензирани за дейността си лица, които отговарят на условията за финансово гарантиране на сключваните от тях сделки с електрическа енергия, определени в правилата по чл. 24, ал. 2.

Чл. 96а. (Нов - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) (1) Координатор на балансираща група е лице, на което е издадена лицензия за някоя от дейностите по чл. 39, ал. 1, т. 1 - 3, 5 - 7, 10 или 13, отговарящо на условията за финансово гарантиране на сключваните от него сделки, на изискванията, определени в правилата за търговия с електрическа енергия, и което е регистрирано от оператора на електропреносната мрежа.

(2) Лицензиантите за дейностите пренос на електрическа енергия и разпределение на електрическа енергия могат да се обединят в специална балансираща група при условията и по реда, определени с правилата за търговия с електрическа енергия.

Раздел VI.

Сделки при регулирани цени

Чл. 97. (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) (1) По регулирани от комисията цени се сключват сделките с електрическа енергия между:

1. обществения доставчик и оператора на електропреносната мрежа, съответно между обществения доставчик и операторите на електроразпределителните мрежи - за електрическата енергия, необходима за компенсиране на технологичните разходи по пренос, съответно по разпределение;

2. производителите и крайните снабдители или обществения доставчик за количествата електрическа енергия, определена от комисията в рамките на разполагаемостта по чл. 21, ал. 1, т. 21;

3. обществения доставчик и крайните снабдители за количествата електрическа енергия, определени от комисията в изпълнение на чл. 21, ал. 1, т. 21;

4. крайните снабдители и битови и небитови крайни клиенти - за обекти, присъединени към електроразпределителна мрежа на ниво ниско напрежение, когато тези клиенти не са избрали друг доставчик.

(2) Операторът на електропреносната мрежа сключва сделки с операторите на съседните системи за взаимно компенсиране влиянието на презграничните потоци на електрическа енергия.

Чл. 98. (Отм. - ДВ, бр. 55 от 2007 г., в сила от 01.07.2007 г.)

Чл. 98а. (Нов - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 01.07.2007 г.) (1) Крайният снабдител продава електрическа енергия при публично известни общи условия.

(2) Общите условия съдържат задължително:

1. информация, която се предоставя от снабдителя;

2. (доп. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) срок на договора и права и задължения на страните по договора;

3. условията за прекратяване или прекъсване на снабдяването;

4. (нова - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) ред и срокове за заплащане,

включително възможност за заплащане на месечни вноски;

5. (предишна т. 4 - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) отговорността на енергийното предприятие при неизпълнение на общите условия.

6. (нова - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) ред за уведомяване на клиента при извършване на корекция на сметка съгласно правилата по чл. 83, ал. 1, т. 6:

а) в полза на крайния снабдител за потребена електрическа енергия в случаите на неизмерена, неправилно и/или неточно измерена електрическа енергия поради неправомерно присъединяване, промяна в схемата на свързване или неправомерно въздействие върху уреди, съоръжения или устройства по чл. 120, ал. 3;

б) в полза на клиента за потребена електрическа енергия в случаите на неправилно и/или неточно измерена електрическа енергия поради повреда на уреди, съоръжения или устройства по чл. 120, ал. 3.

(3) Крайният снабдител с електрическа енергия публикува общите условия най-малко в един централен и един местен всекидневник.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Публикуваните общи условия влизат в сила за клиентите на крайния снабдител, без изрично писмено приемане.

(5) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) В срок до 30 дни след влизането в сила на общите условия клиентите, които не са съгласни с тях, имат право да внесат при съответния краен снабдител на електрическа енергия заявление, в което да предложат специални условия. Приетите от крайния снабдител на електрическа енергия специални условия, различни от публикуваните общи условия, се отразяват в допълнителни писмени споразумения.

Чл. 98б. (Нов - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 01.07.2007 г., отм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.)

Чл. 98в. (Нов - ДВ, бр. 55 от 2007 г., в сила от 01.07.2007 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Отношенията между краен снабдител, съответно доставчик от последна инстанция, или търговец, и оператора на електроразпределителната мрежа във връзка със снабдяването с електрическа енергия на крайните клиенти, присъединени към електроразпределителните мрежи, се уреждат с правилата за търговия с електрическа енергия.

Чл. 99. (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г.) (*) (1) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) За целите на балансиране на производството и потреблението на електрическа енергия операторът на електропреносната мрежа организира пазар на балансираща енергия в съответствие с правилата по чл. 91, ал. 2.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Операторът на електропреносната мрежа е страна по всички сделки с балансираща енергия.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Операторът на електропреносната мрежа сключва сделки с доставчиците на балансираща енергия от страната и/или извън страната за балансиране на електроенергийната система.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Операторът на електропреносната мрежа сключва сделки за уреждане на небаланси с координаторите на балансиращи групи и с лицата, които поради неучастието си в балансиращи групи отговарят самостоятелно за своите небаланси.

(5) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Операторът на електропреносната мрежа урежда сделките и взаимните задължения между участниците в пазара на балансираща

енергия, в съответствие с правилата по чл. 91, ал. 2.

Раздел VII. Сделки при свободно договорени цени

Чл. 100. (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) (1) (Доп. - ДВ, бр. 17 от 2015 г., в сила от 06.03.2015 г.) Сделки с електрическа енергия по свободно договорени цени могат да сключват производителите, търговците на електрическа енергия, доставчиците от последна инстанция, операторът на борсовия пазар на електрическа енергия и крайните клиенти.

(2) Общественият доставчик на електрическа енергия може да продава изкупена по реда на чл. 93а, ал. 1 електрическа енергия по свободно договорени цени.

(3) (Нова - ДВ, бр. 59 от 2013 г., в сила от 05.07.2013 г.) Всички крайни клиенти, присъединени към електроенергийната система, заплащат разходите по чл. 35.

(4) (Нова - ДВ, бр. 59 от 2013 г., в сила от 05.07.2013 г.) Всички търговци и производители, които сключват сделки по свободно договорени цени с крайни клиенти, присъединени към електроенергийната система, заплащат на обществения доставчик определената по чл. 30, ал. 1, т. 17 цена.

Чл. 101. (1) (Отм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.)

(2) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2010 г., в сила от 16.07.2010 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) (*) Операторът на електропреносната мрежа получава валидирани данни за измерените количества електрическа енергия от операторите на електроразпределителните мрежи съгласно процедурите и в срокове, регламентирани в правилата по чл. 83, ал. 1, т. 6 и чл. 91, ал. 2.

Чл. 102. (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г., доп. - ДВ, бр. 17 от 2015 г., в сила от 06.03.2015 г.) Производителите, търговците, общественият доставчик, крайните снабдители на електрическа енергия доставчиците от последна инстанция, операторът на борсовия пазар на електрическа енергия и клиентите могат да сключват сделки за електрическа енергия с местни лица в държава - членка на Европейския съюз, когато:

1. (изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г., доп. - ДВ, бр. 17 от 2015 г., в сила от 06.03.2015 г.) на производителите, търговците на електрическа енергия, обществения доставчик, крайните снабдители на електрическа енергия, оператора на борсовия пазар на електрическа енергия и на клиентите е признато правото за свободна търговия с електрическа енергия съгласно законодателството на другата държава, и

2. (изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) при условията на взаимност законодателството на другата държава предвижда възможност за свободна търговия с електрическа енергия за свои клиенти;

3. (изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) при условие че клиентите по чл. 94а, ал. 1 са осигурени с необходимата им електрическа енергия с определени качествени показатели при прозрачни и разумни цени;

4. (нова - ДВ, бр. 17 от 2015 г., в сила от 06.03.2015 г.) информират участниците за сключените сделки на организирания пазар.

Чл. 103. (1) (Доп. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Сделките на организирания борсов пазар на електрическа енергия се осъществяват в съответствие с правилата за търговия с електрическа енергия, определени по чл. 91, ал. 2.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Организирането на борсов пазар на електрическа енергия се извършва от лице, получило лицензия по чл. 39, ал. 1, т. 6, което:

1. публикува правила за работа на организиран борсов пазар;
2. организира получаване на оферти за продажба и покупка на електрическа енергия;
3. извършва съпоставяне на офертите за продажба и покупка за съответния период до покриване на търсенето;
4. информира участниците за сключените сделки на организирания пазар и отчита условията и промените, налагащи се от ограничения в преносните способности или от аварийни ситуации в мрежите;
5. определя цена на търгуваната електрическа енергия за всеки период;
6. публикува информацията, изискуема съгласно правилата за търговия с електрическа енергия по чл. 91, ал. 2.

(3) (Отм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 01.07.2007 г.)

Раздел VIII.

Сделки за пренос, достъп, допълнителни услуги и студен резерв (Загл. изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г.) (*)

Чл. 104. (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 06.07.2007 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Ползвателите на съответната мрежа, с изключение на крайните клиенти, уреждат чрез сделка взаимоотношенията с оператора на електропреносната и/или електроразпределителната мрежа за ползване на мрежата, за достъп до мрежата и за преноса на количествата електрическа енергия, постъпили в мрежата или потребени от нея.

(2) (Отм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.)

(3) (Изм. - ДВ, бр. 55 от 2007 г., в сила от 06.07.2007 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Редът, условията и съотношението в заплащането на цените по ал. 1 от ползвателите на съответните мрежи се определят с правилата за търговия с електрическа енергия.

Чл. 104а. (Нов - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) (1) Крайните клиенти използват електропреносната или съответната електроразпределителна мрежа, към която са присъединени, при публично известни общи условия.

(2) Общите условия съдържат задължително:

1. информация, която се предоставя от оператора на електропреносната или на съответната електроразпределителна мрежа;
2. условията за прекратяване или прекъсване на снабдяването;
3. условията за качество и надеждност на снабдяването;
4. отговорността на оператора при нерегламентирано прекъсване и некачествено снабдяване;
5. ред за уведомяване на клиента при извършване на корекция на сметка съгласно правилата по чл. 83, ал. 1, т. 6:

а) в полза на крайния снабдител за потребена електрическа енергия в случаите на неизмерена, неправилно и/или неточно измерена електрическа енергия поради неправомерно присъединяване, промяна в схемата на свързване или неправомерно въздействие върху уреди, съоръжения или устройства по чл. 120, ал. 3;

б) в полза на клиента за потребена електрическа енергия в случаите на неправилно и/или неточно измерена електрическа енергия поради повреда на уреди, съоръжения или устройства по чл. 120, ал. 3.

(3) Операторът на електропреносната или на съответната електроразпределителна мрежа публикува общите условия най-малко в един централен и един местен всекидневник.

(4) Публикуваните общи условия влизат в сила за крайните клиенти без изрично писмено приемане.

Чл. 105. (1) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) (*) С цел гарантиране сигурната работа на електроенергийната система операторът на електропреносната мрежа сключва сделки за допълнителни услуги и студен резерв при условията и по реда на чл. 83, ал. 1, т. 4 и чл. 91, ал. 2 с доставчици от и/или извън страната.

(2) Студеният резерв по ал. 1 се осигурява чрез сделки за закупуване на разполагаемост в количества, определени въз основа на степента на надеждност на електроснабдяването по чл. 4, ал. 2, т. 4.

(3) Условията и редът за закупуване на количествата студен резерв по ал. 2 се определят с правилата по чл. 83, ал. 1, т. 4.

(4) (Нова - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г.) Нетната електрическа енергия от активиран студен резерв се заплаща при условия, по ред и при цена, определени в правилата по чл. 91, ал. 2.

(5) (Нова - ДВ, бр. 59 от 2013 г., в сила от 05.07.2013 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) При невъзможност за осигуряване на необходимите количества студен резерв чрез договаряне неговото предоставяне се налага от министъра на енергетиката по реда на чл. 70.

(6) (Нова - ДВ, бр. 59 от 2013 г., в сила от 05.07.2013 г.) Производителите на електрическа енергия са длъжни да предлагат на оператора на електропреносната мрежа за изкупуване разполагаемост за допълнителни услуги в размер не по-малко от половината на регулировъчния диапазон на планираните за работа блокове за всеки месец.

(7) (Нова - ДВ, бр. 59 от 2013 г., в сила от 05.07.2013 г.) Операторът на електропреносната мрежа с оглед нуждите на електроенергийната система и по критерия най-ниска цена определя количествата по ал. 6, които подлежат на изкупуване.

Чл. 106. (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) С цел гарантиране сигурната работа на електроразпределителните мрежи операторите на електроразпределителните мрежи сключват сделки за допълнителни услуги при условията и по реда на чл. 83, ал. 1, т. 4.

Чл. 107. (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., изм. - ДВ, бр. 59 от 2007 г., в сила от 01.03.2008 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Общественият доставчик, крайните снабдителни доставчици от последна инстанция, операторът на електропреносната мрежа и операторите на електроразпределителни мрежи могат да поискат издаване на заповед за изпълнение по чл. 410, ал. 1 от Гражданския процесуален кодекс за вземанията си за доставена или пренесена електрическа енергия, както и за оказваните от тях услуги по този закон независимо от техния размер.

Раздел IX.

Оперативно управление

Чл. 108. (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) (1) Единното оперативно планиране, координиране и управление на електроенергийната система се осъществява от оператора на електропреносната мрежа и от операторите на всяка от електроразпределителните мрежи.

(2) Оперативното управление и осигуряването на надеждното функциониране на електроенергийната система и електроразпределителните мрежи се осъществяват от специализирани звена на съответния оператор (звена за оперативно управление).

Чл. 109. (1) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Операторът на електропреносната мрежа е длъжен да осигурява:

1. сигурно, безопасно и ефективно функциониране на електроенергийната система;
2. поддържане на баланса между производството и потреблението на електрическа енергия;
3. осъществяване на съвместната работа на електроенергийната система с електроенергийните системи на другите страни в съответствие с международните договори;
4. (доп. - ДВ, бр. 54 от 2012 г.) равнопоставен достъп за пренос на електрическа енергия при спазване на изискванията за качество и предоставяне на ползвателите на мрежата на информацията, която им е необходима за ефикасен достъп до мрежата;
5. сигурно и ефективно функциониране на спомагателните мрежи.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) (*) Разпорежданията на звеното за оперативно управление на електроенергийната система, свързани с оперативното управление, са задължителни за звената за оперативно управление на електроразпределителните мрежи, за производителите на електрическа енергия и за клиенти, присъединени към електропреносната мрежа.

(3) (Нова - ДВ, бр. 74 от 2006 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) (*) Операторът на електропреносната мрежа определя координиран график за планираните престои на производствените мощности и елементите на преносната мрежа по критерий максимална надеждност.

Чл. 109а. (Нов - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., отм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.)

Чл. 110. (1) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) (*) За целите на измерването на количествата електрическа енергия операторът на електропреносната мрежа и операторите на електроразпределителните мрежи в съответствие с издадените им лицензии осигуряват:

1. (изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) техническо и метрологично обезпечаване, развитие и модернизация на средствата за търговско измерване;
2. (изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) (*) поддържане на бази данни с регистрацията от средствата за търговско измерване.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) (*) Собствениците на средствата за търговско измерване предоставят данните от измерването на тези средства на оператора на електропреносната мрежа, необходими за изпълнение на функциите му по чл. 111.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) (*) Координаторите на балансиращи групи, общественият доставчик, крайните снабдители, доставчиците от последна инстанция, търговците и ползвателите на мрежите получават информация от базата данни от измерванията на оператора на съответната мрежа при условията и по реда на правилата по чл. 91, ал. 2.

Чл. 111. (1) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) (*) Операторът на електропреносната мрежа администрира сделките с електрическа енергия, които се сключват по регулирани и свободно договорени цени, и организира пазар на балансираща енергия в съответствие с правилата по чл. 91, ал. 2, като:

1. (изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г.) (*) поддържа регистри за лицата, сключващи сделки на пазара на електрическа енергия;
2. (изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) поддържа регистри на графици;
3. приема, подрежда в приоритетни списъци по цена и технологични критерии и активира предложения и заявки за покупка/продажба на балансираща енергия;
4. прилага методика за изчисляване и определя цени на балансиращата енергия за всеки период на сетълмент;
5. (изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) изготвя дневни и месечни известия за дължимите суми за балансираща енергия от участниците за всеки период на сетълмент;
6. контролира финансовата обезпеченост на сделките с балансираща енергия и дава задължителни указания на участниците на пазара във връзка с това;
7. при възникване на обстоятелства, застрашаващи сигурността на работата на електроенергийната система или на части от нея, има право временно да спира изпълнението на сделки или да променя договорените количества електрическа енергия по тях при условия и по начин, описани в правилата по чл. 91, ал. 2;
8. (изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) предоставя общодостъпна информация за работата на пазара и информация на всеки търговски участник, отнасяща се до неговото участие на пазара, съгласно правилата по чл. 91, ал. 2.

(2) Разходите във връзка с изпълнение на функциите по ал. 1 се признават за икономически обосновани разходи по чл. 31, т. 2.

(3) (Нова - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) При поискване операторът на електропреносната мрежа предоставя на търговските участници срещу заплащане допълнителна информация и справки за минали периоди.

Чл. 112. (1) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) (*) Операторът на електропреносната мрежа регулира разпределението на електрическия товар на електроенергийната система между електрическите централи по технически и икономически критерии.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) (*) При разпределението на електрическия товар операторът на електропреносната мрежа осигурява спазването на сключените договори, в които е предвидено задължително изкупуване на част или на цялата произведена електрическа енергия по този закон, като потвърждава графиците на производителите само ако те последователно са спазили задълженията:

1. за предоставяне на резерв и допълнителни услуги по договори с оператора на преносната мрежа;
2. по договори съгласно решение на комисията по чл. 21, ал. 1, т. 21;
3. за изпълнение на доставки по други договори.

(3) (Нова - ДВ, бр. 74 от 2006 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) (*) При разделянето на пропускателната способност на елементи от мрежата операторът на електропреносната мрежа спазва технически и икономически правила за равноправен достъп и спазване на задълженията за сигурност на мрежата и за публичност на информацията.

(4) (Нова - ДВ, бр. 74 от 2006 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) (*) Операторът на електропреносната мрежа има право да санкционира нарушителите на договорените с ползвателите на мрежата технически изисквания за надеждна работа на електроенергийната система и нарушаване на правилата за работа на пазара на балансираща енергия.

Чл. 113. (1) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Операторите на електроразпределителните мрежи са длъжни да осигуряват:

1. (изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) надеждно, безопасно и ефективно функциониране на съответната електроразпределителна мрежа;

2. надеждно и ефективно функциониране на спомагателните мрежи;

3. равнопоставен достъп за пренос на електрическа енергия при спазване на изискванията за качество;

4. (изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) равнопоставеност на производителите и равнопоставеност на клиентите, свързани към мрежата.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Разпорежданията на звеното за оперативно управление на електроразпределителна мрежа, свързани с оперативното управление, са задължителни за оперативния дежурен персонал от енергийните обекти на крайните клиенти и производителите на електрическа енергия, присъединени към съответната разпределителна мрежа.

Чл. 113а. (Нов - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Когато операторът на електроразпределителната мрежа е част от вертикално интегрирано предприятие, дейността му трябва да бъде независима по правноорганизационна форма и при вземане на решения от другите дейности, които не са свързани с разпределение на електрическа енергия.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) За осигуряване независимостта на оператора на електроразпределителната мрежа по ал. 1 лицата, отговорни за управлението, включително оперативното управление на електроразпределителните мрежи:

1. (изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) не могат да участват в управлението на другите дружества на вертикално интегрираното предприятие, които извършват производство, пренос, обществена доставка, снабдяване от краен снабдител и търговия с електрическа енергия;

2. (доп. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) вземат самостоятелно решения при изпълнение на възложените им с този закон задължения и по отношение на тях са взети подходящи мерки, които отчитат професионалните им интереси, за да се осигури възможността да действат независимо;

3. са длъжни да не допускат дискриминационно поведение при изпълнение на възложените им с този закон задължения.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Операторът на електроразпределителната мрежа изготвя програма, в която посочва мерки за изпълнение на целта по ал. 1 и 2, която съдържа конкретни задължения на служителите за постигането ѝ.

(4) (Нова - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Операторът на

електроразпределителната мрежа определя отговорник по съответствието, отговарящ за контрола по изпълнението на програмата по ал. 3, като осигурява неговата независимост, както и достъп до информацията за оператора на електроразпределителна мрежа и всички свързани с него предприятия, необходима за изпълнението на задачите му.

(5) (Предишна ал. 4, изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Операторът на електроразпределителната мрежа изготвя годишен отчет за мерките по ал. 3, който се представя на комисията от отговорника по съответствието и се публикува в съответствие с чл. 15.

(6) (Нова - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Операторът на електроразпределителната мрежа в комуникациите си и при използване на търговската си марка не създава объркване по отношение на отделната си идентичност от частта на вертикално интегрираното предприятие, осъществяваща доставки на електрическа енергия.

(7) (Нова - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Операторът на електроразпределителна мрежа трябва да има ефективни права за вземане на решения, независимо от интегрираното електроенергийно предприятие, по отношение на активите, необходими за експлоатацията, поддръжката или развитието на мрежата.

(8) (Нова - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Дружеството, което притежава оператор на електроразпределителна мрежа:

1. не дава нареждания по отношение на неговата текуща дейност и не взема решения относно дейностите по изграждане, разширяване, реконструкция или модернизация на мрежата, когато тези дейности са в рамките на одобрения бизнес план;

2. може да прилага подходящи координационни механизми, които да гарантират защитата на неговите икономически и управленско-надзорни права в дружеството - оператор по отношение възвръщаемостта върху активите, както и да одобрява бизнес плана на оператора и да поставя общи ограничения върху равнището на неговата задлъжнялост.

Чл. 114. (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Операторите на електропреносната и електроразпределителните мрежи са длъжни да пазят поверителността на информацията, която е търговска тайна и е получена при или по повод изпълнението на техните задължения. Операторите са длъжни да предоставят информацията относно тяхната дейност при условията на равнопоставеност.

Чл. 115. (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., изм. - ДВ, бр. 82 от 2009 г., в сила от 16.10.2009 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г., изм. - ДВ, бр. 59 от 2013 г., в сила от 05.07.2013 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) Условията и редът, при които се осъществява дейността по управление на електроенергийната система и на електроразпределителните мрежи, както и дейността на оперативния дежурен персонал от електроенергийните обекти и електрическите уредби на крайните клиенти, се определят с наредба на министъра на енергетиката.

Раздел X.

Присъединяване на производители и клиенти към мрежите. Достъп до мрежите (Загл. изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.)

Чл. 116. (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) (1) Операторът на електропреносната мрежа, съответно операторът на електроразпределителна мрежа, е длъжен да присъедини всеки обект на производител на електрическа енергия, разположен на съответната

територия, за който производителят:

1. е сключил писмен договор за присъединяване по цена за присъединяване, определена съгласно съответната наредба по чл. 36, ал. 3;

2. е изпълнил своите задължения по договора по т. 1 и нормативните изисквания за присъединяване към електропреносната или електроразпределителната мрежа;

3. има изградени електрически уредби в границите на собствения си имот или на имота, в който има право да строи, отговарящи на техническите норми и на изискванията за безопасна работа, и

4. е сключил договор за достъп по чл. 84, ал. 2.

(2) Операторът на електропреносната мрежа, съответно операторът на електроразпределителна мрежа, е длъжен да определи технически възможното място на присъединяване при съобразяване с критериите за сигурно функциониране на електроенергийната система и в съответствие с утвърдените планове за развитие на електрическите мрежи.

(3) Операторът на електропреносната мрежа, съответно операторът на електроразпределителна мрежа, е длъжен да извършва разширението и реконструкцията на електропреносната или съответната електроразпределителна мрежа, свързани с присъединяването на обекти на производители, до мястото на присъединяването.

(4) Електрическите уредби високо и средно напрежение, които служат за присъединяване на производител на електрическа енергия към електропреносната или съответната електроразпределителна мрежа и не са елементи на тези мрежи, се изграждат за негова сметка и са негова собственост.

(5) Електропроводите високо и средно напрежение, които свързват уредбите по ал. 4 със съответната електрическа мрежа в мястото на присъединяване, се изграждат от оператора на електропреносната мрежа, съответно от оператора на електроразпределителна мрежа, и са негова собственост.

(6) Произведената електрическа енергия се измерва със средства за търговско измерване - собственост на оператора на електропреносната мрежа, съответно оператора на електроразпределителната мрежа, като изискванията, на които трябва да отговарят, и мястото им на разположение се определят с правилата по чл. 83, ал. 1, т. 6.

(7) Условиата и редът за присъединяване към съответната мрежа, за преустановяване на присъединяването или снабдяването с електрическа енергия и границата на собственост между електрическите съоръжения се определят с наредба, приета от комисията.

Чл. 116а. (Нов - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) (1) Операторът на електропреносната мрежа е длъжен да присъединява обекти на оператор на електроразпределителна мрежа във връзка с разширяване, реконструкция и модернизация на електроразпределителните мрежи, както и за присъединяване към тях на обекти на производители и клиенти на електрическа енергия.

(2) Присъединяването по ал. 1 се осъществява при сключен договор между оператора на електропреносната мрежа и оператор на електроразпределителна мрежа по цени за присъединяване, утвърдени от комисията съгласно съответната наредба по чл. 36, ал. 3.

(3) Условиата и редът за присъединяване на обектите по ал. 1 към електропреносната мрежа и за сключване на договорите по ал. 2 се уреждат с наредбата по чл. 116, ал. 7.

Чл. 117. (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) (1) Операторът на електропреносната мрежа, съответно операторът на електроразпределителна мрежа, е длъжен да

присъедини всеки обект на клиент на електрическа енергия, разположен на съответната територия, който:

1. има изградени електрически уредби в границите на имота си, отговарящи на техническите норми и на изискванията за безопасна работа;

2. е изпълнил условията за присъединяване към преносната, съответно разпределителната мрежа, и

3. е сключил писмен договор за присъединяване с оператора на електропреносната мрежа, съответно с оператора на електроразпределителна мрежа, по цена за присъединяване, определена съгласно съответната наредба по чл. 36, ал. 3.

(2) С разрешение на комисията операторът на електроразпределителна мрежа може да присъединява клиент на електрическа енергия, който се намира на територията на друг оператор на електроразпределителна мрежа, когато това е технически и икономически целесъобразно и е в интерес на клиентите.

(3) Условията и редът за присъединяване към електропреносната и електроразпределителна мрежа и за сключване на договорите по ал. 1 се уреждат с наредбата по чл. 116, ал. 7. Договорът за присъединяване на обект към електропреносната, съответно електроразпределителната мрежа е със срок за присъединяване не по-дълъг от срока за въвеждане в експлоатация на обекта и съоръженията за присъединяването му.

(4) Отказът на оператора на електропреносната мрежа, съответно на оператора на електроразпределителна мрежа, да извърши присъединяване се мотивира.

(5) Електрическите уредби високо и средно напрежение, които служат за снабдяване с електрическа енергия само на един небитов клиент, се изграждат за негова сметка и са негова собственост.

(6) В случаите, когато електропроводите високо и средно напрежение, чрез които уредбите по ал. 5 се присъединяват към електропреносната или съответната електроразпределителна мрежа, не са елементи на тези мрежи, те се изграждат от клиента и са негова собственост.

(7) Електрическите съоръжения ниско напрежение, които се намират в имотите на клиентите и са разположени след границите на собственост на съоръженията, се изграждат за тяхна сметка и са тяхна собственост.

(8) Собствениците на електрически уредби и съоръжения при техническа възможност и свободен капацитет предоставят ползването им на оператора на електропреносната мрежа, съответно на оператора на електроразпределителна мрежа, за целите на преобразуването и преноса на електрическа енергия до други клиенти. Ползването се предоставя след сключване на договор по цена, определена по методика, одобрена от комисията. При непостигане на съгласие комисията разпорежда предоставянето на ползването и заплащането на цена, определена от комисията по методиката.

(9) Алинеи 1 - 8 не се прилагат за оператора на електроразпределителната мрежа в железопътния транспорт.

Чл. 118. (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г.) (*) (1) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Операторът на електропреносната мрежа и операторите на електроразпределителните мрежи са длъжни да осигурят достъп при условията на равнопоставеност до електропреносната и електроразпределителните мрежи на ползвателите на съответната мрежа.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Операторът на електропреносната мрежа, съответно оператор на електроразпределителна мрежа, може да откаже достъп, в случай че предоставянето на достъпа би довело до нарушаване на техническите условия и сигурността

на мрежите или до влошаване на условията за снабдяване на други ползватели.

Чл. 119. (1) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Производители могат да снабдяват с електрическа енергия свои клонове, предприятия и обекти, разположени на територията на страната:

1. през електропреносната мрежа и/или електроразпределителните мрежи (високо, средно и ниско напрежение) до конкретен обект, като сключват договор за пренос с оператора на електропреносната мрежа и/или с оператор на електроразпределителна мрежа, или

2. по изградени за тяхна сметка директни електропроводи.

(2) (Нова - ДВ, бр. 74 от 2006 г. (*), изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г., доп. - ДВ, бр. 17 от 2015 г., в сила от 06.03.2015 г.) Обект на клиент може да бъде снабдяван чрез директен електропровод от производител или от търговец на електрическа енергия като в този случай средствата за търговско измерване се изграждат и монтират за сметка на производителя или търговеца и са негова собственост.

(3) (Предишна ал. 2, изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г. (*), изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Операторът на електропреносната мрежа и/или съответният оператор на електроразпределителна мрежа могат да откажат сключването на договори за пренос през съответната мрежа в случаите по ал. 1, т. 1, когато:

1. (изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) преносните възможности на мрежата са недостатъчни, или

2. (отм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г. (**))

3. не съществуват технически условия за измерване на консумираните количества електрическа енергия от собствено производство отделно от количествата, доставяни от други източници.

(4) (Предишна ал. 3 - ДВ, бр. 74 от 2006 г. (**)) Начинът на разпределяне на електрическата енергия от собствено производство или на доставяната от други източници се определя с правилата по чл. 91, ал. 2.

(5) (Нова - ДВ, бр. 74 от 2006 г. (*), изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Операторът на електропреносната мрежа и операторите на електроразпределителни мрежи могат да откажат сключването на договор за достъп до съответната мрежа в случаите по ал. 1, т. 1, когато се нарушава надеждната работа на електроенергийната система и/или сигурността на снабдяването.

Чл. 120. (1) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Електрическата енергия, доставена на крайни клиенти, се измерва със средства за търговско измерване - собственост на оператора на електропреносната мрежа или на оператора на съответната електроразпределителна мрежа, разположени до или на границата на имота на клиента.

(2) Границата на собственост върху електрическите съоръжения и мястото на средствата за търговско измерване се определят съгласно изискванията на наредбата по чл. 116, ал. 7 и на правилата по чл. 83, ал. 1, т. 6.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Операторът на електропреносната мрежа, съответно операторът на електроразпределителна мрежа определя вида, броя и мястото на монтиране на измервателните уреди и съоръжения и на управляващите и комуникационните устройства към тях.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Когато утвърдените тарифи предоставят възможност на клиентите да избират начина на измерване на количеството електрическа енергия, операторът на електропреносната мрежа или операторът на

електроразпределителна мрежа е длъжен да монтира измервателни уреди, които да съответстват на писмено заявения избор на клиента.

(5) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Условието и редът за подмяна на измервателен уред по искане на клиент в случаите по ал. 4 се определят с правилата по чл. 83, ал. 1, т. 6.

(6) (Нова - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 01.01.2014 г.) Тяговата електрическа енергия, доставена на крайните клиенти на оператора на електроразпределителната мрежа в железопътния транспорт, се измерва със средства за търговско измерване - собственост на клиента, разположени в електрическия тягов подвижен състав.

Чл. 120а. (Нов - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г.) Потребителите на електрическа енергия не заплащат такса за средствата за търговско измерване.

Чл. 121. (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) (1) Клиент, който желае да инсталира собствен източник за резервно захранване, е длъжен да уведоми писмено оператора на електропреносната мрежа, съответно оператора на електроразпределителна мрежа, и да осигурява достъп на техните представители до резервния източник за извършване на проверки.

(2) Операторът на електропреносната мрежа, съответно операторът на електроразпределителна мрежа, определя на клиентите задължителни технически условия за инсталиране на собствен източник на резервно захранване съгласно наредбата по чл. 83, ал. 1, т. 1.

(3) Операторът на електропреносната мрежа, съответно операторът на електроразпределителна мрежа, има право да преустанови електроснабдяването на клиента, в случай че не спазва задълженията си по ал. 1 и 2.

Раздел XI.

Преустановяване на присъединяването и снабдяването с електрическа енергия

Чл. 122. (1) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Операторът на електропреносната мрежа и операторите на електроразпределителни мрежи имат право да преустановят временно преноса на електрическа енергия през съответната мрежа с предварително писмено предизвестие в случаите на планови ремонти, реконструкция или прегледи на съоръжения на електроенергийното предприятие, изискващи обезопасяване чрез изключването им.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Операторът на електропреносната мрежа и операторите на електроразпределителни мрежи имат право да преустановят временно преноса на електрическа енергия през съответната мрежа без предварително предизвестие:

1. за предотвратяване на непосредствена опасност за здравето и сигурността на хора или съоръжения;

2. при повреди в електрическите мрежи и съоръжения по независещи от електроенергийното предприятие причини;

3. при ползване на електрическа енергия, без да се измерва или ако неправилно се измерва със средства за търговско измерване;

4. (изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) при установяване на несъгласувана промяна на схемата за свързване на клиента.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Операторът на електропреносната

мрежа и операторите на електроразпределителни мрежи имат право да преустановят присъединяването:

1. на лица, които са се присъединили към съответната мрежа, без да имат право на това;
 2. (изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) на клиенти, допуснали присъединяването на трето лице до собствените им електрически уредби, без изричното съгласие на енергийното предприятие;
 3. при неизпълнение в срок на предписание на контролен орган за отстраняване на нарушение;
 4. (изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) на клиенти, които внасят смущения в електроенергийната система.
- (4) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) При преустановяване на преноса по ал. 2 или присъединяването по ал. 3 доставчиците на електрическа енергия не носят отговорност за вредите, причинени от ограничаване или преустановяване на снабдяването.

Чл. 123. (1) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г., доп. - ДВ, бр. 17 от 2015 г., в сила от 06.03.2015 г.) Доставчиците от последна инстанция, общественият доставчик, крайните снабдители и търговците на електрическа енергия имат право да преустановят временно снабдяването с електрическа енергия на крайните клиенти при неизпълнение на задължения по договора за продажба на електрическа енергия, включително при неизпълнение на задължението за своевременно заплащане на всички дължими суми във връзка със снабдяването с електрическа енергия. Правото за временно преустановяване на снабдяването с електрическа енергия не може да се реализира в почивен или празничен ден, както и в деня, който го предшества.

(2) (Нова - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Крайните снабдители преустановяват снабдяването с електрическа енергия на крайните клиенти, които не могат да бъдат негови клиенти съгласно чл. 94а, ал. 1, в случаите, когато не са избрали доставчик по свободно договорени цени и са отказали сделка с доставчик от последна инстанция.

(3) (Предишна ал. 2 - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Сроковете на предизвестията и другите условия за временно преустановяване на снабдяването се уреждат в договорите за продажба на електрическа енергия, съответно в общите условия.

(4) (Предишна ал. 3, изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) В случаите по ал. 1 и 2 операторът на електропреносната мрежа, съответно операторът на електроразпределителна мрежа, е длъжен да преустанови преноса на електрическа енергия към крайните клиенти по искане на съответния доставчик.

(5) (Предишна ал. 4, изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) При изпълнение на задължението си по ал. 4 операторът на електропреносната мрежа, съответно операторът на електроразпределителна мрежа, не носи отговорност за вредите, причинени от преустановяване преноса на електрическа енергия.

(6) (Нова - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Операторът на електропреносната мрежа, съответно операторът на електроразпределителна мрежа, има право да преустанови временно преноса на електрическа енергия към крайните клиенти при неизпълнение на задължения по договор за пренос на електрическа енергия или за достъп до мрежата, включително при неизпълнение на задължението за своевременно заплащане на всички дължими суми във връзка с предоставянето на тези услуги.

Чл. 123а. (Нов - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 01.07.2007 г., отм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.)

Чл. 124. (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Енергийното предприятие възстановява снабдяването и/или присъединяването на клиентите след отстраняване на причините, довели до преустановяването им.

Глава десета. ТОПЛОСНАБДЯВАНЕ

Раздел I. Общи положения

Чл. 125. (1) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Топлоснабдяването е процес на производство, пренос, доставка, разпределение и потребление на топлинна енергия с топлоносител водна пара и гореща вода за битови и небитови нужди.

(2) Топлоснабдяването се осъществява чрез обекти и съоръжения за производство, пренос, доставка и разпределение, свързани в топлоснабдителна система.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., изм. - ДВ, бр. 82 от 2009 г., в сила от 16.10.2009 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г., изм. - ДВ, бр. 59 от 2013 г., в сила от 05.07.2013 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) Редът и техническите условия за топлоснабдяване, за оперативно управление на топлоснабдителната система, за присъединяване на производители и клиенти към топлопреносната мрежа, за разпределение, прекратяване на топлоснабдяването и спиране на топлоподаването се определят с наредба на министъра на енергетиката.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., изм. - ДВ, бр. 82 от 2009 г., в сила от 16.10.2009 г., изм. - ДВ, бр. 59 от 2013 г., в сила от 05.07.2013 г., изм. - ДВ, бр. 66 от 2013 г., в сила от 26.07.2013 г., изм. - ДВ, бр. 98 от 2014 г., в сила от 28.11.2014 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) Техническите правила и нормативи за проектиране, изграждане и експлоатация на обектите и съоръженията за производство, пренос и разпределение на топлинна енергия се определят с наредба на министъра на регионалното развитие и благоустройството и министъра на енергетиката.

Чл. 125а. (Нов - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Разпоредбите на тази глава, с изключение на чл. 125, ал. 4, не се прилагат за лицата по чл. 39, ал. 4, т. 2 и 3.

Раздел II. Производство на топлинна енергия

Чл. 126. (1) Производството на топлинна енергия се извършва от енергийно предприятие, получило лицензия за производство по реда на този закон.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 55 от 2007 г., в сила от 06.07.2007 г.) Производство на топлинна енергия могат да извършват и лица без лицензия в случаите по чл. 39, ал. 4, т. 2 и 4.

Чл. 127. (1) Производството на топлинна енергия се извършва във:

1. централи за комбинирано производство на топлинна и електрическа енергия;
2. отоплителни централи;
3. (изм. - ДВ, бр. 35 от 2011 г., в сила от 03.05.2011 г.) инсталации за оползотворяване на

отпадна топлинна енергия и на възобновяеми източници.

(2) При заявена потребност от топлинна енергия нови инсталации с мощност над 5 MW и ползващи гориво природен газ се изграждат за производство по комбиниран начин на топлинна и електрическа енергия.

Чл. 128. Производителите на топлинна енергия в топлоелектрически и/или отоплителни централи са длъжни да поддържат резерви от горива в количество, което да гарантира надеждно производство, определени при условията и по реда на наредбата по чл. 85, ал. 2.

Раздел III. Пренос на топлинна енергия

Чл. 129. (1) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г.) Експлоатацията на топлопреносната мрежа се осъществява от топлопреносно предприятие.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г.) Теплопреносното предприятие може да извършва и дейност по производството на топлинна и електрическа енергия.

Чл. 130. Теплопреносното предприятие е длъжно:

1. (изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) да снабдява с топлинна енергия клиентите, присъединени към топлопреносната мрежа при равни и недискриминационни условия;

2. да поддържа обектите и съоръженията на топлопреносната мрежа в съответствие с техническите изисквания и с изискванията за безопасност при работа;

3. да развива топлопреносната мрежа в съответствие с плановете за развитие на територията, за която има издадена лицензия;

4. да изкупува договорените количества топлинна енергия от производители, разположени на територията, за която има лицензия.

Раздел IV. Оперативно управление

Чл. 131. (1) Оперативното управление на топлоснабдителната система се извършва от оператор на топлопреносната мрежа.

(2) Оператор на топлопреносната мрежа е специализирано звено на топлопреносното предприятие.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Разпорежданията на оператора са задължителни за производителите и клиентите на топлинна енергия.

Чл. 132. (1) Операторът на топлопреносната мрежа е длъжен да осигурява:

1. режима на работа на топлопреносната мрежа в съответствие с изискванията на наредбата по чл. 125, ал. 3;

2. поддържане на баланса между производството и потреблението;

3. (изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) (*) координация с оператора на електропреносната мрежа и/или оператора на електроразпределителна мрежа в съответствие със сключените договори - в случаите на

комбинирано производство на топлинна и електрическа енергия;

4. координация с оператора на газопреносната и/или газоразпределителната мрежа в съответствие със сключените договори - при използване на природен газ.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г.) Операторът на топлопреносната мрежа регулира разпределението на топлинния товар между централите за производство на топлинна енергия по критерии, определени с наредбата по чл. 125, ал. 3.

Раздел V.

Присъединяване към топлопреносната мрежа

Чл. 133. (1) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Теплопреносното предприятие е длъжно да присъединява към топлопреносната мрежа производители и клиенти, разположени на съответната територия, определена с лицензията за пренос на топлинна енергия.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2010 г., в сила от 16.07.2010 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Присъединяването на инсталациите на клиентите в сграда - етажна собственост, се извършва с писмено съгласие на собствениците, притежаващи най-малко две трети от собствеността в сградата - етажна собственост.

(3) Теплопреносното предприятие може да откаже присъединяване на производител към топлопреносната мрежа, когато не е изпълнил изискванията на този закон и на наредбата по чл. 125, ал. 3.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Теплопреносното предприятие може да откаже присъединяване на клиенти към топлопреносната мрежа:

1. когато няма изградена топлопреносна мрежа;
2. при недостиг на производствени мощности;
3. при недостатъчна пропускателност на топлопреносната мрежа;

4. (изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) когато инсталациите на клиентите в сграда - етажна собственост, не са комплектовани със средствата и уредите по чл. 140, ал. 1, т. 2 и 3.

(5) Теплопреносното предприятие мотивира писмено причините за отказ от присъединяване.

Чл. 134. Производителите се присъединяват към топлопреносната мрежа чрез присъединителни топлопроводи, които се изграждат от и за сметка на производителя и са негова собственост.

Чл. 135. (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Клиентите се присъединяват към топлопреносната мрежа чрез присъединителен топлопровод и абонатна станция.

Чл. 136. (1) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) При присъединяване на клиент на топлинна енергия за небитови нужди присъединителните топлопроводи и съоръженията към тях и абонатната станция се изграждат от и за сметка на клиента и са негова собственост.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Присъединяване на нов клиент на топлинна енергия за небитови нужди чрез съществуващ присъединителен топлопровод -

собственост на друг клиент за небитови нужди, може да бъде извършено при техническа възможност, когато топлопреносното предприятие изкупи частта за общо ползване от присъединителния топлопровод или собственикът учреди в негова полза възмездно вещно право на ползване върху тази част.

Чл. 137. (1) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) При присъединяване на клиенти на топлинна енергия за битови нужди присъединителният топлопровод, съоръженията към него и абонатната станция се изграждат от топлопреносното предприятие и са негова собственост.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Изграждането на съоръженията по ал. 1 може да се извършва от клиентите след съгласуване с топлопреносното предприятие. В този случай топлопреносното предприятие заплаща цена за ползване на съоръженията по ал. 1, изградени от клиентите.

(3) (Нова - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Собствеността върху съоръженията, изградени от клиентите, се прехвърля в срок до три години, като отношенията се уреждат в договора за присъединяване по чл. 138, ал. 1.

(4) (Предишна ал. 3 - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Присъединяването на клиенти от една или повече сгради към абонатна станция в друга сграда се допуска, когато:

1. собствениците на имотите в сградите без абонатна станция са сключили договор за ползване на помещението на съществуващата абонатна станция, и

2. са изпълнили техническите изисквания на наредбата по чл. 125, ал. 3.

(5) (Предишна ал. 4, изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Изграждането на присъединителния топлопровод от съществуващата абонатна станция до сградата на клиентите по ал. 4 се извършва от и за сметка на присъединяващите се клиенти и е тяхна собственост.

Чл. 138. (1) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Присъединяването на производителите и клиентите към топлопреносната мрежа се осъществява въз основа на писмен договор с топлопреносното предприятие при условията и по реда на наредбата по чл. 125, ал. 3.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Производителите и клиентите по ал. 1 заплащат на топлопреносното предприятие цена за присъединяване, образувана по реда на съответната наредба по чл. 36, ал. 3.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Присъединените към топлопреносната мрежа клиенти са длъжни да предоставят достъп на топлопреносното предприятие, получило лицензия, през собствените си съоръжения за целите на преноса на топлинна енергия до други клиенти на територията, определена в лицензията. Цената за предоставения достъп се определя по методика, одобрена от комисията.

Раздел VI.

Разпределение на топлинната енергия

Чл. 139. (1) Разпределението на топлинната енергия в сграда - етажна собственост, се извършва по система за дялово разпределение.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Дяловото разпределение на топлинната енергия между клиентите в сгради -

етажна собственост, се извършва от топлопреносното предприятие или от доставчик на топлинна енергия самостоятелно или чрез възлагане на лице, вписано в публичния регистър по чл. 139а.

Чл. 139а. (Нов - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 82 от 2009 г., в сила от 16.10.2009 г., изм. - ДВ, бр. 59 от 2013 г., в сила от 05.07.2013 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) Лицата, извършващи услугата дялово разпределение, се регистрират в публичен регистър в Министерството на енергетиката.

(2) В регистъра по ал. 1 се вписва лице, което отговаря на следните изисквания:

1. предостави документ за търговска регистрация и удостоверение за актуално състояние;
2. производител е на индивидуални разпределители на топлинна енергия или е надлежно упълномощен негов представител, което се удостоверява с декларация от лицето производител, а за представителите на производителя - с нотариално заверено пълномощно или друг документ, с който производителят упълномощава лицето да извършва тази дейност;

3. предлага и/или използва индивидуални разпределители и/или индивидуални топломери на топлинна енергия, отговарящи на действащите в страната стандарти;

4. осигурява гаранционно и извънгаранционно обслужване на предлаганите и монтираните уреди за дялово разпределение;

5. разполага с технически средства и лицензиран софтуер за извършване на дейността;

6. разполага с квалифициран персонал и упълномощен представител в съответното населено място;

7. прилага методика за дялово разпределение на топлинната енергия, съответстваща на правилата за разпределение съгласно наредбата по чл. 125, ал. 3;

8. не е в процедура по ликвидация;

9. не е обявен в несъстоятелност и не е в производство за обявяване в несъстоятелност;

10. предостави удостоверение, че е администратор на лични данни по Закона за защита на личните данни;

11. не е лишен от правото да упражнява търговска дейност;

12. няма парични задължения към държавата, установени с влязъл в сила акт на компетентен орган, или задължения към осигурителни фондове, освен ако компетентният орган е допуснал разсрочване или отсрочване на задължението.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 82 от 2009 г., в сила от 16.10.2009 г., изм. - ДВ, бр. 59 от 2013 г., в сила от 05.07.2013 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) За извършване на регистрацията лицето подава заявление до министъра на енергетиката, към което прилага документи, удостоверяващи обстоятелствата по ал. 2. Когато дяловото разпределение ще се извършва от чуждестранно физическо или юридическо лице, заявлението се подава на български език, а документите, приложени към заявлението, които са на чужд език, се представят и в превод.

(4) За обстоятелствата по ал. 2, т. 4 - 6 лицето прилага към заявлението декларация, в която посочва и броя на използвания персонал, както и неговата квалификация.

(5) Обстоятелствата по ал. 2, т. 3 и т. 8 - 12 се удостоверяват с документи от съответните компетентни административни или съдебни органи.

(6) (Изм. - ДВ, бр. 82 от 2009 г., в сила от 16.10.2009 г., изм. - ДВ, бр. 59 от 2013 г., в сила от 05.07.2013 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) Заявлението се разглежда от комисия, назначена със заповед на министъра на енергетиката, която в едномесечен срок от датата на подаването му изготвя мотивирано предложение до министъра.

(7) Комисията по ал. 6 има право в хода на разглеждане на заявлението да проверява заявените от лицето данни, да иска разяснения относно обстоятелствата и документите по ал. 2, както и да изисква писмено представяне в определен срок на допълнителни доказателства за обстоятелствата, посочени в заявлението.

(8) (Изм. - ДВ, бр. 82 от 2009 г., в сила от 16.10.2009 г., изм. - ДВ, бр. 59 от 2013 г., в сила от 05.07.2013 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) Министърът на енергетиката се произнася по заявлението въз основа на предложението на комисията в 7-дневен срок от изготвянето му. Заявителят се уведомява по реда на Гражданския процесуален кодекс.

(9) Органът по ал. 8 се произнася с мотивиран отказ по заявлението, когато лицето не отговаря на изискванията на ал. 2 и/или не е представило някои от документите по ал. 4 или 5. Отказът се обжалва по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

(10) Вписването в регистъра се извършва в тридневен срок от произнасянето на органа по ал. 8, за което на заявителя се издава удостоверение. Регистрацията се смята за извършена от датата на връчване на удостоверението.

(11) Лице, вписано в регистъра по ал. 1, се отписва с акт на органа по ал. 8:

1. при подаване от лицето на заявление за отписване;
2. при прекратяване на дейността или при смърт на физическото лице - едноличен търговец, или при поставянето му под пълно запрещение, както и при прекратяване - за юридическо лице;
3. когато в резултат на промяна на обстоятелствата не отговаря на изискванията по ал. 2;
4. когато с влезли в сила два или повече акта на компетентни държавни органи е установено, че търговецът системно е нарушавал разпоредбите на закона.

(12) (Изм. - ДВ, бр. 82 от 2009 г., в сила от 16.10.2009 г., изм. - ДВ, бр. 59 от 2013 г., в сила от 05.07.2013 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) Лицата, вписани в регистъра по ал. 1, са длъжни да уведомяват министъра на енергетиката за всички промени в обстоятелствата по ал. 2 в 7-дневен срок от настъпването им.

(13) (Изм. - ДВ, бр. 82 от 2009 г., в сила от 16.10.2009 г., изм. - ДВ, бр. 59 от 2013 г., в сила от 05.07.2013 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) За разглеждането на заявлението и за вписването в регистъра се заплаща такса, определена с тарифа на Министерския съвет по предложение на министъра на енергетиката.

(14) (Изм. - ДВ, бр. 82 от 2009 г., в сила от 16.10.2009 г., изм. - ДВ, бр. 59 от 2013 г., в сила от 05.07.2013 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) Правилата за водене и съхранение на данните в регистъра се определят с инструкция на министъра на енергетиката.

Чл. 139б. (Нов - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Клиентите в сграда - етажна собственост, избират лице, регистрирано по реда на чл. 139а, за извършване на услугата дялово разпределение.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2010 г., в сила от 16.07.2010 г.) Изборът по ал. 1 се извършва с писмено съгласие на собствениците, притежаващи най-малко две трети от собствеността в сградата - етажна собственост.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) За резултатите от избора клиентите уведомяват писмено топлопреносното предприятие или доставчика на топлинна енергия.

Чл. 139в. (Нов - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Когато топлопреносното предприятие или доставчикът на топлинна енергия не са регистрирани по реда на чл. 139а, те сключват писмен договор за извършване на услугата дялово разпределение с лицето, избрано от клиентите по реда на чл. 139б.

(2) Договорът по ал. 1 се сключва при общи условия, предложени от топлопреносното предприятие или доставчика на топлинна енергия и одобрени от комисията.

(3) Договорът по ал. 1 задължително съдържа:

1. правата и задълженията на страните;
2. методика за дялово разпределение на топлинната енергия;
3. реда, начина, сроковете и съдържанието на необходимата информация, която страните си предоставят за извършване на дяловото разпределение;
4. цена за услугата дялово разпределение, заплащана от топлопреносното предприятие или доставчика, която възстановява доказани пред топлопреносното предприятие или доставчика на топлинна енергия разходи за услугата и икономически обоснована норма на възвръщаемост на капитала;

5. (изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) задължението на лицето, избрано от клиентите по реда на чл. 139б, да отчете приборите за дялово разпределение и да изготви изравняване на сумите за действително консумираното количество топлинна енергия в случай на прекратяване на договора;

6. отговорността и неустойките при неизпълнение на договора, както и контрола на топлопреносното предприятие или доставчика на топлинна енергия за правилно извършване на услугата по дялово разпределение;

7. условията за прекратяване на договора;

8. (изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) реда, начина, сроковете, достъпа и условията за предоставяне на информацията, необходима за формиране на сметките на клиентите в сградата - етажна собственост, от лицето, извършващо дялово разпределение, на топлопреносното предприятие или доставчика на топлинна енергия.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) При прекратяването на договора по ал. 1 клиентите в сградата - етажна собственост, или асоциацията по чл. 151, ал. 1 са длъжни да изберат друго лице, регистрирано по чл. 139а, с което топлопреносното предприятие или доставчикът на топлинна енергия да сключат договор.

Чл. 140. (1) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Дяловото разпределение на топлинната енергия между клиентите в сграда - етажна собственост, се извършва чрез:

1. средства за търговско измерване на количеството топлинна енергия в абонатната станция;

2. (изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г.) средства за дялово разпределение за отопление - индивидуални разпределители, съответстващи на действащите в страната стандарти, или индивидуални топломери;

3. (изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) средства за дялово разпределение за битово горещо водоснабдяване - общ водомер за битово горещо водоснабдяване и индивидуални водомери за топла вода на всички отклонения от сградната инсталация за горещо водоснабдяване към имотите на клиентите.

4. (отм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г.)

(2) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Клиентите, присъединени към една абонатна станция в сграда - етажна собственост, прилагат средства за дялово разпределение за отопление от един и същ модел, доставени от един и същ търговец или одобрени за използване в сградата от него.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г.) Сградните инсталации за отопление и горещо водоснабдяване са обща етажна собственост.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2010 г., в сила от 16.07.2010 г.) Отоплителните тела, регулиращата арматура към тях, отклоненията от сградната инсталация за отопление, както и отклоненията от инсталациите за горещо водоснабдяване са собственост на клиентите. Средствата за дялово разпределение по ал. 1, т. 2 и индивидуалните

водомери по ал. 1, т. 3 са собственост на клиентите или на лицето по чл. 139б, ал. 1 - в случаите, предвидени в наредбата по чл. 125, ал. 3.

(5) (Отм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., нова - ДВ, бр. 54 от 2010 г., в сила от 16.07.2010 г.) Лицето по чл. 139б, ал. 1 предлага на клиентите в сграда - етажна собственост, самостоятелно или чрез упълномощено лице, да сключат писмен договор, в който се уреждат:

1. правата и задълженията на страните;
2. собствеността на уредите, условията и начинът на плащане, предоставяне на информация съгласно Български държавни стандарти за средствата за дялово разпределение;
3. методиката за разпределение на енергията;
4. периодичността и редът на отчитане на показанията на средствата за дялово разпределение и за предоставяне на информацията за разпределената енергия;
5. гаранционните срокове, гаранционната и извънгаранционната поддръжка;
6. отговорност и неустойки при изпълнение на договора;
7. редът за разглеждане на рекламации;
8. условията и начинът на плащане на услугата дялово разпределение;
9. условията за прекратяване на договора.

(6) (Отм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г.)

Чл. 140а. (Нов - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г.) Общото консумирано количество топлинна енергия в сграда - етажна собственост, присъединена към една абонатна станция или към нейно самостоятелно отклонение, се разпределя за горещо водоснабдяване и за отопление.

Чл. 141. (1) Топлинната енергия за горещо водоснабдяване на сграда - етажна собственост, се определя чрез:

1. количеството вода, консумирано в сградата за битово горещо водоснабдяване, отчетено по общия водомер;
2. разхода на топлинна енергия за загряване на 1 куб. м вода от количеството по т. 1, определен при условията и по реда на наредбата по чл. 125, ал. 3.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Топлинната енергия по ал. 1 се разпределя между клиентите при условията и по реда на наредбата по чл. 125, ал. 3.

Чл. 142. (1) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г.) Топлинната енергия за отопление на сграда - етажна собственост, е разликата между общото количество топлинна енергия за разпределение в сграда - етажна собственост и количеството топлинна енергия за гореща вода, определено по чл. 141, ал. 1.

(2) Топлинната енергия за отопление на сграда - етажна собственост, се разделя на топлинна енергия, отдадена от сградната инсталация, топлинна енергия за отопление на общите части и топлинна енергия за отопление на имотите.

Чл. 143. (1) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г.) Топлинната енергия, отдадена от сградната инсталация при въведена система за дялово разпределение чрез индивидуални разпределители, се определя от лицето, извършващо дялово разпределение на топлинната енергия в сградата съгласно методика по наредбата по чл. 125, ал. 3.

(2) Топлинната енергия за отопление на общите части на сградата - етажна собственост,

при прилагане на дялово разпределение чрез индивидуални разпределители, в които има отоплителни тела, се определя въз основа на:

1. мощността на отоплителните тела, или
2. показанията на инсталираните върху тях индивидуални разпределители.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Топлинната енергия по ал. 1 и 2 се разпределя между всички клиенти пропорционално на отопляемия обем на отделните имоти по проект.

Чл. 144. (1) Топлинната енергия за отопление на имотите се разпределя между отделните имоти въз основа на дяловите единици, определени по индивидуалните разпределители, монтирани на отоплителните тела в имот.

(2) Дяловата единица се определя от показаниято на индивидуалния разпределител с отразени фактори за оценяване в съответствие със стандарта му.

(3) Топлинната енергия за една дялова единица се определя, като топлинната енергия за отопление на сградата, намалена с количеството топлинна енергия, определена по чл. 143, ал. 1 и ал. 2, т. 1, се раздели на сбора от дяловите единици за всички отоплителни тела в сградата.

(4) Топлинната енергия, отдадена от едно отоплително тяло, е произведението от дяловите единици, определени по показанията на индивидуалния разпределител на отоплителното тяло, и топлинната енергия за една дялова единица.

(5) (Нова - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г.) Топлинната енергия по ал. 4 не може да надвишава максималната енергия, която отоплителното тяло може да отдаде за един отоплителен период, определена съгласно методика по наредбата по чл. 125, ал. 3, при съответния режим на работа на сградната инсталация.

(6) (Нова - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г.) При липса на средства за дялово разпределение за отопление в отделен имот и/или в отделно помещение топлинната енергия за отоплението им се изчислява, като инсталираната мощност на монтираните в тях отоплителни тела се умножи с максималния специфичен разход на сградата, определен по реда на наредбата по чл. 125, ал. 3.

Чл. 145. (1) Топлинната енергия за отопление на имотите в сграда - етажна собственост, при прилагане на дялово разпределение чрез индивидуални топломери се определя въз основа на показанията на топломерите в отделните имоти.

(2) Топлинната енергия, отдадена от сградната инсталация, и топлинната енергия за отопление на общите части при прилагане на дялово разпределение чрез индивидуални топломери се определя като разлика между топлинната енергия за отопление на сградата, определена по чл. 142, ал. 1, и топлинната енергия за отопление на имотите, определена по ал. 1.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Топлинната енергия по ал. 2 се разпределя между всички клиенти пропорционално на отопляемия обем на отделните имоти.

Чл. 146. (Отм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г.)

Чл. 147. (Отм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г.)

Чл. 148. (Отм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г.)

Раздел VII. Търговски взаимоотношения

Чл. 149. (1) Продажбата на топлинна енергия се извършва на основата на писмени договори при общи условия, сключени между:

1. производител и топлопреносното предприятие;
2. (изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) производител и пряко присъединени клиенти на топлинна енергия за небитови нужди;
3. (изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) топлопреносно предприятие и клиенти на топлинна енергия за небитови нужди;
4. (изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) топлопреносно предприятие и асоциации на клиентите на топлинна енергия в сграда - етажна собственост;
5. (нова - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г.) топлопреносно предприятие и доставчик на топлинна енергия;
6. (нова - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) доставчик на топлинна енергия и клиентите в сграда - етажна собственост.

(2) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г.) Общите условия на договорите по ал. 1, т. 1, 3, 4 и 5 се предлагат от топлопреносното предприятие, а по ал. 1, т. 2 - от производителя, а по ал. 1, т. 6 - от доставчика на топлинна енергия, за одобряване от комисията.

Чл. 149а. (Нов - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2010 г., в сила от 16.07.2010 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Клиентите на топлинна енергия в сграда - етажна собственост, могат да купуват топлинна енергия от доставчик, избран с писмено съгласие на собствениците, притежаващи най-малко две трети от собствеността в сградата - етажна собственост.

(2) Доставчици на топлинна енергия са юридически лица, регистрирани като търговци по българското законодателство, които отговарят на условията за финансово гарантиране на сключваните от тях сделки с топлопреносното предприятие.

(3) Гаранциите по ал. 2 се предоставят от доставчика в полза на топлопреносното предприятие във вид, при условия и по ред, предвидени в наредбата по чл. 125, ал. 3.

Чл. 149б. (Нов - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) При продажба на топлинна енергия от доставчик на клиенти в сграда - етажна собственост, в писмения договор се определят:

1. правата и задълженията на страните;
 2. цена на топлинната енергия;
 3. редът за измерване, отчитане, разпределение и заплащане на топлинната енергия;
 4. редът за осигуряване на достъп до отоплителните тела и средствата за дялово разпределение;
 5. изисквания към качеството на услугата;
 6. отговорността при неизпълнение на задълженията;
 7. (изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) редът за разглеждане на жалби и рекламации от клиентите;
 8. редът и условията за прекратяване на договора.
- (2) Неразделна част от договора по ал. 1 са:

1. копие от договора с топлопреносното предприятие;
2. методиката за дялово разпределение на потребената топлинна енергия;
3. протокол от общото събрание на етажната собственост.

(3) В договора по ал. 1 услугата дялово разпределение се извършва от и за сметка на доставчика самостоятелно или по сключен от него договор с лице, регистрирано по реда на чл. 139а.

Чл. 150. (1) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Продажбата на топлинна енергия от топлопреносното предприятие на клиенти на топлинна енергия за битови нужди се осъществява при публично известни общи условия, предложени от топлопреносното предприятие и одобрени от комисията, в които се определят:

1. (изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) правата и задълженията на топлопреносното предприятие и на клиентите;
2. редът за измерване, отчитане, разпределение и заплащане на количеството топлинна енергия;
3. отговорността при неизпълнение на задълженията;
4. условията и редът за включване, прекъсване и прекратяване на топлоснабдяването;
5. редът за осигуряване на достъп до отоплителните тела, средствата за търговско измерване или други контролни приспособления;
6. (нова - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) редът и сроковете за предоставяне и получаване от клиентите на индивидуалните им сметки за разпределение на топлинна енергия по начин, удостоверяващ времето, от което тече срокът за възражение.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Топлопреносните предприятия задължително публикуват одобрените от комисията общи условия най-малко в един централен и в един местен всекидневник в градовете с битово топлоснабдяване. Общите условия влизат в сила 30 дни след първото им публикуване, без да е необходимо изрично писмено приемане от клиентите.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) В срок до 30 дни след влизането в сила на общите условия клиентите, които не са съгласни с тях, имат право да внесат в съответното топлопреносно предприятие заявление, в което да предложат специални условия. Предложените от клиентите и приети от топлопреносните предприятия специални условия се отразяват в писмени допълнителни споразумения.

Чл. 151. (1) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Клиенти на топлинна енергия в сграда - етажна собственост, могат да учредят асоциация, с която топлопреносното предприятие да сключи договор за продажба на топлинна енергия, използвана от клиентите в сградата.

(2) В договора по ал. 1 се определят:

1. правата и задълженията на страните по договора;
2. редът за измерване, отчитане и заплащане на количеството топлинна енергия по показания на топломера в абонатната станция;
3. гаранции, обезпечавачи изпълнението на задълженията на страните по договора;
4. отговорността при неизпълнение на задълженията;
5. редът за разглеждане на рекламации;
6. условията и редът за прекратяване на договора.

(3) Договорът по ал. 1 се сключва по преференциална цена на топлинната енергия за

асоциацията, определена от комисията по предложение на топлопреносните предприятия.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Договорът за продажба на топлинна енергия по преференциална цена се прекратява при прекратяването на асоциацията по ал. 1 или при прекратяване на членство на клиент в асоциацията. От момента на прекратяването на договора клиенти на топлинна енергия са собствениците или ползвателите на имотите в сграда - етажна собственост.

Чл. 152. (1) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Асоциацията по чл. 151, ал. 1 е доброволно обединение на всички клиенти на топлинна енергия в сграда - етажна собственост. Регистрацията на асоциацията се извършва по реда на глава първа от Закона за юридическите лица с нестопанска цел. Съдът вписва в регистъра данните по чл. 18, ал. 1, т. 1 - 3, 5, 6, 8 и 9 от Закона за юридическите лица с нестопанска цел.

(2) Асоциацията по чл. 151, ал. 1 се учредява за повишаване и подобряване на условията и средата за живеене в сграда - етажна собственост, и може:

1. да извършва покупка на топлинна енергия от топлопреносното предприятие, която ще се използва в сградата - етажна собственост;

2. да отчита показанията на средствата за измерване и разпределение на количеството топлинна енергия;

3. да създава нова или да актуализира съществуващата документация с данни за отопляемите обекти и за консумацията на топла вода;

4. да осъществява контрол върху отоплителните тела и водомерите, включително върху тези, към които е прекратено топлоподаването и водоподаването;

5. да извършва ремонт и настройка на сградните инсталации самостоятелно или чрез други лица, включително саниране на сградата - етажна собственост;

6. да полага грижи за сградните инсталации и сградата - етажна собственост;

7. да извършва други дейности, свързани с обслужването на имотите в сградата - етажна собственост;

8. да извършва стопанска дейност.

(3) Асоциацията по чл. 151, ал. 1 е юридическо лице и не разпределя печалба.

(4) Асоциацията се прекратява на основанията и по реда на Закона за юридическите лица с нестопанска цел.

(5) При прекратяване на асоциацията се извършва ликвидация. Ликвидацията се извършва от управителя или от определено от общото събрание лице. Относно неплатежоспособността, съответно несъстоятелността, реда за ликвидация и правомощията на ликвидатора се прилагат съответно разпоредбите на Търговския закон.

(6) Учредителите на асоциацията приемат устав, който трябва да съдържа:

1. наименованието на асоциацията;

2. целите и средствата за тяхното постигане;

3. седалището;

4. размера на първоначалните вноски;

5. предмета на стопанска дейност;

6. органите на управление;

7. правомощията на органите на асоциацията;

8. правилата относно възникването и прекратяването на членството, както и реда за уреждане на имуществените отношения при прекратяване на членството;

9. срока, за който е учредена асоциацията, ако има такъв;

10. реда за определяне на размера и начина на внасяне на вноските.

(7) Всеки член има право да участва в управлението на асоциацията, да бъде информиран

за нейната дейност, да се ползва от имуществото и от резултатите от дейността по реда, предвиден в устава. Всеки член е длъжен да прави вноски в размер, предвиден в устава. Членството се прекратява по реда и начина, определени в устава.

(8) Вноските на членовете на асоциацията до размера на задължението на асоциацията по договора за продажба на топлинна енергия по чл. 151 не са част от стопанската дейност на асоциацията.

(9) Органи на асоциацията са общото събрание и управителят.

(10) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Общото събрание се състои от всички членове на асоциацията - клиенти на топлинна енергия.

(11) Общото събрание:

1. изменя и допълва устава;
2. приема други вътрешни актове;
3. избира и освобождава управител и ликвидатор;
4. приема, освобождава и изключва членове;
5. взема решение за прекратяване на асоциацията;
6. приема основните насоки и програма за дейността на асоциацията;
7. приема бюджета на асоциацията;
8. взема решения относно дължимостта и размера на членския внос и/или на вноските;
9. приема отчета за дейността на асоциацията;
10. взема и други решения, предвидени в устава.

(12) Решенията на общото събрание подлежат на съдебен контрол относно тяхната законосъобразност и съответствие с устава пред окръжния съд по седалището на асоциацията.

(13) Общото събрание се свиква от управителя по негова инициатива или по искане на една трета от членовете на асоциацията. Ако управителят в едномесечен срок не отправи писмено покана за свикване на общото събрание, то се свиква от заинтересованите членове или от упълномощено от тях лице.

(14) Поканата трябва да съдържа дневния ред, датата, часа и мястото за провеждането на общото събрание и по чия инициатива то се свиква.

(15) Поканата се поставя на мястото за обявления в сградата, в която се намира управлението на асоциацията, най-малко една седмица преди насрочения ден.

(16) Общото събрание е законно, ако присъстват повече от половината от всички членове, освен ако уставът разпорежда друго. При липса на кворум събранието се отлага с един час по-късно на същото място и при същия дневен ред и може да се проведе, колкото и членове да се явят, освен ако уставът разпорежда друго.

(17) Член на общото събрание няма право на глас при решаването на въпроси, отнасящи се до него, неговия съпруг (съпруга) или роднини по права линия без ограничения, по сребрена линия - до четвърта степен, или по сватовство - до втора степен включително.

(18) Едно лице може да представлява не повече от трима членове на общото събрание въз основа на писмено пълномощно, освен ако друга норма на представителство или събрание на пълномощниците са предвидени в устава. Преупълномощаване не се допуска.

(19) Всеки член на общото събрание има право на един глас. Решенията на общото събрание се вземат с мнозинство от присъстващите.

(20) Управителят на асоциацията е физическо лице - член на асоциацията, което:

1. представлява асоциацията;
2. осигурява изпълнението на решенията на общото събрание;
3. се разпорежда с имуществото на асоциацията при спазване изискванията на устава;
4. подготвя и внася в общото събрание проект на бюджет;
5. подготвя и внася в общото събрание отчет за дейността на асоциацията;
6. взема решения по всички въпроси, които по закон или съгласно устава не са от

компетентността на общото събрание;

7. изпълнява и други задължения, предвидени в устава.

Чл. 153. (1) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Всички собственици и титуляри на вещно право на ползване в сграда - етажна собственост, присъединени към абонатна станция или към нейно самостоятелно отклонение, са клиенти на топлинна енергия и са длъжни да монтират средства за дялово разпределение по чл. 140, ал. 1, т. 2 на отоплителните тела в имотите си и да заплащат цена за топлинна енергия при условията и по реда, определени в съответната наредба по чл. 36, ал. 3.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2010 г., в сила от 16.07.2010 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Когато собствениците, притежаващи най-малко две трети от собствеността в сградата - етажна собственост, присъединени към абонатна станция или към нейно самостоятелно отклонение, не желаят да бъдат клиенти на топлинна енергия за отопление и/или за горещо водоснабдяване, те са длъжни да декларират писмено това пред топлопреносното предприятие и да поискат прекратяване на топлоснабдяването за отопление и/или горещо водоснабдяване от тази абонатна станция или от нейното самостоятелно отклонение.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Лицата по ал. 2 се смятат за клиенти на топлинна енергия до датата на прекратяване на топлоснабдяването.

(4) Теплопреносното предприятие е длъжно да извърши исканото прекратяване по ал. 2 в срок до 15 дни след постъпване на заявлението.

(5) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) При въведена система за дялово разпределение на топлинна енергия клиентите в сграда - етажна собственост, нямат право да прекратяват подаването на топлинна енергия към отоплителните тела в имотите си чрез физическото им отделяне от сградната инсталация.

(6) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Клиентите в сграда - етажна собственост, които прекратят топлоподаването към отоплителните тела в имотите си, остават клиенти на топлинната енергия, отдадена от сградната инсталация и от отоплителните тела в общите части на сградата.

Чл. 154. (Изм. - ДВ, бр. 59 от 2007 г., в сила от 01.03.2008 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) За задълженията на клиентите - неизправни длъжници, и на асоциацията по чл. 151, ал. 1 към топлопреносното предприятие може да се издаде заповед за изпълнение по чл. 410, ал. 1 от Гражданския процесуален кодекс независимо от техния размер. За задълженията на клиентите с въведена система за дялово разпределение - неизправни длъжници, трябва да е изготвена изравнителна сметка за съответната година, за която е задължението.

Чл. 155. (1) (Доп. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Клиентите на топлинна енергия в сграда - етажна собственост, заплащат консумираната топлинна енергия по един от следните избрани от тях начини:

1. (изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г.) на 10 равни месечни вноски и две изравнителни вноски;

2. на месечни вноски, определени по прогнозна консумация за сградата, и една изравнителна вноски;

3. по реална месечна консумация.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Правилата за определяне на

прогнозната консумация и изравняването на сумите за действително консумираното количество топлинна енергия за всеки отделен клиент се определят с наредбата по чл. 125, ал. 3.

Чл. 156. (1) Топлинната енергия се измерва със средства за търговско измерване - собственост на топлопреносното предприятие, монтирани на границата на собственост на съоръженията.

(2) Границата на собственост на съоръженията:

1. между производителя и топлопреносното предприятие е последната спирателна арматура на производителя;

2. (изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) между топлопреносното предприятие или производителя и небитовите клиенти е последната спирателна арматура преди присъединителните тръбопроводи на клиентите;

3. (изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) между топлопреносното предприятие и клиентите на топлинна енергия в самостоятелна сграда или в сграда - етажна собственост, е последната спирателна арматура преди разпределителната мрежа на сградните инсталации.

(3) Когато топлинната енергия се измерва със средства за търговско измерване, монтирани на място, различно от границата на собственост по ал. 2, начинът за отчитане на топлинната енергия се урежда съгласно наредбата по чл. 125, ал. 3.

Глава единадесета.

НАСЪРЧАВАНЕ НА ПРОИЗВОДСТВОТО НА ЕЛЕКТРИЧЕСКА ЕНЕРГИЯ ПО КОМБИНИРАН НАЧИН (ЗАГЛ. ИЗМ. - ДВ, БР. 49 ОТ 2007 Г.)

Раздел I.

Производство на електрическа енергия от възобновяеми енергийни източници (Отм. - ДВ, бр. 49 от 2007 г.)

Чл. 157. (Изм. и доп. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., отм. - ДВ, бр. 49 от 2007 г.)

Чл. 158. (Отм. - ДВ, бр. 49 от 2007 г.)

Чл. 159. (Отм. - ДВ, бр. 49 от 2007 г.)

Чл. 160. (Отм. - ДВ, бр. 49 от 2007 г.)

Чл. 161. (Отм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г.)

Раздел II.

Производство на електрическа енергия от топлоелектрически централи с комбиниран начин на производство

Чл. 162. (1) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 01.07.2007 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 01.01.2012 г., изм. - ДВ, бр. 59 от 2013 г., в сила от 05.07.2013 г., изм. - ДВ, бр. 17 от 2015 г., в сила от 06.03.2015 г.) Общественият доставчик, съответно крайните снабдители са длъжни да изкупят от производители, присъединени към съответната мрежа, цялото количество електрическа енергия от високоефективно комбинирано производство на топлинна и електрическа енергия, регистрирано със сертификат за произход, по преференциални цени, определени съгласно съответната наредба по чл. 36, ал. 3, с изключение на количеството електрическа енергия, необходимо за осигуряване експлоатационната надеждност на основните съоръжения, произведено над количеството електрическа енергия от комбинирано производство и количествата, които производителят ползва за собствени нужди и за собствено потребление по смисъла на чл. 119, ал. 1 или има сключени договори по реда на глава девета, раздел VII, или с които участва на пазара на балансираща енергия, или която е потребявана от небитови клиенти, които не са на бюджетна издръжка, и които производителят с преобладаващ топлинен товар за стопански нужди снабдява с топлинна енергия. Количествата електрическа енергия от високоефективно комбинирано производство на топлинна и електрическа енергия се изкупуват до размера на количествата, определени с решение на комисията за определяне на индивидуална цена за инсталациите.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 01.01.2012 г., изм. - ДВ, бр. 17 от 2015 г., в сила от 06.03.2015 г.) Производителят може да продава количествата електроенергия извън тези по ал. 1 по свободно договорени цени по реда на глава девета, раздел VII, или на балансиращия пазар.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., изм. - ДВ, бр. 82 от 2009 г., в сила от 16.10.2009 г., доп. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 01.01.2012 г., изм. - ДВ, бр. 59 от 2013 г., в сила от 05.07.2013 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) Начинът за определяне на количеството електрическа енергия, произведена от комбинирано производство в зависимост от вида на технологичния цикъл, изискванията към техническите средства за измерване и регистриране на електрическата енергия от комбинирано производство и критериите за определяне на комбинираното производство като високоефективно, се определят с наредба на министъра на енергетиката.

(4) (Нова - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2010 г., в сила от 16.07.2010 г.) Формата, съдържанието, условията и редът за издаване на сертификатите за произход на електрическата енергия от комбинирано производство на електрическа и топлинна енергия се определят с наредба, приета от Министерския съвет по предложение на комисията.

Чл. 162а. (Нов - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Операторите на електропреносната мрежа и на електроразпределителните мрежи са длъжни приоритетно да присъединяват всички централи, произвеждащи електрическа енергия от високоефективно комбинирано производство с инсталирана мощност до 10 MW, към преносната, съответно към разпределителната мрежа.

(2) Разходите, необходими за присъединяване на централата към съответната мрежа до границата на собственост на електрическите съоръжения, се поемат от производителя.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Разширението и реконструкцията на преносната и/или разпределителната мрежа, свързани с присъединяването на централата по ал. 1, са задължение на оператора на електропреносната мрежа, съответно на оператора на електроразпределителна мрежа, след заплащане на цена за присъединяване.

(4) (Отм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.)

Чл. 163. (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г.) Критериите, на които трябва да отговаря анализът на националния потенциал за високоефективно комбинирано производство по чл. 4, ал. 2, т. 11, се определят с наредбата по чл. 162, ал. 3.

Глава дванадесета. ГАЗОСНАБДЯВАНЕ

Раздел I. Общи положения

Чл. 164. (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Газоснабдяването е съвкупност от дейностите по пренос, съхранение, разпределение и доставка на природен газ за осигуряване на нуждите на клиентите.

Чл. 165. Обектите и съоръженията за извършване на дейностите по пренос, съхранение и разпределение на природен газ на територията на страната, които са свързани помежду си, функционират в единна газотранспортна система с общ режим на работа.

Раздел II.

Пренос, съхранение и разпределение на природен газ, втечен природен газ (Загл. изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.)

Чл. 166. (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Преносът на природен газ и експлоатацията на газопреносна мрежа се извършват от оператора на газопреносна мрежа, получил лицензия по чл. 39, ал. 1, т. 2.

Чл. 167. (Отм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.)

Чл. 168. (1) (Предишен текст на чл. 168, доп. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Съхранението на природен газ и експлоатацията на съоръженията за съхранение на природен газ и/или за втечен природен газ се осъществяват от лице, получило лицензия по чл. 39, ал. 1, т. 4.

(2) (Нова - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Операторът на съоръжение за съхранение на природен газ и/или операторът на съоръжение за втечен природен газ:

1. експлоатира, поддържа и развива в пазарни условия сигурни, надеждни и ефективни съоръжения за съхранение на природен газ и/или за втечен природен газ;

2. предоставя равнопоставен достъп на ползвателите на съоръжения за съхранение на природен газ и/или за втечен природен газ;

3. предоставя на операторите на газопреносни мрежи, операторите на други съоръжения за съхранение и/или операторите на други съоръжения за втечен природен газ и/или операторите на газоразпределителни мрежи достатъчно информация, за да се гарантира, че съхранението на природен газ става по начин, съвместим със сигурната и ефективна експлоатация на взаимосвързаните мрежи и съоръжения, и

4. осигурява на ползвателите на мрежи и съоръжения информацията, която им е необходима за техния ефикасен достъп.

Чл. 168а. (Нов - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) (1) Временно съхранение на природен газ се извършва от оператор на газопреносна или газоразпределителна мрежа.

(2) Операторът на мрежа оповестява на интернет страницата си данни за предлаганите услуги по временно съхранение на природен газ и ежегодно до 1 януари публикува основните търговски условия за предоставянето на тези услуги.

Чл. 169. (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Разпределението на природен газ и експлоатацията на газоразпределителните мрежи се осъществяват от операторите на газоразпределителни мрежи, получили лицензия по чл. 39, ал. 1, т. 3.

Чл. 170. (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) (1) Операторът на газопреносна мрежа осигурява:

1. единното управление на газопреносната мрежа с оглед на нейното надеждно, безопасно и ефективно функциониране;

2. преноса на природен газ по газопреносната мрежа и отчитането му;

3. поддържането на обектите и съоръженията на газопреносната мрежа в съответствие с техническите изисквания и с изискванията за безопасност при работа;

4. развитие на газопреносната мрежа в съответствие с дългосрочните прогнози и планове за развитие на газоснабдяването и извън тях, когато е икономически обосновано;

5. поддържането и развитието на спомагателните мрежи;

6. предоставянето и управлението на достъпа на трети страни на недискриминационна основа между ползватели на мрежата или групи от ползватели на мрежата при спазване на изискванията за качество и предоставя на ползвателите на мрежата информацията, която им е необходима за ефикасен достъп до мрежата;

7. съгласуваното развитие и оперативната съвместимост на газопреносната мрежа с взаимно свързани газотранспортни системи;

8. на операторите на други газопреносни мрежи, операторите на съоръжения за съхранение на природен газ и/или операторите на съоръжения за втечнен природен газ и/или операторите на газоразпределителни мрежи достатъчно информация, за да се гарантира, че транспортирането и съхранението стават по начин, съвместим със сигурната и ефективна експлоатация на взаимосвързаните мрежи и съоръжения;

9. достатъчен трансграничен капацитет с оглед интегриране на европейската газопреносна инфраструктура при удовлетворяване на всички икономически разумни и технически осъществими искания за капацитет и с оглед спазване на изискванията за сигурност на доставките на газ;

10. включване на газ от възобновяеми източници в газопреносната мрежа, когато това е технически възможно и безопасно.

(2) Дейността по пренос на природен газ включва и:

1. представителство на оператора на газопреносната мрежа и контакти с трети страни, с регулаторните органи на други държави - членки на Европейския съюз, както и представителство в рамките на Европейската мрежа на операторите на газопреносни системи (ЕМОПС за газ);

2. събиране на всички вземания, свързани с преноса, включително за достъп, изравнителни плащания за спомагателни услуги, като преработване на природния газ, закупуване на услуги (разходи за балансиране, енергия за покриване на загуби);

3. експлоатацията, поддръжката и развитието на сигурна, ефикасна и икономична

газопреносна мрежа с цел осигуряване на отворен пазар при опазване на околната среда;

4. инвестиционно планиране, което да осигури дълготрайния капацитет на мрежата да покрива в разумни граници търсенето и да гарантира сигурността на доставките;

5. създаването на подходящи съвместни предприятия, включително с един или повече оператори на газопреносни мрежи, енергийни борси и другите съответни участници, с цел развитие на регионални пазари или улесняване процеса на либерализиране, и

6. всички корпоративни услуги, включително правни услуги, счетоводство и услуги, свързани с информационни технологии.

(3) Експлоатацията на газопреносните мрежи се осъществява съгласно правила за управление на газопреносните мрежи, приети от комисията по предложение на операторите на газопреносни мрежи.

(4) Операторът на газопреносната мрежа по всяко време действа така, че да осигури наличността на необходимите му ресурси за изпълнение на дейността по преноса по подходящ и ефективен начин и за развитие и поддръжка на ефективна, сигурна и икономична преносна мрежа.

Чл. 171. (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) (1) Операторът на газоразпределителна мрежа осигурява:

1. управлението на газоразпределителната мрежа с оглед на нейното надеждно, безопасно и ефективно функциониране;

2. разпределението на природен газ по газоразпределителната мрежа и отчитането му;

3. поддържането на обектите и съоръженията от газоразпределителната мрежа и на спомагателните съоръжения в съответствие с техническите изисквания;

4. разширяване, реконструкция и модернизация на газоразпределителната мрежа, съобразено с изискванията за опазване на околната среда и енергийна ефективност и в съответствие с прогнозите за потребление на природен газ, приети от комисията, и извън тях, когато е икономически обосновано;

5. включване на газ от възобновяеми източници в газоразпределителната мрежа, когато това е технически възможно и безопасно.

(2) Експлоатацията на газоразпределителни мрежи се осъществява съгласно правила за управление на газоразпределителни мрежи, приети от комисията по предложение на операторите на газоразпределителни мрежи.

Чл. 172. (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) (1) Операторите на газопреносни и операторите на газоразпределителни мрежи са длъжни да предоставят достъп при условията на равнопоставеност до газопреносните си и/или газоразпределителните си мрежи на лицата, отговарящи на условията, определени с правила, приети от комисията, и да предоставят на ползвателите на мрежата информацията, която им е необходима за ефикасен достъп до мрежата.

(2) Достъп по ал. 1 може да бъде отказан поради липса на капацитет или в случай че предоставянето на достъп би довело до нарушаване на техническите условия и сигурност на мрежите или би попречило на предприятията да изпълнят задълженията си за услуги от обществен интерес, или ако предоставянето на достъп би причинило сериозни икономически и финансови трудности вследствие на сключени договори за доставка с клауза "вземай или плащай".

(3) Операторите на мрежи, които отказват достъп поради липса на капацитет или липса на връзка, правят необходимите подобрения, ако това е икономически целесъобразно или когато

потенциален клиент има желание да заплати за това.

(4) Операторът на газопреносна мрежа, операторът на съоръжение за съхранение на природен газ, операторът на съоръжение за втечен природен газ, съответно операторът на газоразпределителна мрежа, има право да откаже достъп или временно да преустанови преноса на природен газ или газ от възобновяеми източници по съответната мрежа, съответно - съхранението в съоръжение за съхранение или временно съхранение, поради:

1. несъответствие на доставения до мрежата или до съоръжението за съхранение природен газ или газ от възобновяеми източници с определените от оператора изисквания за качество;

2. при неизпълнение на задължения по договор за пренос или съхранение или за достъп до мрежа или съоръжение за съхранение, включително при неизпълнение на задължение за плащане на дължими суми във връзка с предоставянето на тези услуги.

Чл. 172а. (Нов - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 01.01.2007 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Енергийно предприятие за природен газ може да подаде молба до комисията за временно освобождаване на оператора на газопреносна или газоразпределителна мрежа от задължението му за предоставяне на достъп по чл. 172, ал. 1 в случаите, когато предоставянето на достъп би причинило сериозни икономически и финансови затруднения вследствие на сключени договори за доставка с клауза "вземай или плащай".

(2) Молбата по ал. 1 се подава за всеки отделен случай преди или незабавно след отказа за достъп до системата.

(3) Молбата по ал. 1 трябва да бъде придружена от изчерпателна информация за вида и обхвата на икономическите и финансовите затруднения и за предприетите мерки за преодоляването им.

(4) Комисията разрешава временното освобождаване по ал. 1 при липса на друга икономически обоснована възможност за предоставяне на достъп и при отчитане на следните критерии:

1. изпълнението на задълженията към обществото и обезпечаването на сигурността на снабдяването;

2. (изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) позицията на оператора на газовия пазар и фактическото състояние на конкуренцията на този пазар;

3. степента на икономическите и финансовите затруднения;

4. (доп. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) условията и сроковете на договорите, включително степента, до която те включват разпоредби относно пазарни промени;

5. предприетите мерки за преодоляване на затрудненията;

6. доколко при поемането на задълженията "вземай или плащай" предприятието е могло да предвиди съобразно разпоредбите на този закон възникването на сериозни затруднения;

7. (изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) нивото на свързаност на мрежата с други мрежи и степента на взаимодействие на тези мрежи;

8. последиците на временното освобождаване върху ефективното прилагане на разпоредбите на този закон, свързани с развитие на конкурентен пазар на природен газ.

(5) Решението на комисията по ал. 4 е мотивирано.

(6) Не са налице сериозни затруднения по ал. 1, когато:

1. продажбите на природен газ не са паднали под нивото на минималните договорени количества по договори за закупуване на газ "вземай или плащай";

2. условията по съответния договор за закупуване на газ "вземай или плащай" могат да бъдат преодолени.

(7) (Нова - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Операторът на съответната

мрежа, на когото не е предоставено временно освобождаване от задължението му за предоставяне на достъп по чл. 172, ал. 1, няма право да откаже достъп, нито да продължи да отказва достъп до мрежата, поради задължения "вземай или плащай", поети по договор за закупуване на природен газ.

(8) (Предишна ал. 7 - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Комисията уведомява незабавно Европейската комисия за влязло в сила решение по ал. 4 за временно освобождаване и изпраща необходимата информация.

(9) (Предишна ал. 8, доп. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) По искане на Европейската комисия комисията може в 28-дневен срок от получаване на искането да измени или отмени решението си по ал. 4, за което уведомява Европейската комисия.

(10) (Предишна ал. 9, изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Комисията уведомява Европейската комисия в случаите, когато не измени или отмени решението си при условията на ал. 9. В този случай временното освобождаване се решава от Европейската комисия.

Чл. 172б. (Нов - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 01.07.2007 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) (1) Операторите на съоръжения за съхранение на природен газ и/или операторите на съоръжения за втечен природен газ предоставят достъп до съоръженията, а операторите на газопреносни мрежи - достъп до услуги по временно съхранение, при условията на равнопоставеност на лицата, отговарящи на условията, определени с правила по чл. 172, ал. 1.

(2) Операторите на съоръжения за съхранение на природен газ и/или операторите на съоръжения за втечен природен газ могат да откажат достъп:

1. поради липса на капацитет;

2. в случай че предоставянето на достъп би довело до нарушаване на техническите условия и сигурност на съоръженията;

3. в случай че предоставянето на достъп би попречило на операторите да изпълнят задълженията си за услуги от обществен интерес.

(3) Добивните предприятия са длъжни да предоставят достъп до добивната газопроводна мрежа при условията на равнопоставеност на лицата, отговарящи на условията, определени с правила по чл. 172, ал. 1, с изключение на частта от мрежата, която се използва за местни добивни операции, при спазване на приложимото законодателство, включително в областта на опазване на околната среда, устройственото планиране и добива на подземни богатства.

(4) Операторите на добивна газопроводна мрежа могат да откажат достъп:

1. поради липса на капацитет;

2. в случай че предоставянето на достъп би довело до нарушаване на техническите условия и сигурност на съоръженията;

3. в случай че предоставянето на достъп би попречило на текущия или планирания добив на въгледороди, както и при засягане интересите на други ползватели на добивната газопроводна мрежа или свързани преработващи или манипулационни съоръжения;

4. в случай че се засягат права, предоставени на добивното предприятие по реда на специален закон, или не са изпълнени нормативно предвидени изисквания за предоставяне на достъпа.

Чл. 172в. (Нов - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 01.01.2007 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 82 от 2009 г., в сила от 16.10.2009 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г., изм. - ДВ, бр. 59 от 2013 г., в сила от 05.07.2013 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) При значителни проблеми за развитието на газопреносната мрежа, на газоразпределителни мрежи в рамките на една обособена територия по чл. 43, ал. 5 и с цел насърчаване на инвестициите министърът на

енергетиката по молба на заинтересованите лица може да подаде искане до Европейската комисия за временно освобождаване от прилагането в тази територия на разпоредбите на чл. 37 и 38, глава четвърта, чл. 172, ал. 1 и чл. 197, ал. 2 и на задълженията за независимост на оператора по глава осма "а" и възможностите за изграждане и експлоатация на директни газопроводи.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 82 от 2009 г., в сила от 16.10.2009 г., изм. - ДВ, бр. 59 от 2013 г., в сила от 05.07.2013 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) Министърът на енергетиката преценява основателността на молбата по ал. 1 при отчитане на следните критерии:

1. необходимост от инфраструктурни инвестиции, които в конкурентна пазарна среда не биха били икономически обосновани;
2. възвръщаемост на необходимите инвестиции;
3. (изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) големина и продължителност на съществуване на газовата мрежа в обособената територия;
4. перспективи за развитие на съответния газов пазар;
5. големина, местонахождение, характеристики, социално-икономически и демографски фактори в обособената територия.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) За новоизградени газопреносни мрежи временно освобождаване може да се предостави само ако в обособената територия няма други такива мрежи или съществуващите са изградени преди по-малко от 10 години. В тези случаи освобождаването не може да бъде за повече от 10 години, считано от първата доставка на природен газ в обособената територия.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) За газоразпределителни мрежи временно освобождаване може да се предостави за срок не по-дълъг от 20 години от първата доставка на природен газ в обособената територия.

(5) (Изм. - ДВ, бр. 82 от 2009 г., в сила от 16.10.2009 г., изм. - ДВ, бр. 59 от 2013 г., в сила от 05.07.2013 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) Министърът на енергетиката се произнася по молбата в тримесечен срок и след влизането в сила на акта, с който молбата е приета за основателна, незабавно подава искане за временно освобождаване до Европейската комисия.

Чл. 172г. (Нов - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) (1) При изграждане на голяма нова газова инфраструктура, както и при значително увеличаване капацитета на съществуваща газова инфраструктура и на разширяване, реконструкция и модернизация на такава инфраструктура, които дават възможност за развитието на нови източници на газови доставки, комисията може да предостави временно освобождаване от задълженията за:

1. независимост на оператора по чл. 81в, чл. 81ж, ал. 2 и чл. 81л, ал. 2, т. 1;
2. предоставяне на достъп;
3. регулиране на цените на предоставяните услуги.

(2) Временното освобождаване по ал. 1 се допуска, когато:

1. инвестицията стимулира конкуренцията в доставките на природен газ и повишава сигурността на доставките;
2. нивото на риска, свързан с инвестицията, е такова, че тя не би била направена, ако не се предостави освобождаване;
3. инфраструктурата е собственост на лице, което е отделено поне по отношение на правната му форма от операторите, в чиито системи се изгражда тази инфраструктура;
4. ползвателите на новата инфраструктура заплащат цена за ползването ѝ;
5. освобождаването не трябва да е във вреда на конкуренцията или на ефективното функциониране на вътрешния пазар за природен газ, или на ефективното функциониране на инфраструктурата, към която се присъединява новата инфраструктура.

(3) Собственикът или операторът на новата инфраструктура по ал. 1 подава молба до

комисията за освобождаване на целия или на част от капацитета на новата инфраструктура, към която прилага правила за управление и разпределение на капацитета на новата инфраструктура, включващи:

1. изискване всички потенциални ползватели на инфраструктурата да бъдат поканени да изявят интерес при договарянето на капацитет преди извършване разпределението на капацитета на новата инфраструктура, включително за собствени нужди;

2. задължение в случай на претоварване неизползваният капацитет да бъде предлаган на пазара, а ползвателите на инфраструктурата да имат право да търгуват с договорения си капацитет.

(4) При вземане на решение за освобождаване комисията взема предвид резултатите от процедурата за разпределение на капацитет по ал. 3, т. 1 за преценка на изпълнението на условията, посочени в ал. 2, т. 1, 2 и 5, и одобрява правилата и механизмите за управление и разпределяне на капацитета.

(5) При вземане на решение за освобождаване комисията разглежда необходимостта от налагане на условия относно продължителността на освобождаването и недискриминационния достъп до инфраструктурата, като взема предвид допълнителния капацитет, който ще се изгради, или изменението на съществуващия капацитет, експлоатационния период на инфраструктурата и националните особености.

(6) Комисията разглежда молбата по ал. 3 и се произнася с мотивирано решение. Решението се публикува на [интернет страницата](#) на комисията.

Чл. 172д. (Нов - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) (1) Когато новата газова инфраструктура е разположена на територията на Република България и най-малко на още една държава - членка на Европейския съюз, собственикът или операторът на съответната инфраструктура подава молба за освобождаване до комисията и до компетентния регулаторен орган на съответната държава - членка на Европейския съюз.

(2) Комисията провежда консултации с компетентните регулаторни органи по ал. 1 за постигане на споразумение по молбата за освобождаване в 6-месечен срок от датата, на която молбата е получена от последния от регулаторните органи. Когато в посочения срок АСРЕ предостави на регулаторните органи консултативно становище по молбата, те могат да мотивират споразумението си относно освобождаването с препоръките, дадени от АСРЕ. Регулаторните органи уведомяват АСРЕ за постигнатото споразумение. Комисията взема мотивирано решение относно освобождаването, съобразено с постигнатите в споразумението договорености.

(3) Комисията и компетентният друг регулаторен орган могат да поискат от АСРЕ удължаване на срока по ал. 2 с не повече от три месеца.

(4) Агенцията за сътрудничество между регулаторите на енергия взема решение за освобождаване, когато в сроковете по ал. 2 и 3 не се постигне споразумение между регулаторните органи относно освобождаването или по тяхно съвместно искане.

Чл. 172е. (Нов - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) (1) Комисията уведомява незабавно Европейската комисия за всяка подадена молба за освобождаване и за решение по чл. 172г, ал. 6 и чл. 172д, ал. 2. Уведомяването за взето решение за освобождаване е придружено с цялата свързана с него информация, включително:

1. основанията за взетото решение;

2. анализа за влиянието върху конкуренцията и ефективното функциониране на вътрешния пазар;

3. обосновка за срока на освобождаването и освободения дял от общия капацитет на

инфраструктура;

4. споразумението с другите регулаторни органи при молба за освобождаване по чл. 172д;

5. приноса на инфраструктурата за диверсификацията на доставките.

(2) Комисията предоставя допълнителна информация по искане на Европейската комисия в срока, посочен в искането или определен по взаимно съгласие между комисията и Европейската комисия, или уведомява Европейската комисия, че смята уведомлението по ал. 1 за пълно.

(3) Когато изисканата информация не бъде предоставена в срока по ал. 2, уведомлението се смята за оттеглено, освен ако комисията е заявила, че смята уведомлението за пълно.

(4) Комисията привежда решението относно освобождаването в съответствие със становището на Европейската комисия. Изменението или оттеглянето на решението за освобождаване се извършва в срок един месец, за което комисията информира Европейската комисия.

(5) Решението за освобождаване влиза в сила след приключване на процедурите по ал. 1 - 4.

(6) Решението за освобождаване губи силата си две години след становището на Европейската комисия, ако в рамките на този срок не е започнало изграждането на инфраструктурата или ако в срок 5 години от приемането му инфраструктурата не е въведена в експлоатация, освен ако комисията след консултации с Европейската комисия реши, че забавянето се дължи на значителни пречки, които са извън контрола на лицето, на което е предоставено освобождаване.

Раздел III. Сделки с природен газ

Чл. 173. (1) (Доп. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Сделките с природен газ се извършват въз основа на писмени договори при спазване на разпоредбите на този закон и на правилата за търговия с природен газ, приети от комисията. Правилата се публикуват от енергийните предприятия и комисията на интернет страниците им.

(2) С правилата по ал. 1 се определя начинът на администриране на сделките с природен газ.

Чл. 174. (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Сделките с природен газ са доставка, пренос по газопрееносна и газоразпределителни мрежи и съхранение на природен газ.

Чл. 175. Страни по сделките с природен газ са:

1. обществен доставчик на природен газ;

2. (отм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 01.07.2007 г.)

3. добивни предприятия;

4. (изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) оператори на съоръжения за съхранение на природен газ;

4а. (нова - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) оператори на съоръжения за втечен природен газ;

5. (изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) оператор на газопрееносна мрежа;

5а. (нова - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 01.01.2007 г.) комбиниран оператор;

6. (изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) оператори на газоразпределителни

мрежи;

7. търговци на природен газ;
8. (изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) клиенти;
9. (отм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.)
10. (нова - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 01.07.2007 г.) краен снабдител на природен газ;
11. (нова - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 01.07.2007 г., отм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.)

Чл. 176. (1) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Добивните предприятия или търговците на природен газ, от една страна, и общественият доставчик на природен газ, крайните снабдители с природен газ, операторите на съоръжения за съхранение на природен газ, операторите на съоръжения за втечен природен газ, търговците на природен газ или клиентите - от друга, сключват сделки с природен газ помежду си при свободно договорени цени.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Добивните предприятия могат да сключват сделки за пренос на природен газ с оператори на газопреносни и на газоразпределителни мрежи.

(3) Добивните предприятия могат да сключват сделки за съхранение на природен газ с операторите на газохранилища.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Добивни предприятия и клиенти на природен газ във и извън страната могат да изграждат помежду си директни газопроводи и да сключват договори за доставка на природен газ през тези газопроводи.

(5) (Нова - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Страните по ал. 1 и операторът на газопреносната мрежа сключват и сделки с природен газ за балансиране на пазара при условия, по ред и правила за ценообразуване на природния газ, предназначен за балансиране, предвидени с правилата по чл. 173, ал. 1.

Чл. 176а. (Нов - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Добивните предприятия, общественият доставчик на природен газ, крайните снабдители, операторите на съоръжения за съхранение на природен газ, операторите на съоръжения за втечен природен газ, търговците на природен газ и клиентите могат да сключват сделки за доставка на природен газ с местни лица в държава - членка на Европейския съюз:

1. (изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) когато на добивните предприятия, търговците на природен газ, обществения доставчик на природен газ, крайните снабдители с природен газ и на клиентите е признато правото за свободна търговия с природен газ съгласно законодателството на другата държава, и

2. (изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) при условията на взаимност, когато законодателството на другата държава предвижда възможност за свободна търговия с природен газ за свои клиенти.

Чл. 177. (1) (Доп. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 01.01.2007 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Общественият доставчик на природен газ е юридическо лице, регистрирано по Търговския закон или по законодателството на държава - членка на Европейския съюз, или на друга държава - страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство, което може да сключва сделки за доставка на природен газ с добивни предприятия, с търговци на природен газ, с крайни снабдители и с клиенти.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Общественият доставчик на

природен газ може да сключва сделки за пренос на природен газ с газопреносните и газоразпределителните предприятия.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Общественият доставчик на природен газ може да сключва сделки за съхранение на природен газ с операторите на съоръжения за съхранение на природен газ и/или операторите на съоръжения за втечен природен газ.

(4) (Отм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 01.07.2007 г.)

Чл. 178. (Отм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.)

Чл. 178а. (Нов - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 01.07.2007 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) (1) Крайният снабдител е лицензирано за дейността си лице, което осигурява снабдяването с природен газ на крайни клиенти, присъединени към газоразпределителна мрежа, в съответствие с правилата по чл. 21, ал. 1, т. 10.

(2) За нуждите на снабдяването по ал. 1 крайният снабдител сключва сделки за доставка на природен газ с обществения доставчик, с производители на газ от възобновяеми източници и може да сключва сделки за доставка на природен газ с добивни предприятия и с търговци на природен газ.

Чл. 178б. (Нов - ДВ, бр. 55 от 2007 г., в сила от 06.07.2007 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Доставка на природен газ от обществения доставчик и от крайните снабдители е услуга от обществен интерес по смисъла на този закон.

Чл. 179. (1) Търговец на природен газ може да бъде всяко българско и чуждестранно юридическо лице, което е регистрирано като търговец по Търговския закон или по националното си законодателство.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Извън случаите на чл. 176а, търговците на природен газ сключват сделки с природен газ с добивни предприятия във или извън страната с клиенти, с други търговци на природен газ, с обществения доставчик на природен газ, с крайни снабдители на природен газ и с оператори на съоръжения за съхранение на природен газ и/или оператори на съоръжения за втечен природен газ.

Чл. 180. (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) (1) Всеки клиент, присъединен към газопреносна и/или газоразпределителна мрежа, има право да избира доставчик на природен газ, независимо от това в коя държава - членка на Европейския съюз, е регистриран доставчикът, доколкото доставчикът спазва правилата по чл. 173, ал. 1 и изискванията за сигурността на доставките.

(2) Операторът на мрежата извършва смяната на доставчика съгласно правилата по чл. 173, ал. 1 до три седмици след получаване на писменото искане на клиента.

(3) Смяната на доставчика при спазване на договорните условия не е съпроводена с допълнителни задължения за клиента.

(4) Всеки доставчик изготвя и изпраща окончателна изравнителна сметка при избор на друг доставчик в срок до 6 седмици след смяната на доставчика.

(5) Когато доставка по ал. 1 е отказана от доставчик в друга държава - членка на Европейския съюз, поради това че клиентът няма право да избира доставчик в другата държава, по искане на клиента комисията уведомява регулаторния орган на тази друга държава, а при необходимост - и Европейската комисия, за предприемане на действия за отмяна на отказа.

Чл. 181. Договорите за природен газ се сключват:

1. (изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) при регулирани от комисията цени за услуги от обществен интерес по преноса, разпределението и доставката на природен газ;

2. (изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) при свободно договаряни между страните цени - извън случаите по т. 1.

Чл. 182. (Отм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.)

Чл. 183. (Отм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 01.07.2007 г.)

Чл. 183а. (Нов - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 01.07.2007 г.) (1) Крайният снабдител продава природен газ при публично известни общи условия.

(2) Общите условия съдържат задължително:

1. условията за качество на снабдяването;

2. информация, която се предоставя от снабдителя;

3. срок на договора;

4. отговорността на енергийното предприятие за неизпълнение на общите условия.

(3) Крайният снабдител публикува общите условия най-малко в един централен и един местен всекидневник.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Публикуваните общи условия влизат в сила за клиентите, които купуват природен газ от краен снабдител, без изрично писмено приемане.

(5) (Нова - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) В срок до 30 дни след влизането в сила на общите условия клиентите, които не са съгласни с тях, имат право да внесат при съответния краен снабдител на природен газ заявление, в което да предложат специални условия. Приетите от крайния снабдител на природен газ специални условия, различни от публикуваните общи условия, се отразяват в допълнителни писмени споразумения.

Чл. 183б. (Нов - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 01.07.2007 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Клиентите на крайния снабдител сключват договор с оператора на разпределителна мрежа за преноса по разпределителни мрежи на консумирания от тях природен газ при публично известни общи условия.

(2) Общите условия съдържат задължително:

1. условията за качество на снабдяването;

2. условията за прекратяване или прекъсване на снабдяването;

3. отговорността на енергийното предприятие при нерегламентирано прекъсване и некачествено снабдяване.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Операторът на разпределителна мрежа публикува общите условия най-малко в един централен и един местен всекидневник.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Публикуваните общи условия влизат в сила за клиентите, които купуват природен газ от краен снабдител, без изрично писмено приемане.

Чл. 184. (Изм. и доп. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 01.07.2007 г., изм. - ДВ, бр. 59 от 2007 г., в сила от 01.03.2008 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Общественият доставчик и крайните снабдители на природен газ могат да поискат издаване на заповед за изпълнение по чл. 410, ал. 1 от Гражданския процесуален кодекс за вземанията си за доставка на природен газ независимо от техния размер.

Раздел IV. Оперативно управление

Чл. 185. (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) (1) Централизираното оперативно управление, координирането и контролът на режима на работа на газопреносната мрежа се осъществяват от оператора на газопреносната мрежа чрез звено за оперативно управление.

(2) Оперативното управление на всяка газоразпределителна мрежа се осъществява от оператор на газоразпределителната мрежа чрез звено за оперативно управление.

(3) Разпорежданията на звеното за оперативно управление на оператора на газопреносната мрежа са задължителни за звената за оперативно управление на операторите на газоразпределителните мрежи, клиентите, добивните предприятия, производителите на газ от възобновяеми източници, операторите на съоръжения за съхранение на природен газ и операторите на съоръжения за втечен природен газ, присъединени към газопреносната мрежа.

(4) (Нова - ДВ, бр. 17 от 2015 г., в сила от 06.03.2015 г.) Клиентите, присъединени към газопреносната или газоразпределителната мрежа, са длъжни да предоставят достъп на упълномощени представители на оператора на газопреносната мрежа до собствените си съоръжения или до съоръженията на оператора, монтирани в техни имоти, за ограничаване или преустановяване на преноса на природен газ, в случаите, предвидени в този закон или в договорите за пренос и/или доставка на природен газ.

Чл. 186. (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) (1) Операторът на газопреносната мрежа осигурява:

1. надеждно, безопасно и ефективно функциониране на газопреносната мрежа;
2. пренос на природен газ по газопреносната мрежа при спазване на изискванията за качество;
3. равнопоставеност на клиентите при преноса на природен газ;
4. сигурно и ефективно функциониране на спомагателните мрежи;
5. оперативно ръководство на режимите на работа на съоръженията за съхранение на природен газ и на съоръженията за втечен природен газ, присъединени към газопреносната мрежа, при нагнетяване и добив на природен газ.

(2) Операторът на газопреносна мрежа осигурява енергията, която използва за осъществяване на дейността си, по прозрачни, недискриминационни и пазарно основани процедури.

Чл. 186а. (Нов - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) За комбинирания оператор се прилага глава осма "а".

Чл. 187. (1) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) За целите на измерването на природния газ операторът на газопреносната мрежа осигурява:

1. (изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) техническо и метрологично осигуряване, развитие и модернизация на средствата за търговско измерване на количеството природен газ, постъпващ и напускащ газопреносната мрежа;

2. поддържане на база данни с регистрацията от средствата за търговско измерване на количеството природен газ по т. 1 и по сделките със свободно договорени цени и на балансиращия пазар.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Собствениците на средства за търговско измерване на количеството природен газ предоставят на оператора на газопреносната мрежа данните от измерванията на тези средства, отнасящи се до сделките със свободно договорени цени и с балансиращия природен газ.

(3) Страните по сделките с природен газ имат право да получават информация от базата данни относно количествата природен газ, търгувани от тях по сделките.

(4) Условието и редът за обслужване на средствата за търговско измерване, поддържане на базата данни и достъпът до тях се уреждат с правилата по чл. 173, ал. 1.

Чл. 188. (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) (1) Операторът на газопреносната мрежа администрира сделките на свободно договорени цени с природен газ и организира балансирането на пазара на природен газ в съответствие с правилата по чл. 173, ал. 1.

(2) При възникване на обстоятелства, застрашаващи сигурността на работата на газотранспортната система или на части от нея, операторът на газопреносната мрежа има право временно да спира изпълнението на сделки или да променя договорените количества природен газ по тях при условия и по начин, описани в правилата по чл. 173, ал. 1.

(3) Операторът на газопреносната мрежа предоставя информация за прогнозно потребление на природен газ, ограничения в газотранспортната система, справки за цени на природния газ при балансиране на пазара за минали периоди и друга информация, необходима на участниците.

Чл. 189. (1) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Операторът на газопреносна мрежа е страна по всички сделки за балансиране на пазара на природен газ.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Операторът на газопреносна мрежа не формира печалба от сделките по ал. 1.

(3) Разходите за изпълнение на функциите по чл. 188 се признават за икономически обосновани разходи по чл. 31, т. 2.

Чл. 190. (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Операторите на газоразпределителните мрежи осигуряват:

1. надеждно, безопасно и ефективно функциониране на разпределителната мрежа;

2. (изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) разпределение на природен газ до клиентите при спазване на изискванията за сигурност и качество;

3. сигурно и ефективно функциониране на спомагателните мрежи;

4. (изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) равнопоставеност на клиентите при разпределението на природен газ;

5. (нова - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) на оператора на газопреносната мрежа, на операторите на други газоразпределителни мрежи, на операторите на съоръжения за съхранение на природен газ и на операторите на съоръжения за втечен природен газ, достатъчно информация, за да се гарантира, че транспортът и съхранението на природен газ се извършват по начин, съвместим със сигурната и ефективна експлоатация на взаимно свързаната мрежа.

Чл. 190а. (Нов - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) (1) Когато оператор на газоразпределителна мрежа е част от вертикално интегрирано предприятие, дейността му трябва да бъде независима по правноорганизационна форма и при вземане на решения от другите дейности, които не са свързани с разпределение.

(2) За осигуряване независимостта на оператора на газоразпределителна мрежа по ал. 1 лицата, които отговарят за управлението, включително оперативното управление, на газоразпределителните мрежи:

1. не могат да участват в управлението на другите дружества на вертикално интегрираното предприятие, които извършват добив, пренос, обществена доставка, обществено снабдяване и търговия с природен газ;

2. вземат самостоятелно решения при изпълнение на възложените им с този закон задължения;

3. са длъжни да не допускат дискриминационно поведение при изпълнение на възложените им с този закон задължения.

(3) Операторът на газоразпределителна мрежа изготвя програма, в която посочва мерки за изпълнение на целта по ал. 1 и 2, която съдържа конкретни задължения на служителите за постигането ѝ.

(4) Операторът на газоразпределителната мрежа определя отговорник по съответствието, отговарящ за контрола по изпълнението на програмата по ал. 3, като осигурява неговата независимост, както и достъп до информацията за оператора на газоразпределителна мрежа и всички свързани с него предприятия, необходима за изпълнението на задачите му.

(5) Операторът на газоразпределителната мрежа изготвя годишен отчет за мерките по ал. 3, който се представя на комисията от отговорника по съответствието и се публикува в съответствие с чл. 15.

(6) Операторът на газоразпределителната мрежа в комуникациите си и при използване на търговската си марка не създава объркване по отношение на отделната си идентичност от частта/частите на вертикално интегрираното предприятие, осъществяващо/осъществяващи доставки на природен газ.

(7) Разпоредбите на ал. 1 - 6 не се прилагат към вертикално интегрирани предприятия за природен газ, когато към съответната газоразпределителна мрежа са присъединени по-малко от 100 000 крайни клиенти на природен газ.

Чл. 191. (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Операторите на газопреносната и газоразпределителните мрежи, операторите на съоръжения за съхранение на природен газ и операторите на съоръжения за втечен природен газ са длъжни да пазят поверителността на информацията, която е търговска тайна, получена при и по повод изпълнението на техните задължения, както и да предоставят информация относно дейностите им по недискриминационен начин.

Чл. 192. (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., изм. - ДВ, бр. 82 от 2009 г., в сила от 16.10.2009 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г., изм. - ДВ, бр. 59 от 2013 г., в сила от 05.07.2013 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) Условието и редът, при които се осъществява дейността на операторите на газопреносни и газоразпределителни мрежи операторите на съоръжения за съхранение на природен газ и операторите на съоръжения за втечен природен газ, се определят с наредба на министъра на енергетиката.

Раздел V.

Измерване на природния газ

Чл. 193. Преносът на природен газ се извършва по газопреносна мрежа по газопроводи с високо налягане до изходите на газоизмервателни или до изходите на газорегулиращи станции.

Чл. 194. (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Разпределение на природен газ се извършва по газоразпределителната мрежа от изходи на газоизмервателни станции или от изходи на газорегулиращи станции на преносната мрежа до газоизмервателния уред при клиента.

Чл. 195. (1) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Измерването на количеството природен газ за клиентите, присъединени към газопреносна мрежа, се извършва със средства за търговско измерване - собственост на оператора на преносната мрежа.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Измерването на количеството природен газ за клиентите, присъединени към газоразпределителните мрежи, се извършва със средства за търговско измерване - собственост на операторите на разпределителните мрежи.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Измерването на количеството природен газ за съхранение се извършва със средства за търговско измерване - собственост на предприятието, получило лицензия по чл. 39, ал. 1, т. 4.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Клиентите на природен газ или собствениците, в чиито имоти са монтирани уредите за търговско измерване, са длъжни да осигуряват достъп до тях на упълномощени представители на оператора на газопреносна или газоразпределителна мрежа за монтиране и контрол, отчитане и обслужване на измервателните уреди.

(5) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Операторите на газопреносни и газоразпределителни мрежи, операторите на съоръжения за съхранение на природен газ и операторите на съоръжения за втечен природен газ вземат решение за местоположението и вида на инсталираните средства за търговско измерване.

Раздел VI.

Присъединяване към газопроводната мрежа

Чл. 196. (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) (1) Присъединяването към газопреносните и газоразпределителните мрежи се извършва при условия и по ред, определени с наредба, приета от комисията.

(2) Присъединяването към газопреносните и/или газоразпределителните мрежи на добивни газопроводни мрежи, съоръжения за съхранение на природен газ, съоръжения за втечен природен газ, газоразпределителни мрежи, обекти за производство на газ от възобновяеми

източници и крайни клиенти се извършва по цени, определени по реда на съответната наредба по чл. 36, ал. 3, въз основа на писмен договор, сключен между оператора на газопреносната мрежа, съответно оператора на газоразпределителната мрежа, и присъединяваното лице.

Чл. 197. (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) (1) Операторът на газопреносна мрежа е длъжен да присъедини към своята мрежа в определена от него точка обекти на газоразпределителните мрежи, добивните предприятия, съоръжения за съхранение на природен газ, съоръжения за втечен природен газ и обекти за производство на газ от възобновяеми източници.

(2) Към преносната мрежа могат да се присъединяват и обекти на небитови клиенти на природен газ.

(3) Операторът на газопреносната мрежа определя технически възможното място на присъединяване при съобразяване с критериите за сигурно функциониране на газотранспортната система и в съответствие с плановете за развитие на газопреносната мрежа при условията и по реда на наредбата по чл. 196, ал. 1.

(4) Операторът на газопреносната мрежа е длъжен да извършва разширението и реконструкцията на газопреносната мрежа, свързани с присъединяването, до мястото на присъединяването.

(5) Операторът на газопреносната мрежа може да откаже присъединяването към газопреносната мрежа, когато:

1. липсва капацитет на мрежата;

2. липсва връзка с мрежата и извършването на подобрене на мрежата е икономически нецелесъобразно;

3. липсва техническа възможност за присъединяване на обект за производство на газ от възобновяеми източници или произвежданият газ от възобновяеми източници не съответства на изискванията за качество, определени в правилата по чл. 170, ал. 3.

(6) В случай на отказ по ал. 5, т. 1 и 2 добивните предприятия, производителите на газ от възобновяеми източници, операторите на съоръжения за съхранение на природен газ, операторите на съоръжения за втечен природен газ и небитовите клиенти на природен газ могат да изградят за своя сметка газопровод до газопреносната мрежа.

(7) Собственикът на газопровод е длъжен да осигури неговото обслужване, поддръжка и ремонт.

(8) Оператор на мрежа може по искане на собственика срещу заплащане да обслужва, поддържа и ремонтира газопровод, свързващ небитов клиент към съответната мрежа.

(9) Присъединените към газопреносната мрежа клиенти при техническа възможност и свободен капацитет предоставят ползването на собствените си съоръжения на съответния оператор на газоразпределителна мрежа, получил лицензия, за целите на разпределението на природен газ до други клиенти на територията, определена в лицензията. Ползването се предоставя след сключване на договор по цена, определена по методика, одобрена от комисията. В договора с лицензианта се договарят условията на ползването, включително условията за оперативен контрол и измерване на газа, доставян до всеки от клиентите, включително до лицето, предоставящо ползването, за гарантиране на единно оперативен контрол и измерване на доставяните до клиентите количества природен газ. При непостигане на съгласие комисията разпорежда предоставянето на ползването и заплащането на цена, определена от комисията по методиката.

Чл. 198. (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Операторите на

газоразпределителни мрежи са длъжни да изградят за своя сметка газоразпределителната си мрежа до определената от оператора на газопреносната мрежа точка на присъединяване.

Чл. 199. (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) (1) Операторът на газоразпределителна мрежа е длъжен да присъедини към мрежата обектите на клиенти и обекти за производство на газ от възобновяеми източници на територията, за която предприятието е лицензирано, да извършва разпределение на природен газ при условията на равнопоставеност при спазване на техническите изисквания за надеждност и безопасност.

(2) Операторът на газоразпределителната мрежа може да присъедини към своята мрежа обекти на добивни предприятия, съоръжения за съхранение на природен газ и съоръжения за втечен природен газ.

(3) Операторът на газоразпределителната мрежа определя технически възможното място на присъединяване в съответствие с плановете за развитие на газоразпределителната мрежа при условията и по реда на наредбата по чл. 196, ал. 1.

(4) Операторът на газоразпределителната мрежа е длъжен да извършва разширението и реконструкцията на газоразпределителната мрежа във връзка с присъединяването до мястото на присъединяването.

(5) Операторът на газоразпределителната мрежа може да откаже присъединяването към газоразпределителната мрежа, когато липсва:

1. капацитет на мрежата;
2. връзка с мрежата и извършването на подобрение на мрежата е икономически нецелесъобразно;
3. техническа възможност за присъединяване на обект за производство на газ от възобновяеми източници или произвежданият газ от възобновяеми източници не съответства на изискванията за качество, определени в правилата по чл. 171, ал. 2.

(6) В случай на отказ по ал. 5, т. 1 и 2 се прилага съответно чл. 197, ал. 6.

(7) С разрешение на комисията операторът на газоразпределителната мрежа може да присъединява клиент на природен газ, който се намира на територията на друг лицензиант за разпределение на природен газ, когато това е технически и икономически целесъобразно и е в интерес на клиентите.

(8) Отклоненията и съоръженията за присъединяване на клиентите към съответната газоразпределителна мрежа се изградят от оператора на газоразпределителната мрежа.

Чл. 200. (1) (Изм. - ДВ, бр. 95 от 2005 г., в сила от 01.03.2006 г., изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., изм. - ДВ, бр. 82 от 2009 г., в сила от 16.10.2009 г., изм. - ДВ, бр. 59 от 2013 г., в сила от 05.07.2013 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) Устройството и безопасната експлоатация на преносните и разпределителните газопроводи, на съоръженията, инсталациите и уредите за природен газ, се регламентират с наредба, приета от Министерския съвет по предложение на министъра на енергетиката и председателя на Държавната агенция за метрологичен и технически надзор.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., изм. - ДВ, бр. 82 от 2009 г., в сила от 16.10.2009 г., изм. - ДВ, бр. 59 от 2013 г., в сила от 05.07.2013 г., изм. - ДВ, бр. 66 от 2013 г., в сила от 26.07.2013 г., изм. - ДВ, бр. 98 от 2014 г., в сила от 28.11.2014 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) Техническите правила и нормативи за проектиране, изграждане и ползване на обектите и съоръженията за пренос, съхранение, разпределение и доставка на природен газ, се определят с наредба на министъра на регионалното развитие и благоустройството и министъра на енергетиката.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 95 от 2005 г., в сила от 01.03.2006 г., изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., изм. - ДВ, бр. 82 от 2009 г., в сила от 16.10.2009 г., изм. - ДВ, бр. 59 от 2013 г., в сила от 05.07.2013 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) Устройството и безопасната експлоатация на нефтопроекти и нефтопродуктопроекти на територията на Република България се определят в наредба, приета от Министерския съвет по предложение на министъра на енергетиката и председателя на Държавната агенция за метрологичен и технически надзор.

Глава тринадесета. ПРИНУДИТЕЛНИ АДМИНИСТРАТИВНИ МЕРКИ

Чл. 201. (1) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., изм. - ДВ, бр. 82 от 2009 г., в сила от 16.10.2009 г., изм. - ДВ, бр. 59 от 2013 г., в сила от 05.07.2013 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) Комисията или министърът на енергетиката прилагат мерките по ал. 2, когато установят, че контролираните по този закон лица, техните служители, лица, които по договор изпълняват ръководни функции в тях или сключват сделки за тяхна сметка, са извършили или извършват действия, с които:

1. (изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., изм. - ДВ, бр. 82 от 2009 г., в сила от 16.10.2009 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г., изм. - ДВ, бр. 59 от 2013 г., в сила от 05.07.2013 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) нарушават разпоредби на този закон, на подзаконовите актове по прилагането му, на актове на комисията и на министъра на енергетиката;

2. застрашават или увреждат сигурността на енергийната система, интересите на обществото или на клиентите на електрическа и топлинна енергия и природен газ или на други енергийни предприятия;

3. нарушават условията за извършване на лицензионната дейност;

4. (изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., изм. - ДВ, бр. 82 от 2009 г., в сила от 16.10.2009 г., изм. - ДВ, бр. 59 от 2013 г., в сила от 05.07.2013 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) възпрепятстват упражняването на контролна дейност от комисията или от министъра на енергетиката.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., изм. - ДВ, бр. 82 от 2009 г., в сила от 16.10.2009 г., изм. - ДВ, бр. 59 от 2013 г., в сила от 05.07.2013 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) В случаите по ал. 1 с цел предотвратяване или преустановяване на нарушенията, както и за отстраняване на вредните последици от тях, комисията или министърът на енергетиката или упълномощените от тях лица съобразно компетентността им налагат следните принудителни административни мерки:

1. (изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) разпореждат писмено:

а) преустановяване извършването на определени действия или за задължително предприемане на такива действия в определен срок;

б) извършване на експертизи, проверки, изпитвания на инсталации и съоръжения, техни части, системи или компоненти;

в) изменение на условията на експлоатация на енергийни обекти, техни части, системи или компоненти;

г) изменение на проекти и конструкции, които имат значение за безопасността на хора и мрежи;

д) провеждане на атестация на персонала, включително проверка на знанията и уменията, провеждане на учебни и квалификационни курсове;

2. задължава лицензианта да свика общо събрание и/или да насрочи заседание на управителните или контролните органи при определен дневен ред за вземане на решения за

мерките, които трябва да бъдат предприети;

3. разпореждат писмено временно спиране или ограничаване на лицензионната дейност;

4. назначават особен управител в случаите, предвидени в този закон;

5. (нова - ДВ, бр. 54 от 2010 г., в сила от 16.07.2010 г.) възлагат одит на дейността на контролираните по този закон лица, разходите за който са за сметка на проверяваното лице.

(3) С акта, с който се налага принудителна административна мярка, се определя подходящ срок за изпълнението ѝ. Принудителните административни мерки се прилагат до отстраняване на причините, довели до налагането им.

(4) (Нова - ДВ, бр. 54 от 2010 г., в сила от 16.07.2010 г.) Лицата, които извършват одита по ал. 2, т. 5, имат правата по чл. 78, ал. 2, т. 1 - 3 и задълженията по чл. 79, а проверяваните лица - задълженията по чл. 78, ал. 3.

(5) (Нова - ДВ, бр. 54 от 2010 г., в сила от 16.07.2010 г.) Лицата, които извършват одита по ал. 2, т. 5, редът и условията за възлагане и извършване на одита се определят с наредбата по чл. 60.

Чл. 202. (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., изм. - ДВ, бр. 82 от 2009 г., в сила от 16.10.2009 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 59 от 2013 г., в сила от 05.07.2013 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) Принудителните административни мерки по чл. 201 се прилагат въз основа на констативен протокол, съставен от лицата, имащи право да упражняват контрол по този закон, с писмено мотивирано решение на комисията или заповед на министъра на енергетиката, които се съобщават на заинтересованото лице в 7-дневен срок от постановяването.

(2) Съобщенията по ал. 1 могат да се извършват и с препоръчано писмо с обратна разписка, с телеграма, с телекс, с факс или по телефон. Съобщенията с препоръчано писмо с обратна разписка или с телеграма се удостоверяват с известие за доставянето им, по телефона - писмено от длъжностното лице, което ги е извършило, а по телекс или факс - с писмено потвърждение за изпратено съобщение.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 59 от 2013 г., в сила от 05.07.2013 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) Когато съобщенията по ал. 1 не бъдат приети на посочените от лицата адрес, телефон, телекс или факс, те се смятат за извършени с поставянето им на специално определено за целта място в сградата на комисията или на Министерството на енергетиката. Последното обстоятелство се удостоверява с протокол, съставен от длъжностни лица, определени със заповед на председателя на комисията или на министъра на енергетиката.

Чл. 203. (1) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., изм. - ДВ, бр. 82 от 2009 г., в сила от 16.10.2009 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г., изм. - ДВ, бр. 59 от 2013 г., в сила от 05.07.2013 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г., изм. - ДВ, бр. 17 от 2015 г., в сила от 06.03.2015 г.) Решението по чл. 202, ал. 1 може да се обжалва чрез комисията или чрез министъра на енергетиката по реда на Административнопроцесуалния кодекс в 14-дневен срок от съобщаването му.

(2) Решението или заповедта за налагане на принудителна административна мярка подлежи на незабавно изпълнение.

(3) Обжалването на решението за прилагане на принудителна административна мярка не спира неговото изпълнение.

Чл. 204. (Изм. - ДВ, бр. 30 от 2006 г., в сила от 12.07.2006 г.) Доколкото в тази глава не са

предвидени особени правила, прилагат се съответните разпоредби на Административнопроцесуалния кодекс.

Глава четирнадесета. АДМИНИСТРАТИВНОНАКАЗАТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Чл. 205. (1) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Който извършва или допусне извършване на дейности по този закон без лицензия в случаите, когато такава се изисква, се наказва с глоба от 1000 до 15 000 лв., ако не подлежи на по-тежко наказание.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Когато нарушенията по ал. 1 са извършени от юридическо лице или от едноличен търговец, се налага имуществена санкция от 20 000 до 150 000 лв.

(3) При повторно извършено нарушение глобата, съответно имуществената санкция, е в трикратен размер, определен по максималния размер на глобата, съответно на имуществената санкция, по ал. 1 и 2.

Чл. 206. (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 17 от 2015 г., в сила от 06.03.2015 г.) На енергийно предприятие, което наруши разпоредби на този закон, на подзаконови нормативни актове по прилагането му, контролът за изпълнението на които е възложен на комисията, на общи или индивидуални административни актове на комисията, правнообвързващи решения на АСРЕ или условията на издадената му лицензия, се налага имуществена санкция от 200 000 до 1 000 000 лв.

(2) За нарушения по ал. 1 на оператор на електропреносна мрежа, оператор на газопреносна мрежа, комбиниран оператор, който има функциите на оператор на преносна мрежа, или вертикално интегрирано предприятие се налага имуществена санкция в размер до 10 на сто от годишния оборот на оператора, съответно - от годишния оборот на вертикално интегрираното предприятие.

(3) При повторно извършено нарушение по ал. 1 имуществената санкция е в трикратен размер, определен по максималния размер на санкцията по ал. 1.

Чл. 207. (1) На енергийно предприятие, което откаже незаконосъобразно:

1. присъединяване към съответните енергийни мрежи;

2. сключване на договор за продажба на електрическа енергия, топлинна енергия или природен газ;

3. (изм. - ДВ, бр. 49 от 2007 г., доп. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) достъп до мрежите за пренос или разпределение на електрическа енергия и природен газ, достъп до съоръжения за съхранение на природен газ или неправилно прилага критериите за предоставяне на достъп, се налага имуществена санкция от 20 000 до 1 000 000 лв.

(2) При повторно извършено нарушение имуществената санкция е в трикратен размер, определен по максималния размер на санкцията по ал. 1.

Чл. 207а. (Нов - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) (1) На енергийно предприятие, което използва ограничаващи договорни практики и разпоредби за изключителност, които може да възпрепятстват небитови клиенти да сключват договори едновременно с повече от един доставчик или да ограничат избора им на доставчици, се налага имуществена санкция от 50

000 до 1 000 000 лв.

(2) При повторно извършено нарушение имуществената санкция е в трикратен размер, определен по максималния размер на санкцията по ал. 1.

Чл. 207б. (Нов - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 17 от 2015 г., в сила от 06.03.2015 г.) На енергийно предприятие, което извърши нарушение на чл. 37, чл. 38а, ал. 2, чл. 38б, чл. 38в, ал. 1, чл. 38г, 38е, 38ж или 38з се налага имуществена санкция от 50 000 до 200 000 лв.

(2) При повторно извършено нарушение имуществената санкция е в трикратен размер, определен по максималния размер на санкцията по ал. 1.

Чл. 208. (1) (Изм. - ДВ, бр. 49 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г., изм. - ДВ, бр. 17 от 2015 г., в сила от 06.03.2015 г.) На енергийно предприятие, което не предостави информация в случаите, предвидени в този закон, в подзаконовите нормативни актове по прилагането му и поискана от министъра на енергетиката, председателя на комисията, органите на Агенцията за държавна финансова инспекция, както и от лицата по чл. 78, ал. 1, се налага имуществена санкция от 5000 до 50 000 лв.

(2) При повторно извършено нарушение имуществената санкция е в трикратен размер, определен по максималния размер на санкцията по ал. 1.

Чл. 209. (Отм. - ДВ, бр. 54 от 2010 г., в сила от 16.07.2010 г., нов - ДВ, бр. 17 от 2015 г., в сила от 06.03.2015 г.) На енергийно предприятие, което предостави невярна информация в случаите, предвидени в този закон, в подзаконовите нормативни актове по прилагането му и поискана от министъра на енергетиката, председателя на комисията, органите на Агенцията за държавна финансова инспекция, както и от лицата по чл. 78, ал. 1, се налага имуществена санкция от 5000 до 100 000 лв.

(2) При повторно извършено нарушение имуществената санкция е в трикратен размер, определен по максималния размер на санкцията по ал. 1.

Чл. 210. (1) (Изм. - ДВ, бр. 49 от 2007 г.) В случаите, когато лицата по чл. 30, ал. 1 продават електрическа енергия, топлинна енергия или природен газ по цени, подлежащи на регулиране, без те да са утвърдени или определени от комисията, или по цени, по-високи от утвърдените или определените от комисията съгласно чл. 30, се налага имуществена санкция от 20 000 до 1 000 000 лв.

(2) При повторно извършено нарушение имуществената санкция е в трикратен размер, определен по максималния размер на санкцията по ал. 1.

Чл. 211. (1) (Изм. - ДВ, бр. 49 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2010 г., в сила от 16.07.2010 г.) На енергийно предприятие, което не спазва нормите за набиране и съхранение на резервите от горива за централите за производство на електрическа и/или топлинна енергия, се налага имуществена санкция от 20 000 до 200 000 лв.

(2) При повторно извършено нарушение имуществената санкция е в трикратен размер, определен по максималния размер на санкцията по ал. 1.

Чл. 212. (Отм. - ДВ, бр. 49 от 2007 г.)

Чл. 212а. (Нов - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г.) (1) На юридическо лице или едноличен търговец, който в нарушение на чл. 139а, ал. 1 извършва дейността по дялово разпределение в нарушение на регистрационния режим, се налага имуществена санкция в размер от 5000 до 10 000 лв.

(2) При повторно извършено нарушение имуществената санкция е в трикратен размер, определен по максималния размер на санкцията по ал. 1.

Чл. 213. (1) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г.) На лицата, които не спазват определените технически условия и ред за топлоснабдяване, за прекратяване на топлоподаването и правилата за дялово разпределение на топлинна енергия по чл. 125, ал. 3, се налага имуществена санкция от 10 000 до 25 000 лв.

(2) При повторно извършено нарушение имуществената санкция е в трикратен размер, определен по максималния размер на санкцията по ал. 1.

Чл. 213а. (Нов - ДВ, бр. 54 от 2010 г., в сила от 16.07.2010 г.) (1) На лице по чл. 139б, ал. 1, което не предложи сключване на договор по чл. 140, ал. 5, се налага имуществена санкция в размер от 1000 до 5000 лв.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) На клиенти - юридически лица или еднолични търговци, които не сключат договор по чл. 140, ал. 5, се налага имуществена санкция в размер от 100 до 300 лв.

Чл. 214. (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г.) (1) Наказва се с глоба от 1000 до 5000 лв., ако не подлежи на по-тежко наказание, който:

1. нарушава нормалното електроснабдяване, топлоснабдяване или газоснабдяване;
2. причини въвеждането на ограничителен режим;
3. ползва топлинна енергия без нейното количество да се измерва от средство за търговско измерване и/или да не се разпределя към него при извършване на дяловото разпределение, или изменя показанията на средствата за отчитане и търговско измерване, или препятства правилната им работа.

(2) При повторно извършено нарушение по ал. 1 се налага глоба в двукратен размер, определен по максималния размер на санкцията по ал. 1.

Чл. 215. (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2010 г., в сила от 16.07.2010 г.) (1) Който пречи или допусне да се пречи на длъжностните лица, на контролните органи, на лицата, които извършват експертизи, измервания и изпитвания по чл. 78, ал. 2, т. 2, и на лицата, които извършват одит по чл. 201, ал. 2, т. 5, да изпълняват задълженията си по този закон, ако това не съставлява престъпление, се наказва с глоба от 100 до 1000 лв.

(2) Когато нарушението по ал. 1 е извършено от юридическо лице или едноличен търговец, се налага имуществена санкция от 1000 до 2000 лв.

(3) Който не изпълни или допусне да не се изпълнят предписанията на длъжностните лица и на контролните органи, се наказва с глоба от 500 до 5000 лв. или с имуществена санкция

от 2000 до 10 000 лв.

(4) Който не изпълни влязло в сила решение на комисията, се наказва с глоба от 3000 до 10 000 лв. или с имуществена санкция от 20 000 до 60 000 лв.

Чл. 216. (Изм. - ДВ, бр. 49 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2010 г., в сила от 16.07.2010 г.) Длъжностно лице, контролен орган, лице, което извършва експертизи, измервания и изпитвания по чл. 78, ал. 2, т. 2, и лице, което извършва одит по чл. 201, ал. 2, т. 5, което не изпълни задълженията си по този закон, се наказва с глоба от 1000 до 5000 лв.

Чл. 217. При повторно извършване на нарушенията по чл. 215 и чл. 216 наказанието е в троен размер, определен по максималния размер на глобата или имуществената санкция.

Чл. 218. (1) Когато нарушенията по чл. 214 са извършени от юридическо лице или от едноличен търговец, се налага имуществена санкция от 5000 до 10 000 лв.

(2) При повторно извършено нарушение имуществената санкция е в петкратен размер, определен по максималния размер на санкцията по ал. 1.

Чл. 219. (1) (Изм. - ДВ, бр. 49 от 2007 г., доп. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Длъжностно лице в енергийно предприятие, което допусне да се извършат нарушенията по чл. 206, 207, 207а, 207б, 210, 211, се наказва с глоба от 1000 до 8000 лв.

(2) При повторно извършено нарушение наказанието е глоба в троен размер, определен по максималния размер на санкцията по ал. 1.

Чл. 220. (1) (Доп. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Който не изпълни или допусне да не се изпълни разпореждане на оператор по чл. 109, ал. 2, чл. 113, ал. 2, чл. 131, ал. 3 и чл. 185, ал. 3 или не изпълни задължение по чл. 195, ал. 4, се наказва с глоба от 500 до 5000 лв.

(2) Когато нарушението по ал. 1 е извършено от юридическо лице или от едноличен търговец, се налага имуществена санкция от 10 000 до 20 000 лв.

(3) При повторно извършено нарушение наказанието е глоба, съответно имуществена санкция, в троен размер, определен по максималния размер на санкцията по ал. 1 или 2.

Чл. 221. (1) На енергийно предприятие, чийто оператор не спазва чл. 73, ал. 2, се налага имуществена санкция от 20 000 до 50 000 лв.

(2) При повторно извършено нарушение имуществената санкция е в трикратен размер, определен по максималния размер на санкцията по ал. 1.

Чл. 222. (1) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Който не изпълни задължението си по чл. 117, ал. 8, чл. 138, ал. 3 и чл. 197, ал. 9, се наказва с глоба от 500 до 5000 лв.

(2) Когато нарушенията по ал. 1 са извършени от юридическо лице или от едноличен търговец, се налага имуществена санкция от 30 000 до 50 000 лв.

(3) При повторно извършено нарушение по ал. 1 и 2 наказанието е глоба, съответно

имуществена санкция в троен размер, определен по максималния размер на санкцията по ал. 1 или 2.

Чл. 223. Който наруши императивни разпоредби на нормативните актове по прилагането на този закон, се наказва от съответния компетентен административнонаказващ орган с глоба от 500 до 1000 лв., ако не подлежи на по-тежко наказание, или с имуществена санкция от 5000 до 10 000 лв.

Чл. 224. Лицата по чл. 79, ал. 1, които разгласяват, предоставят, публикуват, използват или разпространяват по друг начин данни и обстоятелства, представляващи служебна тайна, се наказват с глоба от 2000 до 5000 лв.

Чл. 224а. (Нов - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 01.01.2007 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) На оператор на електропреносна мрежа, който не изпълни изискванията на Регламент (ЕО) № 714/2009, се налага имуществена санкция от 10 000 до 60 000 лв.

(2) При повторно нарушение имуществената санкция е в двоен размер, определен по максималния размер на санкцията по ал. 1.

Чл. 224б. (Нов - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 01.01.2007 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) На оператор на газопреносна мрежа, който не изпълни изискванията на Регламент (ЕО) № 715/2009, се налага имуществена санкция от 10 000 до 60 000 лв.

(2) При повторно нарушение имуществената санкция е в двоен размер, определен по максималния размер на санкцията по ал. 1.

Чл. 224в. (Нов - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) (1) На оператор на съоръжение за съхранение на природен газ и/или на съоръжение за втечен природен газ, който не изпълни изискванията на Регламент (ЕО) № 715/2009, се налага имуществена санкция от 10 000 до 60 000 лв.

(2) При повторно извършено нарушение имуществената санкция е в двоен размер, определен по максималния размер на санкцията по ал. 1.

Чл. 225. (1) (Доп. - ДВ, бр. 17 от 2015 г., в сила от 06.03.2015 г.) Нарушенията по този закон се установяват с актове на лицата по чл. 77, ал. 1, т. 1 и ал. 2, т. 1, а за нарушенията по чл. 208 и 209 и от органите на Агенцията за държавна финансова инспекция.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 01.01.2007 г., изм. - ДВ, бр. 49 от 2007 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 54 от 2010 г., в сила от 16.07.2010 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Наказателните постановления по чл. 205, 206, 207, 207а, 207б, 208, 210, 213а, 215, 216, 217, 219, 222, 223, 224, 224а, 224б и 224в се издават от председателя на комисията или от упълномощено от комисията длъжностно лице.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., изм. - ДВ, бр. 82 от 2009 г., в сила от 16.10.2009 г., доп. - ДВ, бр. 54 от 2010 г., в сила от 16.07.2010 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в

сила от 17.07.2012 г., изм. - ДВ, бр. 59 от 2013 г., в сила от 05.07.2013 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) Наказателните постановления по чл. 208, 211, 212а, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 223 и 224 се издават от министъра на енергетиката или от упълномощено от него длъжностно лице.

(4) (Нова - ДВ, бр. 17 от 2015 г., в сила от 06.03.2015 г.) Наказателните постановления по чл. 208 и 209 се издават от директора на Агенцията за държавна финансова инспекция или от оправомощени от него длъжностни лица в случаите, когато нарушението е установено от органите на агенцията при проверките по реда на чл. 80а.

(5) (Предишна ал. 4 - ДВ, бр. 17 от 2015 г., в сила от 06.03.2015 г.) Установяването на нарушенията, издаването, обжалването и изпълнението на наказателните постановления се извършват при условията и по реда на Закона за административните нарушения и наказания.

(6) (Предишна ал. 5 - ДВ, бр. 17 от 2015 г., в сила от 06.03.2015 г.) До издаване на наказателното постановление пострадалият от административното нарушение може да направи искане пред административнонаказващия орган за обезщетяване на причинените му вреди до размер 20 000 лв.

Допълнителни разпоредби

§ 1. По смисъла на този закон:

1. (изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) "Абонатна станция" е уредба, чрез която се осъществява подаване, измерване, преобразуване и регулиране на параметрите на топлинната енергия от топлопреносната мрежа към клиентите.

1а. (нова - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г.) "Балансираща група" е група, съставена от един или повече търговци на електрическа енергия, ползватели или собственици на мрежите, организирана съгласно изискванията на правилата по чл. 91, ал. 2.

2. (изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) "Балансираща енергия" е активната електрическа енергия, която операторът на електропреносната мрежа активира за компенсиране на разликата между регистрираните при него договорени и фактически реализираните графици за доставка, както и колебанията на товарите с недоговорен график за доставка.

2а. (нова - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) "Битов клиент" е клиент, който купува електрическа или топлинна енергия с топлоносител гореща вода или пара за отопление, климатизация и горещо водоснабдяване, или природен газ за собствени битови нужди.

3. (отм. - ДВ, бр. 49 от 2007 г.)

3а. (нова - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) "Вертикално интегрирано предприятие" е:

а) електроенергийно предприятие или група електроенергийни предприятия, за които едно и също лице или лица са оправомощени, пряко или непряко, да упражняват контрол и в което предприятието или групата предприятия изпълняват най-малко една от дейностите по пренос или разпределение и най-малко една от дейностите по производство или доставка на електроенергия;

б) предприятие или група предприятия за природен газ, за които едно и също лице или лица са оправомощени, пряко или непряко, да упражняват контрол и в което предприятието или групата предприятия изпълняват най-малко една от дейностите по пренос, разпределение или съхранение и поне една от дейностите по производство, добив или доставка на природен газ.

3б. (нова - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) "Взаимно свързана мрежа" са свързани помежду си преносни и/или разпределителни мрежи.

4. (изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., отм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.)

5. (отм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.)

6. (отм. - ДВ, бр. 49 от 2007 г., нова - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) "Временно съхранение" е съхранението на газ посредством компресиране в газопреносна и газоразпределителни мрежи с изключение на съоръженията, запазени за операторите на газопреносни мрежи за осъществяване на функциите им.

7. "Газоизмервателна станция" е инсталация, съоръжена със средства за търговско измерване на природен газ.

8. (изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) "Газопреносна мрежа" е система от газопроводи с високо налягане и съоръженията към тях с единен технологичен режим на работа за пренос на природен газ до изхода на газоизмервателна станция или газорегулираща станция.

9. (изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) "Газоразпределителна мрежа" е местна или регионална система от газопроводи със средно или ниско налягане и съоръженията към тях за разпределение на природен газ до съответните клиенти на определена с лицензия територия.

10. "Газорегулираща станция" е инсталация за регулиране налягането на природния газ, съоръжена и със средства за търговско измерване.

11. (изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) "Газотранспортна система" е система от свързани мрежи за пренос, разпределение на природен газ, както и съоръжения до и от газохранилища и добивни предприятия на територията на страната.

11а. (нова - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) "Голяма газова инфраструктура" е междусистемен газопровод или съоръжение за съхранение на природен газ и/или за втечен природен газ.

12. (изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) "Директен газопровод" е газопровод и съоръженията към него като допълнение към взаимосвързана мрежа.

12а. (нова - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) "Директен електропровод" е електропровод, който свързва директно обект на производител на електрическа енергия с друг негов обект, с обект на дъщерно дружество или с обект на клиент за целите на снабдяването с електрическа енергия.

12б. (нова - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) "Добивна газопроводна мрежа" е газопровод или мрежа от газопроводи, които се експлоатират и/или са изградени като част от инвестиционен проект за добив на нефт или газ, или се използват за преноса на природен газ от един или няколко такива проекта до инсталация за преработка или терминал.

13. "Договор за доставка с клауза "вземай или плащай" е договор, предвиждащ задължително заплащане на определени в него количества природен газ по определена цена, независимо дали природният газ е получен.

14. (изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) "Допълнителни услуги" са всички услуги, необходими за експлоатацията на електроенергийната система, които включват участие в регулиране на напрежението и доставка на реактивна мощност, участие в първично регулиране на честота и вторично регулиране на честота и обмен на мощност, въртящ резерв, възможност за пускане без помощта на външен източник и запазване на част от мрежа и регулиране на натоварването.

15. "Достъп" е правото за използване на преносната мрежа и/или разпределителните мрежи за пренос на електрическа енергия или природен газ срещу заплащане на цена и при условия, определени с наредба.

16. (изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) "Доставка" е продажбата, включително препродажбата, на енергия или природен газ на клиенти.

17. "Дългосрочни прогнозни енергийни баланси" са прогнозни енергийни баланси, които

обхващат период 10 - 15 години.

18. (отм. - ДВ, бр. 49 от 2007 г.)

19. "Електрическа уредба" е съвкупност от машини, съоръжения и апарати, предназначена за пренасяне, преобразуване и разпределение на електрическа енергия.

20. (изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) "Електропреносна мрежа" е съвкупност от електропроводи и електрически уредби, които служат за пренос, трансформиране на електроенергията от високо на средно напрежение и преразпределение на електроенергийни потоци.

21. (изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г.) "Електропроводи" са въздушни или кабелни съоръжения за свързване на електрически уредби, предназначени за пренос, транзитиране или разпределение на електрическа енергия, които съответстват на "линейни инженерни мрежи на електроснабдяването" по смисъла на Закона за устройство на територията.

22. (изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) "Електроразпределителна мрежа" е съвкупност от електропроводи и електрически уредби с високо, средно и ниско напрежение, която служи за разпределение на електрическа енергия.

23. (изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) "Енергиен обект" е обект или съвкупност от обекти, с предназначение в него или посредством него да се извършва производство на електрическа и/или топлинна енергия с определена мощност, добив или съхранение на нефт или природен газ, пренос, както и преобразуване на параметрите или вида на електрическа и топлинна енергия и природен газ, нефт или нефтопродукти през мрежи, както и техните спомагателни мрежи и съоръжения, разпределение на електрическа, топлинна енергия или природен газ през мрежи, както и техните спомагателни мрежи и съоръжения, без инсталациите на клиентите.

24. (доп. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., доп. - ДВ, бр. 41 от 2009 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) "Енергийно предприятие" е лице, което осъществява една или повече от дейностите по производството, преобразуването, преноса, съхранението, разпределението, доставката и снабдяването с електрическа, топлинна енергия или природен газ, на основата на издадена лицензия по този закон, или лице, което добива енергийни ресурси въз основа на концесия за добив, или лице, което осъществява дейност по производство на електрическа и/или топлинна енергия, без да е задължено да получи лицензия за осъществяваната от него дейност по този закон или лице, което осъществява дейност по пренос на нефт и нефтопродукти по тръбопроводи.

24а. (нова - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., изм. - ДВ, бр. 35 от 2011 г., в сила от 03.05.2011 г.) "Енергийни ресурси" са първичните енергоносители (въглища, нефт, газ и други), нефтопродуктите, както и възобновяемите източници, използвани за производство на електрическа енергия, топлинна енергия или енергия за охлаждане.

24б. (нова - ДВ, бр. 41 от 2009 г.) "Добив на енергийни ресурси за задоволяване на държавна нужда" е добивът на енергийни ресурси за промишлено производство на електрическа и/или топлинна енергия, осъществяван в рамките на концесионната площ от енергийно предприятие - концесионер, въз основа на предоставена концесия, когато количеството на добитите от концесионера енергийни ресурси е в обем не по-малък от 50 на сто от добитите на територията на страната годишни количества за съответните енергийни ресурси.

25. (отм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г.)

26. (изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) "Икономически нецелесъобразно" за енергийното предприятие е изграждането на съоръжения за присъединяване, инвестициите за които не се компенсират със средствата, набрани от амортизационните отчисления и печалбата от продажби на енергия и природен газ чрез тези съоръжения за осемгодишен период, и цената, която ще заплати клиент за присъединяването.

27. "Индивидуален разпределител на топлинна енергия за отопление" е техническо

средство, по чиито показания се разпределя топлинната енергия, потребена от отоплителните тела в сградата. Показанията им са в относителни единици, които се коригират с фактори за оценяване в зависимост от вида на прибора и типа на отоплителното тяло. Индивидуалните разпределители служат само за определяне на дела консумирана топлинна енергия от всяко отоплително тяло като дял от общата консумация на топлинна енергия от сградата.

27а. (нова - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) "Интегрирано предприятие" е вертикално или хоризонтално интегрирано предприятие.

27б. (нова - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) "Клиент" е клиент на едро или краен клиент на енергия или природен газ, включително предприятие за природен газ, което купува природен газ.

27в. (нова - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) "Клиент на едро" е физическо или юридическо лице, което купува електрическа енергия с цел препродажба, както и физическо или юридическо лице, различно от оператор на газопрееносна и газоразпределителна мрежа, което купува природен газ с цел препродажба.

27г. (нова - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) "Краен клиент" е клиент, който купува електрическа енергия или природен газ за собствено ползване.

27д. (нова - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., предишна т. 27а, изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) "Комбиниран оператор" е енергийно предприятие, лицензирано за поне две от дейностите пренос на природен газ, разпределение на природен газ и дейност по чл. 39, ал. 1, т. 4.

28. "Комбинирано производство на топлинна и електрическа енергия" е производство в един процес на топлинна и електрическа енергия според потребностите от топлинна енергия.

28а. (нова - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 01.07.2007 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) "Краен снабдител" е:

а) енергийно предприятие, снабдяващо с електрическа енергия обекти на битови и небитови крайни клиенти, присъединени към електроразпределителна мрежа на ниво ниско напрежение, в съответната лицензионна територия, когато тези клиенти не са избрали друг доставчик, или

б) енергийно предприятие, снабдяващо с природен газ обекти на клиенти, присъединени към газоразпределителната мрежа в съответната лицензионна територия, когато тези клиенти не са избрали друг доставчик.

29. "Краткосрочни прогнозни енергийни баланси" са прогнозни енергийни баланси, които обхващат период една година.

29а. (нова - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) "Критична инфраструктура в енергетиката" е елемент, система или части от нея, които са от основно значение за енергийната сигурност на страната и чието нарушаване или унищожаване би имало значителни последици върху жизненоважни обществени функции, здравето, безопасността, сигурността, икономическото или социалното благосъстояние на населението.

30. "Кръстосано субсидиране за интегрирани енергийни предприятия - между отделните дейности, подлежащи на лицензиране по този закон, и/или между дейностите, подлежащи на лицензиране по този закон, и други дейности" е включването в цените за дадена лицензирана дейност на разходи от друга лицензирана дейност и/или включването в цените за лицензирана дейност на разходи от нелицензирана дейност.

31. (изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) "Кръстосано субсидиране между отделните групи клиенти" е включването в цените за определена група клиенти на едно енергийно предприятие на по-голям или по-малък размер разходи от необходимите за тяхното снабдяване.

31а. (нова - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г.) "Наблюдение върху сигурността на снабдяването" е балансът между търсенето и предлагането на електрическа енергия и

природен газ на националния пазар, нивото на очакваното бъдещо потребление и предвижданите допълнителни капацитети, които са в процес на планиране или изграждане, и качеството и нивото на поддържане на мрежите, както и мерки за покриване на върхово потребление и преодоляване на дефицита на един или повече доставчици, снабдители или търговци.

32. "Материални ресурси" е наличието на основни и спомагателни съоръжения, които да осигурят нормалното функциониране на енергийния обект.

32а. (нова - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) "Междусистемен електропровод" е електропровод, използван за свързване на електроенергийни системи.

32б. (нова - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) "Междусистемен газопровод" е преносен газопровод, който пресича или се разпростира върху границата между две държави с цел свързване на националните газотранспортни системи на тези държави.

33. (изм. - ДВ, бр. 35 от 2011 г., в сила от 03.05.2011 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) "Място на присъединяване към електрическата мрежа" е всяка от точките в конструкцията на преносната или разпределителната електрическа мрежа, към която са свързани съоръженията за присъединяване на един или повече клиенти или производители.

33а. (нова - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) "Небитов клиент" е клиент, който купува електрическа или топлинна енергия с топлоносител гореща вода или пара за отопление, климатизация, горещо водоснабдяване и технологични нужди или природен газ за небитови нужди.

34. (изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) "Общ отопляем обем на сградата" е сумата от обемите на имотите на клиентите и обемите на помещенията от общите части на сградата - етажна собственост, предвидени за отопление по проект.

34а. (нова - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) "Оператор на преносна мрежа" е:

а) лице - оператор на електропреносна мрежа, което осъществява пренос на електрическа енергия по електропреносна мрежа и отговаря за нейната експлоатация, поддръжка и развитие на дадена територия и за взаимовръзките ѝ с други мрежи, както и за осигуряването в дългосрочен план на способността на мрежата да покрива разумни искания за пренос на електрическа енергия;

б) лице - оператор на газопреносна мрежа, което осъществява пренос на природен газ по газопреносна мрежа и отговаря за нейната експлоатация, поддръжка и развитие на дадена територия и за взаимовръзките ѝ с други мрежи, както и за осигуряването в дългосрочен план на способността на мрежата да покрива разумни искания за пренос на природен газ.

34б. (нова - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) "Оператор на разпределителна мрежа" е:

а) лице - оператор на електроразпределителна мрежа, което осъществява разпределение на електрическа енергия по електроразпределителна мрежа и отговаря за функционирането на електроразпределителна мрежа, за нейната поддръжка, развитието ѝ на дадена територия и за взаимовръзките ѝ с други мрежи, както и за осигуряването в дългосрочен план на способността на мрежата да покрива разумни искания за разпределяне на електрическа енергия;

б) лице - оператор на газоразпределителна мрежа, което осъществява разпределение на природен газ по газоразпределителна мрежа и отговаря за функционирането на газоразпределителната мрежа, за нейната поддръжка, развитието ѝ на дадена територия и за взаимовръзките ѝ с други мрежи, както и за осигуряването в дългосрочен план на способността на мрежата да покрива разумни искания за разпределяне на природен газ.

34в. (нова - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) "Оператор на съоръжение за втечнен природен газ" е физическо или юридическо лице, което изпълнява функция по втечняване на природния газ, или внос, разтоварване, и регазификация на втечнения природен газ, и отговаря за експлоатацията на съоръжението за втечнен природен газ.

34г. (нова - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) "Оператор на съоръжение за съхранение" е физическо или юридическо лице, което изпълнява функция по съхранение и което отговаря за експлоатацията на съоръжението за съхранение.

35. (изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г.) "Организиран пазар на електрическа енергия" е съвкупност от форми на търговия с електрическа енергия, където начинът, мястото и времето на сключване на сделките са публично известни и предварително обявени в търговски правила.

36. "Организационна структура" е организацията на управленския и изпълнителския персонал, която отразява числеността, функционалните връзки, координацията между отделните длъжности и звена в зависимост от нуждите на лицензионната дейност.

36а. (нова - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г.) "Основен доставчик" е предприятие за доставка и/или свързани с него лица, които имат пазарен дял по-голям от 75 на сто.

37. "Отоплителни тела" са тръбните отоплителни тела и щранг-лири, глидерните отоплителни тела, плоските отоплителни тела и конвекторите, които са конструктивни елементи, служещи за отдаване на топлина в помещенията чрез радиационен и конвективен топлообмен от постъпващия в тях топлоносител.

38. "Отопляем обем на имот" включва обема на всички собствени и/или ползвани от абоната помещения и съответните припадащи се части от общите части на сградата, предвидени за отопление по проект.

39. "Отопляем обем на общите части" е сумата от обемите на помещението от общите части на сграда - етажна собственост, с предвидени по проекта отоплителни тела.

40. "Пазар на балансираща енергия" е организирана търговия с електрическа енергия и природен газ за целите на поддържане на баланса между производство и потребление в електроенергийната система, съответно между вноса и потреблението на природен газ.

41. (доп. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г.) "Площадкови енергийни обекти" са сгради и трайно прикрепените към тях или към поземлен имот енергийни съоръжения, без линейните им части, предназначени за осъществяване на дейностите по производство, пренос и разпределение на електрическа и топлинна енергия и природен газ, както и по добив на енергийни ресурси.

41а. (нова - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 06.07.2007 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) "Ползвател на мрежата" е:

а) физическо или юридическо лице - ползвател на електропреносна и/или електроразпределителна мрежа, доставящо електрическа енергия в електропреносната и/или електроразпределителна мрежа или снабдявано от такава мрежа;

б) физическо или юридическо лице - ползвател на газопреносна и/или газоразпределителна мрежа, което доставя или получава доставки по газопреносна и/или газоразпределителна мрежа.

41б. (нова - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) "Потребител на енергийни услуги" е:

а) краен клиент, който купува енергия или природен газ от доставчик, предоставящ услуги от обществен интерес, и/или

б) ползвател на преносна и/или разпределителна мрежа за снабдяването му с енергия или природен газ.

41в. (нова - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) "Професионална независимост" е независимост при изпълнението на задълженията, основано на професионална компетентност, от други интереси, различни от интересите на възложителя на дейността.

42. (изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., отм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.)

43. (изм. и доп. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., отм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.)

44. (изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г.) "Пренос на електрическа и топлинна енергия или природен газ, нефт и нефтопродукти" е транспортиране на електрическата или топлинната енергия или природния газ, нефта и нефтопродуктите през преносната мрежа или тръбопроводи.

45. (отм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.)

46. (изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., доп. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) "Производител" е лице, произвеждащо електрическа и/или топлинна енергия, или газ от възобновяеми източници, или извършващо добив на природен газ.

47. (отм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.)

48. "Разполагаемост" е способност на производител да осигурява мощност на разположение през определен период от време, за да доставя електрическа енергия. Измерва се във "ват по час" и производните единици.

49. "Разпределение" е транспортиране на електрическа енергия или природен газ през разпределителните мрежи.

50. (изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) "Разпределение на топлинна енергия" е транспортиране на топлинна енергия чрез инсталациите за битово горещо водоснабдяване, отопление, климатизация и други на клиентите.

51. (изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) "Сертификат за произход на електрическа енергия от комбинирано производство на топлинна и електрическа енергия" е официален непрехвърляем документ, удостоверяващ производител, количеството произведена електрическа енергия от комбинирано производство, посочващ периода на производство, производствената централа за електрическа енергия, мощността ѝ и други данни и показатели, определени в наредбата по чл. 162, ал. 4.

52. (изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., отм. - ДВ, бр. 49 от 2007 г.)

53. "Сетълмент" е система, прилагана от оператора на електроенергийната система за индивидуално изчисляване на отклоненията на реално потребената или произведена електрическа енергия от договорените количества за даден период, по методика, уредена в търговски правила, определени с наредба.

53а. (нова - ДВ, бр. 74 от 2006 г., изм. - ДВ, бр. 55 от 2007 г., в сила от 06.07.2007 г.) (*) "Системни услуги" са всички услуги, предоставяни от оператора на мрежата, необходими за надеждната работа на електроенергийната система и жизнеността на пазара, които включват планиране, диспечериране и управление на надеждната работа на ползвателите на мрежата, уреждане на задълженията на пазарните участници, балансиране графици за доставка.

53б. (нова - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) "Сигурност на снабдяването" е както сигурност на доставките, така и снабдяване с енергия и природен газ и техническа безопасност.

54. (изм. - ДВ, бр. 18 от 2005 г., в сила от 20.01.2005 г., отм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г.)

54а. (нова - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г.) "Специална балансираща група" е група, формирана от лицензирани дружества по чл. 39, ал. 1, т. 2, 3, 7, 8 и 10 и производители, които продават по регулирани от комисията цени и/или по дългосрочни договори, към която се прилагат специални условия за балансиране съгласно правилата по чл. 91, ал. 2.

55. "Спомагателни мрежи" са управляващите, регулиращите, защитните, комуникационните и информационните мрежи, необходими за ефективното функциониране на преносните и разпределителните мрежи.

55а. (нова - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) "Спомагателни услуги" са всички услуги, необходими за достъпа до и експлоатацията на газопреносната мрежа,

газоразпределителната мрежа, съоръженията за съхранение на природен газ и/или за втечен природен газ, включително балансиране на товара, смесване и впръскване на инертни газове с изключение на съоръженията, запазени изключително за операторите на газопреносни мрежи при осъществяване на дейността им.

56. "Средносрочни прогнозни енергийни баланси" са прогнозни енергийни баланси, които обхващат период от 3 до 5 години.

57. "Средства за отчитане на дяловото потребление на топлинна енергия" са уреди, които са монтирани след средствата за търговско измерване на топлинна енергия.

58. "Средства за търговско измерване" са технически средства за измерване, които имат метрологични характеристики и са предназначени да се използват за измерване самостоятелно или свързано с едно или повече технически средства и които се използват при продажбата на електрическа и топлинна енергия или природен газ.

59. (изм. - ДВ, бр. 17 от 2015 г., в сила от 06.03.2015 г.) "Стаж в областта на енергетиката" е служебен и/или трудов стаж, придобит на ръководна или експертна длъжност в държавни или общински органи за управление на енергетиката, в търговски дружества с предмет на дейност, подлежащ на лицензиране по този закон или на концесиониране по Закона за подземните богатства, както и при осъществяване на научна или преподавателска дейност, свързана с управлението на дейностите в енергетиката.

59а. (нова - ДВ, бр. 18 от 2005 г., в сила от 20.01.2005 г., изм. - ДВ, бр. 17 от 2015 г., в сила от 06.03.2015 г.) "Стаж в областта на водоснабдяването и канализацията" е служебен или трудов стаж, придобит на ръководна или експертна длъжност в държавни или общински органи за управление на дейностите по водоснабдяване и канализация, в търговски дружества с предмет на дейност, подлежащ на регулиране по Закона за регулиране на водоснабдителните и канализационните услуги, както и при осъществяване на научна или преподавателска дейност, свързана с управлението на дейностите по водоснабдяване и канализация.

59б. (нова - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г.) "Стандартна балансираща група" е група от търговски участници по чл. 100, ал. 1, които сключват сделки с електрическа енергия при свободно договорени цени, към която се прилагат общите условия на балансиране съгласно правилата по чл. 91, ал. 2.

60. (изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., изм. - ДВ, бр. 82 от 2009 г., в сила от 16.10.2009 г., изм. - ДВ, бр. 59 от 2013 г., в сила от 05.07.2013 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) "Степен на надеждност на електроенергийната система" е определената в проценти от министъра на енергетиката вероятност да бъде осъществен баланс между потребление и производство на електрическа енергия в случай на възникване на дефицит в системата.

61. (изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г.) "Студен резерв" е резервът, необходим за определената степен на адекватност, изкупуван от оператора на електроенергийната система под формата на разполагаемост на енергийни агрегати, които не е предвидено да работят в даден период от време и които операторът активира в случай на дефицит.

61а. (нова - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) "Съоръжение за втечен природен газ" е терминал, който се използва за втечняването на природен газ или за внасянето, разтоварването и регазификацията на втечнения природен газ, и включва спомагателни услуги и временно съхранение, необходими за процеса на регазификация и последващата доставка към газопреносната система, но не включва частите от терминалите за втечен природен газ, които се използват за съхранение.

61б. (нова - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) "Съоръжение за съхранение" е съоръжение, което се използва за съхранение на природен газ и което е собственост и/или се експлоатира от предприятие за природен газ, включително частта от съоръженията за втечен природен газ, която се използва за съхранение, но с изключение на частта, която се използва за добивни операции, и с изключение на съоръженията, запазени изключително за оператори на

газопреносни системи за осъществяване на дейността им.

62. (изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) "Съхранение на природен газ" е дейност по нагнетяването на природен газ в съоръжение за съхранение на природен газ и/или в съоръжение за втечен природен газ и обратното му извличане и връщане в газопреносната мрежа, без да включва доставката на природен газ.

63. "Технически възможности" е общото техническо и експлоатационно състояние на енергийния обект в съответствие с нормативните изисквания за непрекъсната, сигурна, екологична и безопасна експлоатация на съоръженията, с които ще се извършва лицензионната дейност.

64. "Технологични разходи" са разходите на електрическа и топлинна енергия и на природен газ, които са присъщи на технологичния процес на тяхното производство, пренос, разпределение и съхранение.

65. (изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) "Топлопреносна мрежа" е система от топлопроводи и технологични съоръжения, разположени между границите на собственост на топлопреносното предприятие с топлоизточника и/или клиентите, служещи за пренос на топлинна енергия от топлоизточника до клиентите.

66. (изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., отм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.)

66а. (нова - ДВ, бр. 55 от 2007 г., в сила от 06.07.2007 г.) "Тягова електрическа енергия" е електрическата енергия, консумирана от контактната мрежа на Национална компания "Железопътна инфраструктура" от електрическия тягов подвижен състав - електрически локомотиви и електрически мотрисни влакове, на лицензираните железопътни превозвачи.

66б. (нова - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) "Услуга от обществен интерес" е транспортирането, доставката или снабдяването с енергия или природен газ с определено качество, регулирана цена или цена, определена по одобрена от комисията методика и договорни други условия, която не може да бъде отказвана по причини, непосочени в закона.

66в. (нова - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) "Уязвими клиенти" са битови клиенти, които получават целеви помощи за електрическа енергия, топлинна енергия или природен газ съгласно Закона за социалното подпомагане и подзаконовите нормативни актове по прилагането му.

67. "Финансови възможности" е общото финансово-икономическо състояние на кандидата с оглед извършване на лицензионната дейност.

67а. (нова - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) "Хоризонтално интегрирано предприятие" е:

а) предприятие, изпълняващо поне една от дейностите по производство за продажба или пренос, или разпределение, или доставка на електрическа енергия и друга, различна дейност, или

б) предприятие, изпълняващо поне една от дейностите по добив, пренос, разпределение, доставка или съхранение на природен газ и друга, различна дейност, или

в) предприятие, изпълняващо дейност по производство или пренос на топлинна енергия и друга, различна дейност.

68. (отм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.)

69. "Човешки ресурси" притежава кандидат, който разполага с минимален управленски и изпълнителски персонал с необходимото образование и професионална квалификация, които да му позволят да осъществява лицензионната дейност.

70. "Централа" е съвкупност от инсталации, съоръжения и спомагателни стопанства, свързани с технологични връзки, за производство на електрическа енергия, топлинна енергия и/или за комбинирано производство на топлинна и електрическа енергия.

§ 1а. (Нов - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Този закон въвежда изискванията на Директива 2004/8/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 11 февруари 2004 г. относно насърчаване на комбинираното производство на енергия, основаващо се на търсенето на полезна топлоенергия във вътрешния енергиен пазар и за изменение на Директива 92/42/ЕИО, Директива 2005/89/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 18 януари 2006 г. относно мерки за гарантиране сигурност на доставките на електрическа енергия и инфраструктурните инвестиции, Директива 2009/72/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 13 юли 2009 г. относно общите правила за вътрешния пазар на електроенергия и за отмяна на Директива 2003/54/ЕО (ОВ, L 211/55 от 14 август 2009 г.) и Директива 2009/73/ЕО от 13 юли 2009 г. на Европейския парламент и на Съвета относно общите правила за вътрешния пазар на природен газ и за отмяна на Директива 2003/55/ЕО (ОВ, L 211/94 от 14 август 2009 г.).

§ 1б. (Нов - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Разпоредбите на този закон, които се отнасят за държавите - членки на Европейския съюз, се прилагат и за другите държави - страни по Споразумението за Европейското икономическо пространство.

Преходни и Заключителни разпоредби

§ 2. Този закон отменя Закона за енергетиката и енергийната ефективност (обн., ДВ, бр. 64 от 1999 г.; изм., бр. 1 от 2000 г., бр. 108 от 2001 г., бр. 63 от 2002 г. и бр. 9 от 2003 г.), с изключение на глава тринадесета.

§ 3. (1) Средствата за търговско измерване, които към момента на влизането в сила на този закон са собственост на потребителите, се изкупуват от енергийните предприятия по пазарната им стойност в тригодишен срок от влизането в сила на закона.

(2) Задължението на енергийните предприятия да изкупят средствата за търговско измерване по ал. 1 отпада, когато в предвидените за изкупуване срокове монтират собствени съоръжения в замяна на съществуващите.

§ 4. (1) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Енергийните обекти и съоръжения, представляващи елементи от съответната преносна или разпределителна мрежа, които към момента на влизането в сила на този закон трябва да бъдат собственост на лицензираните енергийни предприятия, но са собственост на трети лица, се изкупуват от преносното или от съответното разпределително предприятие в зависимост от принадлежността на обекта към мрежите в 12-годишен срок от влизането в сила на този закон.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Преносното, съответно разпределителното, предприятие не е длъжно да изкупи изградените уредби и/или електропроводи - собственост на присъединени към преносната, съответно към разпределителната, мрежа клиенти, към които фактически са присъединени, без договор за присъединяване на нови клиенти.

(3) Обектите по ал. 1 се изкупуват по пазарната им стойност. В случай че страните не постигнат споразумение за стойността им, те възлагат извършването на оценка на обектите от независим лицензиран оценител. Определена от оценителя стойност на обекта е цената на сделката за изкупуване. При непостигане на съгласие за определяне на оценител в 60-дневен срок

от получаване на покана за това от другата страна енергийното предприятие и/или собственикът на обектите имат право да отправят искане до председателя на комисията за определяне на независим оценител. Определеният по този ред оценител е задължителен за страните. Разходите по оценката се поделят поравно между страните.

(4) Енергийните предприятия и собствениците по ал. 1 не могат необосновано да отказват да изкупят или съответно да продадат енергийните обекти.

(5) Задължението на енергийните предприятия да изкупят енергийните обекти по ал. 1 отпада, когато в предвидените за изкупуване срокове изградят собствени съоръжения в замяна на съществуващите.

(6) (Изм. - ДВ, бр. 18 от 2004 г.) В случай на необоснован отказ за продажба на енергийни обекти и съоръжения - елемент от преносната система и/или от разпределителните мрежи, от страна на техните собственици тези обекти и съоръжения заедно с прилежащите им терени се отчуждават по реда на чл. 63.

(7) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Енергийните обекти по ал. 1, които към датата на влизане в сила на закона са частна държавна или общинска собственост и са изградени със средства от държавния или общинския бюджет, се прехвърлят възмездно на енергийните предприятия в 12-годишен срок от влизането в сила на този закон.

(8) Енергийните предприятия са задължени да прехвърлят безвъзмездно в 2-годишен срок от влизането в сила на този закон включените в активите им съоръжения за външно изкуствено осветление на улици, площади, паркове, градини и други недвижими имоти - публична общинска собственост, на съответните общини.

(9) При реституиране на недвижими имоти - бивша държавна собственост, ако в тях има изградени енергийни обекти, включени в дълготрайните материални активи на енергийното предприятие, собствениците на реституираните имоти нямат право да искат изместването им, да лишават други потребители от снабдяване с енергия и да възпрепятстват дейността на енергийните предприятия.

(10) Собствениците на недвижими имоти с изградени в тях енергийни обекти имат право да извършват строителни или други дейности в тях при спазване на нормативните изисквания за безопасна експлоатация на енергийни обекти и след съгласуване с енергийното предприятие.

(11) При приватизация на обекти, на чиято територия има изградени енергийни обекти, те не се включват в предмета на сделката, ако чрез тях се снабдява с енергия или природен газ повече от един потребител. Тези обекти се прехвърлят на съответното енергийно предприятие по реда на предходните алинеи.

(12) (Нова - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Газопроводи, които са собственост на небитови клиенти, свързват небитовите клиенти с газопреносната мрежа и не служат за снабдяване на битови клиенти, не подлежат на изкупуване от лицензираните енергийни предприятия.

§ 4а. (Нов - ДВ, бр. 47 от 2011 г., в сила от 21.06.2011 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Обектите и съоръженията, управлявани от Национална компания "Железопътна инфраструктура", представляващи елементи от преносна или разпределителна мрежа, и които трябва да бъдат собственост на лицензираните енергийни предприятия, но са собственост на трети лица, се изкупуват от преносното или съответното разпределително предприятие в зависимост от принадлежността на обекта към мрежите в срок до 13 декември 2016 г.

§ 5. Членовете на Държавната комисия за енергийно регулиране, включително

председателят и заместник-председателят, довършват мандатите, за които са назначени по отменения Закон за енергетиката и енергийната ефективност.

§ 6. (Отм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г.)

§ 7. Разпоредбата на чл. 4, ал. 2, т. 14 се прилага до 31 декември 2005 г.

§ 8. (Изм. и доп. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Невъзстановяемите разходи на енергийните предприятия по чл. 34 и 35 могат да се компенсират по реда на чл. 21, ал. 1, т. 17.

§ 9. (Отм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г.)

§ 10. (Отм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г.)

§ 11. (Отм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г.)

§ 12. (1) Издадените на основание на отменения Закон за енергетиката и енергийната ефективност лицензии и разрешения запазват действието си, доколкото не противоречат на този закон. За тях не се прилагат изискванията за обособена територия по чл. 43, ал. 3 - 5.

(2) Титулярите на издадените разрешения за изграждане на енергийни обекти по чл. 37, ал. 1 от отменения Закон за енергетиката и енергийната ефективност са задължени да подадат заявление до комисията в 6-месечен срок от влизане в сила на наредбата по чл. 60 за издаване на лицензия по чл. 39, ал. 3.

(3) Издадените лицензии, които противоречат на този закон или са непълни, се преиздават на същите лицензианти за остатъка от срока на валидност на действащите лицензии или се допълват по преценка на комисията. Лицензиантите, чиито лицензии подлежат на преиздаване или допълване, са задължени да подадат заявление до комисията в 6-месечен срок от влизането в сила на наредбата по чл. 60. За производството по преиздаване или допълване на тези лицензии не се дължат такси.

(4) За преиздаване или допълване на лицензии по ал. 3 не е необходимо предоставянето на доказателства, които вече са представени за издаването на първоначалната лицензия в случаите, когато не са налице нови обстоятелства.

(5) До издаването на нова лицензия по ал. 2 лицензиантите имат право да извършват дейностите, за които са лицензирани.

§ 13. Заварените при влизането в сила на закона незавършени производства по издаване на разрешения или лицензии по отменения Закон за енергетиката и енергийната ефективност се довършват по реда и при условията на този закон.

§ 14. Описът за изграждане на нови газоразпределителни мрежи, издаден на основание чл. 4, т. 7 от отменения Закон за енергетиката и енергийната ефективност, остава в сила и след приемането на този закон, а заварените тръжни процедури за избор на инвеститор за изграждане на нови газоразпределителни мрежи се довършват по досегашния ред.

§ 15. (1) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г.) Дейностите, свързани с управление на електроенергийната система и с организиране на пазар на електрическа енергия, се отделят юридически и организационно от другите дейности на "Национална електрическа компания" - ЕАД, не по-късно от датата на влизане в сила на Договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз. "Национална електрическа компания" - ЕАД, подава заявления до комисията за разрешаване на преобразуване и/или на сделки на разпореждане с имущество, с което се осъществява лицензионната дейност, и за издаване на съответните лицензии.

(2) Лицензия за извършване на дейността обществен доставчик на електрическа енергия се издава на "Национална електрическа компания" - ЕАД, в 6-месечен срок от влизане в сила на закона. До датата на влизане в сила на съответната лицензия "Национална електрическа компания" - ЕАД, изпълнява функциите на обществен доставчик на електрическа енергия, произтичащи от този закон.

(3) Лицензия за пренос на електрическа енергия се издава на "Национална електрическа компания" - ЕАД, в 6-месечен срок от влизане в сила на закона. До датата на влизане в сила на съответната лицензия "Национална електрическа компания" - ЕАД, изпълнява дейностите по пренос на електрическа енергия, произтичащи от този закон.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г.) Лицензия за дейностите управление на електроенергийната система и за организиране на пазар на електрическа енергия се издава на електроенергийния системен оператор - юридическо лице, след образуването му от "Национална електрическа компания" - ЕАД. Лицензиите се издават служебно от комисията след представяне на доказателства за извършеното преобразуване по ал. 1.

(5) (Отм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г.)

§ 16. (Отм. - ДВ, бр. 17 от 2015 г., в сила от 06.03.2015 г.)

§ 17. (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г.) (1) Дейностите, свързани с разпределение на електрическа енергия и оперативно управление на разпределителните мрежи, се отделят юридически и организационно от снабдяването с електрическа енергия и другите дейности на електроразпределителните дружества до 31 декември 2006 г., но не по-късно от датата на влизане в сила на Договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз. Електроразпределителните дружества подават заявления до комисията за разрешаване на преобразуване и/или на сделки на разпореждане с имущество, с което се осъществява лицензионната дейност, и за издаване и/или изменение и/или прекратяване на съответните лицензии.

(2) Лицензии за извършване на дейността обществен снабдител на електрическа енергия се издават на електроразпределителните дружества в 6-месечен срок от влизане в сила на закона. До датата на влизане в сила на съответната лицензия електроразпределителните дружества изпълняват функциите на обществени снабдители на електрическа енергия, произтичащи от този закон, за съответните територии.

(3) Лицензии за разпределение на електрическа енергия на съответните територии се издават на съществуващите електроразпределителни дружества в 6-месечен срок от влизане в сила на закона. До датата на влизане в сила на лицензиите електроразпределителните дружества

изпълняват дейностите по разпределение на електрическа енергия на съответните територии, произтичащи от този закон.

(4) В зависимост от вида на преобразуването по ал. 1 и в съответствие с извършваните от преобразуваните дружества дейности след преобразуването лицензиите за разпределение на електрическа енергия и лицензиите за снабдяване с електрическа енергия на съществуващите електроразпределителни дружества и техните правоприемници се изменят и/или прекратяват съответно, или се издават нови лицензии. За новоиздадените или изменените лицензии преобразуваните дружества не дължат първоначалните лицензионни такси по чл. 29, ал. 3, т. 1.

(5) След преобразуването по ал. 1 електроразпределителните дружества придобиват всички права и поемат всички задължения, свързани с разпределението на електрическа енергия на обособената територия, определена с лицензията за разпределение на електрическа енергия, включително възникналите преди преобразуването права и задължения, свързани с регулирането на съответните цени, а обществените снабдители придобиват всички права и поемат всички задължения, свързани със снабдяването с електрическа енергия на обособената територия, определена с лицензията за обществено снабдяване с електрическа енергия, включително възникналите преди преобразуването права и задължения, свързани с регулирането на съответните цени.

§ 18. (1) До преобразуването на "Национална електрическа компания" - ЕАД, съгласно § 15, съответно на електроразпределителните дружества съгласно § 17, разпоредбите на чл. 104, ал. 1 се прилагат само за количествата електрическа енергия, търгувани при свободно договорени цени.

(2) Разпоредбите на чл. 104, ал. 2 се прилагат между преобразувания по смисъла на § 15 обществен доставчик и преобразуваните по смисъла на § 17 обществени снабдители и разпределителни предприятия.

§ 19. (1) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) В случаите, когато клиент не инсталира водомер за топла вода в имот - частна собственост, топлинната енергия за подгриване на вода се начислява съгласно нормите за разход на вода, определени в наредбата по чл. 125, ал. 3.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) В случаите, когато жилищен имот се използва или предоставя на други лица за извършване на стопанска дейност, собственикът или титулярят на вещното право на ползване е длъжен да уведоми за това топлопреносното предприятие в 30-дневен срок от започването на стопанската дейност или от предоставянето на имота. При неуведомяване собственикът или титулярят на вещното право на ползване заплаща топлинната енергия по цена за небитови нужди, увеличена с 20 на сто за просроченото време. Разпоредбата е в сила, докато се прилагат различни цени на топлинната енергия за битови и небитови нужди.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г.) При установена от топлопреносното предприятие техническа невъзможност за прилагане на системата за дялово разпределение на топлинната енергия в сграда - етажна собственост, разпределението се извършва от топлопреносното предприятия при условия и по ред, определени в наредбата по чл. 125, ал. 3.

(4) (Нова - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Клиентите нямат право да монтират допълнителна изолираща или спирателна арматура към входа и изхода на отоплителните тела.

§ 20. До 1 януари 2010 г. количеството електрическа енергия, необходимо за осигуряване експлоатационната надеждност на основните съоръжения в съществуващи към момента на влизането в сила на този закон топлоелектрически централи с комбинирано производство на топлинна и електрическа енергия, произведено над количеството електрическа енергия по комбиниран начин, се изкупува задължително от обществения доставчик и/или от обществените снабдители по цени на договаряне.

§ 21. До 1 януари 2010 г. общественият доставчик и/или обществените снабдители са длъжни да изкупят цялото количество електрическа енергия, регистрирано със сертификат за произход от комбинирано производство, произведено от съществуващите към момента на влизане в сила на този закон топлоелектрически централи за комбинирано производство на топлинна и електрическа енергия, без постигнати показатели за високоефективност, по преференциални цени, съгласно съответните наредби по чл. 36, ал. 3 с изключение на количествата, които производителят ползва за собствени нужди или има сключени договори по реда на глава девета, раздел VII или с които участва на балансиращия пазар. За централите, постигнали показател за висока ефективност преди тази дата, важат разпоредбите на чл. 163.

§ 22. (1) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г.) Дейностите на "Булгаргаз" - ЕАД, свързани с пренос на природен газ, се отделят в юридическо и организационно отношение от дейностите, свързани с обществена доставка на природен газ, до 31 декември 2006 г., но не по-късно от датата на влизане в сила на Договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз. "Булгаргаз" - ЕАД, подава заявления до комисията за разрешаване на преобразуване и/или на сделки на разпореждане с имущество, с което се осъществява лицензионната дейност, и за издаване на съответните лицензии.

(2) Лицензия за извършване на дейността обществен доставчик на природен газ се издава на "Булгаргаз" - ЕАД, до извършване на преобразуването по ал. 1. До датата на влизането в сила на съответната лицензия "Булгаргаз" - ЕАД, изпълнява функциите на обществен доставчик на природен газ, произтичащи от този закон.

(3) Лицензии за пренос и за транзитен пренос на природен газ се издават на "Булгаргаз" - ЕАД, до извършване на преобразуването по ал. 1. До датата на влизане в сила на съответната лицензия "Булгаргаз" - ЕАД, изпълнява дейностите по пренос на природен газ, произтичащи от този закон.

(4) Лицензия за съхранение на природен газ се издава на "Булгаргаз" - ЕАД, до извършване на преобразуването по ал. 1. До датата на влизане в сила на съответната лицензия "Булгаргаз" - ЕАД, изпълнява дейностите по съхранение на природен газ, произтичащи от този закон.

(5) (Отм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г.)

(6) Забраната по чл. 44, ал. 2 се прилага след датата на преобразуването по ал. 1.

(7) Съществуващите потребители по смисъла на чл. 175, т. 8 и 9 на преносното предприятие към влизането в сила на този закон се считат за пряко присъединени потребители.

(8) (Нова - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г.) В случаите, когато в резултат на реструктурирането по ал. 1 лицензията за извършване на дейността обществена доставка на природен газ, издадена съгласно ал. 2, бъде прекратена и бъде издадена на друго лице, новият титуляр на лицензията замества "Булгаргаз" - ЕАД, като страна по договорите за доставка на природен газ, сключени от "Булгаргаз" - ЕАД, до момента на прекратяване на посочената лицензия.

(9) (Нова - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г.) В случаите, когато в резултат на

преструктурирането по ал. 1 лицензията за извършване на дейността транзитен пренос на природен газ, издадена съгласно ал. 3, бъде прекратена и бъде издадена на друго лице, новият титуляр на лицензията замества "Булгаргаз" - ЕАД, като страна по договорите за транзитен пренос на природен газ, сключени от "Булгаргаз" - ЕАД, до момента на прекратяване на посочената лицензия.

§ 22а. (Нов - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 01.01.2007 г.) (1) Когато едновременно са налице следните условия:

1. Република България не е директно свързана с газотранспортната мрежа на друга държава - членка на Европейския съюз, и

2. пазарният дял на основния доставчик на газ или на свързани с него лица по смисъла на Търговския закон е по-голям от 75 на сто, заинтересованите лица могат да отправят молба до комисията да бъдат временно освободени от прилагане на разпоредбите на глава четвърта, чл. 172, ал. 1 и чл. 197, ал. 2.

(2) Комисията се произнася по молбата по ал. 1 в едномесечен срок и уведомява незабавно Европейската комисия за влязло в сила решение за временно освобождаване.

§ 23. (1) (Доп. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.) Дейностите, свързани с разпределение на природен газ, се отделят в юридическо и организационно отношение от снабдяването с природен газ на крайни клиенти и от другите дейности на газоразпределителните дружества, когато към съответната разпределителна мрежа се присъединят не по-малко от 100 хил. крайни клиенти на природен газ. Газоразпределителните дружества подават заявления до комисията за разрешаване на преобразуване и/или на сделки на разпореждане с имущество, с което се осъществява лицензионната дейност, и за издаване на съответните лицензии.

(2) Лицензии за извършване на дейността обществен снабдител на природен газ се издават на газоразпределителните дружества до извършване на преобразуването по ал. 1. До датата на влизане в сила на съответната лицензия газоразпределителните дружества изпълняват функциите на обществени снабдители на природен газ, произтичащи от този закон, за съответните територии.

(3) Лицензии за разпределение на природен газ на съответните територии се издават на съществуващите газоразпределителни дружества до извършване на преобразуването по ал. 1. До датата на влизане в сила на съответните лицензии газоразпределителните дружества изпълняват дейностите по разпределение на природен газ, произтичащи от този закон, на съответните територии.

(4) (Отм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г.)

§ 24. (Отм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г.)

§ 25. (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2006 г., в сила от 08.09.2006 г.) В случаите, когато в активите на енергийните предприятия е включено имущество на правоимащи лица по Закона за обезщетяване на собствениците на одържавени имоти или по чл. 18 от отменения Закон за преобразуване и приватизация на държавните и общинските предприятия (обн., ДВ, бр. 38 от 1992 г.; изм., бр. 51 от 1994 г., бр. 45, 57 и 109 от 1995 г., бр. 42, 45, 68 и 85 от 1996 г.; попр., бр. 86 от 1996 г.; изм., бр. 55, 61, 89, 98 и 122 от 1997 г., бр. 39 от 1998 г.; попр., бр. 41 от 1998 г.;

изм., бр. 70 от 1998 г., бр. 12 от 1999 г., бр. 47 от 1999 г. - Решение № 8 на Конституционния съд от 1999 г.; изм., бр. 56, 84 и 96 от 1999 г., бр. 20, 99 и 108 от 2000 г., бр. 42 от 2001 г.; отм., бр. 28 от 2002 г.), последните се обезщетяват само с компенсаторни записи по реда на Закона за обезщетяване на собствениците на одържавени имоти.

§ 26. (1) Възникналите по силата на отменения Закон за енергетиката и енергийната ефективност сервитутни права в полза на енергийните предприятия за съществуващи към влизането в сила на този закон енергийни обекти запазват действието си.

(2) Размерите, разположението и специалният режим за упражняване на сервитутите по ал. 1 се определят по реда и начина, предвидени в наредбата по чл. 64, ал. 9.

(3) Сервитутните права по ал. 1 се вписват по искане на съответното енергийно предприятие - собственик на енергийния обект, в службата по вписванията и в имотния регистър по местонахождението на служещия поземлен имот.

§ 27. В Закона за устройство на територията (обн., ДВ, бр. 1 от 2001 г.; изм., бр. 41 и 111 от 2001 г., бр. 43 от 2002 г., бр. 20 и 65 от 2003 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 73, ал. 1, изречение второ думите "експлоатационното дружество или се поделят между него и" се заличават.

2. В чл. 182, ал. 2 в края на първото изречение след цифрата "4" се добавя "или е учреден сервитут по чл. 64 и § 26 от преходните и заключителните разпоредби на Закона за енергетиката".

3. В § 5, т. 31, след думата "електроснабдяването" се добавя "топλοςнабдяването".

§ 28. В чл. 15 от Закона за защита на конкуренцията (обн., ДВ, бр. 52 от 1998 г., бр. 112 от 1998 г. - Решение № 22 на Конституционния съд от 1998 г.; изм., бр. 81 от 1999 г., бр. 28 от 2002 г., бр. 9 от 2003 г.) ал. 2 се изменя така:

"(2) Уеднаквяване на общите условия се допуска само с разрешение на комисията освен в случаите, когато са одобрени от компетентен орган, осъществяващ регулиране и контрол. Разрешението се дава в срок два месеца от подаване на искането от предприятията по ал. 1."

§ 29. В Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност (обн., ДВ, бр. 55 от 2003 г.; попр., бр. 59 от 2003 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 13:

а) досегашният текст става ал. 1;

б) създава се ал. 2:

"(2) Алинея 1 се прилага само когато специален закон не определя друга процедура на основание на изключителни права."

2. Точка 28 от приложението към чл. 9, ал. 1, т. 2 се изменя така:

"28. Дейности в областта на енергетиката, уредени в специален закон."

§ 30. В Закона за задължителните запаси от нефт и нефтопродукти (ДВ, бр. 9 от 2003 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 3 ал. 2 се изменя така:

"(2) Запасите от нефтопродукти, които се създават и поддържат от енергийните

предприятия по реда на чл. 85, ал. 1 и чл. 128 от Закона за енергетиката, се включват в общото количество запаси по този закон."

2. В чл. 4 ал. 4 се изменя така:

"(4) Задължените лица съгласно чл. 85, ал. 1 и чл. 128 от Закона за енергетиката изготвят и представят ежегодно до 25 февруари в Държавна агенция "Държавен резерв и военновременни запаси" информация за резервите си от нефтопродукти за текущата календарна година."

3. В чл. 24 ал. 3 се изменя така:

"(3) Задължените лица съгласно чл. 85, ал. 1 и чл. 128 от Закона за енергетиката уведомяват председателя на агенцията за всеки случай на ползване на резервите от нефтопродукти и за сроковете за тяхното възстановяване. Уведомлението се отправя писмено или по електронен път най-късно в работния ден, следващ деня на изтеглянето."

§ 31. В чл. 47 от Закона за водите (обн., ДВ, бр. 67 от 1999 г.; изм., бр. 81 от 2000 г., бр. 34, 41 и 108 от 2001 г., бр. 47, 74 и 91 от 2002 г., бр. 42, 69 и 84 от 2003 г.) се създава ал. 5:

"(5) За добив на геотермална енергия от минерални води - изключителна държавна собственост, когато се използват само като топлоносител и се връщат обратно в съответното находище, се заплаща концесионно възнаграждение, определено по методика, приета от министъра на околната среда и водите и министъра на енергетиката и енергийните ресурси."

§ 32. В Закона за горите (обн., ДВ, бр. 125 от 1997 г.; изм., бр. 79 и 133 от 1998 г., бр. 26 от 1999 г., бр. 29 и 78 от 2000 г., бр. 77, 79 и 99 от 2002 г., бр. 16 от 2003 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 16, ал. 5, т. 1 думите "въздушни електропроводи" се заличават.

2. Създава се чл. 16б:

"Чл. 16б. (1) За сервитутите около въздушни и подземни електропроводи, топлопроводи и газопроводи се прилагат разпоредбите на глава пета от Закона за енергетиката.

(2) Сервитутите около енергийните обекти, които се намират върху гори и земи от горския фонд, се съгласуват от енергийните предприятия с Националното управление по горите.

(3) Определянето на размера на обезщетенията за сервитути върху гори и земи от горския фонд по ал. 2 се извършва по реда на наредбата по чл. 19."

§ 33. (В сила от 10.06.2004 г.) В чл. 32 от Закона за техническите изисквания към продуктите (обн., ДВ, бр. 86 от 1999 г.; изм., бр. 63 и 93 от 2002 г., бр. 18 от 2003 г.) след думите "ацетиленови уреди" се добавя "нефтопроводи и нефтопродуктопроводи".

§ 34. (1) Подзаконовите нормативни актове по прилагането на този закон се приемат в 6-месечен срок от влизането му в сила.

(2) До издаването на подзаконовите нормативни актове, предвидени по този закон, се прилагат подзаконовите нормативни актове, издадени за прилагане на отменения Закон за енергетиката и енергийната ефективност, доколкото не противоречат на този закон.

§ 35. Разпоредбата на § 33 влиза в сила 6 месеца след обнародването на закона в "Държавен вестник".

Законът е приет от XXXIX Народно събрание на 26 ноември 2003 г. и е подпечатан с официалния печат на Народното събрание.

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА РЕГУЛИРАНЕ НА ВОДОСНАБДИТЕЛНИТЕ И
КАНАЛИЗАЦИОННИТЕ УСЛУГИ**

(ОБН. - ДВ, БР. 18 ОТ 2005 Г.)

§ 7. (1) Законът влиза в сила от 20 януари 2005 г.

(2) Параграф 6, т. 3 (относно отмяната на чл. 193, ал. 3 от Закона за водите) влиза в сила от 1 юни 2005 г.

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ИЗМЕРВАНИЯТА**

(ОБН. - ДВ, БР. 95 ОТ 2005 Г., В СИЛА ОТ 01.03.2006 Г.)

§ 66. Законът влиза в сила три месеца след обнародването му в "Държавен вестник", с изключение на § 48 и 49, които влизат в сила от деня на обнародването на закона в "Държавен вестник".

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ АДМИНИСТРАТИВНОПРОЦЕСУАЛНИЯ КОДЕКС**

(ОБН. - ДВ, БР. 30 ОТ 2006 Г., В СИЛА ОТ 12.07.2006 Г.)

§ 47. В Закона за енергетиката (обн., ДВ, бр. 107 от 2003 г.; изм., бр. 18 от 2004 г., бр. 18 и 95 от 2005 г.) навсякъде думите "Закона за административното производство" се заменят с "Административнопроцесуалния кодекс".

.....

§ 142. Кодексът влиза в сила три месеца след обнародването му в "Държавен вестник", с изключение на:

1. дял трети, § 2, т. 1 и § 2, т. 2 - относно отмяната на глава трета, раздел II "Обжалване по съдебен ред", § 9, т. 1 и 2, § 11, т. 1 и 2, § 15, § 44, т. 1 и 2, § 51, т. 1, § 53, т. 1, § 61, т. 1, § 66, т. 3, § 76, т. 1 - 3, § 78, § 79, § 83, т. 1, § 84, т. 1 и 2, § 89, т. 1 - 4, § 101, т. 1, § 102, т. 1, § 107, § 117, т. 1 и 2, § 125, § 128, т. 1 и 2, § 132, т. 2 и § 136, т. 1, както и § 34, § 35, т. 2, § 43, т. 2, § 62, т. 1, § 66, т. 2 и 4, § 97, т. 2 и § 125, т. 1 - относно замяната на думата "окръжния" с "административния" и замяната на думите "Софийския градски съд" с "Административния съд - град София", които влизат в сила от 1 март 2007 г.;

2. параграф 120, който влиза в сила от 1 януари 2007 г.;

3. параграф 3, който влиза в сила от деня на обнародването на кодекса в "Държавен вестник".

Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ВОДИТЕ

(ОБН. - ДВ, БР. 65 ОТ 2006 Г., В СИЛА ОТ 11.08.2006 Г.)

§ 145. Този закон влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник", с изключение на разпоредбите на:

1. параграф 18, т. 3, която влиза в сила една година след влизането в сила на този закон;
2. параграф 48 - в частта му относно разпоредбата на чл. 118а, ал. 1, т. 1, която влиза в сила от 22 декември 2013 г.;
3. параграф 60, т. 5, която влиза в сила от 1 март 2007 г.;
4. параграф 73 - в частта му относно разпоредбата на чл. 155а, ал. 1, т. 1, която влиза в сила една година след влизането в сила на този закон.

Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ЕНЕРГЕТИКАТА

(ОБН. - ДВ, БР. 74 ОТ 2006 Г., В СИЛА ОТ 08.09.2006 Г., ИЗМ. - ДВ, БР. 54 ОТ 2012 Г., В СИЛА ОТ 17.07.2012 Г.)

§ 125. Навсякъде в закона:

1. Думите "министърът на енергетиката и енергийните ресурси", "министъра на енергетиката и енергийните ресурси" и "Министерството на енергетиката и енергийните ресурси" се заменят съответно с "министърът на икономиката и енергетиката", "министъра на икономиката и енергетиката" и "Министерството на икономиката и енергетиката".
2. Думите "акта, с който Република България се признава за пълноправен член на Европейския съюз" се заменят с "Договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз".

§ 126. (В сила от 01.07.2007 г., отм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г.)

§ 127. (Отм. - ДВ, бр. 49 от 2007 г.)

§ 128. (Отм. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 01.01.2012 г.)

§ 129. (1) Лицензиите за извършване на дейността снабдяване с електрическа енергия от крайни снабдители на съответните територии се издават служебно от комисията на съществуващите обществени снабдители с електрическа енергия до 1 юли 2008 г.

(2) До датата на влизане в сила на новоиздадените лицензии по ал. 1 обществените снабдители с електрическа енергия изпълняват функциите на крайни снабдители на съответните територии, произтичащи от този закон, и издадените им лицензии за обществено снабдяване с електрическа енергия, доколкото не му противоречат.

(3) Лицензиите по ал. 1 се издават за остатъка от срока на валидност на съществуващите лицензии за обществено снабдяване с електрическа енергия.

§ 130. (1) Лицензиите за извършване на дейността снабдяване с природен газ от крайни снабдители на съответните територии се издават служебно от комисията на съществуващите обществени снабдители с природен газ до 1 юли 2008 г.

(2) До датата на влизане в сила на новоиздадените лицензии по ал. 1 обществените снабдители с природен газ изпълняват функциите на крайни снабдители на съответните територии, произтичащи от този закон, и издадените им лицензии за обществено снабдяване с природен газ, доколкото не му противоречат.

(3) Лицензиите по ал. 1 се издават за остатъка от срока на валидност на съществуващите лицензии за обществено снабдяване с природен газ.

§ 131. Търговците, които към датата на влизането в сила на този закон извършват дейност по дялово разпределение на топлинна енергия в сгради - етажна собственост, са длъжни да подадат заявление за регистрация по реда на чл. 139а, ал. 3 в тримесечен срок от влизането в сила на закона.

§ 132. Разпоредбата на § 27 относно изменението на чл. 49, ал. 3 и 4 се прилага и спрямо заварените при влизането в сила на този закон незавършени производства, образувани по реда на чл. 46, ал. 2, по които няма влязло в сила решение на комисията за определяне титуляр на лицензия.

§ 133. (1) Разпоредбата на § 55 относно изменението на чл. 102 се прилага по отношение на сделките с местни лица в държава - членка на Европейския съюз, от датата на влизане в сила на Договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз.

(2) Влизането в сила на § 55 ограничава съответно изключителното право на обществения доставчик за внос и износ на електрическа енергия по чл. 93, ал. 2.

(3) Разпоредбата на § 55 се прилага от датата на влизане в сила на този закон за производители на електрическа енергия със:

1. лицензия по чл. 39, ал. 3 за изграждане на нов енергиен обект за производство на електрическа енергия;

2. разрешение за разширение по чл. 35, ал. 1, т. 1 от отменения Закон за енергетиката и енергийната ефективност (обн., ДВ, бр. 64 от 1999 г.; изм., бр. 1 от 2000 г., бр. 108 от 2001 г., бр. 63 от 2002 г., бр. 9 от 2003 г.; отм., бр. 107 от 2003 г. и бр. 18 от 2004 г.) само за увеличението на мощността.

§ 134. Разпоредбата на § 105 относно създаването на чл. 176а влиза в сила по отношение на сделките с местни лица в държава - членка на Европейския съюз, от датата на влизане в сила на Договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз.

§ 135. До влизане в сила на разпоредбата на § 12, т. 6 относно отмяната на чл. 21, ал. 1, т. 17 комисията определя разполагаемостта, в съответствие с която всеки производител може да сключва сделки с привилегирани потребители, търговци на електрическа енергия и други производители при условията на правилата по чл. 91, ал. 2 или да участва на организиран пазар.

§ 136. До влизане в сила на разпоредбата на § 24, т. 2, буква "а" относно отмяната на чл. 43, ал. 2, т. 2 за обособена територия по чл. 43, ал. 3 се издава само една лицензия за обществено снабдяване с електрическа енергия.

§ 137. До влизане в сила на разпоредбата на § 24, т. 2, буква "а" относно отмяната на чл. 43, ал. 2, т. 2 за обособена територия по чл. 43, ал. 5 се издава само една лицензия за обществено снабдяване с природен газ.

§ 138. До влизане в сила на разпоредбата на § 50, т. 1, буква "а" - в частта относно отмяната на чл. 97, ал. 1, т. 4, по регулирани от комисията цени се сключват сделки с електрическа енергия между обществения доставчик и потребителите, присъединени към преносната мрежа, които не са избрали друг доставчик.

.....

§ 140. Подзаконовите нормативни актове по прилагането на Закона за енергетиката се приемат или привеждат в съответствие с този закон в 6-месечен срок от влизането му в сила.

§ 141. Този закон влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник", с изключение на разпоредбите на:

1. параграф 3, т. 2, буква "е" относно чл. 4, ал. 2, т. 18б и 18в, § 12, т. 8 относно чл. 21, ал. 1, т. 19а и 19б, § 23, т. 2; § 26, § 28, § 103 относно чл. 172а и чл. 172в, § 104, т. 2, § 106, т. 1, § 107, т. 1, § 113, § 121, § 122, § 124, т. 9, които влизат в сила от датата на влизане в сила на Договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз;

2. (изм. - ДВ, бр. 55 от 2007 г., в сила от 06.07.2007 г.) параграф 12, т. 2, 6 и 7, § 16, т. 1, 4, 5 и 6, § 22, т. 1, букви "а" и "б", § 24, т. 2, 3 и 5, § 44, т. 2 и 5, § 46, § 48, § 50, т. 1, букви "а" и "в", § 51, § 53, § 56, § 74, § 97, т. 1 и 2, § 100, т. 1, § 103 относно създаването на чл. 172б, § 104, т. 1 и 3, § 106, т. 2, § 107, т. 2, § 108, § 110, § 111, § 112, § 123, т. 13 и § 126, които влизат в сила от 1 юли 2007 г.;

3. параграф 16, т. 4 и 7, § 22, т. 1, буква "в", § 23, т. 1, § 24, т. 1, § 25, т. 1, § 35, § 39, § 40, § 41, § 44, т. 4, § 50, т. 2, § 52, § 54, § 57, § 59, т. 1, § 61, § 62, § 64, § 65, § 66, § 71, § 72, § 76, т. 1 и § 123, т. 25, които влизат в сила от датата на вписване в Търговския регистър на решението за преобразуването на "Национална електрическа компания" - ЕАД, но не по-късно от датата на влизане в сила на Договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз.

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ВЪЗОБНОВЯЕМИТЕ И АЛТЕРНАТИВНИТЕ ЕНЕРГИЙНИ
ИЗТОЧНИЦИ И БИОГОРИВАТА**

(ОБН. - ДВ, БР. 49 ОТ 2007 Г.)

§ 6. (1) Подзаконовите нормативни актове по прилагането на закона се приемат в срок до 6 месеца от влизането му в сила.

(2) Подзаконовите нормативни актове по прилагане на Закона за енергетиката се привеждат в съответствие с този закон в срока по ал. 1.

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ЕНЕРГИЙНАТА
ЕФЕКТИВНОСТ**

(ОБН. - ДВ, БР. 55 ОТ 2007 Г., В СИЛА ОТ 06.07.2007 Г.)

§ 31. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник", с изключение на разпоредбите на § 26, т. 1, 2, 3, 4, 5 и 6, които влизат в сила от 1 юли 2007 г., и на разпоредбата на § 27, която влиза в сила от 1 януари 2008 г.

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ГРАЖДАНСКИЯ ПРОЦЕСУАЛЕН КОДЕКС**

(ОБН. - ДВ, БР. 59 ОТ 2007 Г., В СИЛА ОТ 01.03.2008 Г.)

§ 61. Кодексът влиза в сила от 1 март 2008 г., с изключение на:

1. част седма "Особени правила относно производството по граждански дела при действие на правото на Европейския съюз";

2. параграф 2, ал. 4;

3. параграф 3 относно отмяната на глава тридесет и втора "а" "Особени правила за признаване и допускане изпълнение на решения на чуждестранни съдилища и на други чуждестранни органи" с чл. 307а - 307д и част седма "Производство за връщане на дете или за упражняване на правото на лични отношения" с чл. 502 - 507;

4. параграф 4, ал. 2;

5. параграф 24;

6. параграф 60,

които влизат в сила три дни след обнародването на кодекса в "Държавен вестник".

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ЕНЕРГИЙНАТА ЕФЕКТИВНОСТ**

(ОБН. - ДВ, БР. 98 ОТ 2008 Г., В СИЛА ОТ 14.11.2008 Г.)

§ 20. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник", с изключение на разпоредбата на чл. 29, ал. 2, която влиза в сила една година след влизането в сила на закона, и на разпоредбите на чл. 38, ал. 3 и 4, които влизат в сила 6 месеца след влизането му в сила.

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ОТБРАНАТА И ВЪОРЪЖЕНИТЕ СИЛИ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**

(ОБН. - ДВ, БР. 35 ОТ 2009 Г., В СИЛА ОТ 12.05.2009 Г.)

§ 46. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник".

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ТУРИЗМА**

(ОБН. - ДВ, БР. 82 ОТ 2009 Г., В СИЛА ОТ 16.10.2009 Г.)

§ 26. В Закона за енергетиката (обн., ДВ, бр. 107 от 2003 г.; изм., бр. 18 от 2004 г., бр. 18 и 95 от 2005 г., бр. 30, 65 и 74 от 2006 г., бр. 49, 55 и 59 от 2007 г., бр. 36, 43 и 98 от 2008 г. и бр. 35, 41 и 42 от 2009 г.) навсякъде думите "министърът на икономиката и енергетиката", "министъра на икономиката и енергетиката" и "Министерството на икономиката и енергетиката" се заменят съответно с "министърът на икономиката, енергетиката и туризма", "министъра на икономиката, енергетиката и туризма" и "Министерството на икономиката, енергетиката и туризма".

.....

§ 59. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник".

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ЕНЕРГЕТИКАТА**

(ОБН. - ДВ, БР. 54 ОТ 2010 Г., В СИЛА ОТ 16.07.2010 Г.)

§ 24. (1) До 30 юни 2010 г. количеството електрическа енергия, необходимо за осигуряване експлоатационната надеждност на основните съоръжения в топлоелектрическите централи с комбинирано производство на топлинна и електрическа енергия, произведено над количеството електрическа енергия от комбинирано производство, се изкупува задължително от обществения доставчик и/или от крайните снабдители на цени по договаряне.

(2) От 1 юли 2010 г. до 1 януари 2012 г. общественият доставчик и/или крайните снабдители са длъжни да изкупят количеството електрическа енергия, необходимо за осигуряване експлоатационната надеждност на основните съоръжения в топлоелектрическите централи с комбинирано производство на топлинна и електрическа енергия, произведено над количеството електрическа енергия от комбинирано производство, с изключение на количествата, за които производителят има сключени договори по реда на глава девета, раздел VII, по цена, определена на базата на индивидуалните разходи за нейното производство по реда на наредбите по чл. 36, ал. 3.

§ 25. (1) До 1 януари 2012 г. общественият доставчик и/или крайните снабдители са длъжни да изкупят цялото количество електрическа енергия, регистрирано със сертификат за произход от комбинирано производство, произведено от съществуващите към момента на влизане в сила на този закон топлоелектрически централи за комбинирано производство на топлинна и електрическа енергия, без постигнати показатели за високоефективност, по цени съгласно съответните наредби по чл. 36, ал. 3 с изключение на количествата, които производителят ползва за собствени нужди или има сключени договори по реда на глава девета, раздел VII или с които участва на балансиращия пазар. За централите, постигнали показател за висока ефективност преди тази дата, се прилагат разпоредбите на чл. 162.

(2) Отпадането на преференциалната цена за електрическа енергия, регистрирана със

сертификат за произход от комбинирано производство, без постигнати показатели за високоефективност по ал. 1, влиза в сила от 1 юли 2010 г.

§ 26. В срок до три месеца от влизането в сила на този закон Министерският съвет освобождава председателя, заместник-председателите и членовете на комисията и избира председател и 6 членове, като мандатът на трима от членовете - двама със стаж в енергетиката и един със стаж в областта на водоснабдяването и канализацията, е две години и половина.

§ 27. За сгради - етажна собственост, за които средствата за дялово разпределение са монтирани, сменени или с подменени батерии след 1 януари 2007 г., договорите по чл. 140, ал. 5 се сключват до 31 декември 2010 г.

.....

§ 29. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник".

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА
ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ И РАЗКРИВАНЕ НА КОНФЛИКТ НА ИНТЕРЕСИ**

(ОБН. - ДВ, БР. 97 ОТ 2010 Г., В СИЛА ОТ 10.12.2010 Г.)

§ 61. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник" с изключение на:

1. параграф 11 относно чл. 22а - 22д, който влиза в сила от 1 януари 2011 г.;
2. параграфи 7, 8, 9, § 11 относно чл. 22е - 22и и § 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22 и 23, които влизат в сила от 1 април 2011 г.

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ЕНЕРГИЯТА ОТ ВЪЗОБНОВЯЕМИ ИЗТОЧНИЦИ**

(ОБН. - ДВ, БР. 35 ОТ 2011 Г., В СИЛА ОТ 03.05.2011 Г.)

§ 25. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник", с изключение на разпоредбите на:

1. член 20, ал. 1, 2 и 3, които влизат в сила от 1 януари 2012 г. за сгради за обществено обслужване, а за останалите сгради - от 31 декември 2014 г.;
2. член 21, ал. 1, 2, 3 и 4, които влизат в сила от 31 декември 2012 г.;
3. член 22, ал. 1, 2, 3, 4 и 5, които влизат в сила от 1 януари 2012 г.;
4. член 23, ал. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11 и 12, които влизат в сила от 1 юли 2012 г.

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ЖЕЛЕЗОПЪТНИЯ
ТРАНСПОРТ**

(ОБН. - ДВ, БР. 47 ОТ 2011 Г., В СИЛА ОТ 21.06.2011 Г.)

§ 52. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник" с изключение на:

1. Параграф 17, относно чл. 35, ал. 2 и 5, и § 50, относно чл. 30, ал. 1, т. 11, които влизат в сила три месеца след обнародването на закона в "Държавен вестник".

2. Параграф 46, относно чл. 139, т. 1 - 3, 5 - 12, 15 - 23, 25 и 26, чл. 140, т. 1, 3 - 6, 8 - 10, чл. 141 и 143, който влиза в сила от 4 декември 2014 г.

Преходни и Заключителни разпоредби КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ДЪРЖАВНИЯ СЛУЖИТЕЛ

(ОБН. - ДВ, БР. 38 ОТ 2012 Г., В СИЛА ОТ 01.07.2012 Г.)

§ 84. (В сила от 18.05.2012 г.) В срок до един месец от обнародването на този закон в "Държавен вестник":

1. Министерският съвет привежда Класификатора на длъжностите в администрацията в съответствие с този закон;

2. компетентните органи привеждат устройствените актове на съответната администрация в съответствие с този закон.

§ 85. (1) Правоотношенията с лицата от администрациите по Закона за радиото и телевизията, Закона за независимия финансов одит, Закона за електронните съобщения, Закона за Комисията за финансов надзор, Закона за достъп и разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия, Закона за отнемане в полза на държавата на имущество, придобито от престъпна дейност, Закона за предотвратяване и установяване на конфликт на интереси, Кодекса за социално осигуряване, Закона за здравното осигуряване, Закона за подпомагане на земеделските производители и Закона за пътищата се уреждат при условията и по реда на § 36 от преходните и заключителните разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Закона за държавния служител (ДВ, бр. 24 от 2006 г.).

(2) С акта за назначаването на държавния служител се:

1. присъжда определения в Класификатора на длъжностите в администрацията минимален ранг за заеманата длъжност, освен ако служителят притежава по-висок ранг;

2. определя индивидуална основна месечна заплата.

(3) Допълнително необходимите средства за осигурителни вноски на лицата по ал. 2 се осигуряват в рамките на разходите за заплати, възнаграждения и осигурителни вноски по бюджетите на съответните разпоредители с бюджетни кредити.

(4) Министерският съвет да извърши необходимите промени по извънбюджетната сметка на Държавен фонд "Земеделие", произтичащи от този закон.

(5) Органите на управление на Националния осигурителен институт и на Националната здравноосигурителна каса да извършат необходимите промени по съответните бюджети, произтичащи от този закон.

(6) Неизползваните отпуски по трудовите правоотношения се запазват и не се компенсират с парични обезщетения.

§ 86. (1) В едномесечен срок от влизането в сила на този закон индивидуалната основна месечна заплата на служителя се определя така, че същата, намалена с дължимия данък и задължителните осигурителни вноски за сметка на осигуреното лице, ако са били дължими, да не е по-ниска от получаваната до този момент брутна месечна заплата, намалена с дължимите задължителни осигурителни вноски за сметка на осигуреното лице, ако са били дължими, и дължимия данък.

(2) В brutната заплата по ал. 1 се включват:

1. основната месечна заплата или основното месечно възнаграждение;
2. допълнителни възнаграждения, които се изплащат постоянно заедно с полагащата се основна месечна заплата или основно месечно възнаграждение и са в зависимост единствено от отработеното време.

§ 87. Законът влиза в сила от 1 юли 2012 г. с изключение на § 84, който влиза в сила от деня на обнародването на закона в "Държавен вестник".

ЗАКОН ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ЕНЕРГЕТИКАТА

(ОБН. - ДВ, БР. 54 ОТ 2012 Г., В СИЛА ОТ 17.07.2012 Г.)

§ 190. Навсякъде в глава десета думите "потребител", "потребителя", "потребители" и "потребителите" се заменят съответно с "клиент", "клиента", "клиенти" и "клиентите" и думите "стопански" и "стопанските" се заменят съответно с "небитови" и "небитовите".

Преходни и Заключителни разпоредби КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ЕНЕРГЕТИКАТА

(ОБН. - ДВ, БР. 54 ОТ 2012 Г., В СИЛА ОТ 17.07.2012 Г., ДОП. - ДВ, БР. 23 ОТ 2013 Г., В СИЛА ОТ 08.03.2013 Г., ИЗМ. - ДВ, БР. 17 ОТ 2015 Г., В СИЛА ОТ 06.03.2015 Г.)

§ 191. (1) Оценката по чл. 21, ал. 1, т. 20 се извършва до 3 септември 2012 г., като при доказана икономическа целесъобразност по предложение на операторите на мрежите комисията изготвя графици за въвеждането на интелигентните системи за измерване на електрическата енергия и природния газ.

(2) Графикът по ал. 1 за въвеждането на интелигентните системи за измерване на електрическата енергия е със срок до 10 години, като при положителна оценка за инсталирането на интелигентни електромери на най-малко 80 на сто от клиентите се осигуряват интелигентни измервателни системи до 2020 г.

§ 192. Собствениците на преносни мрежи в 6-месечен срок от влизането в сила на този закон подават искане за сертифициране на оператори на преносни мрежи в съответствие с този закон.

§ 193. (1) Издадените до влизането в сила на този закон лицензии и разрешения запазват действието си и се изменят от комисията за привеждането им в съответствие с този закон.

(2) Лицензията за транзитен пренос на природен газ, издадена на "Булгартрансгаз" - ЕАД, се изменя на лицензия за пренос на природен газ за остатъка от срока на валидност на лицензията за транзитен пренос.

(3) Лицензианти, чиито лицензии подлежат на изменение, са задължени да подадат заявление до комисията в 6-месечен срок от влизането в сила на този закон.

(4) За производството по изменение на лицензиите по ал. 2 и 3 не се дължат такси.

(5) За изменение на лицензиите по ал. 2 и 3 не е необходимо предоставянето на доказателства, които вече са представени за издаването на първоначалната лицензия, освен когато са налице нови обстоятелства.

(6) До измененията на лицензиите по ал. 2 и 3 лицензиантите извършват дейностите, за които са лицензирани. Договорите, сключени в изпълнение на лицензията за пренос на електрическа енергия, запазват действието си между страните до издаване на лицензия за пренос на оператора на електропреносната мрежа. След издаване на лицензията правата и задълженията по договорите преминават по силата на този закон към оператора на електропреносната мрежа, който замества като страна по договорите "Национална електрическа компания" - ЕАД.

(7) Регулирането на цените и/или лицензионният режим се запазват по отношение на производителите на топлинна енергия, притежаващи централа с обща инсталирана мощност до 10 MW и/или извършващи пренос на топлинна енергия чрез топлопреносна мрежа, към която са присъединени централи с обща инсталирана мощност до 10 MW, когато обектите им са въведени в експлоатация към датата на влизане в сила на този закон.

§ 193а. (Нов - ДВ, бр. 23 от 2013 г., в сила от 08.03.2013 г.) Прехвърляне на акции или дялове от капитала на търговски дружества - лицензианти, което е в изпълнение на задължение по този закон за правно, организационно и финансово отделяне или реструктуриране на дейности във връзка с въвеждането на изискванията на Директива 2009/72/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 13 юли 2009 г. относно общите правила за вътрешния пазар на електроенергия и за отмяна на Директива 2003/54/ЕО и на Директива 2009/73/ЕО от 13 юли 2009 г. на Европейския парламент и на Съвета относно общите правила за вътрешния пазар на природен газ и за отмяна на Директива 2003/55/ЕО и представлява вътрешногрупово реструктуриране, се извършва по балансовата стойност на акциите или дяловете към момента на прехвърлянето.

§ 194. Издадените до влизането в сила на този закон разрешения за изключения за прилагане разпоредби на закона за предоставяне на регулиран достъп на трети страни запазват действието си.

§ 195. (1) В срок до 6 месеца от влизането в сила на този закон комисията издава указания за образуване на цени за достъп и пренос по газопреносна мрежа или одобрява методика за определяне на цени за достъп и пренос по газопреносна мрежа, когато към датата на влизане в сила на този закон не са определени такива цени или методика, които са в съответствие с изискванията на Регламент (ЕО) № 715/2009.

(2) "Булгартрансгаз" - ЕАД, в срок до три месеца от издаването на указанията по ал. 1 подава заявление до комисията за утвърждаване на цени за достъп и пренос по газопреносна мрежа или определя цени по одобрената от комисията методика.

(3) Договорите за пренос на природен газ, сключени преди влизането в сила на този закон, по които страна е "Булгартрансгаз" - ЕАД, се изпълняват до приключването им при

договорените условия на тарифите за пренос.

§ 196. (1) Общественият доставчик на електрическа енергия и крайните снабдители с електрическа енергия подават заявления за издаване на лицензии за доставчик от последна инстанция за клиентите, присъединени съответно към преносната или към разпределителната мрежа в територията на действащите лицензии за обществена доставка и снабдяване от краен снабдител, които не могат да бъдат снабдявани от обществения доставчик и от крайните снабдители в съответствие с този закон, в срок до два месеца от влизането в сила на този закон.

(2) Общественият доставчик на електрическа енергия и крайните снабдители с електрическа енергия в едномесечен срок от издаването на лицензия за доставчик от последна инстанция уведомяват клиентите по ал. 1 за условията и реда за снабдяване от доставчик от последна инстанция и за правото на клиента в срок до два месеца от уведомяването да избере друг доставчик.

(3) До изтичане на срока за избор на доставчик по ал. 2 лицензиантите снабдяват заварените при влизането в сила на този закон клиенти по досегашния ред.

(4) Когато предприятие е снабдявано от краен снабдител, без да е отговаряло на условията за това, доставките се заплащат на доставчика от последна инстанция като доставки, направени от него.

§ 197. (1) Производителите на електрическа енергия, които при влизането в сила на този закон не са сключили договори за достъп с оператора на електропреносната мрежа и/или с оператора на електроразпределителна мрежа, изпълняват изискванията на чл. 84, ал. 2 в срок до два месеца от влизането в сила на закона.

(2) При неизпълнение по ал. 1 операторът на електропреносната мрежа и/или операторът на електроразпределителна мрежа сезира комисията, която определя условията за достъп до сключването на договор.

§ 198. (В сила от 01.01.2012 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 17 от 2015 г., в сила от 06.03.2015 г.) Количествата комбинирана електрическа енергия от инсталации за комбинирано производство на електрическа и топлинна енергия, в експлоатация към датата на влизането в сила на този закон, с одобрени от комисията инвестиционни програми, при изпълнението на които се достигат критериите за високоефективно производство, се изкупуват по преференциални цени за срок, не по-дълъг от три години:

1. считано от 1 януари 2012 г. - при начало на изпълнение на инвестиционната програма до 1 юли 2012 г.;

2. считано от 1 януари 2013 г. - при начало на изпълнение на инвестиционната програма след 1 юли 2012 г.

(2) С решение на комисията изкупуването по ал. 1 не се прилага при неизпълнение на сроковете, определени в одобрените от комисията инвестиционни програми.

§ 199. (1) Подзаконовите нормативни актове и общите административни актове по прилагането на закона се приемат или привеждат в съответствие с този закон в едногодишен срок от влизането му в сила.

(2) До приемането на подзаконовите нормативни актове и общите административни актове по ал. 1 или до привеждането им в съответствие с този закон се прилагат действащите

подзаконовни нормативни актове, съответно общи административни актове, доколкото не противоречат на този закон.

(3) (В сила от 01.01.2012 г.) Измененията в наредбата по чл. 162, ал. 3 относно инсталации с кондензационни турбини, работещи с енергийни котли, използващи въглища като основно гориво, като общата енергийна ефективност на използване на горивото да е равна или по-голяма от 80 на сто, влизат в сила от 1 януари 2012 г.

§ 200. Целевата дата за изграждане на интегриран вътрешен пазар е 2015 г.

§ 201. (1) Независим преносен оператор по глава осма "а", раздел II може да бъде само оператор на преносна мрежа, който към датата на влизането в сила на този закон е част от вертикално интегрирано предприятие по отношение на преносна мрежа, изградена към датата на влизането в сила на този закон.

(2) Вертикално интегрирано предприятие, притежаващо преносна мрежа, може да предприема мерки за изпълнение изискванията на чл. 81о.

.....

§ 204. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник" с изключение на:

1. параграф 23, § 121, § 189, т. 2, § 198 и § 199, ал. 3, които влизат в сила от 1 януари 2012 г.;
2. член 81б, който влиза в сила от 3 март 2013 г.;
3. член 120, ал. 6, който влиза в сила от 1 януари 2014 г.

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА УСТРОЙСТВО НА
ТЕРИТОРИЯТА**

(ОБН. - ДВ, БР. 82 ОТ 2012 Г., В СИЛА ОТ 26.11.2012 Г.)

§ 149. Законът влиза в сила в 30-дневен срок от обнародването му в "Държавен вестник" с изключение на § 16, § 35, т. 2 и § 39, които влизат в сила от 1 януари 2016 г.

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ПУБЛИЧНИТЕ ФИНАНСИ**

(ОБН. - ДВ, БР. 15 ОТ 2013 Г., В СИЛА ОТ 01.01.2014 Г.)

§ 123. Законът влиза в сила от 1 януари 2014 г. с изключение на § 115, който влиза в сила от 1 януари 2013 г., и § 18, § 114, § 120, § 121 и § 122, които влизат в сила от 1 февруари 2013 г.

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ЕНЕРГЕТИКАТА**

(ОБН. - ДВ, БР. 20 ОТ 2013 Г., В СИЛА ОТ 28.02.2013 Г.)

§ 3. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник".

Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ДАНЪК ВЪРХУ
ДОБАВЕНАТА СТОЙНОСТ

(ОБН. - ДВ, БР. 23 ОТ 2013 Г., В СИЛА ОТ 08.03.2013 Г.)

§ 14. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник".

Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ЕНЕРГЕТИКАТА
(ОБН. - ДВ, БР. 59 ОТ 2013 Г., В СИЛА ОТ 05.07.2013 Г.)

§ 13. В останалите текстове на закона думите "министърът на икономиката, енергетиката и туризма", "министъра на икономиката, енергетиката и туризма" и "Министерството на икономиката, енергетиката и туризма" се заменят съответно с "министърът на икономиката и енергетиката", "министъра на икономиката и енергетиката" и "Министерството на икономиката и енергетиката".

Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ЕНЕРГЕТИКАТА

(ОБН. - ДВ, БР. 59 ОТ 2013 Г., В СИЛА ОТ 05.07.2013 Г.)

§ 14. Ценовият/регулаторният период, който приключва на 30 юни 2013 г. за цените на дружествата в сектор "Електроенергетика" и "Топлоенергетика", може да се удължи със срок до един месец, считано от датата на изтичане на периода.

§ 15. (1) При утвърждаване на цените на електрическата и топлинната енергия за дружествата, чийто ценови/регулаторен период изтича на 30 юни 2013 г., не се прилагат глава четвърта от Наредба № 1 за регулиране на цените на електрическата енергия (ДВ, бр. 33 от 2013 г.) и глава трета от Наредбата за регулиране на цените на топлинната енергия (обн., ДВ, бр. 55 от 2004 г.; изм., бр. 61 от 2007 г. и бр. 105 от 2008 г.).

(2) При утвърждаване на цените на електрическата и топлинната енергия за дружествата, чийто ценови/регулаторен период изтича на 30 юни 2013 г., комисията на закрито заседание приема доклад на работната група и проект на решение, като провежда открито заседание и обществено обсъждане в един и същи ден и определя срок за представяне на становища до три дни. След приключване на процедурата за обществено обсъждане на закрито заседание комисията приема решение. Мотивите към решенията могат да бъдат приети до 10 дни от приемането на съответното решение.

§ 16. (1) Подзаконовите нормативни актове и общите административни актове по прилагането на закона се приемат или привеждат в съответствие с този закон в тримесечен срок от влизането му в сила.

(2) До приемането на подзаконовите нормативни актове и общите административни актове по ал. 1 или до привеждането им в съответствие с този закон се прилагат действащите подзаконови нормативни актове, съответно общите административни актове, доколкото не противоречат на този закон.

§ 17. До 30 юни 2015 г.:

1. доставчиците от последна инстанция купуват електрическа енергия само от обществения доставчик по свободно договорени цени, образувани по начин, предвиден в методиката по чл. 21, ал. 1, т. 12;

2. член 102 не се прилага за доставчиците от последна инстанция.

§ 18. В едномесечен срок от влизането в сила на този закон комисията приема методиките по чл. 21, ал. 1, т. 12 и по чл. 35, като срокът за представяне на становища е до три дни след общественото обсъждане.

.....

§ 21. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник".

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА УСТРОЙСТВО НА
ТЕРИТОРИЯТА**

(ОБН. - ДВ, БР. 66 ОТ 2013 Г., В СИЛА ОТ 26.07.2013 Г.)

§ 117. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник".

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА УСТРОЙСТВО НА
ТЕРИТОРИЯТА**

(ОБН. - ДВ, БР. 98 ОТ 2014 Г., В СИЛА ОТ 28.11.2014 Г.)

§ 117. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник".

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ЗАБРАНА НА ХИМИЧЕСКОТО
ОРЪЖИЕ И ЗА КОНТРОЛ НА ТОКСИЧНИТЕ ХИМИЧЕСКИ ВЕЩЕСТВА И ТЕХНИТЕ
ПРЕКУРСОРИ**

(ОБН. - ДВ, БР. 14 ОТ 2015 Г.)

§ 54. В Закона за енергетиката (обн., ДВ, бр. 107 от 2003 г.; изм., бр. 18 от 2004 г., бр. 18 и 95 от 2005 г., бр. 30, 65 и 74 от 2006 г., бр. 49, 55 и 59 от 2007 г., бр. 36, 43 и 98 от 2008 г., бр. 35, 41, 42, 82 и 103 от 2009 г., бр. 54 и 97 от 2010 г., бр. 35 и 47 от 2011 г., бр. 38, 54 и 82 от 2012 г.,

бр. 15, 20, 23, 59 и 66 от 2013 г. и бр. 98 от 2014 г.) навсякъде думите "Министерството на икономиката и енергетиката", "министърът на икономиката и енергетиката" и "министъра на икономиката и енергетиката" се заменят съответно с "Министерството на енергетиката", "министърът на енергетиката" и "министъра на енергетиката".

Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ЕНЕРГЕТИКАТА

(ОБН. - ДВ, БР. 17 ОТ 2015 Г., В СИЛА ОТ 06.03.2015 Г.)

§ 39. В едномесечен срок от влизането в сила на този закон Народното събрание избира председателя и останалите членове на Комисията за енергийно и водно регулиране. Мандатът на заварените при влизането в сила на този закон членове на комисията се прекратява с встъпването в длъжност на новите членове.

§ 40. В едномесечен срок от избора на членовете Комисията за енергийно и водно регулиране приема правилник за дейността си.

§ 41. (1) Комисията през първия мандат се обновява по жребий. Председателят на комисията не участва в жребия.

(2) След изтичането на три години от избирането ѝ комисията се обновява с четирима членове.

§ 42. (1) В двумесечен срок от влизането в сила на този закон крайните снабдители на електрическа енергия, крайните снабдители на природен газ, операторите на електроразпределителни мрежи и операторите на газоразпределителни мрежи правят предложение до комисията за изменение на общите условия по договорите в съответствие с разпоредбите на чл. 38е - чл. 38з.

(2) До одобряване на проектите на общи условия по ал. 1 се прилагат действащите общи условия.

(3) В двумесечен срок от влизането в сила на този закон клиентите може да заявят начина на уведомяване по чл. 38з.

.....

§ 44. Издадените актове от Държавната комисия за енергийно и водно регулиране по прилагането на Закона за енергетиката, Закона за енергията от възобновяеми източници и Закона за регулиране на водоснабдителните и канализационните услуги запазват действието си.

§ 45. Наредбата по чл. 4, ал. 2, т. 21 се издава в 6-месечен срок от влизането в сила на този закон при спазване на изискванията за държавните помощи.

§ 46. Разпоредбата на чл. 69а, ал. 6 се прилага и за неплатените вноски по чл. 69а, ал. 3, които енергийните предприятия са били длъжни да правят в периода от 1 януари 2013 г. до влизането в сила на този закон.

§ 47. Неплатените вноски от енергийните предприятия по чл. 69а, ал. 3, дължими за периода от 1 януари 2013 г. до 1 април 2014 г., се внасят до 31 декември 2019 г. по реда, определен с наредбата по чл. 69а, ал. 2.

§ 48. Лицензията за производство на електрическа енергия само за собствено потребление, издадена на производител до влизането в сила на този закон, запазва действието си до изтичането на срока, за който е издадена, освен ако лицензиантът направи искане за прекратяване на лицензията.

.....

§ 57. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник", с изключение на § 13, който влиза в сила от 1 януари 2016 г.

Релевантни актове от Европейското законодателство

ДИРЕКТИВА 2004/67/ЕО НА СЪВЕТА от 26 април 2004 година относно мерките за гарантиране сигурността на снабдяването с природен газ (Текст от значение за ЕИП)

ДИРЕКТИВА 2003/55/ЕО НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 26 юни 2003 година относно общите правила за вътрешния пазар на природен газ и отменяне на Директива 98/30/ЕО

ДИРЕКТИВА 2003/54/ЕО НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА от 26 юни 2003 година относно общите правила за вътрешния пазар на електроенергия и отменяща Директива 96/92/ЕО

ДИРЕКТИВА 2001/77/ЕО НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА от 27 септември 2001 година относно насърчаване на производството и потреблението на електроенергия от възобновяеми енергийни източници на вътрешния електроенергиен пазар

ДИРЕКТИВА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА 98/30/ЕО от 22 юни 1998 година относно общите правила за вътрешния пазар на природен газ

ДИРЕКТИВА 96/92/ЕО НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 19 декември 1996 година относно общите правила за вътрешния пазар на електроенергия

ДИРЕКТИВА НА СЪВЕТА от 29 октомври 1990 година относно междусистемния пренос на електроенергия през преносните мрежи (90/547/ЕИО)

РЕГЛАМЕНТ (ЕО) № 1228/2003 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА от 26 юни 2003 година относно условията за достъп до мрежата за трансграничен обмен на електроенергия (Текст от значение за ЕИП)

РЕГЛАМЕНТ (ЕО) № 2386/96 НА КОМИСИЯТА от 16 декември 1996 година за прилагане на Регламент (ЕО) № 736/96 на Съвета от 22 април 1996 година относно уведомяването на Комисията за инвестиционни проекти в секторите на петрол, природен газ и в електроенергийния сектор от интерес за Общността

РЕГЛАМЕНТ НА СЪВЕТА ЕО № 736/96 от 22 април 1996 година относно уведомяване на Комисията за инвестиционни проекти в секторите петрол, природен газ и електроенергия в интерес на Общността

РЕГЛАМЕНТ (ЕО) № 1775 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 28 септември 2005 година относно условия за достъп до газопреносни мрежи (Текст от значение за ЕИП)